

روضه پر نور شيخ المشايخ غوث العظم عبدالقادر جيلانى (رح)

Ketabton.com

فيسبوك غلام حضرت غلام

فيسبوك Haji Ajab Khan

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فتوح الغیب

شروع د کتاب

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ وَهَدَانِي وَاحْتَارَ مِنِّي عِبَادًا مِّنْ بَيْنَ أُمَّةٍ وَالصَّلَاةَ وَالسَّلَامَ عَلَى رَسُولِ الْمَجْتَبَى وَرَبِّهِ الْمُسْتَلْطَنِ وَعَلَى آلِهِ وَأَمْحَا بِوَالِدَيْهِ لَكُمْ خَيْرٌ لِّمَنْعِي وَمَنْعِي عَلَى مَلَأَ بَرِيٍّ الْبَيْتِ الْغَلِيْبِي وَرَفَعَا عَلَى مَرَاتِقِ الْوَلَمَةِ الْعَسْوِي دَقَّارًا قَوْرًا عُلْمِي.

اگر بعد : حضرت محبوب سبحانی ، عالم ربانی ، عارف کامل ، پیران پیر ، محمد الیدین ابو محمد عبدالقادر حسی حسینی رحمة الله علیه فرمائی :۔۔۔ قول شامست الله پاك لرح چه پروردگار دجهانوں دے . ہم اول دے ، ہم آخر دے ، ہم ظاہر دے ، ہم باطن دے۔۔۔ قول مخلوقات عرش ، ہرے جویہ اور وی وزرے ، ہر وج اولوں خیز او ہنہ قول اشیاء چه جھونڈ پروردگار پیدا اکری دی۔ او وجود کتبے نے راویستے دی۔ او خواہے کہے نے دی۔ دا قول دانہ پاك شناخون دی۔

تل صفت الله پاك لرح، چه بنی آدم نے پیدا آکے۔ بیائے درست گئے او پہ اندازہ نے گئے۔ بیائے ورتے ہدایت آکے۔

او گئے ورتے۔ اور ورتے سے نے گئے۔ وہ خندوؤ۔ اور ورتے نے پہ بعضوں نے زیات رحم اوکے او بعض نے رسواکے چه ہم خود ورتے دے ، ہم غنپوونگے دے۔ خوک نے نیک بخت آکے او خوک نے بد بخت۔ د بعضوں نے بخشش لے کے کہ او بعض نے پرے بنا د کول۔ ہنہ الله چه د ہنہ پہ حکم غرونہ کہہ معنونہ کلک دی۔ او زیکے پرے قرار بیا موندے دے۔ او غور بیدے فریش دے۔

ھیفوک دانہ درحمت نہ نا امید نہ دے۔ او ھیفوک د ہنہ دستخی فعل او امر نہ دے پرے نہ دے۔ ھیفالہ د ہنہ د بندگی نہ عارتہ ورتی او ھیفوک د ہنہ درحمت د دائرے نہ بھرنہ دے۔ ہنہ پہ ھے تلووخیونو موصوف دے چه د ھے نے پہ مخلوقات مہربانی کہے دی۔ او ھنہ نہ شکر دے چه دھر آفت لے کے کوکے دے۔

بیا د ہنہ پہ نبی صلی الله علیہ وسلم د رحمتونہ دی ، چه پہ مخلوقات کوکین برگزیدہ او موجودات کوکین چیلہ دے۔ دا سے نبی دے چه چائے پیروی اوکے نو ہدایت نے بیا موند او چا چه ترے عجز دابولو ، نوکمرہ او مرتد شو۔ دا سے پیغمبر دے چه ہم صادق وو ہم مصدوق وو۔ او دنیا کین زاہد، او رفیق اعلیٰ تہ راغب وو۔ دا سے رسول چه د ہنہ پہ تشریف اوکے حق رائے او باطل فنا شو او ہنہ د نور پہ برکت زمکہ رویشانہ شو۔ قول سلامونہ، رحمتونہ

او برکتونہ د پہ بیا بیا پہ نبی علیہ السلام ، د ہنہ پہ آل ، اصحابو ، تابعینو ، تبع تابعینو او قول اولینو او آخرینو مؤمنینو او مسلمینو دی ، چه قول او فعل کین نے د قال الله او قال الرسول د اطاعت سعادت نصیب دے۔

مونڈی الله پاك تہ پہ عاجزی سرے رجوع کوو، چه چورڈ رتب ، خالق ، رازق ، نافع ، ساندوگے ، ژوندے کوکے او مہر کوکے او جھونڈ نہ د تکلیف لے کے کوکے دے۔ دا قول نعمتونہ دانہ پاك د مہربانی ، بخشش ، فضل او احسان پہ وجہ دی۔ چه قول ، فعل ، پہ پتہ ، خرگندہ ، سختی او نرمی کین ہمیشہ جھونڈ حفاظت کوئی۔

الله تعالیٰ فقال لیا یزید (چه خنہ غواری ہنہ کوکے) دے۔ پہ ہر خنہ علیم دے۔ خنہ چه د خلقونہ پتہ دی ہنہ تہ خرگند دی۔ دلغز شونو او عباداتو پہ احوالو خبردار دے۔ د حاجاتو اور بیدوگے او قبولوگے دے۔

د حمد و صلوت نہ پس د خدائی تعالیٰ نعمتونہ پہ بندیا نو فراوانہ دی۔ انہ پاك فرمائی ، کہ تاسود الله تعالیٰ نعمتونہ شمیرل او غواری نو شمار بہ نے نہ کہے نبی۔ او انہ پاك فرمائی : « خنہ چه تاسوسرہ د نعمتونہ نہ دی ہنہ دانہ پاك درکری دی ؛ نو نہ زہ نہ لھا زریہ ، او لھا ژبہ دا توان لری چه دانہ تعالیٰ نعمتونہ شمار کہے شی۔ او نہ پرے عقل ، ذہن او زریہ احاطہ کوکے شی۔ او نہ نے ژبہ

د بیان طاقت لے شی ۔
مجملہ د ھے خیزونہ ، چه د ھے د اظہار د پارہ الله پاك لھا ژبہ تہ قوت ورتکے ، او د ژبہ نہ خیرے لہ ، او د ھے د لیک د پارہ کوکونہ لہ ، او دکوتو نہ قلم لہ او قلم نہ کاخذ لہ ، دا خو مقالے د عالم غیب د فتوحاتو تہ لھا پہ زریہ کین راغے ، چه زہ نے دانہ پاك پہ فضل و کرم د حق د طلبکارو د رھبری د پارہ د زریہ د قالب نہ بھرتہ لہ او کاریم۔

مقالہ (۱) تسلیم، قضا او قدر

د مؤمن د پارہ ہر حال کین دادے خیزونہ لازمی دی۔ یودا چه داوامر الھی تعمیل کوئی ، دویم دا چه د منہیاتو نہ پچ او بی۔ او دریم دا چه پہ قضا و قدر راغی وی۔ نو د مؤمن د پارہ کم مرتبہ دادا چه پہ ھیف حال کین ہنہ ددے خیزونو نہ خالی نہ وی نو پکاری چه سرے زریہ کین ددے خبر و کلک ارادہ لری۔ او نفس تہ ہمیشہ ددے تسلیم و رکوی او دیدن قول اعضا و ہر حالت کین دے خیزونو سرے مشغول ساق۔

مقالہ (۲) اتباع سنت اور کس بدعت

د سنت پیروی کوئی او د بدعت لارمہ اختیار کوئی۔ د

خلہ د خدائی قائل دا حکامو تقبیل ۔
عقہ حرام کارونہ چه د ھے نہ شریعت مع راہے دے۔

اللہ اور ہفتہ دروسوں کو حکم مئی۔ اور ہفتویٰ نافرمانی سے کوئی۔ اللہ پاک یوگنہی اور ہفتوں کے ہفتہ سوا شریک نہ جوئی اور ہر عیب نہ ہے یا کفری۔ اسلام رشتیہ مذہب دے۔ ہیو شک پکین مہ کوئی۔ اللہ پاک چہ خہ خواہی پخپل مشیت اور ارادہ سے کوئی۔ یہ ہفتہ اعتماد اوساقی اوشک او گمان کین مہ پریمی۔ د صبر نہ کاراخی۔ د حق بہ اطاعت جمع کیری۔ اولہ بازی مہ کوئی۔

د اللہ تعالیٰ نہ د فضل سوال کوئی۔ اور لکیر کیری مہ۔ د خدائی نہ د رحمت امید لری۔ نا امید کیری مہ۔ یوں سوا د دوستی، محبت اور اوراداری سلوک کوئی۔ خپلو کین دشمنی اور عداوت مہ ساقی۔ د گنا ہونو نہ خان پاک ساقی۔ د کین بے پروائی مہ کوئی۔ گئی بہ دے بہ ککری۔ د خپل پروککار د ذکر اور عبادت بہ کالی خان بنا شتہ کیری۔ بے اتفاق مہ کوئی۔ د خپل خالق د بارگاہ نہ لری مہ اوسے او ہفتہ پہ د توجہ کولونہ مہ اری۔ بہ توبہ و توبہ کونہ ہیبتکہ تاخیر مہ کوئی۔ لکھ چہ د ہفتہ د مغفرت دروازہ ہر وقت پیا شتہ دے۔

کہ دے نہ نصیحتوں عمل او کیری نو امید دے چہ اللہ تعالیٰ بہ دربان دے رحم او کیری۔ اونیک بخت شی۔ د دوزخ د عذاب نہ چر شی۔ د اللہ تعالیٰ د دیدار او قرب مونسب شی۔ اور د جنت پہ تبول نعمتوں بناد شی۔ او پہ دے ناز و نعمت

کین ہمیشہ د پارہ پاتے شی۔ ہلتہ بہ بہ نبونو آسونو سورنی وی۔ او حورے بہ وی۔ او قسم قسم خوشبوئی، او خوش آواز، حد شکارے بہ وی۔ او د بولونہ زیارتہ د خوبیدہ خبر د دادہ چہ پیغمبرانہ۔ صدیقانہ۔ شہداؤ اور صالحانہ سوا بہ علیین کین عزت او بزرگی بیاموی۔

مقالہ (۳) د ابتلاء او آزمائش شمرہ

ہر کھ چہ سختی کین بہ بندہ د آزمائش و خست رانی نو اول پہ خپل قوت دھے د علاج کوشش کوئی۔ خود کھل کوشش کین کامیاب نہ شی۔ نو بیا دشمنانہ نہ پکین مرد خواہی، لکھ دنیوی معاملات کین دبا د شانہ منصبدارو، او مالدارونہ، او بہ امراض کین د طبیبانہ نو نہ۔ خود کھ دغہ ذریعے ہم بیکار شی۔ نو بیا دغا، زاری، او شاہ صفت سوا خپل خدائے تے راجع شی۔ خود ترو مہ چہ دے خان کین طاقت دینی مصیبت پخیلہ رفع کوئی۔ بیا د مخلوقات نو مدد خواہی کہ ہفتویٰ کین د حاجت روا بی خہ درک موی او خدائے تعالیٰ تہ رجوع نہ کوئی۔ خود کھ چہ دے دھر طرف نہ نائی۔ شی نو بیا بے اختیار خدائی تعالیٰ تہ د خپل حاجتوں دیاہی پہ عاجزی شی اور خوف و رجا کیفیت پرے خویشی او چہ اللہ تعالیٰ تہ ہم دعا زہ قبول نہ کری۔ نو دے د بولو ظاہری او مادی اسبابونہ نا امید شی۔

دے حالت کین بندہ تہ د قضا و قدر اور د توحید

اسرار پہ کشف سوا ظاہر شی چہ دے د دنیوی علاقوں اسبابونہ لاس پہ سرشی اور فنا فی التوحید درجے نہیں محض دیو روح پہ شان باقی پاتے شی۔ دے وقت کین د دے نظر تسلیم اور رضا کین پہ خدائی افعال وی۔ او صاحب یقین موحد شی۔ د یقین پہ دے درجہ دد ایمان دے حد تہ اور سی، چہ دانہ تعالیٰ نہ سوا بل خود خالق حقیقی نہ ویی اور ہفتہ د ذات نہ علاوہ ہیو بودا سے ہستی تے پہ نظر کین نہ راجی چہ ہفتہ د حرکت، سکون، بنو بدو، نفع نقصان، و کرب و اختلاو، پرانستلو بندولو، مرگ او ژوند عزت او ذلت، مالداری او محتاجی، د رحمت او بیاری عجاز او محتار وی۔

د اسے حالت کین بندہ د قضا و قدر چکین دے وی لکھ پے رودونکے بچے چہ ددائی پہ غیر کین۔ یا مرے د غاسل پہ لاس کین۔ یا غونہ و سکے د چوکان سوار پہ چکین وی۔ اوس د د خپل ژوند د بولو معاملاتو محتار کل صرف اللہ پاک گنہی۔ دے د یوحال نہ بل تہ، د بوسے وضع نہ پاتے تہ اور د یوفعل نہ بل تہ اہولے راہولے شی۔ خود د خان یا غیر پہ حق کین د خہ حکم او حرکت قدرت نہ لری۔ اوس د د خپل پروردگار پہ ارادہ او فعل کین د خپل خان نہ غائب دے۔ کہ لیدہ کوئی۔ کہ اوریدہ، او کہ پہ خہ خبرہ پوہیدہ، ہر خہ د خدائی پہ ارادہ کوئی۔

اوس دد علم د خدائے د علم نہ دے اور دد کلام د خدائے د کلام نہ۔ دے د خدائے د نعمت نہ نعمت یافتہ۔ دہفتہ د قرب نہ نیک بخت اور ہفتہ د معنوی جمال نہ اراستہ دے۔ د ہفتہ ذکر سوا مطمئن دے۔ دہفتہ فکر سوا صاحب فہم دے۔ او دنیا او عقلی کین دہفتہ پہ دہد و کوشش۔ د تسلیم اور رضا مقام کین دے صرف اللہ سوا دے اور غیر اللہ نہ لاس پہ سر دے۔ دے د خدائے د قرب او وصل اور وسند دے۔ دہفتہ پنا لہوی اور عشق او محبت رشتہ تے خدائے تعالیٰ سوا مضبوطہ او محکم دے۔ پہ ہر معاملہ کین دد او توکل پہ خدائے دے اور ہفتہ د معرفت د نور نہ ہدایتنا حاصلوی۔ اوس کہ دے تمہیں اغرنی او کہہ پر تو لہ بہ دے کین د خدائے تعالیٰ پہ عجیب وغریب علمونہ واقفیت بیاموی۔ اور دہفتہ قدرت د نا اشنا رازونہ آگاہی حاصلوی۔ او خہ چہ د خدائے تعالیٰ نہ اوری۔ ہفتہ پہ سینہ کین محفوظ کوئی۔ بیا دہفتہ پہ نعمتوں نو شکر اویاسی۔ دہفتہ ثنا صفت کوئی۔ او دعا ترے خواہی۔

مقالہ (۴) فنا فی اللہ او حقیقی ژوند

د غیر اللہ نہ چہ بیزارہ تے نو بہ تا بہ اللہ تعالیٰ رحمت و پریمی۔ او چہ خواہشاونہ کنا رکش تے۔ نو ستاد پارہ بہ د اللہ تعالیٰ نہ رحم غونہ شی۔ او چہ د خپل ارادہ

فتوح ۶۵ العیب

نہ لاس پہ سرے۔ اور رضا بقضا ہے۔ نوستا د تقدیر پر یک
 کہیں بہ دخداے تعالیٰ نہ د خیر اور برکت سوال کو لے شی۔
 دغہ وخت بہ اللہ پاک تا پہ حقیقی معزکین ژوندے کری
 اور اے ژوندون بہ بیاموے۔ چه دھے نہ پس سرک
 نشته۔ اور اے غنی بهے چه دھے نہ پس محتاجی نشته
 اوپہ دے نعمتون بہ بنادے چه دھے نہ پس نکندستی
 نشته۔ اوپہ دے راحت به محفوظ ہے چه دھے نہ پس
 پریسانی نشته۔ اوپہ دے خوشحالی بہ خوشحاله ہے چه د
 هھے نہ پس غم نشته اوپہ دے علم به موصوف ہے
 چه دھے نہ پس جهل نشته اوپہ دے امن کنیں به ہے
 چه دھے نہ پس خوف نشته اوپہ دے عزت به عزتمند
 ہے۔ چه دھے نہ پس ذلت نشته اوپہ بارکاو الہی کنیں
 به دے قرب حاصل کرے چه دھے نہ پس بعد اریے ولے
 نشته او دے ترقی به اوکرے چه دھے نہ پس تزل نشته
 اور اے به ژوند ہے چه دھے نہ پس سپکاوے نشته۔ او
 دے به پاک ہے چه بیابگنا هونون کنیں ککر نشته۔
 چه دے مرتبه بیاموے، نو دغہ وخت به د اللہ تعالیٰ
 محبوب اوکرے او چه خلق د ثنا صفت کو ی۔ نو ته به په
 رینتیا دھے جوگه ے۔ ته به دروحانی امراضود پارہ خیل
 بودے لوے اکسیر ہے، چه خلق به ستاد باطنی صفا تواد
 اوچے مرتبه پیژندون نه عاجز وی۔ او دے یوسه مشله

فتوح ۶۶ العیب

بزرگ به ہے چه خوک به دے سیال نه وی۔ دھے حالت
 کنیں به ته دهر رسول، نبی اوصدیق وارث ہے۔ په تا به
 د ولایت انتھای او د فیض حاصلود پارہ به تاله ابدال
 راخی۔ په تا به دخداے د مخلوق مشکلات حل کیبری۔ ستا
 په دغا به درحمت باران کیبری۔ ستا په برکت به پتی شته
 کیبری۔ او یوتی به زرخو نیبری اوستا په دغا به خاص وعام
 بادشاہ اور عیبت، حاکم و محکوم، امامان و امتیان او
 بول مخلوق مصیبتونہ رفع کیبری۔ اوستا د احکامو او
 ارشادا تو د اطاعت نہ به ے بله چارہ نه وی۔
 خلق به دلرے لرے خایونو نه تاله راخی او دخالق کائنا
 په حکم دهر حاکمے نه ستا په خدمت کنیں هھے محتات،
 تقدی او غلہ راوری۔ هر حاکمے به ستا د بنوصفا تو او اوجتو
 اخلاقو چرچے وی او بول خلق به ستا په تعریف نه مریری
 ستا د لوبی اوشان متعلق به په دو ایماندارو کنیں هم
 اختلاف نه وی۔ اے پاک صنته! اے نیک بخته! اے په
 بارگاہ خداوندی کنیں مقبوله او اے د نوع انسانی سرتاجه
 د بنارونو او خلکونو بولو خلقون کنیں په تا د اللہ فضل دے
 او اللہ پاک دلرے فضل خاوند دے۔
مقاله (۵) د دنیا د فتنو نه کناره کشی
 هرکله چه ته د دنیا زیب و زیست، مکرو فریب، هلاکتی
 لذات په ظاهره بنه او په باطنه خراب ترغیبات د دنیا

فتوح ۶۷ العیب

په وفائی، عهد شکنی، او غافل او دنیا پرست خلق او و
 نو دے اوگنیزه لکه چه خوک صحر کنیں اودس مانے ته
 بریند ناست وی۔ چه بول بنکاری او بد بوئی ے خوره شوک
 وی۔ نو ته دھے دشوم گلا نه سترگے پتے کرے۔ او بد بوئی
 نه ے پوزه بندہ کرے۔ دغه رنگ ته د دنیا دار و خلاقو دھونک
 دگناہ دکر ماحول نه او د هغوی د خواهشا تو بد بوئی
 نه حات محفوظ کرے۔ د پارہ ددے چه ستا د روح فطری
 پاکیزگی منانغ نشی او ته د دنیاوی افاتو نه خلاصی بیاموے
 د نیا چه هر خوبصورتا قسم کنیں وی۔ هغه به ضرور
 تاته درسی۔ او ته به ضرور دھے نه فائدہ موے۔ په
 دے وجه ستا د دنیاوی ضروریا تو نشویش بالکل فضول
 دے۔ اللہ پاک خیل برکزید پیغمبر صلی اللہ علیہ وسلم ته
 فرمای: «وَلَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِنْهُمْ
 زُخْرًا أَلْبُوسًا أَلْبَسْنَا لِتَفْتَنَهُمْ فَيُضِلُّوكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ
 أَتَلْبَسُ» (د دنیا ظاهری مال و اسباب چه مونیز کھاروسه
 هر کرے دے، په هھے نظرمه اچوه حکم چه دے خیزونو
 نه مقصد کنار په فتنه کنیں اچول دی۔ اوستا د پارہ دپوره
 درکھے رزق بهتر او پاند ار دے۔)
مقاله (۶) د توحید رائی
 د اللہ تعالیٰ د احکامو او افعالو په احترام کنیں خیل
 خواهشات اولذات فنا که حکم چه دے مل سوا پستا

فتوح ۶۸ العیب

په زړه کنیں د عام الہی صلاحیت پیدا شی۔ د تعلق با لہ
 د مضبوطو د پارہ فاسق او غافل خلقو سره قطع تعلق ویر
 ضروری دے او دخپلو خواهشا تو د فنا کو یو علامت دا
 دے۔ چه دفع نقصان، شر او ضرر، د نیازی اسپا بود
 جد وجد د بولو معاملاتو کنیں په خیل ذات د تکیه په لمانے دا
 بول امور کلی طور سره اللہ تعالیٰ ته سپرد کرے شی او قاضی
 المعاجات او کھتے شی۔ خداے تعالیٰ مختار کن نه کنول او په
 نفس اعتماد کول شوک دے۔ صرف خداے تعالیٰ په ماضی
 حال او مستقبل کنیں دخپل بندہ د امور او معاملاتو کپل دے۔
 د هغه د انگریزی او ذمہ داری هغه وخت هم وچه ته د مور
 په خبیثه کنیں وے او بیا چه د مور په غیره کنیں دے پے
 رودل۔
 دخداے تعالیٰ د ارادے په خاطر د خپلے ارادے د فنا
 کو یو علامت دا دے، چه ته د هجو خواهش قصد نه کوے
 حکم چه خدائی ارادہ کنیں سوا سرخیر او بهتری دے او په دے
 کنیں ستا قصد کول هم شوک اوگنیزه۔ د نفسانی خواهشا تو د
 نفی نہ به د اللہ تعالیٰ فعل په تاجاری شی او د افعال الہی
 نافذ کیدوسره به ستا اعضاء ساکن او غیر متحرک شی۔ زړه
 به دے مطیع شی۔ سینہ به دے فراخه او کشاده شی۔ غز
 به دے روپنانه او پر نور شی۔ او چه د تعلق با لہ روحانی
 توانائی بیاموے نو دکائنات د بولو خیزونو نه به ے تیاره

شے۔ ستا نقل و حرکت بہ قدرت بہ ارادہ وی اور قدرت
 بہ تہ بہ ہدایت بیاموے۔ تجلیات الہی بہ تاتہ اشیاء
 ماہیت بنائی۔ او اللہ بہ درتہ د نور خلعت اغونہ وی۔ پروکار
 عالم بہ خیلہ تاتہ علم بنائی۔ او دے علم اور فغان بہ برکت
 بہ دے سلف صالحین اور بزرگین عارفانہ مقاماتو تہ رسوی
 بیا بہ تہ د مخلوقاتو تہ کنارہ کش شے۔ تا کیں بہ ذات
 خواہش او ارادہ پاتے شے۔ د بشریت در ذالیو نہ بہ پاک
 شے۔ ستا زہ بہ توحید کیں داسے فنا شے، چہ د خدائے د
 ارادے نہ یوا بہ ہرگز خہ خیر نہ قبولے۔ چہ دے مرتبے
 تہ اورے نواتہ بہ دکراماتو نسبت کو لے شے۔ یہ ظاہر
 بہ دا کرامات ستانہ بنکاری، خو حقیقت کیں بہ دا خدائے
 تقالی افعال او احکام وی۔ بیا بہ تہ د ہفت شکستہ دل اولیاء
 پہ دل کیں شامل شے۔ چہ د ہفتوی نفسانی خواہشات او
 بشرے ارادے بالکل فنا شوے دی او بہ زہ نو کیں د
 ربانی ارادہ دکامل اطاعت جذبہ پیدا شوے وی۔ نکہ چہ
 اللہ پاک فرما بیلی دی د خبا مخلص بندیاں ہیج نہ غوازی
 مگر ہفتہ چہ اللہ او غوازی! او فرما بیلی دی اللہ پاک زہ
 ہفت خلقتو۔ دیر قریب ہم چہ د ہفتوی زہونہ خبا بہ وجہ
 شکستہ دی: نو تہ بہ دا اللہ تقالی قرب تر ہفتے حاصل تہ
 کرے ترخو چہ ستا بزل خواہشات او ارادے د ہفتہ پہ
 رضنا قربان شے۔

کلہ چہ تہ خیلے ارادے د خدائے پہ ارادہ کیں فنا
 کرے او ذات باری نہ بل ہیج خیر تہ توجہ اونہ کرے
 نویا بہ تا اللہ تعالیٰ د تہ سے سرہ زرعون کری او تہ بہ د
 نوے باطنی صفاتو حاصل شے۔ ستا پہ نفس کیں بہ دشرک
 محرکات ہو شے او توحید بہ دے قلب او دماغ کیں راسخ
 شے۔ بیا بہ تاتہ دیدار الہی حاصل وی۔ د "آنا حسنا
 مُکسِرَةُ الْقُلُوبِ" (زہ شکستہ دلو تہ دیر قریب ہم) ہم
 دغہ معنی دی۔ حدیث قدسی کیں راجی "خما مومن بندہ
 ذکر اوصادت پہ کثرت خما قرب غوازی، حتیٰ چہ ہفتہ

بہ دے حدیث نہ مطلب داسے چہ بندہ عبادت کو او کیں د قرب
 الہی داسے درجہ حاصل کری، چہ خلق او عارفانہ علاقو۔ منقطع
 شے۔ او ہفتہ تن خدائے تہ داسے متوجہ شے چہ بزل حرکتو سکنا تو،
 حواس ظاہرہ او باطنہ نہ بغیر خدائے تقالی د اطاعت نہ بل خہ کارہ
 انہی۔ د ہفتہ ایدل او بول، پوہیدل، کلل صرف د خدائے پارہ
 دی۔ او ہرگز د مطلب ترے نہ دے چہ معاذ اللہ حالہ تہ خدا ہی او وی
 نہیں اتحاد او حول لوشے۔ ایسے مقیدہ سرخیا کرے۔ او کتابت
 اور بول چلوانہ امتو اختلاف غیزوے۔ پیرانو پیر صاحب قدس سرہ
 چہ فرمائیے دی چہ دا حالت بہ حالت فنا کیں وی نو دے نہ مطلب د
 خدائے پہ لار کیں فنا کیدل دی۔ دا چہ مایوا اللہ علاقیہ شے۔ نہ دا
 چہ خدا ہی او وی سو پو شے۔ حضرت پیرانو پیر صاحب دیر نوے فاضل
 عالم ربانی وف۔ د ہفتوی نشان نہ دا خبرہ دیر او چہ ہہ چہ ایسے خبرہ
 ہفتوی تہ مشوب کرے شے نو کو کو کو ملانے چہ دے کتاب کیں
 دا شان مقامین دی د ہفت نہ مطلب دغہ دے۔ کو م چہ مستح
 بیات ۵۰

مانہ دیر محبوب شے۔ او دکامل ربط پہ وجہ زہ د ہفتوی و
 شہ، چہ پہ ہفت ہفتہ اوری۔ زہ د ہفت سترکے شہ چہ پہ ہفت
 لیدہ کوی۔ زہ د ہفتہ ژ بہ شہ چہ پہ ہفت خیرے کوی۔ زہ
 ہفتہ لاس شہ چہ پہ ہفت ہفتہ بزل کوی۔ زہ د ہفتے پیسے شہ
 چہ پہ ہفت ہفتہ کوی۔ نو فنا ہیجہ حالت درے نہ بل نہ
 دے چہ تہ د خیل خان او مخلوق نہ فانی شے۔
 خلق یا نیک وی یا بد، دغہ نشان تہ بہ ہم یا نیک
 شے یا بد ہر کلاہ چہ تہ خیل فطری او ازلی صفات قابو
 کرے، نو د مخلوق خلاف شریعت تأثرات بہ نہ قبولے۔
 او خپل امید و نہ بہ ہفتوی سرہ نہ تہے۔ او د ہفتوی د شہ
 نہ بہ خوف نہ کرے۔ بیا بہ ستا پہ نفس کیں یوازے اللہ
 تقالی باقی پاتے شے، لکہ چہ ستا دیدار شہ نہ ممکن و۔
 چہ دا حقیقت ہیر نہ کرے چہ خیر او شہ د اللہ پہ اختیار
 کیں دے او چہ کلہ پہ خدائے ستا کامل یقین پیدا شے
 نو ہفتہ بہ تا د قضا او قدر د شہ نہ بے خوفہ کری۔ او خیر
 او برکا نو کیں بہ ستا پارہ وسعت پیدا کرے شے۔ بیا بہ
 تہ د ہر خیر محل، د ہر نعمت مرجع، د ہر نور سرکز
 او دھرامن سرچہ شے او د حق د عاشقانو مطلوب او
 منتہا ہم دغہ فنا دہ او ہم دغہ د سیراوسلوگ نہ پس
 اولیاء اللہ خیل منزل بیا موی۔ خیلہ ارادہ د اللہ پہ ارادہ
 کیں فنا کول د قولو تیرو اولیاء او ابدال او مقصود و۔ دین

تر آخری ساہ خیلہ ارادہ د خدائی پہ ارادے بدلہ کرے دہ
 ددے وجہ نہ ددوی نوم ابدال شو۔ ددوی پہ نزد حق پہ
 ارادہ کیں خیلہ ارادہ شریکول گناہ دہ۔ ہاں کہ پہ ہیرہ
 مجددیت یا د حال او خوف د خیلے پہ صورت کیں ترے
 خہ بے اعتدالی اوشی، یا د کید و احتمال وی نو اللہ تعالیٰ
 پرے دوی خبردار کری او دوی ترے منع شے او توبہ او
 استغفار شے۔ د فرشتونہ علاوہ د خواہش او ارادے نہ
 ہیچوگ معصوم نہ دے۔
 فرشتے دارادے نہ پاکے او انبیائے کرام د خواہشات
 نفس نہ پاک دی۔ لیکن د باقی مکلف مخلوق لکہ جن او
 انس ارادہ د خواہش نفس نہ خالی نہ دی۔ پہ نوح انسانی
 کیں د خدائے بزرگیدہ بندیاں، مثلاً اولیاء او ابدال د
 ارادے او خواہش نفس نہ خوینتہ محفوظ دی۔ لیکن کید
 شے چہ ہفتوی خہ وخت ارادے او خواہش تہ مائل شے۔
 خوا اللہ پاک پہ خیل رحمت خاصہ پہ بیداری کیں ہفتوی
 ددغہ لغزش نہ آگاہ کری او ہفتوی شے ہفتہ وخت پہ
 شجائی او استغفار تلافی او کری۔

مقالہ (۷) توبہ او استغفار
 د نفس د یا بد و نہ آزاد شہ۔ او دے پہ متابعت
 کیں د خلیہ حسنی د سرارو نہ بیگانہ شہ۔ خیلہ ہرہ معاملہ
 ہی خورسورہ سپاں پروردگار تہ او سپارہ او خیل زہ پہ

فتوح ۴۳ الغیب

دروازہ د اللہ تعالیٰ دربان شہ۔ چہ شیطان و سوسے بکیر داخلے نشی۔ دکوم خیز چہ خدا کے تعالیٰ ذرہ کینی درتہ د اچولو حکم کوئی، ہنہ پکین اچوہ۔ اودخٹ نہ چہ منع راوی، ہنہ لہ جائے مہ و رکوع۔ دحق دارادے نہ علاوہ د بے ارادے خواہش مہ کوہ۔ اودحق ارادہ د شریعت اسلامی مکملہ اتباع دہ۔ د خواہشاتو کثرت د بندہ د پارہ د پریشانی اور بادی یومہنٹ کھل دے اوددے خلاصے ذات حق کین د جذب کیدو نہ بغیر نامکنہ دہ۔ ہمیشہ و احکام الہی اتباع کوہ۔ اودہنہ دمنہیا تونہ پریہر کوہ۔ د خدا کے مقدرات دہنہ اختیار اور صا تہ پریہر دہ۔ او مخلوقا تو کین ہنہنک دہنہ شریک مہ جو پوہ۔ ستا ارادہ اور امانونہ ہول دہنہ مخلوق دی۔ کہ تہ خیلہ ارادہ د خالق ارادے سرہ شریکے۔ نو پہ دے حالت کین تہ مشرک ہے۔

قرآن وائی خوک چہ د اللہ تعالیٰ د دیدار پہ طبع دی ہنہنہ پکار دی چہ نیک کارونہ کوہ۔ او مخلوقا تو کین ہنہنک ہنہ سرہ عبادت کین شریک جوہ نہ کوہ۔ یوانے بستی شریک نہ دے۔ بلکہ دخواہشا تو پہ پتو سترگو پیروی کول اوفانی دنیا کین پوہستی یا یو خیز سرہ ذرہ اور ماخ د مشق د بچے پورے ترل سرچیا شریک دے۔ اللہ پاک ذ۔ ف۔ اے نبی! تا ہنہ سرے نہ دے لیدے، چہ مہ جس

فتوح ۴۳ الغیب

نسانی خواہشات خیل معبود گرو کولے دی، نو د اللہ تعالیٰ نہ سوا نورہر خٹہ چہ دی، ہنہ غیر اللہ دی۔ او ہر کولہ چہ تہ غیر اللہ کین مشغول شوے۔ نو بلا شیے تا اللہ تعالیٰ سرہ شریک جوہرکہ او خیلہ مشرک شوے۔ نو ذکر حق کین جد و جہد کوہ۔ بہ ارام مہ کینہ۔ د خدا کے نہ ویرہ اوکڑے۔ بے خوفہ کیرہ مہ۔ اود حق پہ تلاش کین صداقت اختیار کرہ۔ غافلہ کیرہ مہ۔

سلوک کین چہ کوم مقامات تا تہ حاصل شی۔ ہنہ خیل ذات سرہ مہ مشوب کوہ۔ بلکہ ہنہ عطائے ایزدی اوگڑے بیا کہ تا تہ خٹہ حال یا مقام حاصل شی نو ہنہ پتہ ساتہ۔ او نا اہلو سرہ دہنہ ذکر مہ کوہ۔ بہ دے طریقہ بہ تا تہم نورہ ہم روحانی ترقی حاصلہ شی حکمہ چہ ستا اہل بیت براہ راست اللہ تعالیٰ سرہ دے اود کلام اللہ موافق ہرہ صریح د اللہ تعالیٰ یونے شان دے۔ نو د احوالو مخلوق سڑ تکرارہ بنہ نہ دہ۔ کہ ستا احوال برقرار وی، نو د اللہ پاک بخشش اوگڑے۔ اود خدا کے نہ د شکر د توفیق اود زیاتی سوال کوہ۔ کہ ستا حال دہنہ باقی پلے شی۔ نو پہ دے کین ستا پارہ د علم معرفت ترقی او د ادب اضافہ دہ۔ اللہ پاک فرمائی: چہ مونہر یو آیت منسوخ کوہ یا ہیرو، نو بیا دہنہ نہ بہتر یا دہنہ بہ مثل بل آیت راویو۔ او اللہ پاک بہ ہر خیز قادر دے: نو اللہ پاک پہ خیل قدرت، اختیار

فتوح ۴۵ الغیب

تہ پیر او تقدیر کین عاجز مہ گڑے۔ دہنہ بہ وعدہ کین ہیٹ شک مہ کوہ۔ اودہنہ درحمت او بخشش نہ ہینکہ۔ نا امیدہ کیرہ مہ۔ دہنہ د رسول برحق اسوہ حسستہ اختیارہ کہ۔ او پوہ شہ چہ پہ حضور صلی اللہ علیہ وسلم نازل شوے بعض آیاتونہ وروستو منسوخ شوے دی اود ہنہ پہ خاکے نور آیاتونہ راغٹ دی۔ او حضور صلی اللہ علیہ وسلم دہنہ نو آیا تونہ تعیل کرے دے۔ داخو د ظاہر شریعت حال شو۔

باطنی علم او نور احوال چہ دی نو دا د خدا کے اودہنہ د رسول پہ میفر کین دیوراز حیثیت لری۔ دوسے متعلق حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی: "خما بہ ذرہ پہ بعضے اوقات پوہ پردہ راتلہ اودہنہ دلرے کولو د پارہ بہ ما ورخ کین اوترا خلہ د خدا کے نہ مغفرت غوبنتلو: او خیز روایتونہ کین د سل خلہ مغفرت ذکر دے، نو رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم بہ د یوحالت نہ بل حالت تہ منتقل کولے شو۔ اود شہ رنگ بہ حضور صلی اللہ علیہ وسلم د قرب پہ منازلو عبودیا موند لو۔ نورانی: خلعتونہ بہ ورتہ اغوستولے او بدلولے شو۔ اود کشف او معرفت ہر دو م حالت بہ اول حالت نہ ارفع او اعلیٰ وو۔ پہ دے دوران کین چہ برکلمہ حجاب واقع شو، نکہ چہ احادیثو کین راخی۔ نو حضور صلی اللہ علیہ وسلم بہ پہ کثرت سرہ استغفار و ٹیلو کلمہ چہ

فتوح ۴۴ الغیب

استغفار درج تزکیہ اود قلب صفائی دہ۔ اود ہر مؤمن د پارہ اکسیر دے۔

توبہ او استغفار ہر حالت کین د بندہ دوا لازمی صفات دی۔ اودا دوارہ د حضرت ابوالشیر آدم علیہ السلام نہ مؤمنانوتہ یومقدس مبروات پلے شوے دے۔ د آدم علیہ السلام پہ باطنی احوالو چہ د سہو او نسیان اود عہد د خلاف ورنہ د تاریکی پردہ راغلہ، نو ہنہ د خیلے ارادے او خواہش پہ پیروی کین راگیر شو۔ اود دغہ وخت د آدم علیہ السلام ارادہ کول د خدا کے ارادے سرہ شریک کول دو۔ نو دہنہ دغہ ارادہ چہ پہ شریک صبی وہ، ما تہ کہے شوے۔ روپیہ باطنی حالت کے زائل شو۔ او انوار پیرے تاریک شول۔

بیا آدم علیہ السلام پہ خپلو لغزشونہ آگاہ کرے شو۔ او د نسیان او حکم عدولی پہ اعتراف کین د توبہ او استغفار توفیق کے بیا موند۔ نو بیا آدم علیہ السلام پہ دیرہ زاری پہ بلکہ اللہ صلی اللہ علیہ وسلم اوکڑے۔ " رَبَّنَا عَلَّمْنَا مَا لَا كُنَّا اَعْلَمُ لَوْ لَمْ نَكْفُرْ لَنَآ وَ تَزَكَّيْنَا لَنَكُوْنَنَّ مِنَ الْمُحْسِنِيْنَ (اے ربہ حمدونہ مونہر پہ خیل خاں ظلم اوکڑے۔ کہ تہ مو اونہ بخینے اور رحم ربابا ندے اونہ کہے نومونہ بہ د زیان کارانو نہ شو)۔ نو د توبہ او استغفار پہ برکت پہ ہنہنہ د اللہ تعالیٰ دہنہ اسرارو او علوم و کشف اود د اے تجلیا تو پیرنوتہ او شوکہ چہ دے

نہ ممکن ہونے دے نہ بہرور نہ ہو۔ دے نہ پس ہونے ہرہ ارادہ د اللہ تعالیٰ د ارادے ماتحت ہے۔ اوہ ہونے ہر دوئم حالت د رومینی حالت نہ بہتر اور حق ہے ہونے نہ ولایت کبریٰ، قبولیت حق او دنیا اوعقبیٰ کبریٰ سرفرازی نصیب شہہ اوہ ہونے اولاد دیکہ پہ حق بنے او خاص بنیدہ۔ او یہ ہونے کبریٰ لوئے جلیل القدر انبیاء اورگزیدہ اولیاء اللہ پیدا شول۔ بیا د دنیا دین معنی د ہونے جائے پناہ اوہ حیات ابدی قرارکاہ شو۔

نو تالہ ہم توبہ او استغفار باید۔ اوہ رسول کریم صلی اللہ علیہ وسلم اسوہ حسنہ اوہ نوع انسانی دیلار حضرت آدم علیہ السلام خصائل اختیارول پکار دی۔ او ہم داخیزونہ د خدائے د رشتینو عاشقانو او دوستانو سنت دی ہے د نجات ضامن دی۔

مقالہ (۸) د قرب الہی منزلونہ
 دخدیئے د طرفہ ہے تہ کوم روحانی او باطنی حالت کیں ہے۔ د ہفے نہ سوا داوجت یا دلاندے حالت آزیو مہ کوہ۔ ہر کلمہ ہے تہ د شامی محل (عالم لاہوت) پہ دروازہ ہے نو پہ محل کیں د داخلید وخیل خواہش مہ کوہ۔ ترخوچہ شامی حکم (امروقی) سرتہ پہ زور کیں داخل نہ کرے ہے۔ د زور نہ مراد ہفہ حکم دے ہے ازلی تاکیدی او بارباروی۔ محض د نفس پہ ترغیب پہ داخلہ

۱۵۱۔ مہ کوہ۔ کیدے شی، چہ دا د ہفے بادشاہ (اللہ تعالیٰ د طرفہ امتحان وی۔ خو تر ہفے دختہ د صبر او تحمل نہ کار اخلہ۔ چہ تہ پہ داخلہ مجبور کیرے شی۔ اوستا داخلہ سراسر د شامی اذن ماتحت وی۔

چہ تہ جبر او شامی حکم سرہ محل (قرب خداوندی) کیں داخل کیرے ہے۔ نو تالہ بہ بادشاہ دخیلہ ارادے او فعل پہ وجہ خہ عذاب نہ درکوی۔ حکم چہ دہفہ قہر او عذاب خو د بندہ پہ ہے صبری، نفسانی خواہشا تو ہے ادبی اوہ تسلیم رضا پہ ترک کولورائی۔ نوچہ تہ جبر شامی محل کیں داخل کیرے ہے۔ نو داخیلہ خوش نصیبی او سعادت آرتیہ او دہفہ پہ دربار کیں خاموشہ، سرتیو، او مؤدب دلاپاوسہ۔ او یہ کوم خدمت چہ تہ مامورہ کرے ہے، پہ سرتو کو دہفے پیروی کوہ۔ او حیلہ حجت تہ مرکز ہفے کیں دخل مہ ورکوہ۔

اللہ تعالیٰ خیل ہی اکرم صلی اللہ علیہ وسلم تہ ارشاد فرمائی: "د دنیا دظاہری مال واسباب کوم خیزونہ چہ مونز کفاروتہ ویر کیرے دی۔ تہ پہ ہفے نظرمہ کوہ، حکم چہ دہک اشیاؤ مقصد خاکلار پہ فتنہ او امتحان کیں اچولی دی۔ اوستا د پرور۔ دکا درکیرے ربیق ستا د پارہ دیر بہتر او پائندار کیں نو دا اللہ تعالیٰ پہ دے قول کیں "وَسَيُجَنَّبُكَ الَّذِينَ اتَّخَذْتَهُمْ دُورًا" (خدائے درکیرے ربیق دیر بہتر او پائندار دے)۔ حضور صلی

احوال او تسلیم اورضا کیں دے۔

شامی محل دہ داخلید ونہ پس چہ تہ بالاخانے (اوج روحانی) او د ہفے جائے نہ چھت (منزل مقصود علیین) تہ او خیزولے ہے۔ نو خنگہ چہ مونز ذکر اوکہ۔ تہ بالکل خاموش، سرتیو او مؤدب اوسہ۔ بلکہ دے امور کیں د ربومی نہ زیات تابعدار اوسہ۔ حکم چہ تہ اوس بادشاہ تہ زیات قریب ہے۔ نو خطر تہ ہم قریب ہے۔ چہ دلشہ را اورے نو دہفہ نہ داحوال او مقاماتو دھی حال بیا مقام پہ خیلہ خواہش مہ کوہ حکم چہ دا بہ د موجودہ نعمت ناشکری وی۔ اونا شکری یونا شکر گزارہ سہ پہ دنیا اوعقبیٰ دوارو کیں ذلیل کوی۔

خنگہ چہ ممکن ذکر اوشو تہ د ذکر فکر او عمل صالحہ جد و جہد کیں مشغول اوسہ چہ دا ہے بلند مقام تہ اوسہ چہ دائمی او ابدی وی۔ او یاد ساتہ چہ ہنہ مقام د اللہ تعالیٰ ظاہر باہر آیات او کرامات دی۔ چہ د بندہ د قول اوجل نہ ظاہر ربی۔ دے مقام نہ غفلت اوسہ پروائی ہوکرمہ کوہ۔ دے حفاظت کوہ۔ او ثبات او استقلال سرہ د غلتہ قائم اوسہ۔ نو احوال د اولیاؤ د پارہ دی او مقامات د ابد او د پارہ۔

مقالہ (۹) د اللہ تعالیٰ جلالی او جمالی صفات او کشفہ مشاہدہ
 د اللہ تعالیٰ پہ اسماء الحسنیٰ کیں دہفہ د جلالی او جمالی

اللہ علیہ وسلم تہ پہ باطنی احوالو، صبر و شکر او پہ عطا شوسے نعمتونو د راضی کیدو تعلیم ورکیرے شوسے دے۔ یعنی مونز چہ پہ تا کومے لوئے پیرنہ کیرے دی، نگہ نبوت، علم راسخ، حکمت و فہم، دین اسلام، توحید او معرفت، جہاد فی سبیل اللہ او فتوحات غیبی، داخیزونہ د بنیاد نور مال و جان د اد او عیش و عشرت د سامان نہ دیر بہتر او دائمی دی۔ نو د اللہ تعالیٰ پہ عطا شوو نعمتونو شکر او رضامندی کول اوہ نوروفانی او عارضی خیزونو ترک کول، د تولو نیکو او برکتو نو اصل دے۔

تول د دنیاوی اشیا اللہ تعالیٰ د بند یا نو د آزمائش د پارہ پیدا کیری دی۔ کوم خیز چہ ستا پہ قسمت کیں وی، یا د غیر، ہفہ بل دھچکا پارہ نہ دی، ہفہ د قدرت لاس کیں محفوظ وی۔ نوکہ ہفہ مشیتا ایزدی کیں ستا پہ حصہ کیں وی۔ کما تہ لے غواپے، اوکہ نہ، ہفہ بہ ضرورتا تہ رسی۔ دہفہ پہ طلب کیں ستا د طرف نہ دگستاخی یاد ہے ادبی اظہار مناسب نہ دے۔ اوکہ ہفہ خیز د بل چاقمت کیں وی۔ نو تہ ہفہ نشہ حاصلوے۔ اوکہ ہفہ پہ خیر و عافیت او سلامتی سرہ د چا ہر د بشو قسمت کیں نہ وی، او محض فتنہ او امتحان وی۔ نو بیا د بر عقل او شعور خاوند وکے دیدہ دانستہ خان پہ فتنو او پریشانو کیں کینیا سی۔ مراد داشو، چہ خیر او سلامتی او د نرہ اطمینان پہ باطنی

فتح ۸۱ الغیب

احوال او تسلیم اور رضا کہیں دے۔
 شاہی محل دہلا خلید ونہ پس چہ تہ بالاخانہ (اوج روحانی) اور دھڑ خائے نہ چہت (منزل مقصود علیین) تہ او خیر ولے ہے۔ نوخنگہ چہ مونز ذکر اوکھ تہ بالکل خاموش، سرکینتہ او مؤدب اوسہ۔ بنگہ دے امور و کین د رومیہ نہ زیات تابعدار اوسہ۔ کجکہ چہ تہ اوس بادشاہ تہ زیات قریبے۔ نوخظرو تہ ہم قریبے۔ چہ دلستہ را اور سے بؤدھنہ نہ دالحوال او مقاماتو دھیغ حال بیا مقام پہ خیلہ خواہش مہ کوہ کجکہ چہ دا بہ د موجودہ نعمت ناشکری وی۔ اوناشکری یونا شکر گزارہ سے پہ دنیا اور عقلی دواپرو کین ذیل کوی۔

کجکہ چہ تمکین ذکر اوشو تہ ذکر فکر اور عمل صالحیہ جد و جہد کین مشغول اوسہ۔ چہ دا سے بلند مقام تہ اور چہ دائمی او ابدی وی۔ او یاد سائے چہ ہنہ مقام دانہ تعالیٰ ظاہر باہر آیات او کرامات دی۔ چہ د بندہ د قول افضل نہ ظاہر ہین۔ دے مقام نہ غفلت اوسے پروائی ہرگز مہ کوہ۔ دے حفاظت کوہ۔ او ثبات او استقلال سرور غفلت قائم اوسہ۔ نو احوال د اولیاء د پارہ دی او مقامات د ابد او د پارہ۔

مقالہ (۹) دانہ تعالیٰ جلالی او جمالی صفات او کشفہ مشاہد دانہ تعالیٰ پہ اسماء الحسنی کین دھنہ دجلالی او جمالی

فتح ۸۲ الغیب

د حالاتو تہ ہم متقول دے۔ چہ د خیل ذات د پارہ نہ تو بلکہ د حق او توحید د پارہ۔

ہرچہ د جمال مشاہدہ دہ نو دا پہ نہر و نو او مزاجونو کین د خدا سے درحمت، رحم، کرم، بخشش، لطف، محبت، عضو او دستا د صفاتو ظہور دے۔ چہ د قریب خدا وندی پہ وچہ پہ بندہ تجبی غور کوی۔ دانہ تعالیٰ د صفات جمالی عظیم ترین مظہر د حضور صلی اللہ علیہ وسلم ہستی مبارکہ دے۔ چہ ہمیشہ ہے ہرید خواہ سرہ نہ کہے وی۔ ہر ضرر رسوئی تہ ہے راحت رسوئے دے۔ ہر بد کو سرے دے محبت سلوک کہے دے۔ او استھائے دا چہ دیکے معظیہ دفتح پہ وخت کے خیلو بدترین دشمنانو تہ پہ دے الفاظو معافی و سرکریہ۔ " کذکرؤب علیکم ایوم (نن درخ پہ تاسوھیغ گرفت نشتہ۔ یعنی ما بخینلی بی) د حضور صلی اللہ علیہ وسلم دا جمالی صفت، او خلق عظیم، دامت پہ دیرو اولیاء ابدالو کین ہم باحسن الوجوہ موجود دے۔

انہ تعالیٰ د خیل جمال د مشاہدے نعمت دامت پہ خاص خاص افرادو پیریز و کہے دے) او قول عمرے ہونوی پہ دے نعمت پناہ کہے دی۔ د پارہ دے چہ زیات شوق پہ سبب د محبت پہ جذب او ہستی کین ددوی روحانی قوی سست او کمزوری نشی۔ او دھی او فراق پہ خفگان کین د حقوق عبودیت د تعمیل نہ پاتے رانی۔ نو

فتح ۸۳ الغیب

صفا تو ذکر پہ وضاحت سرہ موجود دے۔ او ہنہ د خیلو بند یانو پہ غیاثو کین د دے صفا تو ظہور فرمائی۔ د اولیاء او ابدالو پہ کشف او مشاہدہ او افعالو کین دانہ تعالیٰ د صفات د ایسے عجایب راخرگند کوی چہ عقل او فہم مغلوب کریے، رسومات او عادات فنا کریے۔ او انسانی حواسو کین د دھشت او ضعف یا دلطف او محبت تاثرات پیدا کریے۔ دانہ تعالیٰ دا افعال پہ دورہ قسمہ دی۔ یوجلالی او بل جمالی۔

د خدا سے تعالیٰ د جلال ظہور دادے، چہ پہ خوف او ہیبت غلبہ رانی۔ او د جسم پہ اعضا د دورے آثار راخرگند شی۔ لکھ چہ د نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم احادیثو کین روایت دے چہ دوی د بیٹے مبارکے نہ بہ د مانخہ پر وخت کین د دیک دیشیدو پہ شان آواز راختو کجکہ چہ و اعینہ زکریٰ کا ننگ ترائے (د خیل رب عبادت دے کوہ، لکھ چہ تہ ہے وینے) مطابق بہ حضور صلی اللہ علیہ وسلم دانہ تعالیٰ د جلال او جبروت مشاہدہ کوہ۔ او دانہ پاک د عظمت او ہیبت انکشاف پہ ورتہ کیدلو۔ دغہ رنگ د حضرت موسیٰ علیہ السلام جلال ہم مشہور دے چہ د توحید او دینی غیرت پہ جذب کین ہے د خیل ورور ہارون علیہ السلام زبیرے لاس وردا چولو۔ او دا دھونوی معمول او مزاج وو۔ چہ قرآن پرے شاہد دے۔ دغہ شان جلال او جبروت د حضرت ابراہیم خلیل اللہ او حضرت عرفاروق

فتح ۸۴ الغیب

انہ تعالیٰ حکیم او دانا دے۔ رحم او کریم دے۔ او د جمال دترو پہ اضطراب نہ خبردار دے۔

دغہ وجہ دہ چہ حضور صلی اللہ علیہ وسلم بہ د حضرت بلال رضی اللہ عنہ مؤذن تہ فرمائیل۔ اے بلالہ! اذان او کہہ چہ ذکر او مانخہ کین راحت بیاموو۔ د حضور صلی اللہ علیہ وسلم د پارہ موغی پہ دے بنا د قلب او د روح راحت و۔ چہ د کامل استغراق پہ وجہ بہ نبی علیہ السلام تہ د مانخہ پہ دوران کین د جمال الہی مشاہدہ حاصلید۔ پہ دے وجہ بہ حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیل چہ خما دسترگو او زرق آرام پہ مانخہ کین دے۔

مقالہ (۱۰) د نفس مخالفت او اخلاص

دے کین شک نشتہ، چہ ستا نفس دانہ تعالیٰ مخلوق او ملکیت دے خود ادنیٰ خواہتا تو، لذتو، اسبابو، ضرور او تکبر د سے لاریہ نہ بدراہہ کہے دے۔ کجکہ چہ دا خیزونہ دانسان مزاج سرہ اخیلے شوے دی۔ نوکے تہ دانہ د اطاعت او فرمانبرداری د پارہ د نفس مخالفت تہ تیار ہے۔ نو دا بہ ستا د طرف نہ یوجہاد د فلاح او بھبود یوہ ذریعہ وی۔

د نفس د جہاد نہ پس بہ ستا دوستی او بندگی د ثبوت مقام تہ اوریسی او پہ تابہ د پاک، صاف، او خوشگوار و بختونو پیریز دے اوشی۔ دکاشاتو قول اشیا بہ ستا تابع شی اوستا

خدمت اور تقظیم تہ یہ غاریہ بستہ دی۔ اور ایڑھٹے شوے
 اصول دے۔ چہ کوم سرے د خدا ئے تعالیٰ فرمانبرداری
 نو دنیا دھنہ فرمانبرداری وی۔ اللہ پاک فرمائی: «کُنَّا نُوکِبِ
 هَيْجَرٌ خَبْرٌ دَا سَمِ نَشْتَه چہ د خدا ئے ثنا صفت نہ کوی۔ خو
 تاسود هغوی پہ ثنا پوهیڑی نہ! او اللہ پاک فرمائی:
 «مَا آسَمَا نَفُو اَوْ زَكَّ تَه اَوْ وِسَ، چہ تاسو حُما فرما برداری
 قبولہ کریں۔ کہ خوبہ موی او کہ مونہ وی خوبہ۔ نو
 هغوی اووے اچہ اے خالق کائنات! مونہ ستا فرمانبرداری
 پہ سرسرتگو قبولو۔

مکملہ بندگی، د نفس دنا کارہ خواہشاتو پہ مخالفت
 حاصلیڑی۔ پہ قرآن کریم کیں دیر بھایہ راغے دی چہ نفس
 اشارے (هغه نفس چہ انسان تہ د بد و کارونو ترغیب و رکوی)
 پیروی انسان د صراط مستقیم نہ گمراہ کوی، حدیث قدسی
 دے۔ چہ حضرت داود علیہ السلام تہ اللہ پاک او فرمائیل
 «چہ د نفس د خواہشاتو پیروی هجیرے اونہ کرے۔ حکمہ چہ
 زبما پہ زکے کیں د نفس د پیروی نہ زیات دفساد خیز بل
 نشته» او د حضرت بایزید بسطامیؒ متعلق یوحنا یثهور
 دے چہ هغوی اللہ پاک خوب کیں اولید، نو عرضے او کہ
 چہ یا اللہ! تا تہ د رسید و کومہ لارہ ده؟ نو اللہ تعالیٰ
 ورتہ او فرمائیل: «د خپل نفس اطاعت پریدہ او مات راخہ
 حضرت بایزید فرمائی: دے پس مانکہ د مار د پوت خپل

نفس پہ خائے پرینود؟
 غرض داچہ هر حال کیں د خواہشات نسان نہ هیز
 د خلاصی باعث دے۔ نو کہ تہ متقی او پر هیز گارے۔ نو د
 حرام مال نہ اور مخلوقاتو د خوف او خدے تہ نہ دہ او کرے
 او د مخلوقاتو پہ خائے خپل امید ونه خپل خالق سر او ترے
 او د زکوة، صدقے او نذرانے پہ طور هم د خلقو نظر
 مہ کوی۔ بنہ پورہ شہ چہ درزی او روزئی بول امور د فاعل
 فعل او تدبیر سو پہ ظہور کیں راخی۔ او فاعل او مدبیر
 اللہ تعالیٰ دے۔ خو سو دے د مخلوق د طرفہ د سعی،
 محنت او کوشش اصول هرگز هیرول نہ دی بکار۔ د پارہ د
 دے چہ تہ د جبر تہ فریقے (دوی دے خبرے قائل دی)
 چہ فعل کیں د بندہ مطلقاً دخل نشته) د عقائد و سہ
 خلاصے بیا موی۔ او دا هم مه واپہ چہ د مخلوق پہ افعال کیں
 د خدا ئے قدرت او اختیار هیز دخل نشته او بندہ د هر
 فعل او ارادے خپلہ مختار او مجاز دے کئی دے عقیدے
 بہ تہ کا فر شے۔ او قدر یہ فرقہ کیں بہ را شے۔ بلکه عقیدے
 درستہ کرے۔ او دا او واپہ، چہ د مخلوق افعال او اعمال د
 مشیت خداوندی نہ دی چہ د هغه د تحصیل حکم د پارہ
 «کِیْسَ لِلّٰہِ نَسَانِ مَاسَعٰی» یعنی د مخلوق طرفہ سعی او محنت
 لازمی خیر دے۔ او قرآن او حدیث کیں دے مثالونہ
 وارد دی۔

احکام خداوندی نہ تجاوز مہ کوی۔ حکمہ چہ د هغه
 احکام پہ بول مخلوقات طوعاً و کرہاً ز یہ خوبہ او ناخوبہ
 یعنی هر حالت کیں) حاوی دی۔ د احکم الحاکمین په موجود
 کیں په هیز یوامر کیں حاکم مہ جو پریدہ۔ ستا حاکم کتاب
 اللہ او سنت رسول اللہ دے۔ کہ ستا زریک کیں خہ خیال یا
 وسوسه تیرہ شی۔ یاد الھام کیفیت محسوس کرے نو هغه د
 قرآن او حدیث په معیار او سنجوے۔ کہ قرآن او حدیث کیں
 د هغه حرمت او ممانعت موجود وی۔ مثلاً وسوسه، سود
 غلا، غضب، ظلم، زنیاتی، دروغ فریب او د هغه نور د
 فسق و فجور اعمال نو د اے خبرے د خپل قلب او دماغ
 نہ لرے کہ او مخ تہ واپرے۔ حکمہ چہ د اے ویتوسے د
 شیطان د طرفہ وی چہ په قسم قسم بیکل صورتونو کیں
 ئے انسان تہ را وپا بندے کوی۔

کہ ستا خیال او وسوسه د قرآن او حدیث ترخه جائز
 او مباح وی او د حرمت پکیں هیز شہ نہ وی۔ نو بیا ئے
 بلا تامل تعبیل او کرے حکمہ چہ دے کیں دگناہ خدا شہ
 نشته۔ لکه د حلاو خیز و نو خورل، خنبل، نکاح، بنہ
 لباس، چا صالح سوہ ناستہ پاستہ، د بیت اللہ شریف
 حج، دگنہو، یتیمانو او غریبانو امداد او دعوا مو فائدے
 کارونہ واخلہ۔ په د اے الھام زری سکون او اطمینان
 بیا موی۔ او فطرت دے تائید او تصدیق کوی۔ د افعال

الھي او امر الھي د تعبیل د پارہ اللہ تعالیٰ خپلہ د بندہ
 فاعل شی او د هغه مدد او نصرت کوی او هر کله چہ فعل
 خالصتہ د حق د پارہ پاستہ شی او تاتہ د تائید حق مقام
 حاصل شی نو بیا کہ تاتہ خہ فتنہ پینہ هم شی، نو د هغه
 د شر نہ به د خدا ئے په امان ساتی حکمہ چہ اللہ تعالیٰ
 په خپل مشیت او فعل چالرا سزا نہ ورکوی بندہ تہ عذاب
 په امور الھي کیں د دخل ورکولو په وجہ ورکولے شی۔
 کہ تہ د ولایت خواہان ئے (خدا ئے) په مونہ قبولو
 د دے نعمت پیرنا ونه او کړی۔ آمین)۔ نو د نفس مخالفت
 شروع کرے۔ او دا مریخ په بچوہ طریقہ تابع شہ۔ او دا مری
 حق پیروی په دودہ قسم دہ۔ رو یے قسم داچہ د نفس
 لدا تو د پیروی نہ منع شے۔ فرانس ادا کرے او خپل ظاہر
 او باطن دگناہونو نہ محفوظ کرے۔ او د و تم قسم داچہ
 د خدا ئے کوم احکام د الھام یا القاء په طور ستا په زری
 وارد کیری۔ د هغه اطاعت په پورہ احترام سوہ او کسیرے
 او د خدا ئے تعالیٰ دو وقتاً فوقتاً مشورونہ غفلت او دگریم
 د باطنی امر په هغه مباح کارونو کیں هم بیا موندے شی
 چہ د هغه متعلق شریعت کیں خہ حکم موجود نہ وی۔
 په داشان چہ نہ خو هغه ممنوع وی۔ او نہ د وجوب حکم
 لری۔ او دے کیں بندہ تہ اختیار ورکړے شوے دے۔
 خواہ کہ دا په تصرف کیں راوی، او کہ نہ ئے راوی۔

دوسے نوم صباح دے زیور متقی او خدائی سر پہ پکاری
 چہ ہنہ دھردا سے خیر متعلق استخارہ او کبری او حکم
 رقی پہ انتظار کین شی۔ او هرکله چه حکم بیاموی، نو
 دھن مطابقی و تصرف کوی۔ او پہ داسے حالت کین و
 د بندہ قول اعمال، حرکات اوسکانت د الله تعالی د
 طرفہ نہ وی۔

د کو مو خیر و نوحکم چه شریعت کین موجود دے
 ہنہ و د شرح پہ رو سرکہ، او د کو مو خیر و نوحکم چه
 شریعت کین موجود نہ دے، ہنہ و د استخارے پہ
 ذریعہ پہ جائے راویکے شی۔ دلته بندہ بیا و اهل حقیقت
 د مقام نہ شی۔ او ہنہ پہ اولیا و کین شیعہ شی او کہ
 تہ د حق الحق۔ یہ حالت کین تہ چه پہ ذات خداوند
 کین دفنا کید و حالت دے نو دا د الله تعالی خیریت
 او گنہ۔ حکم چه دا د ہنہ ابد الوحالات دے، چه دھن
 زہونہ د عشق و محبت نہ مات دی۔ ہنہ موحدین دی
 عارفان دی۔ صاحب علم او عقل دی۔ دوی دامیران آقا
 د خلق خدا پیشوا او نگہبان، د حق ناشین، خاصان او
 صحبان الہی دی۔ نو پہ دے مقام دامیری دادہ چه تہ
 د نفس امارا مخالف تہ او دنیا او احریت ہیٹ خیرتہ ستا
 رعبت او توجہ پاتے نہ شی۔ دھن وخت تہ د مالک اللہ
 بندہ تہ۔ نہ چه د ملک بند۔ تہ بہ دامحق غلام تہ، نہ

چہ د خواہش او پہ ظاہر او باطن پہ کلی طور داسے د خدا
 پہ خدائے نکہ د دائی پہ لاس کین چه بیٹے رود ویکے
 بیچ یا طبیب پہ محکمن ہے ہوشہ بیماری نو د الله تعالی
 دامرا و نہی دشناخت او پیری نہ علاوہ د نور و نور او کار
 نہ بہ تہ ہے ہوشہ او ہے خیرہ تہ۔

مقاله (۱۱) صبر او توکل

د غیبت او ناداری پہ حالت کین چه ستا پہ زبکین
 د نکاح خواہش پیدا شی او تہ د دے ذمہ داری سرتہ تہ
 سولے۔ نو د الله تعالی نہ د رزق د فراخی او اسودہ حالی
 سوال کوی۔ او دھنہ د دحم امید وار اوسہ۔ دنیا کین تہ د
 انسان د پارہ نکاح لازمہ کیرے دلا۔ او دے خواہش تہ
 بنی آدم لہ ور کیرے دے۔ نو ہنہ دے داسا پو او ذرا نگو
 ہم پیدا کو تک دے۔ دھنہ مشکل کشا او قاضی الحاجات بہ
 بغیر ستا د پریشانی نہ د بخشش پہ طور ستا د نکاح اسباب
 برابر کوی۔ چه ستا د پارہ بہ د اطمینان او برکت باعث وی۔
 اوس بہ ستا صبر او استقامت پہ تہ او شکر کین بدل شی
 او الله پاک شکر گزار اوسہ پہ سلام پاک کین د نعمت د زیانی
 وعدہ کیرے دے۔ فرمائی: **كَيْفَ تَشْكُرُونَ كَمَا زِدْنَا كُمْ وَ كَيْفَ
 تَكْفُرُونَ اِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ** (کہ تاسو شکر کوی نو زہ بہ
 در باندے خیلہ پیرس وے لا زیاتوم۔ او کہ ناشکر کوی
 نو یا د ساتی چه خا عذاب دیر سخت دے) او کہ دیوختہ

پہرے د نکاح ضروریات د برابر شی۔ نو صبر او انتظار کوی۔
 الله پاک فرمائی: **لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ (د خدا تہ د
 رحمت نہ تہ نا امید کیری)۔** خو پہ دے اتنا کین د الله تعالی
 پہ ارادہ او فعل کین بالکل دخل مہ و رکوی۔ د خواہشات
 نفسانی نہ خان سات او ذکر الہی سر د صبر او تحمل نہ کار
 اخلہ۔

د قضا و قدر دستور سر د با وفا اوسہ۔ او د امر کی
 اطاعت کوی۔ او یقین لڑے چه ستا پروردگار بہ اخر پہ تافضل
 و کرم کوی۔ رزق بہ و فراخہ کوی۔ او گنا ہو نو نہ د پچ کوی
 او پہ صراط مستقیم قائم پاتے کید و بہ قوت او توفیق
 د رکوی۔ الله پاک فرمائی: **اِنَّمَا يُوفِي الصَّابِرِينَ أَجْرَهُمْ بِحَسَبِ
 صَبْرِهِمْ** (د صابرانو د پارہ ہے حسابہ اجر دے)۔

مقاله (۱۲) د منعم اطاعت کہ د نعمت؟
 چه تا الله تعالی د مال او جانا د خداوند کوی۔ او تہ د
 دے مال پہ وجہ د خدا تہ عبادت او اطاعت نہ رو گوانہ
 تہ۔ نو خدا تہ تعالی بہ تاهم دنیا او ہم آخرت کین دخل
 نزدیکتہ نہ لرسے کوی او ممکنہ دے چه د غفلت او معصیت
 پہ وجہ دے مال او دولت ہم در نہ ولغی۔ او محتاج او پیشا
 حال و کوی۔
 د منعم (نعمت و رکوی) نہ غافل کیدل او سراسر
 نعمت کین محو کیدل شرک دے۔ او شرک د خدا تہ پد نزد

پو ناقابل معافی جرم دے۔ خو کہ تہ مال و دولت خیل معبود
 او مقصود جو نہ کیرے او پہ تہ او ذکر کین مشغول تہ نو
 الله تعالی بہ د مال ستا د پارہ برکت او راحت او گرجوی
 او دے کین بہ سرخ ترورخہ زیاتے دای۔
 مال بہ ستا خادم وی۔ او تہ بہ د خیل رازق او پروردگار
 خادم۔ بیا بہ تہ دنیا کین د تقسیم قسم نعمتونو نہ فیض یاب
 تہ۔ او معنی کین بہ د خدا تہ پہ نژد معزز او محترم
 تہ۔ او جنت الماوی کین بہ صدیقینو، شہداء و اوصیاء
 سر ہم مجلس او ہم پایر تہ۔

مقاله (۱۳) قضا او قدر تہ گردن کیردہ

کہ ستا پہ قسمت کین نعمت وی، خو کہ تہ دھن
 خواہشمند تہ پانہ تہ، ہنہ بہ ضرورت تہ در رسمی۔ دھن
 نشان کہ ستا پہ قسمت کین مصیبت وی او ستا د پارہ دھن
 حکم شوے وی۔ نو خواہ تہ ہنہ ناخوبنہ وے، او کہ د خدا
 پہ ذریعہ تہ دفع کوے۔ خو ہنہ بہ پہ تاریخی۔ نو تالہ پکار
 دی چه پہ ہرے معاملہ کین د الله تعالی محکمن د فرمانبرداری
 گردن کیردے چه دھن فاعل حقیقی فعل ستا د پارہ جاری
 شی۔
 کہ د خدا تہ د طرفہ پہ تاد نعمت پیرس و نہ اوشی۔ نو
 شکر او باسہ۔ او کہ مصیبت راشی۔ نو صبر او تحمل اختیار
 کوی۔ تہ د بخشش او د عطا د حالاً تو بالکل مطابق اوسہ۔ چه

د حق دلارے منزلوں اور وہی بوند تسلیم اور رضا پہ دے طریقہ بہ
ذکر و صلوات جینو، شہداء و اوصد یقینو مقام تہ اورے۔ اور قریب
خداوندی بہ حاصل کرے بیابہ تہ دھے خلقو منکرے تے
چہ دھنوی ذکر او فکر پہ برکت ذکر امت، نعمت، عزت
مسرت او نفس دا طیبیان خاوندان شوسے وی۔ نو پہ
آفا تو او معیار بوی کین کین د صبر و استقامت نہ کار اخذ۔ او د
مؤمن د بولو نہ اہم او مقدم صفت ہم دھے دے۔

د رحمة لعلامین ارشاد دے: "دوزخ اور بہ مؤمن
تہ وائی اے مؤمنہ! حُما د علاقہ نہ ذرتیریرہ جگہ چہ ستا
نور، حُما اور مر کوی۔ داہفہ نور دے، چہ محکم یقین او
کامل ایمان سرچہ دنیا کین دوسرے دو۔ او پہ دے نور پہ
مؤمن او کافر کین تمیز کیدلے شی۔ او دغہ نور پہ دنیا او
عقلی ادوار و کین دھرے بلا مدافعت کوی۔ نو پکار دی چہ
ستا د صبر او ایمان قوت تانہ ہرمصیبت او بلا لڑے کوی۔
یقین لڑے، چہ ہیچ بلا ستاد بریادولو دپارے نہ، بلکہ ستا
د ازیمیت د پارے، ستاد ایمانی طاقت قوی کولو دپارے، ستا
د یقین زیاتو د پارے، ستاد فلاح او ترقی دپارے او دراصل
حق د بشارت در کولو دپارے تانہ راجی۔ اللہ پاک فرمائی اے
سلمانا نو! موہن تا سوا زمانو۔ چہ تاسو کین د فی سبیل اللہ
جہاد کو نکو اوصار و خلقو پتہ اونکی۔ بیابہ د اللہ تعالیٰ پہ
ذات و صفات او امداد و نصرت ستا ایمان محکم شی او تے

یقین سرچہ دھنہ افعالو سرچہ موافقت او کرے۔ نو ہفہ بہ
پہ ہرمصیبت کین ستا مشکل کشائی کوی۔ او دھنہ امداد
بہ ستا شامل حال وی۔ نو دجان ہا دغیر پہ حق کین دے،
تانہ ہیچ یوقول او فعل دا سے بنکارے نشی چہ د اللہ تعالیٰ د
امرو نہی نہ بھروی۔

کلمہ چہ تانہ یو امر خداوندی اوشی۔ نو دھنہ تعمیل پہ
تادی کوی۔ او قوت او حرکت سرچہ ہنہ سرتہ رسوے۔ د تقدیر
او فعل الہی پہ تکیہ محض پہ تسلیم او توکل مہ اوسہ، بلکہ
سعی کوشش، فکر تدبیر او خیل وھی او فطری قوتونہ ہم
پکار راولہ۔ چہ تانہ امر الہی عملی طور سرچہ ظاہر شی۔ او
کہ د خیلو عزائمو پہ تعمیل کین پاتے داغے تے، نو د
خیل پروردگار پناہ اونیسہ ہفہ تہ التیا کوی۔ ہفہ
تہ زاری کوی او امر الہی کین د غفلت کولو اسباب معلوم
کری۔ ممکنہ دے چہ د اپریشان کن صورت حال ستاد فرما
تکبر، مطاعت او عبادت کین د سوو ادب، بہ خیل قوت
او صلاحیت د تکیہ پہ ختہ بنہ عمل د ناز کو یا دھلو
خالق سرچہ د شریک کولو پہ وجہ وی، یا ممکنہ دے چہ اللہ
تعالیٰ د ختہ لغزش پہ وجہ د خیل قرب نہ معزول کرے
تے۔ اوستانہ ناراضہ وی او تہ تے پہ خیل ہوا او ہوس
کین اختہ کرے تے۔ تہ تے پوہیرے چہ دنیا کین د
شرک او غفلت جراثیم لٹائے پہ حُما سے خوارے شوی دی

چہ ہفہ مؤمن د خیل حقیقی محبوب او مطلوب یعنی اللہ
تعالیٰ تہ لیرے او بے تعلقہ کوی۔ نو د شرک د اسبابونہ
پرہیز کار شہ۔ چہ د اللہ تہ غیر اللہ تہ راجب نہ تے۔

کوم خیر چہ د اللہ تہ سوادے ہفہ دغیر اللہ حکم لری
نو تے د خیل مولانہ سوا غیر تہ رجوع مہ کوی، او پہ خیل
نفس دا سے ظلم مہ کوی چہ د غیر اللہ پہ سبب د اللہ د اوسو
نہ غافل او بے خبرے تے۔ کئی ہفہ بہ د پہ دا سے اور کین
درود بکی، چہ دھے خیشاک سرچی او کانزی دی، او چہ د
کنارو د پارے تیار شوسے دے (آیت شریف دے) بیا کہ تے
ختہ ہزار یا فریاد کرے، نو لٹائے بہ تے نیسی۔ او کہ د اللہ
رضا لہرے نو ہنہ رضا بہ حاصلہ تے کرے۔ او کہ د ایمان
او عمل صالح د ضائع کولو پہ حقلہ دنیا تہ بیا دیکھی دپارے
رائل او غواہے، نو دویارہ بہ دنیا تہ د رائل نصیب نشی۔
نو خیل نفس رحم او کرے، او علم، عقل ایمان او معرفت
عونندے نعمتونہ چہ خدا تے در کوی دی، ہفہ د خدا تے
پہ عبادت، رضا او خوشنودی کین صرف کہ۔ او دے پہ
پاکو انوار و دجھل او شرک تاریکی د خیل قلب او دماغ نہ
ھو کرے۔

— د اللہ پاک دا امر و مطابق پہ صراط مستقیم روان شہ
او خیل ہرے معاملہ ہفے قاضی الحاجات تہ اوسپارے۔ چہ تے
تے پیدا کرے تے۔ اوستا پرورش تے کرے دے۔ تے

یو بیکارہ نطفہ وے۔ د ہفے تہ تے تانہ انسانی صورت
دیکھ۔ او زمکہ کین تے د خیل خلافت او نیابت پہ منصب
سوفراز کرے۔ نو ستا ہر خواہش او مراد دھنہ د مراد تابع
پکار دے، اوستا ہرے ناخوبی دھنہ د ناخوبی مطیع
پکار دے۔ ہر گزہ چہ تے د احکام الہی تا بعد ار شوسے۔ نو د
کائنات یوقول خیزونہ بہ ستا تابع داریشی۔ (خدا ہی تعالیٰ
د موبن بقول پہ دے نعمت بنا د کری۔ آمین)۔

ہر گزہ چہ تے د اللہ تعالیٰ د منہیا تو نہ پرہیز کار شہ، نو
بیا کہ دنیا کین تے ہر لٹائے تے بقول مصیبتونہ او تکلیفونہ
بہ تانہ پہ د وی۔ اللہ پاک پہ خیلو آسمانی کتابون کین
فرمائے دی "اے بنی آدمہ! زہ اللہ یم۔ خالق کائنات
تم۔ حُما نہ سوا بل معبود نشہ۔ زہ چہ کائناتون کین کوم
خیز تہ حکم و کریم، چہ شہ، نو ہفہ فوراً شی۔ او د عدم
نہ عالم وجود تہ راشی۔ نو تے خالصہ حُما عبادت کوی۔
چہ زہ درتہ د توحید پہ برکت ہفہ روحانی قوت در کریم
چہ تہ ہم پو خیز تہ اووائے چہ شہ۔ نو ہنہ شی۔ او چہ
او ظہور کین راشی۔ او دا ہم اللہ پاک فرمائے دی: اے
دنیا اکوم سپے چہ حُما خدمت او اطاعت کوی۔ نو تہ دھنہ
خدمت او اطاعت کوی۔ او کوم سپے چہ محض ستا خدمت
او پرستش کوی نو ہفہ پہ مصیبتونہ او تکلیفونہ کین
گرفتار کرے۔"

کوم خیر نہ ہے ہفتہ نہ خدائے تعالیٰ مع راویہ دہ دہ ہے
نہ تہ پورہ پھر ہیز اوکریہ کاملہ عاجزی اختیار کرے او تسلیم
اورضا خیل شعاع چور کرے۔ ستا حواریں خمسہ او ستائوں
اعضا ہر وقت د احکام الہی پابند کیدل پکار دی اور
ہفتہ یہ تمہیل کیں ہیضہ کبہ د تاخیر نہ کارمہ اخلہ قضا
وقدر کیں خفگان ، تادی ، شکایت او مخالفت لہ دخل
مہ وریکویہ۔ اوہم دا ربانی نسخہ اوروحانی شفا دہ چہ تابیہ د
گناہوں دا مراضو اور خواہشات نفسانی دقتوں نہ محفوظ کری
اوقرب خداوندی بہ د نصیب کری۔

مقالہ (۱۳۶) دنیا پرستار کد دعوتی؟

اے د نفس بندہ! تہ عاشقان حق اور یومعیبو د
پرستار اور د برابر ہی دھوی مہ کویہ۔ حکمہ چہ تہ دخیل
ہواؤ ہوس غلام ہے۔ اوہوئی دخیل خالق او مولیٰ قدامتاً
دی۔ تہ د دنیا پہ رغبت کیں مہوئے۔ اوہوئی ہمہ تن متعلی
پہ رغبت کیں سرگرم دی۔ ددوی زہونہ صرف یورپ سہ
نہے دی۔ اوستازہ د دنیا وی بتاؤ بختانہ دہ۔ دوی ہفتہ
خیر دہ نہ تہ گوری۔ پہ کوم چہ ستانظر ہے۔ دوی دکا نائو
پہ اشیائو نہ بنگہ د اشیائو پہ خالق اوصاف نظر لری۔ چہ
ہفتہ پہ ظاہری سترگو نہ بنگہ ذریعہ پہ سترگو لیدے
شی۔

دعہ عاشقان حق د عشق نہمت حاصل کدہ۔ اوخلایع

کے بیامونہ۔ اوتہ تراویسہ د نفس پہ خواہشا توکین راگیر کدہ
دعہ اہل اللہ دخیل پرور دکار د ارادہ احترام اوکدہ او خیل
ارادے اورما نونہ لے پرینودل۔ او پہ دعہ طریقے قریب
الہی حاصل کدہ اوتہ دخیل ارادہ او خواہشونوبندہ شوے
اودخیل خالق نہ پہ پراؤنولرے شوے۔ دعہ خلقو تہ اوتہ
تعالیٰ آدم علیہ السلام او دکا نائو د تخلیق حقیقی مقصد
اوبنودہ۔ یعنی د خدائے ثنا صفت او ذکر عبادت کیں
مشغولہ شو اوتہ د دنیا پہ عیشیا تو اوہزلیا توکین کستیتو
دعہ دحق عاشقان د تائید الہی پہ وجہ طاعت او عبادت
کیں ہمیشہ د عم او پریشانی نہ لاپرواوی۔ مصیبت او تکلیف
کیں خدہ جبر او آکراہ نہ محسوسی نو ذکر عبادت ددوی
د پارہ جنت الماوی شو۔ حکمہ چہ دوی کاشا توکین د یو خیر
دکوتہ محکین د ہفتہ خیر صانع اود ہفتہ فعل تہ گورف۔
دعہ برکزی دہ خلقو سہ د زیکے او آسمانونو قیام او
استقام اور د بزد مجرد مخلوقانو سرور او اطیبتان وابستہ
وی۔ حکمہ چہ د باطنی صفاتو پہ وجہ اللہ پاک دوی دخیل
ذیکے اوتاد یعنی میخونہ گرجو لے دی۔ چہ پہ ہفتہ زمکہ
قائم او محکم دہ۔ ہنوئی دخیل روحانی قوت پہ وجہ دضر
پہ شان خود دار سخت او ناقابل تسخیر دی۔ اوتہ محض
د نفس بندہ لے نو ددعہ صاحب عزم او صاحب ایمان
خلقو پہ لاری کیں مہ خنداکبریہ۔ حکمہ چہ ہنوئی دحق پہ

لاریہ کیں د مورد پلار او اہل وعیال نہ بیزاریہ شو خود
حق نہ بیزاریہ نہ شو۔
دوی پہ کاشا توکین خدائے بہترین پیدا کرے دی۔
اود زیکے پہ سرے نوح انسانی ددوی دامامت او قیادت
نہ فیض یاب کرے دی۔ ترخو چہ زمکہ او اسمانونہ قائم
دی ددوی پہ پاکور و حونو دحق تعالیٰ پہ نکو نوسلامو
وی۔ (سورہ حونو۔ آمین)۔

مقالہ (۱۵) خوف اور جاء

ما خوب اولید نیچہ زہ یو دایے خائے کیں ہم چہ د
ہفتہ شکل او ہیبت د جماعت پہ شان دے۔ او پہ ہفتہ کیں
دیو دایے خلقو دلہ دہ۔ چہ د دنیا اود دنیا د خلقونہ بے قلفت
دی۔ ما پہ لری کیں فکر اوکدہ۔ کدہ فلائے سرے پہ اولیاؤ کیں
دلہ موجود وے نو دے خلقو تہ بہ لے دشریعت آداب
بنودلی وو۔ اود تبلیغ ارشاد بہ لے ورتہ کرے وو۔

پہ دے کیں دا خلق ماتہ راجع شول ، او یو کیں ماتہ
اویٹیل ؟ ستاخہ حال دے ؟ تہ کلام او خطاب ولے نہ
فرمائے ؛ ما ورتہ اویٹیل۔ ہرکدہ چہ تاسود مخلوق نہ تلقن
قلع کرے دے او خالق سہ موخان تہے وے۔ نو بیاد خلقو
نہ لے سہ ہیچ مہ عواری۔ اوچہ لے سہ سوال پریردہ

لہ ویرہ او امید۔ ما د اہل اللہ صفات وی چہ د اللہ تعالیٰ د نفس او
عذاب نہ خوف کوی۔ اود ہفتہ رحمت او بخشش امید لری۔

نو بیاز زہونوسرہ ہم د ہنوئی نہ سوال مہ کوی حکمہ چہ د
ذریعہ سوال د لے پہ شان دے۔
بہ پوکہ شی چہ ہرآن کیں د اللہ پاک یونوے شان
دے۔ د خلقو حالات بد لوی رابد لوی۔ یعنی د امیر نہ عزیز
اود عزیز نہ امیر۔ دگدا نہ بادشاہ اود بادشاہ نہ کند اجور کدی
د چامرتیہ او چستی اود چا راغورخوی۔ یوقوم علیین تہ سہ
اویل اسفل السافلین تہ کوم خائے چہ دعلیین خاوندان
سہ د حفاظت او نصرت وعدہ دہ ہلتہ ہنوئی سرے لے
دظنن او معصیت پہ وجہ پہ اسفل السافلین کیں د
ویر غورخولو ہم ویرہ پیدا کرے دہ۔
کوم خلق چہ اسفل السافلین کیں دی۔ ہنوئی سہ
لے د توبہ استغفار او رجوع الی اللہ پہ سبب د ہدایت او
علیین کیں د داخلولو ہم وعدہ فرمائیلے دہ۔ پہ دے کیں
زہ د خوب نہ راوینش شوم۔

مقالہ (۱۶) توکل پہ خدائے کدہ پہ اسبابو؟

تہ د اللہ پاک د فضل او دہفتہ د نعمتونہ پہ دے
محرورمے۔ چہ تا محض پہ مخلوقانو ، اسبابو اود رابعو
بانڈے تکیہ اوکدہ۔ اود اللہ تعالیٰ پہ ذات دکامل توکل
اوتہ کدہ ، نو د حلال رزاق پہ حاصلولوکین مخلوقات

لہ داوچتہ درجہ جنت
لہ د دوزخ د نولو نہ لاندہ طبقہ۔

فتوح ۱۰۰ الغیب

ستا دپارہ حجاب شول او ترخو چه ته د مخلوقاتو د بخشش اومید وارے . او د هغوی طرف ته لکه دیو سوداگریستا تک راتگ دے . نو تر هغه خپل خالق سره د مخلوق شریک کوونکے مشرک ے .

د دے شرک په وجه به الله تعالی تا په عذاب کښې اچوی . او د هغه ادبی صورت دادے چه ته به د حلال رزق نه محروم ے لکه چه حلال رزق هغه دے ، چه هغه د جسمانی اود مادی قوتونو په کوشش حاصل کړے شی بیا تا الله تعالی سره د مخلوق د شریک کولو نه توبه کړه او سعی او محنت ته د رجوع او کړه . او هغې په خپل محنت او صلاحیت وکتی او کړه نو بیا هم نه مشرک ے لیکن دا شرک د هومو نه زیات خفی (پټ) دے . او په دے شرک به د الله تعالی داسه او نیسی چه بغیر د سبب نه رغزئ درکولو نه به و هم دم کړے ، او د رزق په حاصلولو کښې به د باطنی ذرائعونه په بهره شے .

بیا چه ته د دے خفی شرک ندم توبه کړه او محض په خپل محنت او صلاحیت د اعتماد پاتے نشی اود ایتین ویندا شی چه یوازے الله تعالی حقیقی رازق اومسبب الاسباب دے . هغه آسانی پیدا کوونک دے ، هغه د محنت او کسب توفیق ورکونک دے . او هغه د مشکلاتو رفع کوونک دے او دغه شان چه ته د ذرائعواو اسبابو نه روگردانی اختیار

فتوح ۱۰۱ الغیب

کړے . او د رزق او محنت منبع او مخزن یعنی الله پاک ته رجوع او کړه او خپل ټول حاجات اوضوریات فقط د هغه حضور ته اوسپاړے نو بیا به هغه خپل اوستامیخ کښې حجاب او چمتو کړې . بیکانگی او په التفاتی به دفع کړی او دخپل لوښے رحمت په برکت به ستا د هر حاجت او ضرورت په وخت کښې ستا د طلب او توقع نه هم زیات رزق ددا ے ذریعونه درکړی چه ستا هم اوکمان کښې به هم نه راځی . او دا ستا دپاره د الله تعالی یو خاص نصرت او حمایت دے چه تا د شرک او غیر الله ته د مائل کیدو نه محفوظ ساتی .

هرکله چه ستا د قلب اودماغ نه ذاتی ارادے اوجاھشو لږه شی او ته کلې طور متوکل علی الله شے او خپل ارادے د الله په ارادے کښې فنا کړے نو بیا به ستا لیکل رزق الله تعالی یقینا تا ته دررسوی اوستا نه یوا به هغه دبل چا دپاره نه وی ستا د سخت حاجت اوضرورت په وخت به ستا دستگیری کووی او ورسره ورسره به د رزق دادکے فکر توفیق درکړک او په دے به پوهیږے چه داسه حالاتو کښې دا بقی د الله تعالی خاص نصرت اومعد دے . او دغه شان به ته د هر مسبب الاسباب هغه خاصه رحمت او پیژنکے او د هغه به شکر په ځانکے راوړے . او دا معامل به ستا د مخلوقاتو او غیر الله نه د لرښه کیدو په وجه وی .

فتوح ۱۰۲ الغیب

او دے سره به تا ته د توحید مصحیح فهم او ادراک هم حاصل شی .

هرکله چه د الله تعالی د ذات اوصاف متعلق ستاعلم او یقین پوخ او محکم شی نو بیا به قدرتی طور تا ته شرح مسکا (د حق د پیژندلو او قبولولو دپاره د سبب د پراستیدو) مقام حاصل شی . ستا قلب او دماغ به د معرفت په انوارونوموړ او ستا روح به په اسرار خداوندی توانا شی . دے حالاتو کښې به همیشه تانته په باطنی کشف او نور کوامت د اېنودلے شی ، چه د الله د طرف نه ستا حاجت روائی او مشکل کشائی کیدونکے دے .

الله پاک فرمائی : *مومنون په بنی اسرائیلو کښې دلے رهبر پیداکړل چه به خلقو کښې به ے څو نوزد احکامو تبلیغ کولو . او دا قیادت هغوی ته په دے حاصل شو چه هغوی د صورت کار واخت او څومونږ په آیا نو نوښت ایمان راوړلو بل ځانکے فرمائی : *وَالَّذِينَ جَاهِدُوا مِنَّا نَنفِي عَنْكُمْ تُبَغَاتًا (کوم خلق چه څومونږ دپاره د ریاضت او مجاهدتے کووی . نومونږ یتیمنا هغوی ته دخپلو سمولارو همدایت کوو) . او الله عزو جل فرمائی : *تاسود الله نه ویرة کووی چه دخپل قدرت او اسرارو نه ویر څه هرتے اوبشای . او د معرفت په نور مو بناد کړی .***

بیا به درو حانیتا داسه او چمتو مقام حاصل کړے ، چه

فتوح ۱۰۳ الغیب

اشیاء او کائناتو کښې به د تصرف کولو اختیار درکړے شو . او دا به داسه ظاهری امر او اجازت دتی سره وی چه هغه کښې به د شک ښے هیڅ گنجائش نه وی اوداسه دلیل سره چه د نمر نه به زیات روښانه وی او داسه کلام سره چه د هغه رد به د مخلوقاتو دپاره ناممکن وی اودا اختیار به دلے الھام سره وی چه هغه کښې به هیڅ دروغ نه وی او د نفسانی او شیطانی وسوسونه به بالکل پاک اومحفوظ وی . الله پاک خپل بعضے کتا بونو کښې فرمایلی دی : *اے بنی آدم زک زک الله یم . ځما نه یوا هیڅوک معبود نشته . زک چه کوم څیز ته حکم ورکړم چه شه نو یقینا هغه شی . نو ته ځما اطاعت اختیار کړه بیا به زک تا ته هم داسه اختیار درکړم ، چه تر څه څیز ته حکم او کړے ، چه شه نو هغه به شی او اذن الھی سره به عالم وجود کښې راشی . او دے کښې شک نشته چه الله تعالی په خپلو انبیاء وصدیقینو اولیاء او خاص بنی آدمو داسه روحانی قوتونو پیرن ورسه کړے دے .*

مقاله (۱۷) وصول الی الله

هرکله چه تا ته د وصل الی الله (خدیکے ته درسی) مقام حاصل شو نو یوه شه چه اوس د توفیق الھی په وجه قرب خداوندی نصیب شو . او د وصل الی الله د معنی کچه چه ته د مخلوقاتو د علاقو او ذاتی خواهاشو اوارادو د

نه آزاد شه اود الله د فعل اورادے ماتحت شه اوستا هر قول او فعل دامرائهی مطابق شی. نو دا حالت دعوتی اود فنا فی الله کیدو حالت دے چه په وصل الی الله تعبیر کولے شی.

الله ته رسائی د مخلوق درسامی په شان مادی حیثیت نه لری بلکه د هغه نوعیت بالکل مختلف دے. ځکه چه بکس گویږه شی (هیڅ څیز د هغه په مثل نشته). هغه دا دے سمیع بصیر او خالق (اوریدونکے او پیداکونکے) دے چه مخلوقا تو کس هیڅ څیز نه هغه سره تشبیه نشی وکیدی. او وصل الی الله د کیفیت نه صرف واصل با الله خیرداریک چا چه دا مرتبه حاصله کړی نه ده او دا عشق او قرب کس نصیب شوه نه دے نو هغه د دے روحانی کیفیاتو نه عاجزه دے.

بیا هر واصل با الله په قرب کس د نورو نه په درجه کس مختلف وی اود هغه شان د الله تعالی اسرار ټولوا نیایا و اولیا سره په جدا جدا رنگ دی چه دیو راز نه بل بغیر د خدا نه خبر نه وی. حتی چه عالم روحانیا تو کس کله دا دے هم کیری چه یو مرید چه ذات حق سره کوم راز لری، هغه جرح هغه په چه خبره وی. او کله دیو راز نه هغه مرید هم گناه نه وی کوم چه روحانی او باطنی لحاظ سره دیو مقام ته رسیدلے وی. او کله چه مرید د پیر حالت اکییت

ته اوسی. نو بیا هغه د پیر نه جدا کړی شی. او خپله الله تعالی د هغه نگهبان جوړ شی.

د مرید د پیر نه جدا کول دا دے دی تکمیلے رودونکے بچ چه د فی رودو د میعاد نه پس د دانی نه جدا کړی شی. او دغه شان د هغه تعلق د نورو مخلوقو نه هم پرکړی شی. نو تر څو چه مرید خام وی او هغه کس خواش او اراده موی وی. نو هغه د نفسانی عیبونو د لرے کولو د پاره متاثر دے خو د خواش او ارادے د فنا کیدو نه پس د پیر حاجت پاته نشی. اودا ځکه چه اوس مرید کس نفسانی اوسفلې گورد پاته نشو. چه د هغه د لرے کولو د پاره ځمکنی په دغه د خدا نه د طرفه پیر مامور و.

اوس د دغه هادی، رهنا، حافظ اونا صرا الله پاک دے چه د هغه د تجلیاتو اواردے د جهل تیرو ته نه پریودی نو هر کله چه ته واصل با الله شه، نو د غیر الله نه همیشه د پاره بے غرضه او بے خوفه شه. او د هغه نه سوا په خوف اورجا یا نفع اور نقصان کس هیڅوک موجوده مکړه. بلکه همیشه د هغه نه خوف کوه. د هغه نه خپل حاجات غواړی د هغه نه د مغفرت امید لری. او هر دم د هغه په ذات تکیه کوه. هر کله چه ته دا دے شه، نو همیشه دا شمع تعالی په امر او فعل نظر لری. او هر حالت کس د مخلوق، بیزاره شه. ستا د قلب او دماغ د توجه مرکزه دے صرف په هغه

ذات واحد وک. او ټول مخلوق د خدا نه تعالی په حضور کس دا دے عاجزه او گنوه لکه یو غلام چه دیو لوی وسیع السلطنت، صاحب عظمت او قهر ناک پادشاه په تحویل کس وک.

د خالق اختیارات مخلوق ته مه سپارای. او مخلوق سره هغه توقعات مه وابسته کوه کوم چه صرف خالق سره زیب لری. او د الله تعالی نه پناه غواړی، د توحید نه پس د مشرک کیدو نه د زړه درنیا نه پس د تیرے نه د وصل نه پس د قطع نه د قرب نه پس د بعد نه، د هدایت نه پس د ضلالت نه، او د ایمان نه پس د کفر نه.

دینا د اوبو دیولو نه نهر په مثل دکه چه دے کس ورځ په ورځ اضافه کیری. او اوبه دے د بنی آدمو نفسانی شهوات دی، چه د هغوی په طباعتو مسلط دی. خودا شهوات د اکتونو نه وک دی. هر کله چه یو صاحب بصیرت د آخرت د نعمتونو په مقابله کس د دنیا لذتونو نه دعبرت په نظر او گوری، نو که هغه د ایمان نور لری. نو په به شی. چه حقیقی او قابل اعتماد ژوند د آخرت ژوند دے. حضور صلی الله علیه وسلم فرمایږه دی: «لَا عَيْشَ إِلَّا عَيْشُ الْآخِرَةِ» (که عیش دے نو هغه د آخرت عیش دے) اود هغه د مؤمنانو امتیاز نو مخلوق د پاره خاص دے. او حضور صلی الله علیه وسلم فرمایږه دی چه دنیا د مؤمن د پاره جیل خان د ده،

او کا فرد پاره جنت. اوبی اکرم صلی الله علیه وسلم فرمایږی دی: «چه متقی او پرهیز کار ته د خدا نه تعالی د طرفه قیزه لگیدی وک. یعنی د شریعت د حدودو پابندی هغه غیر الله ته نه پریږدی. نو د دے دلائلو با وجود دے د نیایکي لذا تو سره زړه ولے او تیر لے شی. د بند د پاره په ټولو راجحونو کس بهترین راحت دا دے. چه هغه د مخلوقا تو نه قطع شی، او الله ته رجوع او کړی، هغه سره ربط او عشق اوساتی. او د هغه د ادا دویبه ځمکنی خپل ځان عاجز کړی. په دا دے کولو به ته د دنیا د شرک د بندونو نه آزاد شه. او دغه وخت به ستا هستی کس د محبوب حقیقی فضل و کرم او عظمت او جلال د آینه وقر او اثر پیداکړی چه د نفس په بند یا تو کس په هغه مثال نشی بیاموند دے.

مقاله (۱۸) رضا په قضا

د هغه مصیبت او تکلیف چا ته شکایت مه کوه. کوم کس چه ته پروت دے. او مه په الله پاک تمهت لکوه. که یو دخت کس ته په مصیبتونو او تکلیفونو کس را کمر شه نو په دے هم ته پوه شه. چه د مصیبت نه پس راحت اودغم نه پس خوشحالی هم د الله پاک د عداد د قرآن پاک کس راخی: «د مصیبت نه پس راحت وک. د الله پاک نصیبتونه دشمار نه بهیږدی. حتی تعالی فرمای:»

کہ تاسو د الله تعالیٰ نعمتوںہ شمار نہ کروں اوظوار کریں۔ نو ہرگز بے شمار نہ کرے شی۔ نو ہرگز کہہ چہ د الله تعالیٰ درمہ نعمتوںہ د نوح انسانی دیارہ مقدار دی چہ تہ یہ ہفتہ احاطہ ہم فتنہ گوئے نو دہفتہ د بخشش اور رحمت نہ ہم ہرگز تا امیدہ کرہ مہ۔ اود خالق نہ علاوہ مخلوق سرور باطنی ربط اوتعلق مہ ساتہ۔ ستا محبت و خالص دہفتہ دیارہ وی۔ کہ خہ حاجت و وی نو دہفتہ پہ حضور کنیں و وی۔ او کہ و لغہ تم کلمہ اوشکایت وی، نو صرف دہفتہ پہ ممکن و وی حکم چہ دنیا کیں خورمہ اود کوم نوعیت کار کوئی اوارہ چہ دی، ہفتہ قول دہفتہ پہ حکم ظاہر اوجاری۔ دی کوم غریبہ الله تعالیٰ مقدم کرے دے۔ ہفتہ خوک مؤخر کولے شی اوکوم لے چہ مؤخر کرے دے ہفتہ خوک مقدم کولے نشی۔

الله پاک فرمائی: کہ د الله د جانب نہ تانہ خہ نقصان اورسی۔ نو دہفتہ د ذات نہ علاوہ بل خوک دہفتہ لریے کوئے نشی۔ او کہ ہفتہ درتہ د خہ بشکیوئے اوقائلے ارادہ او کرے نو ہیوٹک درتہ دہفتہ فضل و کرم منع کولے نشی: او کہ دہفتہ د نعمتوںہ باوجود ناشکری و کرے اود الله مکمل اوشکایت کولے نو ظاہرہ دہ چہ تہ پہ نعمت شکر نہ اوباعے۔ اود ہفتہ نعمتوںہ تہ و سپک او کتل۔ یہ داسے حالت کنیں بہ الله پاک پہ تا غضب ناک شی (استغفرالله)

اوسزا بہ اوحورے۔ نو دقتدیر نہ کلمہ اوشکایت مہ کورہ۔ او د مشیت الہی خلاف شورا و خوفا مہ کورہ۔ حکمہ چہ دیر مصیبتوںہ داسے دی، چہ ہفتہ پہ انسان د پروردگار نہ د شکایت کولو پہ وجہ نازیبری۔

زہ حیران ہم چہ تہ دہفتہ پروردگار نہ شکایت ختکہ کورہ چہ ہفتہ ارحم الراحمین دے۔ خیر الحاکمین دے۔ فیاض او کریم دے۔ یہ بندیا نوئے رحمتوںہ اوجنشنوںہ دی۔ او پہ ہفتہ د مورد پلار نہ ہم زیات مشفق اومہربان دے۔ لکہ چہ حضور صلی الله علیہ وسلم فرمائی: الله تعالیٰ پہ خچلو بندیا نو دے نہ ہم زیات مہربان دے خورمہ چہ مورد پلار پہ اولاد مہربانہ وی پر نو تہ ہم د ہر لحاظ نہ د الله پاک احکاموتہ سر کریدہ۔ او پہ ژوند کیں چہ کوم مصیبتوںہ در پیگیری پہ ہفتہ صبر اوتحمل کورہ اود الله تعالیٰ نہ د عفو او کرم سوال کورہ۔ لکہ چہ پہ توبہ کولو اود عفو غوشتلو الله پاک معافی کوئے اود مشکل تو رفع کوئے دے۔

خچلہ رضا د الله تعالیٰ پہ رضا کیں فنا کورہ۔ او کوم واقعا چہ تہ پہ ظاہرہ بنہ نہ محسوس دہفتہ متعلق ہم انسی اوشکایت مہ کورہ تا د الله تعالیٰ د ارشاد نہ دے اورید۔ لے۔ اے مؤمنان! پہ تاسوجہاد فرض کرے شوے دے۔ او کہ تاسو تہ ہفتہ بنہ نہ بشکری۔ کیدے شی، چہ پوئے تاسو

نہ خوبی۔ جو حقیقت کیں ہفتہ ستا سود پارہ فائدہ مست وی اورین ممکنہ دہ چہ پوئے تاسو خوبی اوجہ کیں ستا سود پارہ نقصان وی۔ نو یہ حقیقت حال صرف الله بنہ پوہیبری: نو دہفتہ اوشکایت پہ وجہ بہ دانیان حقیقت۔ الله تعالیٰ تاسو نہ پہ جہاب کیں کرے۔ پہ دے وجہ تہ ہیچ چیز تہ بد مہ واپہ اود ہیچ واقعہ شکایت مہ کورہ۔ بلکہ د شرع پیروی اختیار کورہ۔

دسلوک پہ لاریں روئے قدم تقویٰ دہ اود دم قدم ولایت دے اورتخو چہ مکمل تقویٰ اختیار نہ کرے شی نوک و ولایت درجہ حاصلول ناشوی دی۔ پہ دے درجہ کیں د امرباطن متابعت اود خواہشات نفسانی رہ لازمی دے۔ بیا تہ ہمیشہ افعال الہیہ سرور رضامند اوسہ اود تسلیم رضادحالت نہ بدالیت، غوثیت اوسدقیقت کیں فنا شہ۔ لکہ چہ دا د طریقت اوحقیقت انتہا دہ۔ ہرگز چہ تہ داسلک اختیار کرے۔ نو الله تعالیٰ بہ ستا زوند مطمئن اوبارور کرے۔ او کہ پورشوستا پہ مقدر کیں وی۔ نو پہ خچل خاص رحمت بہ دہفتہ اثر تانہ لریے کرے اوستا حافظ اومدکار بہ شی۔

لکہ د تیرے شیپ نہ پس چہ رزوا ورخ راجی۔ اود دنیا ہر تاریک گتہ د نمر پہ نور روینانہ شی۔ دہفتہ نفس انسانی پہ قسم قسم گناہوں کوئی ککر۔ دے۔ اود الله تعالیٰ دمقدس

قرب صلاحیت نہ لری، تہ خو چہ دمشق اوجہور اود شریک د غلاظت نہ پاک نشی۔ نو د شریعت درونہ مصیبتوںہ ہم د انسان د گناہوں کفارہ دہ چہ د انسان باطن صفا کوی او قلب اود ماغ کیں د توحید اومعرفت تجلیات پیدا کوی۔ حنفی صلی الله علیہ وسلم فرمائی دی: "د مؤمن دیو وچ نازیبنا دہفتہ د بول کال د گناہوں کفارہ دہ:

مقالہ (۱۱) د ایمان درجے

کہ تہ د الله د رحمت نہ نا امیدہ کیرے نو پوہ شہ چہ ستا یقین اوا ایمان و پر کمزور دے۔ کنی الله تعالیٰ چہ د خچل اطاعت شرط سرور کوم وعدے کرے دی۔ ہفتہ ہیچے دہفتہ خلاف ورزی نہ کوی او کلمہ چہ ستا پہ زہ کیں یقین اوا ایمان محکم شی، نو الله تعالیٰ بہ تا پہ دے خطاب سرور اکرے۔ د دن ریختہ تہ تہ خونچ محبوب اومقرب شوے اوجو سچہ رحمتوںہ بہ ستا استقبال تہ راجی۔ د خطاب بہ تانہ پار بار کیرے۔

بیا پتہ د خدا دے د برگزیدہ بندیا نو نہ شے۔ د ایمان دے دے تہ چہ نہ لا اورے، نو بیا بہ ستا ہیچ ذاتی ارادہ اومطلب باقی پاتے نہ شی۔ اود الله داراد دے پہ موافقت کیں بہ روحانی نور اوسور محسوسے اوس تہ د الله نہ سوا د بولو نور و خیر و نور نہ ہے نیازہ اوسے رغبتہ شوے اود شریک د بولو فتوںہ محفوظ۔ اوس بہ تا د الله د طرفہ د

تسلیم اور رضا و مرجع پر ہونے کو کہتے ہیں۔ اور ہفتہ نہایت
او خوشنودی بہ درستی و ہمدردی اور اللہ تعالیٰ ظاہری
اور باطنی نعمتوں بہ ستا و پارہ بس بسیار شی۔

دوسے نہ پس بہ دکلام اللہ علوم او معارف ستا پہ
چشم بصیرت ہے نقابہ شی اور ہفتہ پہ رزق کس بہ تہ
د اللہ ذات او صفات مشاہدہ کرے۔ بیا اللہ و رومی
وعدے نہ ستا مستقل کید و تہ کوم مدارج او منازل
د ہفتہ نہ بہ تہ اکا کہے تھے او ستا پہ باطنی تجلیا تو کس
بہ اضافہ او کہے شی۔ د خدا نے طرفہ بہ تہ شرح صفا
(د حق اوریدلو او قبولو د پارہ د سینے پر لاشدیل) حاصل
شی۔ او ستا کلام بہ حکمت نہ معبر کہے شی۔

بیا بہ دنیا او حق کس جن او اس پر لو علمو تو کس
تہ محبوب او محترم کہے تھے۔ حکمہ چہ د اللہ تعالیٰ اتباع سوا
تا مخلوق تابع کرل۔ اور اللہ محبت د مخلوق د محبت او د
ہفتہ بغض د مخلوق د بغض ضامن دے۔ بیا چہ دنیا کس
تا د کوم حقیر و نوازش کہے دے۔ او تا تہ پہ گوتو نہ
وی درغلی نو دہفتہ دینے نہ سبب معاوضے بہ تہ پہ آخر
کس در کہے شی۔ د اللہ تعالیٰ قرب بہ ستا نمیب شی
او د جنت المآزک پہ پر لو اصلی نعمتو نو بہ بنا د
تھے۔

کہ دے فانی دنیا کس تا نفس دلہ او خواہشات

نہ دوہ او کرے۔ او خیل مقصود د خالصہ خیل معبود برحق
او کجولو نو توحید د دے جدے پہ برکت بہ اللہ تعالیٰ تا
پہ دنیا کس دخیلو فراوانہ خلال نعمتو نو فیض یاب کرے۔
او حق کس بہ د مؤخدیو او صالحینو سوا اوچے درجے
نصیب کرے۔

مقالہ (۲۰) مشکوک او مشتبہ خیز و نہ ترک کرے

حدیث شریف دے: «وَعَمَّا يُرِيدُكَ» (چہ پہ کوم خیز
شک راضی ہفتہ ترک کرے) نوذا اصول یقینی طور سوا د حلال
رزق د حاصلولو او د حرامونہ د پیکریدو د پارہ د براہم او
د عمل قابل دی۔ او پہ کار دی، چہ ہر ہفتہ خیز چہ د ہفتہ
حرام او حلالو متعلق ستا پہ زرق کس خفتہ تذبذب او سبب
اطمینانی پیدا شی نو ہفتہ د اسے او کترے چہ ہلا و شتہ نہ۔
پہ د اسے حالاتو کس تہ بارگاہ خداوندی تہ رجوع کوہ۔ او
دخیل پرور کا سرنہ د حلال رزق طلب کوہ۔

د اللہ پاک وعدہ دے: «إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا» (د تکلیف نہ
پس راحت دے)۔ او ہفتہ د دے محتاج نہ دے، چہ ہفتہ
تہ وعدہ و زیادہ کہے شی۔ ہفتہ ستا او ستا د حوالو نہ سبب
خبر نہ دے۔ ہفتہ خود اسے پرور کا عالم دے چہ کفارو
صافیتو او فاسقانو تہ ہم رزق و رزقو۔ نو بیا اسے مؤمنہ! او
اسے موحدہ! او اسے د خدا نے عبادت کو کیکہ! ہفتہ بہ تا
خنگہ ہیر کرے۔ اور دے حدیث: «وَعَمَّا يُرِيدُكَ» (چہ پہ

کوم خیز ستا شک راضی، ہفتہ ترک کرے۔) د معنی دی چہ
د مخلوقاتو د صدقاتو او عملیاتو خواہش مہ ساتہ او مہ د
ہفتو نہ خوف کوہ حکمہ چہ د اہم شرک دے او د شرک
نہ بہ زبات مکروہ او مشتبہ بل کوم خیز وی۔ نو د اللہ پہ
فضل و کرم کیکہ لہ او د ہفتہ در کہے رزق بہ ضرور تا
تہ درسی۔ نو پکار دی چہ ستا د طلب او توجہ مرکز بیوی
او ہفتہ ستا ہفتہ خالق او پروردگار دے چہ د ہفتہ و قدر
پہ لاس کس د با دشاہانو سلطنتونہ او د پر لو مخلوق
بدنہ او نہ پور تہ دی۔

مخلوق سوا چہ خفتہ دی د ہفتہ دی او تا د رزق او
عظیات ہم د ہفتہ پہ اذن، حکم او تحریک در کہے شی۔ اللہ
پاک پہ خیل مقدس کتاب کس فرمائی: «وَأَسْأَلُ اللَّهَ
مِنْ فَضْلِهِ» (د اللہ نہ د ہفتہ د فضل طلب کوہ)؛ او اللہ
سبحانہ فرمائی: «اللہ نہ یوا چہ خوک تاسو بلی، ہفتو
ستا سو رزق مالکان نہ دی۔ نو دیو اللہ نہ در رزق طلب
کوہ۔ د ہفتہ عبادت کوہ۔ اور د ہفتہ شکر اویاسی۔

اللہ پاک فرمائی: «اے نبی! چہ زمانہ دیاں حما متعلق
تا نہ تپوس او کرے نو ورتہ اولیہ، چہ زہ ہفتو نہ د پیر
قریب ہم، او کوم وخت چہ خوک ماہلی نو زہ د ہفتو د عا
قبولم۔ او اللہ تبارک و تعالیٰ فرمائی حمانہ د عا خوار زہ
ستاسو د عا قبولیکہ ہم او اللہ جل و شانہ فرمائی: «ستاسو

حقیقی رازق اللہ تعالیٰ دے چہ د قوت و طاقت خاوند دے
او بل آیت شریف دے: «إِنَّ اللَّهَ يُزَكِّي مَن يَشَاءُ وَيُذَلِّجُ
مَن يَشَاءُ» (د اللہ چہ چاہتہ خونہ وی ہفتہ تہ بے حساب رزق
ویر کوہ)۔

مقالہ (۲۱) خوب کس ایلیس سوا خیر

یوحنا ما ایلیس علیہ السلام د خوب کس ایلید او د
ہفتہ دوڑلو ارادہ او کرے۔ ہفتہ را تہ او وے، چہ تہ ما پہ
خفتہ ورتہ۔ او حمانہ خفتہ دے؟ کہ د اللہ تعالیٰ د ارادے
مطابق حمانہ ہفتہ کس شریک دے نو حمانہ طاقت
نشتہ، چہ ہفتہ پہ خیر کس بدل کوم، او کہ حمانہ تقدیر
کس خیر لیکے وے نو حمانہ اختیار نہ بھرو چہ ہفتہ
ما پہ شرک کس بدل کہے دے۔ نو ہر کجہ چہ زہ د اللہ تعالیٰ
د ارادے محکمش عاجز او معذور ہم۔ نو ما پہ لعنت ملامت
کول خنگہ جائز کیدے شی۔

د ہفتہ (ایلیس) شکل د ہجر اکانو پہ شان و۔ او
پہ خیر کس نے نرمی اوستی و۔ او بد د خیرے و۔ او
پہ زہ نے خود کی ویتہ و۔ شر مند کا شکل او ملامت

۔۔۔ د ہفتہ د ایلیس خیریت، حمانہ خلاصی یوہ بے بنیادہ او چوتہ بہانہ
دے۔ چہ صرف مام خلق پیرے تیرا ہی، شکر چہ د عوامو د گواہ کولو اصل
چہ ہم دے دے۔ او کہ خنگہ چہ نور مغسدان او سرور د سو کس خلق
د سوا استحق وی د ہفتہ شان د املون ہم د سوا استحق دے۔

صورتہ ہو۔ او دیوے ویریدوں کی اوڈ لیل سری پہ شان نما
تختیں ولا پرو۔

دا خوب ما ذی الحجہ پہ یولسم تاریخ پہ سنگھ
کین دتوار پہ ورخ لیدے وو۔

مقالہ (۲۲) دل پو خلق تو از ماشن ہم لوئے کی

دا د الله پاك معمول دے چه هغه خيل مؤمن بندہ
دهغه دایمان مطابق په آزمائش کین اچوی۔ دچاچه ایمان
زیات وی هومره به پیسه آزمائش هم زیات راتی۔ دایمان
په درجوچه غور اوکړے، نو د رسول ابتلا او آزمائش دمی
د ابتلا په زیات وی حکه چه د رسول ایمان دینی دایمان
نه زیات قوی وی بیا دهرنی آزمائش د ابدال نه او دهر
ابدال آزمائش دینی نه زیات وی۔

دغه شان درجه په درجه په آزمائش کین کمی راتی
او مؤمن دایمان مطابق په ابتلا کین اچولے شی۔ او
په دے خبره د رسول الله صلی الله علیه وسلم دا ارشاد
سنه دے چه دتولو نه زیات آفت او ابتلا دنیانو په وله
نازیبری او دانیای نه پس درجه په درجه په نور مخلوق۔

۱۔ رسول هغه پیغمبر وی چه د خدای مذهب کتاب پرے نازل شوه
وی۔ که محمد رسول الله صلی الله علیه وسلم موسی علی السلام او نور محمد
صلی الله علیه و آله پیغمبر وی چه کتاب پرے نه نازل لیری۔ په الله دتی وده
کیری۔ دینی لفظ د رسول دپاره هم استعمال لیری۔

دغه وجه دوه، چه الله تعالی سادات کرام همیشه په ابتلا
کین ساتی۔ دپاره ددے، چه دوی همیشه دالله تعالی
په قرب او حضور کین وک۔ او دحق دمشاهدے نه لرے
نوی۔ حکه چه دوی دالله جل جلاله محبوب او
پسندیده دی۔ او محب دچهل محبوب جدائی هرگز براهت
کولے شی۔ ابتلاء همیشه دوی زب و دحق ته مائل ساتی۔
اودوی دحق تعالی نه لرے کیدو ته نه پریږدی۔

دے کیفیت سوح ددوی نفسانی خواهشات محوشی۔ او
غیر الله نه ددوی رغبت او توجیه او پرک۔ دوی حق او
باطل واضح پیژنی۔ او د نفس په آقا تو کین نه کینوزی
د حق په وعدے دوی ته اطمینان حاصل وی۔ او هروخت
صبر او شکر سوح د خدای په رضای راتی وی۔ او د خلق خدا
د شر نه محفوظ وی۔ ددوی قلب د تلقن بالله په وجه
حکم او توانا وک۔ او په بولو اعضا ورتد حکومت اوتسلط
حاصل وی۔

د تسلیم اورضا په وجه دوی ته دزیات عمل توفیق
وسکولے شی۔ او دزیاتو درجو پیرن و نه پرے کولے شی۔ الله
پاک فرمائی که تاسو حتما شکر اویاسی نوزه به زیات
نعمتونه درکم ر لے هرکله چه نفس انسانی همین دها
وهوس اتباع اختیار کړی۔ او لذت پرستاری شی۔ نو
دا امری الهی د اتباع نه په منزلونو لرے شی، او غفلت

او معصیت کین کینوزی۔ په دا ے حالت کین خان ته
مائل کولو او په سمه کار کولو دپاره الله تعالی په ده آفات
او بیایات نازل کړی چه هغه سره د قلب او باطن فوری
اصلاح اوشی۔ بعضه اوقات د ارهمنای د الهام او القاب په
ذریعه هم چه د هغه په وجه الله تعالی په خیلو انوارو او
تجلیاتو د مؤمن زبانه روپنا کوی۔ د نفس دفتنون به لے
پچ کوی۔ او دخیل قرب او معرفت نه لے فیض یاب
کوی۔

زه تاسو ته دانصیحت کوم، چه د نفس په اتباع کین
کمانه د مصیبتونو او آفتونو سامان مه تیاروی بلکه د امر
الهی پیروی اختیار کړی۔ او د الله پاک په ذکر اوتسبیح کین
هیبتگی کوی۔ چه د هغه تائید او نصرت حاصل کړے۔ او
دنیا او عقلی کین پرے خلاصه بیاموی۔

مقاله (۲۳) په نعمتو نو شکر ایستل

الله تعالی چه د کومو غیزونو په تا پیرن و نه کړے ده۔
په هغه صبر او شکر کوه۔ او ناشکری مه کوه چه د خدای
په غضب کین راگیر شے۔ د شکر ادا کولو یوه ادنی فائده
دا ده چه په دے رنق زیاتیری صحت او عافیت پرے
حاصل لیری۔ او د دنیا او عقلی صحتی پرے دانسان نه
لرے کیری۔

یاد سانه، چه په خدای تعالی و توکل کوی، نوبیرو

د طلب نه به الله تعالی تاته رنق درکوی۔ او ستا فریاد
به پوره کوی۔ نو صبر او شکر اختیار کړے۔ او خپل حال او
اطمینان په هیچ وجه مه بر بادوه۔ ستا هر حرکت، سکون
او فعل و د الله د حکم ماتحت وی۔ کفی ته به په فاسقانو
او نفس پرست بندایانو کین شامل کړے شے۔ کوم چه
په خپل خان او په نورو خلقو هیچ ے همیشه ظلم کوی۔
الله پاک فرمائی « دغه رنگ دنا فرمائی
په وجه مونږ بعضه ظالمات بعضه نورو ظالانو
ته حواله کوه »۔

طاعت او عبادت په دے لازمی ده چه ته دیو دایسه
شهنشاه په محل کین دهغه په حضور کین ولاړے چه
هغه د حکم شان وشوکت، هیبت او جرار لیکر خاوند دے
دهغه حکم جاری اویقینی دے۔ د هغه ملک باقی او غیر باقی
دے۔ دهغه فرمان د اشی دے۔ دهغه علم دقیق او کامل
دے۔ دهغه حکمت لوئے دے او عدل لے لاثانی او دهغه
دند بیر او تنظیم نه د زبک او آسمانو نو هیچ وړوکه نه وړوکه
اولوئے نه لوئے غیز هم د خلاف ورنزی کولو جبرأت
نشی کولے۔

هرکله چه ته شکر شروع کړے نو دین کړے چه
ته د ظالمانو نه هم زیات خراب شوه حکه چه قرآن پاک
کین سنار لکه دی چه « شکر دتولو نه لوئے ظلم دے

اوپر دے بناے شریک یونہ معاف کیوں کہ گناہ گناہ کرکولہ
 دے۔ اللہ سبحانہ فرمائی: "اللہ بہ شریک گناہ ہرگز معاف نہ
 کری۔ اور شریک نہ علاوہ چہ کون گناہوں معاف کول اوغوازی
 ہفتہ بہ معاف کری۔" نوتالہ پکار دی، چہ دیوا احتیاط
 سرہ دیچہ او بنکارہ شریک نہ خان اوساے۔
 پہ پتہ اوپہ شریکندہ ہرگناہے کین اوصیغہ قول او
 فعل کین دشرک نہ پڑھیز اوکریہ دظاہر او باطن گناہوں
 نہ لاس پہ سرشہ۔ او اللہ تعالیٰ تہ پہ عاجزی
 سرہ رجوع اوکریہ۔ اودھنہ نہ تہبتہ نہ کورہ۔
 اودھنہ پہ احکامو کین بحث، جدلو تصرف مہ کورہ
 کئی سزا بہ اوخوریہ۔ ہفتہ مہ ہیروہ کئی ہمہ بہ ہم
 ہیروکری۔ دھنہ پہ دین کین نوسے اودخان نہ خبرہ
 مہ پیدا کورہ کئی دھنہ پہ عذاب کین بہ واچولہ شہ
 نفس تاہمداری پیریدہ کئی نمہ بہ دسے توری
 او ایمان بہ دسے سلب شی۔ پہ دسے وجہ د نفس اتباع
 خپلہ شریک دسے اودھنہ نتیجہ پہ دیوارہ جہانہ ذلت او
 رسوائی دہ۔ اللہ پاک خپل پیغمبر تہ فرمائی: "تا دھنہ
 سرکے انجام اونہ کتہ۔ چہ خپل نفس لے معبود جوکریہ
 (یعنی کوم سرکے چہ د خپل نفس د خواہشات پیریوی
 راواختہ۔ نودنیائے ہم تباہ شو اواخرت لے ہم تباہ
 شو۔)

مقالہ (۲۳) ماسو اللہ فتحے دی

د اللہ تعالیٰ دناہر مائی نہ ویرہ اوکریہ۔ او صدق او
 اخلاص سرہ دھنہ اطاعت گزارشہ۔ دخپل پیروں دکاں
 محکمیں عاجزی اختیار کورہ۔ اود اللہ تعالیٰ پہ عبادت کین
 دھنہ خیز غرض او آرزو مہ شاملوہ کئی دغہ عبادت بہ
 دخالص د اللہ پاک دیارہ نہ وی۔
 پہ دسے خیرہ یقین اوساے۔ چہ تہ پہ ظاہرہ اویاٹنہ
 د اللہ تعالیٰ بندہ لے۔ او بندہ دھر جہت نہ دخپل خالق
 او پیروں دکاں مکیت دسے۔ نوہر وخت دخپل معبود پہ
 حضور کین مودب او فرما تیردار اوسہ۔ دنیا کین چہ
 اللہ تعالیٰ د مخلوقا تو دیارہ کومہ اندازہ مقبر کپہ دہ۔
 ہفتہ کمی بیشی یا تقدیم تاخیر نشی کپہ دسے۔ ہر گناہ چہ
 اللہ تعالیٰ ستا دیارہ مقبر کپہ دی۔ خواہ تہ ہفتہ خواہ
 یا نہ خواہے ہفتہ بہ پہ خپلہ اندازہ او مقبر وخت تاتہ
 دررسی۔ نوکوم خیز چہ تاتہ پہ کونو در نشی پہ ہفتہ
 افسوس مہ کورہ۔ اوکوم خیز چہ در سرہ موجود دسے۔ پہ
 ہفتہ د اللہ پاک د ذکر نہ غافل کپہ مہ۔ کوم خیزونہ چہ
 علم الہی کین ستا دیارہ مقبر شوی دی۔ ہفتہ بل جاتہ
 نشی ور کپہ دسے۔ نودوزق پہ معاملہ کین پیریشانی خہ
 محفی نہ لری۔
 حاضر وخت پہ ذکر او عبادت کین کامل محویت

اویکسوی سرہ مشغول اوسہ۔ اوغیر اللہ تہ دومہ توجہ
 مہ کورہ۔ چہ دشرک کمان دیبا ندسے اوشی۔ اللہ پاک خپل
 کلام مقنن کین فرمائی: "انہ پیغمبر! تہ ہفتہ خیزونو تہ
 دومہ رغبت سرہ مہ کورہ کوم چہ مونہ کفارولہ در کپہ
 دی۔ ہفتہ خود دسے دیارہ ور کپہ شوعے دی چہ ہنوئی پہ
 فتوکین واچولہ شی۔ اوستا دیروں دکاں سزق دیر بہ تراو
 پائید اوسے۔ نوتالہ پاک چہ دشریت اوروحانیہ کوم
 ظاہری او باطنی نعمتونہ تاتہ در کپہ دی۔ پہ ہفتہ شاکر
 شہ۔ اوغیر اللہ تہ د مقرب کید ونہ منع شہ۔ حکمہ چہ
 غیر اللہ کین سراسر فتحے دی۔ اوپہ دسے بنا اللہ پاک کفار او
 منافقین پہ قسم قسم فتوکین اچولہ دی۔
 د اللہ پہ نعمتونو قانع کید لو کین ستا دیارہ برکت
 اوسعدا ت دسے۔ تہ بہ خپل مقصود او مطلوب صرف د
 خپل معبود واحد پہ اطاعت بیاموسے۔ اوپہ دسے بہ دنیا
 او عقبی کین عزت حاصل کپہ۔ اودرجات بہ د اجت
 کپہ شی۔ نوتالہ پکار دی۔ چہ پختہ فرائض یعنی کلمتہ
 طیبہ "أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ
 مُحَمَّدٌ زَكَاةٌ رَوَّحًا" حجّ پہ مکملہ طریقہ ادا کپہ او
 د ممنوعاتو نہ پڑھیز اوکریہ۔ د اللہ پاک پہ نزد دینے
 طریق عمل نہ زیات بل محبوب او غوریز خیز نشتہ۔
 اللہ پاک د مونہ بقولہ دخپل تابید او نصرت پہ

برکت دھنہ اعمالو توفیق را کپہ کوم چہ دھنہ پہ سزود
 محبوب او مقبول دی۔ اود دنیا او عقبی کین پیسے خلاہ بیاموسد
 شی۔ آمین۔

مقالہ (۲۵) ایمان دھر خہ تہ لوکے نعت دسے

کہ پہ ژوند کین حالات تاسرہ موافقت اونہ کپہ او د
 مصیبتونو پہ وجہ تہ دے اطمینان او پریشانی بنکار شہ۔ نو
 پہ بے صبری دکاں اوشکایت مہ کورہ۔ چہ نہ اللہ تعالیٰ
 نادارہ او محتاجہ پیدا کپہ یم۔ پہ مانے مصیبتونہ راوستہ
 ہی، او اضیاریہ عیش او آرام کین دی۔ اوہرکے چہ مونہ
 قول دبا با آدم اودی بی حوا اولاد یو۔ اوپہ خدائی حقوق
 کین برابر یونو بیازک دسے دنور و نہ لاندربے یم۔ نوعین
 ممکنہ دہ چہ دا ابتلاء او مصیبت د اللہ تعالیٰ طرف نہ
 ستا درجے دہلندی خوشحالی سکون او اطمینان قلب دیارہ
 وی اوہم دسے پہ ذریعہ ہفتہ تاتہ ظاہری او باطنی
 ترقی در کول خواہی۔
 تہ ابتلاء کین پہ دسے واچولہ شوعے چہ ستا سرت
 بنہ دسے او خدائے تعالیٰ دسے دسبر اورضا پہ وجہ
 مشکلات او پریشانی لرے کول خواہی۔ ستا محکم ایمان
 ونہ دایسے دکا چہ دھنہ جر مضبوط دسے۔ ہفتہ پہ ترکیبہ
 دہ۔ اوپہ صیوہ راتلونکے دکا۔ دھنہ خاتکے اوچتیدونکے دی
 او سورسے خوریدونکے دسے۔ ستا ایمان دا اونہ د

ایمان محکم دیندار دپارہ د یقولو دنیوی او اخروی سعادت سرچشمہ دہ نو اے د حق بندہ پوکہ شہ چہ د دنیا پرستو یہ ایمان کین ہفہ تازگی او توانائی نشستہ پہ کوے چہ اللہ تعالیٰ ستاد ایمان او نہ بناستہ کیے دہ۔ داہو مستقل او لافانی قوت دے۔ چہ د زملے تغیرات ے ہرگز متاثرہ کوے نشی۔ کہہ د انسان دژوند د اوئے نہ د ایمان عنصر ویرک شی۔ نو دا بہ بالکل خشکہ او پر بادہ پاتے شی۔ نو یہ دنیا کین چہ غومرہ اجتماعی ترقی او برکتونہ دی داہول د ایمان د نعمت ثمرات دی۔ او کوہم خلق چہ د ایمان نہ خالی دی۔ ہنوی دقرآن کریم دوینا مطابق کافر، مرتدا مقہور او مغضوب دی۔ او دنیا او اخروت دواہر کین ذلیل او خوار دی۔

داسے ہم کیری۔ چہ اللہ تعالیٰ او غواری نو بہ خیل ہدایت مدد او نصرت دنیا پرست اغیار ہم پہ محکم ایما اود صبر اورضا پہ نعمتونو بنا د کری۔ ہنوی خیل مقربان کری۔ او اولیاء اللہ کین ے شامل کری۔ تاریخ پہ دے گواہ دے چہ ہفہ خلق چہ ہروخت بہ پہ غیر اللہ کین ہو او ویرک وو۔ د توحید د عرفان نہ پس داسے فنلف اللہ شوچہ بیا دیوے لمحہ د پارہ ہم غیر اللہ تہ متوجہ نشو۔ اللہ پاک د یہ فضل و کرم کھونز: ایمان محکم او توانا کری۔ او موخرو یہ صراط مستقیم روان کری۔ آمین۔

اللہ تعالیٰ د وسیع رحمت پہ وجہ وسخ پہ ورجح پہ ترقی دہ۔ ستا موجودہ حالت اللہ پاک پہ دنیا او عقلی کین ستاد فلاح ویہوود باعث جوہر کیے دے۔ او پہ تائے د ہفہ نعمتونو پیرزونہ کرہ دہ، چہ نہ یوے سترگے لید لے دی او نہ یو عوب او بید لے دی اللہ پاک فرمائی: "پوسری تہ ہم دانہ دہ معلومہ چہ د ہفہ د نیک اہما لو پہ بدل کین د ہفہ د پارہ کوہم کوہم زری خویروکی خویرونہ پست او محفوظ اینہو دے شوے دی۔"

کوہم خلق چہ د خدا ے تعالیٰ احکام پہ خائے راوی۔ دگنا ہونہ د ورا کوہی۔ او پہ تولو امور و کین د اللہ تعالیٰ رضا اختیار وک نو دنیا او اخروت تول سعادتونہ ہم ددوی تیار دی۔ ددوی اطمینان قلب بہ ہجیرے فنا نہ شی۔ ددے برعکس چہ کوہم خلق د خیل خالق او معبود نہ روگردانی کوہی۔ او یوازے دنیا خیل معبود او مسجود گرجوی۔ د ہفہ مثال د ہفہ نبوت زیکے دے چہ او بہ خور ہفہ تہ ہیٹ فائدہ نہ نشی ویر کوہی۔ ہفہ کین ہیٹ ونہ نشی نہ غونید دے۔ او د ہیٹ میوے ترے امید نشی کیدے او ہیٹ کرکیلہ پکین نشی کیدے۔ دا صوبت حال د انسان د خیل غفلت او مصیبت دوجے نہ دے۔ گئی اللہ تعالیٰ خو پہ خیل بندہ مشفق او مہربان دے۔ او د ہفہ ترقی او شہرازی غواری۔

بہ تا تہ ہیٹ ضرر نشی د ررسولے۔ کہہ پرور دکار داسے او غواری چہ مخلوق خدا ستاعلیٰ او روحانی فیوضات او برکاتونہ اخستود پارہ تا تہ راجع شی۔ او ستا تعظیم او تکریم او کری۔ نو پہ ہنوی د اللہ، روح او مقبولیت باوجود بہ اللہ تعالیٰ تاد فخر او تکبر نہ پہ امان ساتی۔ کہہ داسے حالت کین تہ دیوے نیکی نیچے خاوند ے۔ نو دا بہ د اللہ پاک د جانب نہ پرتابیز نو وی چہ دژوند تول ضروریات بہ ہفہ پہ خیلہ برابر وی او تاتہ بہ د ہفہ نہ او د ہفہ د خیلو خیلو نو نہ ہیٹ ضرر نہ رسی۔ دا بہ ستا د طبع موافق او فرمانبرداری وی۔

اوستا پہ حق کین د خدا ے پہ مدد د مکر و فریب، بغض کیے، غیض و غضب او خیانت نہ بالکل پاکہ وی۔ او د ہفہ خیلوان بہ ستا فرمانبرداری وی۔ ددھے نیچے نہ کہہ و فون نہ پیداشی۔ نو ہفہ بہ نیک راستباز، اطاعت شکار او ستاد زلف د خویرید وی۔ جگہ چہ د نیچے او اولاد متقی کیدل د اللہ تعالیٰ د پرلویے نعمت دے۔ اللہ پاک د حضرت زکریا علیہ السلام متعلق فرمائی: "مونیز د زکریا علیہ السلام نیچہ د ہفہ د پارہ نیچہ کرہ۔ او پہ کلام اللہ کین د صالحینو د دعا داسے راغہ دہ: "اے خدا یہ کھونز سترگے کھونز: پہ بنخو او اولاد کیے کرے۔ او مونیز د متقیانو پیشوا یان کرے۔" او د حضرت زکریا علیہ السلام

مقالہ (۲۶) قرب اللہین پصبر او رضا کین دے
خیل خالق سرخ د کامل ربط او عشق پید اکو لو د پارہ د مخلوقاتونہ تعلق قطع کرہ او خیل معبود حقیقی د خیلو حاجات او ضروریاتو مرجع او کھوہ چہ ستا پارہ صرف د پرور دکار ارادہ او اطاعت باقی پاتے شی۔ او د شریک د اسبابونہ ویرکار شہ داسے حالت کین بہ ستازی د نورنہ معبود شی او د خیر اللہ د پارہ بہ ہیٹ کفیائش پکین پاتے نشی۔ دہہ وخت بہ تہ د توحید د عقیدے خیلہ نگہیا شہ۔ او پہ کائناوت کین چہ کوہم خیر ستا د توحید پہ عقیدہ کین دخل انداز کیری ہفہ بہ نیست و ناہو د کرے۔

بیا بہ ستا خواہشات نفس ہم ستا خلاف ہناوت نشی کوہی۔ او تہ بہ پہ کامل سکون او اطمینان سرہ ژوند تیروے۔ دہہ وخت بہ د کلام اللہ نہ میواہل ہیٹ کلام تہ اوریدل نہ خواریے۔ او ذات اللہی د مشاہدے نہ علاوہ بہ دبل ہیٹ خیر مشاہدہ نہ خواریے۔ ستا پیروی بہ صرف د احکام اللہ پیروی وی۔ او ہر فعل بہ د ہفہ د رضا ماتحت وی۔ او د ہفہ پہ تعمیل کین بہ تہ د صبر او استقامت نہ کارا اخستونگے ے۔ ہرکله چہ تانہ دا مرتبہ حاصلہ شی۔ نو ستا قلب کین بہ خیلہ اللہ پاک د یقین او اطمینان محافظ شی۔ پہ تا بہ د حقیقت او توحید معارف راخرگندی کرے۔ او د شیطان او نفس امارہ وسوسے او غیوہ

دعا دہ ۱۰ سے پروردگار! خدا دا خوںے خپل محبوب او مقبول اوگرخوںے ۽ نوداے دعا گلے به ستا په حق کین مقبولے گرضی حکم چه اهل خلقوته ددے دعاگیا نو برکت ضرور رسی -

دانبیاء علیهم السلام نه پس دینو بنجو اومتی اولاد مستحق هغه خلق دی چه علم الهی کین ددے درج اهل دی. ددے نه علاوه چه کوم خیزونه ستا مقدر کین دی. هغه به ضرور تاته درسی. دهغه دپاره ستا پریشانی خه معنی نه لری حکم چه هغه خردی هم ستا دپاره. دے حال کین به ته د حکم الهی په خلعه راوړونکے. او په دے طریقہ د نعمت په موند به هم تا ته لوسے شواب حاصلیږی. او کوم نعمتونه چه تاته الله تعالی درکوی. په هغه کین به غریبانو، محتاجانو او نورو مستحقینو ته د خپله حصے ورکولو تاته حکم درکولے شی. او دانی سبیل الله خرج به هم ستا دپاره د نعمت دزیاتی باعث وی. بیا به ستا ټول ظاهری او باطنی معاملات بالکل پاک او روپانه وی.

ددے ټولو نعمتونو په حاصلولو کین صبر، رضا، مجز او انکساری خپل شعار جوړ کړی. د الله تعالی دا حکامو پیروی کوه او دمنهیا تو نه دوه اوکړی ددے په برکت به ته د ټولو مصیبتونو نه په امن شه او د زړه دا طمینان.

ټولے ذریعے به درته حاصلے شی. د الله پاک رحمت به په تا خور شی. او د جهل او باطل تاریکی به درن لرے شی. او اسرار الهی به تا ته څرگند شی او ستا سیند به د علم لدنی نه معموره، او پر نور شی. تاسره به غالبان او الدعام په ژبه خبرے کیږی او ټولو حق امور کین به زبیر او تکره شه. او په دے الفاظو به مخاطب کولے شه ۽ نن ورځ ته ځویو په دربار کین د خاص قدر او عزت خاوند لے او ځموسر د ظاهری او باطنی نعمتونو امانت دار به دے وخت کین ته د حضرت یوسف علیه السلام هغه دبتیینه حال ته راوړاندے کړی. د شایه مصر په ژبه یوسف علیه السلام هم په دے الفاظو مخاطب کړی شه. وه یکن حقیقت کین د صدق او معرفت خاوند یوسف علیه السلام سوه خطاب کونکے الله پاک وو. چه په ظاهر لے حضرت یوسف علیه السلام ته د صد اقت، دیانت او تقوی په وجه د ممبر سلطنت حواله کوه. او په باطن لے پر دے د علم او معرفت دسیا دت او قیادت پیروونه اوکړی. الله پاک فرمائی: ۽ دغه رنگ مونږ یوسف علیه السلام ته په زمکه حکومت وراکوه. چه چرت به غوښتل. هلت به لے قیام کولو. او دهغه د باطنی صفاتو متعلق فرمائی: ۽ مونږ یوسف علیه السلام په صراط مستقیم ثابت قدم اوساند چه دکنا هونو او فاحشاونو بچ شی. بیشکه چه یوسف علیه السلام ځویو: د مخلصانو

بندگانونه وو. نو لے د صدق او ایمان خاوند. هرکله چه ته په ټول الفاظو مخاطب کړی شی نو په تابه د لوسه علم یعنی د علم توحید، علم ذات او علم صفات پیروونه اوکړی شی، او په دے لوسه نعمت به ملائکه او بنیاد ټول تاته مبارکی درکوی او بیا به د خدا لے شافی په اذن کین د ځنو امورو د علم نه وجود کین دروستلو تاته توفیق او صلاحیت حاصل شی او د خدا لے په حضور کین به دنیا کین عزت او قیادت بیا هوک. او په هغی کین به په دیدار الهی مشفق شی چه د هغه خوشحالی انتها نشته.

مقاله (۲۷) دخیر اوشوبیان
اکر که خیر اوشر په دنیا کین موجود دے، اود الله په کردلو او عمل کین ددے دوار و خیزونو ظهور بیا موندکے شی، خود اکثر آیات کریمه کړ پیش نظر د خیر ټول خیزونو د الله پاک د جانب نه دی اود شر ټول خیزونو د ابلیس اود نفس انسانی نه دی. نو خیر خوسراسر د الله پاک جانب ته منسوب کیدے شی. خوشر په هرڅو صورت کین دهغه پاک ذات ته منسوب کیدے نه شی. شرحونه دهغه په ذات کین اونه دهغه د جانب نه دے. بلکه دا د نفس اماره نه دے.

الله پاک فرمائی: ۽ تاسوته چه کومه نیکي رسی، هغه د الله تعالی د جانب نه دے. او چه کومه بدی درسی، هغه

سوا سر ستاسو دخپل نفس نه دے. نو زک په تاسو ددے خبر نمانی کوم چه خیر یعنی د توحید او تقوی لار اختیار کړی اوشر یعنی د شرک اوفسق خیزونه پریددی. او حق بعبان: فرمائی: ۽ خدا بندیا نو! د اعمال صالحه په عوض کین تاسو جنت کین داخل شی. سبحان الله! د الله پاک خوسره لوسه رحمت دے. چه بندیا ن لے د نیک اعمالو په وجه د جنت مستحق کول. حالانکه دا نیک اعمال هم سراسر د الله تعالی د توفیق اونصرت په وجه دی.

حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیله دی: چه جنت کین به هیڅوک دخپلو اعمالو په سبب نه داخلیږی: نو د حضرت صلی الله علیه وسلم نه تپوس اوشلو بیا چه یا رسول الله تاسو به هم نه؟ نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم ورته او فرمائیله: چه هو، زک به هم نه، مگر د الله تعالی د رحمت واسعه په برکت دا حدیث د نبی عا لیکه صدیق ۽ نه روایت دے، نو زک تاسو ته د شریعت د احترام کولو، او د راه هدایت اختیارولو تاکید کوم.

هرکله چه ته دا حکام الهی تعمیل او د دستور شریعت احترام اوکړی. نو الله تعالی به تا د شر او فساد نه محفوظ اوساتی. دخیر لارے چارے به تا ته روپانه کړی. او شریعت به ددته آسان کړی. اود ټولو کنا هونو نه به د بچ کړی. الله پاک فرمائی: کوم خلق چه ځویو: د بختونو لکوشی

کوی ، نو موزی د هغوی دپاره صراط مستقیم رویتا نه کوی او د هغوی رهنمائی کوی۔ او په دے بنا د حضرت یوسف علیہ السلام متعلق الله پاك فرمائی : "موزی د هر قسم بدئی او فحش نه یوسف علیه السلام محفوظ کما . چکه چه هغه خما د مخلص بندگا نو نه وو۔ او الله پاك ارشاد فرمائی : "که تاسو ایمان راوړئ او شکر اویاستی نو الله به بیا وے تاسو له عذاب درکوی" د دے نه ظاهره شوه چه مؤمن اوشاکر بندیان دنیا کیں هم دمصبیتون او آفتونو نه بچو دی۔ او آخرت کیں به هم د ذلت اعذاب نه خلاص وی نو الله تعالی شکر گذری کوی چه د نعمت دزیاتی باعث ده۔

الله پاك فرمائی : "که تاسو شکر اویاستی ، نو موزی به موختونو لاریات کړو۔ نو اے مؤمن بنده ؛ هر که چه ستا دایمان نور آخرت کیں ددوزخ اور هم مرکوے شی . نو دنیا کیں د آفتونو اوریاتی اور وے مرنه کړی . هان د الله تعالی محبوب او پرکړی بندیانو ته چه دنیا کیں کوم مصیبتونه او آفتونه پینیري ، نو د هغه نه هم د الله تعالی د امتصدوی چه د هغوی یقین اویاتی لا محکم کړی . او د خراب عمل او فاسدے عقیدے نه دے قلب او د مانع پاك کړی۔ او دا اے ابتلا مرسو سره په هغوی توحید الهمی ، معرفه حق او اسرار باطن واضح او بے نقاب کړی . زړه یو د اے کور دے . چه هغه کیں دوه تنه نشي خاښ کیده . حق سبحانه فرمائی : الله تعالی دپوسړی سینه کیں

دوه زړونه نه دی پیدا کړی : او الله جل جلاله فرمائی : " باد شاهان چه یو کلي ته ورننوی ، نو هغه تباہ کړی۔ او د هغه عزت مند ذلیل کړی" نو د عزت خادندان د بنو خلیفونو اونعمتونو نه هم ومه شی . چکه چه د دے نه محکمتی په زړه د شیطان او هو اے نفس حکومت او د هغوی حکم سره به اعضا قسم قسم گنا هونو او گمراهو کیں کپړوئ . بیا چه د هغوی تصرف د زړه نه په نلو شو . او اعضا د ادم بیاموند او دارالحکومت یعنی زړه خالی شو . نو د توحید ، علم ابعثت مسکن شو . نو د الله تعالی د علاقه بے هستی له پر زړه کیں خاښ وړ کول یو د اے شوک دے ، چه د ټولو اعتقاد او عملی خباثونو چر دے . د دے برعکس توحید د انسان قلب او ټول اعضا د ذرات باری تعالی دپاره خاص کړی . د هغه سینه د هر قسم خپرونه پاکه کړی او کامل اطمینان وړ ته وړ کړی .

دکوم سړی توحید چه غومره زیات محکم او توانا وی . هغومره د الله تعالی قرب هم هغه ته زیات حاصل وی . او هغومره هغه ذرات الهمی اوصفات الهمی په اسرار و زیات باخبره وی . په دے بنا حضور صلی الله علیه و سلم او فرمائیل و زه ستا سون الله پاك زیات پیژنم۔ او تاسو نه زیات د الله تعالی نه ویریریم" نو غومره چه یوسرے خپل خالق او پرورس دکار ته زیات قریب وی . هغومره د

هغه نه زیات خوف او ویر کړی . او د هغه د احکامو موطنج وک۔

د الله پاك د قریب یوه قضیه دا هم ده چه بند د هغه د نعمتونو پوره پوره احترام او کړی . او هر دم د هغه شکر په خاښ راوړی . او غیر الله ته توجه اونه کړی کینی د ابه د حق په اطاعت کیں څرگند کونای وی . دینی علیه السلام بیبیا اے او اصحاب د فسق و فجور نه په دے محفوظ ووجه هغوی ته د یو د اے مقدس او متقی ذات قرب حاصل وو۔ چه د هغه د اثر د لاندے د فسق و فجور امکات نه وو۔ په دے بنا د هغه ذات روحانی او باطنی درجه به غومره اوچته وی۔ چه د هغه د الله پاك قرب نصیب وی۔

الله تعالی د دے خبری نه بالا او برتر دے چه مخلوقا کیں هغه سره چاته تشبیه ورکړی شی . الله پاك خپله فرمائی چه "د الله تعالی دپاره مثالونه هرگز مه بیانئ" د الله په مثل هیڅ څیز نشته" نو د توحید واصله تقاسما دا ده چه الله تعالی په ذات اوصفات دواړو کیں یکتا او بے مثل او گنئی . او مخلوق کیں هیڅ څوک هغه سره شریک نه کړی۔

مقاله (۲۸) موجد ته زیورے

دغوا او نصرت طلبکارے۔ حالانکه د هغه د بخشش او حمایت دپاره توحید یو بنیادی څیز دے۔ الله پاك فرمائی : " تا هغه سره اونه لید چه خپل نفس خپل معبود جوړ کړی وئ نو د اېرو اوصحه حقیقت دے ، چه د الله تعالی دمدد او د نعمتونو د حاصلولو دپاره ستا مؤمن کیدان لاری دی ترڅو چه ته د شرک ټول څیزونه ترک نه کړی . او په ظاهره او په باطنه د یو خدایکے تا بعد ارفصه نو د نبیا او عقلمی کیں به خلاصه بیا نه موی۔

ته د دنیاوی خواهشاتو عبادت کوے . او د دے برعکس د نفسانی خواهشاتو پرینودل او مشیت الهمی کیں فنا کیدل توحید دے . د توحید اثرات دادی . چه هغه ستا عقیده او عمل د ټولو خباثونو نه پاک کړی . او د یو مخلص هستی په طور د په بارکاتو الهمی کیں په اوچت مقام کیں او دروی چه هغله به په تا د ا بشارتونه (زیري) کپړی چه "من روح ته ځمونی په نزد صاحب قدرت و تمکین او محبوب او معتد اے چه د ا مرتبه بیا موی . نو د الله تعالی رحمتونه او نعمتونه به نور هم به تا زیات شی . په تا به د قریب الهمی پیژنوسنه او کړی شی . او د الله تعالی رضا او خوشنودی به ستا د اطمینان باعث شی .

د دنیا دستور د ا بے راغله دے چه د لته ټول مواد خپل اصلی او خالص صورت کیں دراتلو نه محکمتی به یو

ناقصہ کیفیت کبھی وی۔ بیاد کیمیاوی عمل پہ ذریعہ د خاویے اور کنگہ ذرات دھنے نہ جدا کرے شی اوتیجہ اے دا با اوچی چہ ہنہ جہادات بوخالص اوقابل استعمال صورت اختیار کری۔ اودھے نہ بہ بیادیر فائدہ مند کاروند اختیار شی۔ نو انسان ہستی ہد غیب دے۔ چہ ہر کل ہنہ د شرک اودعت، ہونو اود خواہشا تو دیروی دخیرونہ پاکہ اوصافہ شی۔ نو انسان کامل شی۔ اویا دھنہ نہ، نہ صرف خپل حان تہ، بلکہ قول بنی نوع انسان تہ ترے بے اندازے فائدہ رمی۔ نوزگہ پہ تا دا تاکید کوم چہ تہ ہم د عقیدے اوعمل دخیری نہ پاکہ شہ اودشرک اوفسق نہ پرہیز اوکرے۔ پہ دا سے کولو بہ تہ یقینا بہ بارگاہ الہی کبھی مقرب ہے۔ د حکمت اومعرفت پیرن وند بہہ دریاندے اودکرے شی۔ اوعقبی کبھی بہ انبیاء اوصدیقاو سرا د عزت اواحترام درجہ بیاموے۔

دا اللہ تعالی اطاعت اوفرمانبرداری اختیار کری۔ دھنے پہ برکت بہ دعالم او معرفت خاوند ہے۔ اود اللہ تعالی عفو اومحشش پہ تا لازیات شی۔ او پہ دے حقیقت بنہ بنہ بوشہ چہ کوم ظاہری اوباطنی نعمتوں تاند دنیا کبھی در کرے شی۔ او کوم عزت اوابرو اوفلاح اوبہبود تہ تہ عقبی کبھی بیاموے۔ دا اول د توحید ثمرات دی۔

مقالہ (۲۹) متوکل علی اللہ تہ خوشخبری
د حضور صلی اللہ علیہ وسلم حدیث ہے: د کینے شی چہ فقرد انسان دیارے د کفر باعث شی، نو د زمانے د تغیر پہ سبب بہ ذات اوصفا رب الہی کبھی شک اوشیجہ لہ دخل و د کول صرف دھے خلقو کار سے چہ دھنوی یقین اویمان بالکل کمزور ہے وی۔ اود توکل علی اللہ جد بہ نہ لری۔ دو موحد اود پنجے عقیدے د مؤمن یقین اویمان ہمیشہ محکم اوتواناوی اود زمانے تغیرات پہ ہیچ اثر نشی کولے۔ اللہ پاک فرمائی: کوم سرے چہ پہ اللہ تعالی کامل توکل لری، نو اللہ تعالی دھنہ دیارے کافی دے بہ بل جائے ارشاد دے: "د توکل خاوند اوندیکار دی چہ ہمیشہ پہ اللہ توکل کوی: او یہ دے بنا د توکل خاوند اوتہ دا خوشخبری دے" چہ کوم سرے د خدائے نہ ویریری اود دھنہ اطاعت کوی نو اللہ تعالی بہ دھنہ دیارے رزق کشادہ کری۔ اودھنہ تہ بہ دد سے ذریعہ تہ رزق و سر کوی چہ دھنہ گمان کبھی بہ ہم نہ راجی" کوم سرے سرے چہ اللہ تعالی خپل لطف او کوم اود کرے د مصیبتوں اود آفتوں نہ لے خلاص کری۔ او خپل نعمتوں پرے۔ واند کری۔ نو لازمی دے چہ دھنہ ایمان محکم دے اود اللہ تعالی دیسببہ نعمتوں شکر گزار دے۔ ددے برعکس بل ہنہ سرے دے چہ د

خپل ضعیف ایمان، تذبذب اوشک و شیبہ پہ وجہ مصیبتوں اود آفتوں کبھی راگیر دے۔ کفر اوانکار کوی۔ اود دنیا اوعقل پہ پریشانی او بے عزتی کبھی پرہوتے وی۔ نو دد سے سرے متعلق حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی دی چہ دقیات پہ و سرج بہ د پتو نہ زیات عذاب اود لذت کبھی ہنہ سرے دی چہ دخیل ضعیف یقین اویمان پہ وجہ دنیا کبھی ہم کا فر شو۔ اود حشر و نشر نہ ہم منکر شو۔ نو کفر، بغفلت اود خدائے ہیر ونگے فقر ہنہ دے چہ دھنے نہ حضور صلی اللہ علیہ وسلم پناہ غوینتے دے۔

زک تاسوتہ دا بنودل عوارم، چہ دھے خلقو صحبت اختیار کری، چہ علم اویمان کبھی راسخ دی۔ اوتل پہ اللہ تعالی متوکل دی۔ ہنوی بہ ستا سونظاہر اوباطن د ہر قسم کرد وغبارنہ پاکہ کری۔ اوزرگہ اودماع کبھی بہ مو توحید مستقل طور سے کینوی۔ اود دھنوی دیوحاف فیض پہ برکت بہ دنیا اواخرت دواو کبھی فلاح اوبہبود بیاموے۔

مقالہ (۳۰) د صبر اوتحمل فائدے
زک تعجب کبھی نم چہ تہ دنا پوھی پہ وجہ وائے چہ پہ کوم تہ پیر اوسیلہ بہ زک خپل مقصد اومراد تہ اورسم، حالانکہ پہ قرآن پاک کبھی صفا رانے دی چہ اللہ تعالی ہنہ خلقو سرے دے۔ چہ د صبر اوتحمل نہ کار

اخلی او پہ ہنہ تکیہ کوی۔" اواللہ پاک فرمائی: "اے ایماندارو! صبر اوتحمل نہ کارا خلی۔ اواللہ سوہمنزی ربط پیدا کری۔ دھنہ تہ ویرہ کوی۔ اویک عملی کوی چہ خلاص بیاموے۔"

دکلام پاک د ویر اوتو نہ ثابتہ دے، چہ دنیا اوعقل کبھی د فلاح و بہبود بہترین ذریعہ صبر اوتحمل دے۔ او اللہ تعالی ہر مؤمن تہ حکما د صبر تلقین فرمائے دے، حکم چہ انسانی ژوند کبھی سلامتی اواخر وعافیت پہ صبر او تحمل اوستقامت کبھی دے۔ نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم فرمائے دی: "دایمان دیارے صبر د سے ضروری دے، نکہ د جسم دیارے روح" اوحضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائے دی: "دھر عمل ثواب دھے داندانے مطابق دے۔ لیکن د صبر ثواب بے حد اعلیہ اندازے دے، او اللہ پاک فرمائی: "ہر کلمہ چہ تاسود شریعت اوحود اللہ د حفاظت دیارے د صبر اوتحمل نہ کارا خلی نو اللہ تعالی بہ درنہ مصیبتوں لرے کری۔ او دومرہ فراوانہ رزق بہ در کری، خنگہ چہ لے دھے دیارے پہ خپل کتاب کبھی دا وعدہ فرمائے دے: "کوم سرے چہ دا اللہ تعالی اطاعت اختیار کری نو اللہ تعالی بہ پہ ہنہ خپل نعمتوں لازیات کری اودھنہ تہ بہ دد سے جائے نہ رزق و رگری چہ دھنہ پیکار کبھی بہ ہم نہ راجی۔"

تہ دخیل کشائشی رزق او خوشحالی دپارہ دصبر او توکل لار اختیار کرکے، جگہ چہ د نبیانو علیہم السلام او صالحانو د حالاز دکتونہ ہم معلومیہی، چہ دصبر او تحمل پہ وجہ اللہ تعالیٰ ہوتی تہ د مصیبتونہ خلاصہ ورا کہہ و و او دخیلوہ پناہ نعمتونہ پہ ہوتی بیرونہ کرے و ہ تلو اولیا اللہ ہمیشہ پہ صبر او تحمل استقامت کرے دے۔ او خپلو مریدانو تہ دے ہم ددے تلقین کرے دے او تاکید کے فرمائیے دے۔ دصبر پہ اختیار و اولی اللہ تعالیٰ ستا دپارہ دنیا او عقبی کین د لوئے جزا و عذاب فرمائیے دے، اللہ پاک فرمائی: دغہ شان موئن صبر کو و کولتہ لویہ جزا و رکو بل حائے ارشاد دے: اللہ پاک صبر کو کینی او احسان کو کینی خپل محبوب گروئی:

تو کلام اللہ! حدیث نبوی ۳ او د اللہ د دوستا دوستی نہ واضعہ دے چہ صبر دنیا او عقبی کین دھر سعادت او سلامتی اصل او بنیاد دے او مؤمن بندہ دصبر او تحمل پہ ذریعہ د اللہ پاک د رضا د خلاصی او د جنت مستحق گروئی او ددے پہ وجہ روحانی عروج بیاموی، چہ ملائکہ و صراطے پیخیی۔ ددے نہ پس ددے دپارہ د اللہ تعالیٰ قریب دے۔ او دعزت ہخہ مقام دے چہ ہخہ لہ فنا نشتہ۔

مقالہ (۳۱) دوستی دشمنی د اللہ دپارہ

مسلمان لہ پکار دی، کہ چاسرہ محبت کوئی، نو ہم د اللہ دپارہ، او کہ عداوت، نو ہم د اللہ دپارہ دخیل نفس او ذاتی جذباتو۔ پہ ہخہ کین دخیل نہ وی۔ تہ د ہر سرگ سیرت، عقائد او اعمال پہ فور مطالعہ کرکے، تہ ہخہ دتوحید اوست مطابق وی نوستا دپارہ ہخہ سرگ محبت او دوستی سائل بالکل جائز او د اللہ پہ نظر کین د ستائے جو کہ دی جو کہ دہخہ عقائد او اعمال دتوحید او سنت د تقاضا خلاف وی۔ او ہخہ مشرک او فاسق وی۔ نو ہخہ سرگ بکس او عداوت سائل ستا دپارہ لازمی دی۔ توتہ د اللہ تعالیٰ د رضا دپارہ دہخہ نہ خ واپورہ۔ کہ تہ یوموحد او متقی سرگ سرگ محبت سائے، نو بھش د اللہ د خوشنودی دپارہ۔ او کہ یومشرک او فاسق سرگ سرگ عداوت کوہے، نو ہخہ ہم صرف درضائے الہی دپارہ۔

دخیل نفس د خواہشاتو او ذاتی اغراضو دپارہ ہمہ چا سرگ محبت سائے او ہمہ عداوت۔ جگہ چہ کوم محبت پہ نفسانی خواہشاتو مبنی وی، ہخہ عارضی، فتنہ انگیز او پریشانی پیدا کوئیکے وی۔ دغہ شان کوم عداوت چہ پہ ذاتی خواہشاتو وی۔ ہخہ دظلم او زیادتی او تباہی باعث وی۔ نو دخیل نفس پہ خاطر محبت او عداوت سائل دوارہ تباہ کن دی۔ او د اللہ تعالیٰ پہ نزد پہ دنیا

نو ہم د اللہ تعالیٰ دپارہ او کہ عداوت وی نو ہم د اللہ تعالیٰ دپارہ۔

مقالہ (۳۲) غیر اللہ محبت شرک دے

حقیقی معنویں محبت اللہ پاک سرگ خاص دے۔ او غیر اللہ لہ پہ دے کین دخیل و رکول شرک دے جگہ چہ د انسان ذمہ فطری طور سرگ د اللہ تعالیٰ مسکن دے۔ خو ہرکے چہ غیر اللہ تہ دے کین اکرول حاصل شی۔ نو دا دتوحید الہی خرگندہ خلاف و زری دے۔ اللہ پاک فرمائی: ہما مؤمن او مؤحد بندیان ماسرہ محبت سائل۔ او زکے ہوتی سرگ محبت سائل۔ او حق سبحانہ فرمائی: کہ تاسو پہ اللہ تعالیٰ ایمان لری او دہخہ عبادت کوئی۔ نو صرف ہخہ سرگ محبت کوئی: او د مشرکیون متعلق اللہ پاک فرمائی: مشرکین او کفار خپلو فرضی خدا یا تو او دنیوی ساز و سامان سرگ دومرہ زیات محبت سائل چہ د ہخہ جو کہ صرف اللہ پاک دے۔ لیکن کوم خلق چہ مؤحد او ایمان دار دی ہوتی صرف اللہ پاک سرگ پہ پناہ محبت سائل۔ بل حائے ارشاد باری دے: ہ ایماندارو ستاسو مالونہ او اہل و عیال د تاسو د اللہ د ذکر نہ غافل نہ کری۔ او کوم خلق چہ ددے خیزونو پہ محبت کین دوب شی۔ او د اللہ د ذکر نہ غافل شی، نو ہمدغہ خلق گمراہ او زیان کاری وی۔

او عقبی کین مقضوب۔

د دے برعکس بعض د اللہ دپارہ چاسرہ محبت یا عداوت سائل دعزت او ایمان دسلامتی غنہ دے۔ دا دے سرگ اللہ تعالیٰ پہ دوارہ جہان محبوب او پرکرنیکہ گروئی۔ او د انبیاء او صدیقانو پہ دل کینے شاملوی دغہ وجہ دے چہ حمزورصلی اللہ علیہ وسلم بہ ہمیشہ بعضی د اللہ تعالیٰ د رضا دپارہ خلقو سرگ محبت او عداوت سائلو۔ او خپل نفس لہ کے ہجھکے پہ ہخہ کین دخیل نہ ورا کولو۔ حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی: کہ چاسرہ محبت کوہے، نو ہم د اللہ دپارہ، او کہ عداوت نو ہم د اللہ دپارہ دغہ دنی کریم صلی اللہ علیہ وسلم معمول او اسوہ حسنہ دے۔ او دغہ دتولو اولیاء اللہ د سورا عمل دے۔ ددے د برخلاف بعض د اتباع نفس پہ خاطر محبت یا عداوت سائل د کتاب اللہ اوست رسول اللہ نہ قطعی انحراف دے۔ او دا دے سرگ د خدا کے تعالیٰ پہ نزد پہ دوارہ جہان کین مقضوب او معتوب دے۔

اللہ پاک فرمائی: د نفسانی خواہشاتو اتباع مہ کوئی جگہ چہ دا خیر د اللہ پاک د لارے نہ گمراہ کوئیکے دے بل حائے ارشاد دے: تا ہخہ سپہ اونہ لید چہ تلو معاملاتو کین ہخہ خپل نفس خپل معبود او گروئی۔ نو سلامتی د نفس پہ مخالفت او د اللہ پہ رضا کین دے۔ او ہخہ دا چہ محبت وی۔

پہ احادیث کیں ہم دے خبرے تاکید را خلع دے۔
 چہ د مؤمن بندہ محبت صرف اللہ تعالیٰ سرے خاص کیدل
 پکاردی او مخلوقا تو کیں د مؤمن زبکہ اود ماخ جو کیدل
 د اللہ ذکر او عبادت د تقاضونہ غافلہ نہ کری،
 نورۃ تانہ ددے خبرے نصیحت کوم چہ تہ خپل محبت
 او توجہ اللہ تعالیٰ تہ وقف کرے۔ اود غیر اللہ نہ چوہ
 اختیار کرے۔ اود عشق کومہ پاکہ جذبہ چہ فطری طور
 سرے د اللہ پاک ذات سرے تعلق لری ہفہ مرکز مخلوقا تو
 سرے مہ کدوہ کئی ستا زبکہ بہ دشرک پہ وجہ د توحید
 پہ معنوہ پوہیدلو اود ہفہ د عملی تقاضو د پورے کولو نہ
 محروم پاتے شی۔
 د اللہ پاک غیرت دانشی برداشت کولے، چہ کوم
 زبکہ دہفہ د محبت او ذکر د پارے خاص وی ہفہ کیں د
 غیر اللہ ہم دخل او کری۔ ہرگہ چہ تہ د وحدانیت پہ دے
 تقاضا پورے لھے اود عارضی اوفاتی غیروں نہ کتارے کش
 شے اود ازلی اوابدی ہستی محبت اختیار کپے نو سابر
 د اللہ پاک لطف و کرم ستا استقلال لہ راجی اود پورے
 پہ حیثیت بہ پہ دوارہ جہانہ ہفہ عزت حاصل کری چہ د
 غیر اللہ پرستار بہ ورا تکروتہ پہ خولہ پاتے شی۔
مقالہ (۳۳) د سر و خاور قسمونہ
 سری پہ خاور، قسمہ دی، پورہنہ سہ دے چہ

نہ کے ژبہ وی، چہ پہ ہفہ خہ بیان او کری۔ اونہ نہ زبکہ
 چہ ہفہ کیں خہ علم او معرفت پروت وی۔ نو د اے سہ
 عامی، غافل او از مودہ کار دے۔ چہ نہ پورے خہ اعتبار کیدل
 شی اونہ پکین خہ خیر شتہ۔ نو تہ د اے خلقونہ مہ کیرے۔
 حکمہ چہ دوئی د خدا کے پہ عذاب کیں دی۔ د دوئی د مکتوبات
 نہ دے مونز خدا کے اوساقی۔ تہ د عالما زبکہ شہ اود دیرت
 دلایسہ بنود و کونہ شہ۔ اود مجلس بندگانو نہ شہ۔ اود
 خدا کے دنا فرمان نہ ویرے او کری۔ چہ خدا کے نزدیکت
 اود پیغمبران و نواب پیاموس رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم
 حضرت صلی کرم اللہ وجہہ تہ او فرمانیل دکہ ستا پہ ذریعہ
 خدا کے تعالیٰ دیوسری ہدایت ہم نصب کری، نو دے
 کیں ستا د پارے د تیلے دنیا نہ زیاتہ بہتری دہ؟
 دویم ہفہ سہ دے۔ چہ دہفہ ژبہ خوشتہ خو
 زبکہ نہ لری۔ دہفہ خبرے د حکمت نہ دے وی۔ او خلقو
 تہ نصیحت کوی۔ خو خیلہ پیسہ عمل نہ کوی۔ خلق خدا
 تہ بلی خو خیلہ ترے تبتی۔ د خلقو عیبونہ خورگند وی
 خو خیلہ عیبونہ پت ساقی۔ خلق تہ خان پریہ کار سبکارے
 کوی خو پہ پتہ گناہونہ کوی۔ د ایسہ سہ پہ مثل د شرح
 دے۔ اگر گہ پہ صورت دسری دے۔ ددہ نہ خان پچ
 کول پکار دی۔ حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمانیل دی۔
 د تلو نہ زیات خوف ماسرے د امنت د خرابو عالما نو دے؟

خدا کے دے مونز ددا سے خلقونہ پہ امان کری۔ ددھے
 خلقونہ تبتتہ کورہ۔ ہس نہ چہ پہ خلو غرور و زبر و خبر و
 دھوکہ کری۔ اود گناہونو پہ او رو اوسیری۔
 دریم ہفہ سہ دے، چہ دہفہ زبکہ خوشتہ ولے
 ژبہ نہ نشتہ۔ دے مؤمن دے۔ خود خلقونہ پتہ دے۔
 خدا کے پرے د خیلہ پناہ پردہ اچولے دے۔ دے دخیلو
 عیبونہ خبردار کپے شوے دے۔ زبکہ کے رو بنانہ دے۔
 دے ہودا اوپے فائدے خبرونہ دست بردارے دے اوپہ
 دے پورے دے۔ چہ سلامتی پہ خاموشی کیں دہ۔ حضور صلی
 اللہ علیہ وسلم فرمانیل دی۔ "چا چہ خاموشی اختیار کرے،
 نو سلامتی کے پیاموندہ" اودا کے ہم فرمانیل دی؟ د
 عبادت لس حصے دی۔ پہ دے کیں نہفہ د خاموشی دی؟
 نو د اے سہ وی اللہ دے چہ د نفس او خلقو د آفاتو
 نہ پچ دے۔ دے سلامتی او عقل خاوند دے۔ ددہ خت
 پہ خان لازم کرے۔ چہ د اللہ پاک پہ دوستا نو اوتیکہ بنگانو
 کیں داخل شے۔
 خلو سہ ہفہ سہ دے چہ د ملائکو پہ عالم
 کیں د عظیم (لئے) پہ نوم بلے شی۔ حدیث کیں راجی
 "چا چہ علم او کئے او پہ ہفہ کے عمل او کئے او خلقو تہ
 کے او بنودو نو عالم ملکوت کیں ہفہ پہ عظیم یادیریکہ
 او د ایسہ سہ دے د خدا کے او دہفہ د آياتو نو عالم دے۔

ددہ پہ زبکہ کیں نادراہمونہ امانت اہنودے شوی دی۔
 او اللہ پاک دے پہ ہفہ علوم و اوقاف کرے دے۔ چہ پہ
 ہفہ کے غیر نہ دی آگاہ کری۔ ددہ سینہ کے داسرارو
 د قبولو د پارے پرا نقتے دے۔ دے کے بزبکہ پیداکرے دے
 چہ خلق نیکی تہ بلی۔ اود عذاب نہ کے ویری۔ دے
 ہم ہادی دے ہم مہدی دے۔ ہم شفیع دے۔ ہم
 مشفق دے ہم صادق دے۔ ہم مسدوق دے۔ دے
 پیغمبران و نوا نشین دے۔ پہ ددہ دے اللہ تعالیٰ سلامونہ
 برکتونہ او رحمتونہ وی۔
 نو د اخلو سہ یا آخری سہ سہ چہ ددہ تہ اللہ پاک ژبہ
 اوزرے دوارے عطا کرے دی۔ پہ بنیاد موکین ددہ مرتبہ
 دانتھا مرتبہ دے۔ د پیغمبرانو نہ پس ہیٹوک پہ مرتبہ کیں
 ددہ جوگہ نہ دی۔ ددہ د مخالفت نہ۔ ددہ د قول تہ او
 ددہ نصیحت تہ ددہ د رجوع نہ کولو ویرے او کری حکمہ چہ
 ستا سلامتی پہ ہفہ کیں دے۔ چہ دے کے درتہ بنائی
 ہم دا سہ پہ زمکہ د خدا کے خلیفہ دے۔ ہم دے د
 سیرت نبوک تابع، د توحید اللہی محافظ او نفس
 انسانی خیر خواہ دے نو ددہ صحبت او محبت پہ خان

۱۔ ہدایت یافتہ	۲۔ ہدایت کو تک
۳۔ معقول الشفاعتہ	۴۔ شفاعت کو تک
۵۔ رشتہ مند شوے	۶۔ رشتہ مند کو تک

لازم کرے۔ اوددہ دروحانی اور باطنی فیوض اور برکات تو نہ
استفادہ اور کبرہ حکمہ چہ ہم دے ستاد قلب اور مغز د
گروہ و یوسف صفا کو کہے اور توحید پہ نورے روینا نہ کو کہے کہ
دا اللہ تعالیٰ دقرب دپارے چہ تہ دداسے سری صحبت اختیار
کرے۔ نو پہ تا دا خبرہ واجب کبری، چہ دشوک اوفاسق
د صحبت نہ قطنی پرهیز اوکرے۔

ستاد فائدے دپارے ما نائے دخلقو قسمون بیان کرل
او مضر او مفید سیر کینم در تفرق واضعہ کہ۔ نو دے
پیروی کول اوس ستا کار دے۔ زہ در تہ دا بیا وانم چہ
دا اللہ د صحبت دپارے دا هل اللہ صحبت دیر منوری دے۔
اللہ پاک دے مونزلہ دھے اعمالو توفیق را کرے، بہ کوزہ
چہ ہنہ خوشحالیری۔ آمین۔

مقالہ (۳۴) عبادت کین اخلاص

دا اللہ تعالیٰ پہ ذکر او عبادت کین اخلاص یو بنیادی
خیز اور توحید روح دے۔ دخیل پروردگار اطاعت
کو۔ دھنہ دشربیت احترام کو۔ اودھنہ ذات سرہ
ہیز قسم ظلم اور زیاتے مہ منسوب کو۔ تہ داوائے،
چہ روزی ما تہ پہ وخت نہ راری۔ او غم او مصیبت
را نہ پہ وخت نہ لے کبری تہ پہ دے نہ پورہیے
پچہ دھر خیز دپارے خیل وخت مقرر دے۔ نو دھنہ پہ
کار نو دتہمت نکولو نہ توبہ او کار دے حکمہ چہ دھنہ

او امر پہ خیل مناسب او قانون کین وقوع بیا موی۔ اودھنہ
دمشیت لاندے دھے تعمیل کیدی۔ اللہ پاک فرمائی۔
خما مخلص بندیان خما دا طاعت نہ خ نہ اودی۔ اونہ
خما دا حکامونہ غفلت او روگردانی کوئی۔ دا اللہ پاک ہیز
کار عیث او بے مقصدہ نہ دے۔ نو تہ اخلاص او محویت
سورہ دھنہ عبادت کو۔ اود صراط مستقیم نہ بے روع
کیرہ مہ۔ کہ تہ دھنہ دا حکامو احترام کوے۔ نو دھنہ
بہ ہم ستا مدد او اعانت کوئی۔ او دنیا او عقی کین بہ د
خلاصہ نصیب کوئی۔

دھر تکلیف او مصیبت دپارے انتہا شتہ۔ نو تہ دصبر
او خاموشی نہ کار اخلہ۔ پہ قننا و قدر راضی شہ۔ او پہ
دے پورہ شہ چہ سختی پسہ خوشحالی راخی۔ نکہ چہ توبہ
شہ تیرہ شی۔ نو ورپسہ نہ نصاب راخی۔ اللہ پاک فرمائی :-

ہاے پیغمبر! چہ خما بندیان درنہ خما متعلق یو بنیادہ
او کرے چہ اللہ کوم خائے دے نو روتہ او ایچہ نہ ہنہ
تہ دیر قریب یم۔ او کوم وخت چہ خوک مانہ سوال او کرے
نو زائے سوال قبولم۔ خما بندیا زولہ بکار دی چہ ہما
کامل یقین اوساقی۔ چہ صراط مستقیم بیا موی۔ او اللہ پاک
فرمائی۔ تا سو خما پہ بارگاہ کین سوال کوئی۔ زہ بہ ستا سو
خبروریات پورہ کوم۔ ددے نہ علاوہ ہم پہ دیر وایتونہ
او وحدیثون کین ددعا فضیلت او اللہ پاک نہ سوال کولو۔

تریب وارد شے دے۔ کہ اللہ پاک ستا دما نہ قبولہ
نہ کوئی نو ددے بدلہ پہ پہ ہنہ جہان در کرے۔ حدیث
کین راخی چہ دقیامت پہ ورج بہ سرے پہ عمل نامہ کین
دایعہ حساب او یونی چہ شناخت بہ لے نشی کوے۔ نو
ہنہ تہ بہ او ویکہ شی چہ داستا دھے دما کا نومعاوضہ
دے چہ تاہ پہ دنیا کین خوبنتے خود نیا کین لے قبیل
مقدار نہ و۔

دا ہم خہ ورا خبرہ نہ دے، چہ تہ ددعا پہ وخت
کین خدائے یادو کے لے حکمہ چہ تہ دھنہ نہ سوال کوے
او دھنہ دغیر نہ لے نہ کوے او خیل حاجت بغیر دھنہ
نہ بل چا تہ نہ پیش کوے۔

شہ او ورج تندرستی، بیماری، اوسختی او نرمی کین
ستا دوا حالتو نہ دی۔ پو ہینہ حالت دا دے چہ تہ دسوال نہ
منع شے اور بنا پہ قننا شے۔ اود خدائے دقل سورہ دایعہ
موافق شے لکہ مردہ چہ مردہ شوئے پہ لاس کین وی یا
پے رودیکے پچہ دوائی پہ لاس کین یا غونہ ویکے دچکان
سوار پہ تمکین چہ کوم خوائے خوارا۔ ہنہ خوائے اولی
را اولی۔ چہ تقدیر و خنکہ خوارا، ہنہ وکریوی کہ ستا
مقدار کین نعمت دے، نو پہ ہنہ شکر اویاسہ۔ او دزیات
بخشش سوال ترے کو۔ اللہ پاک فرمائی کہ تہ ستا سو کرکولی
نوزہ بہ لازیات نعمتو نہ در کوم۔ او کہ ستا تقدیر کین

سختی وی نو صبر کو۔ حکمہ چہ اللہ پاک فرمائی۔ اللہ د
صبر کو نکومل دے۔ بل خائے ارشاد دے۔ ہنہ صابرانو
تہ خوشخبری ورکے، چہ مصیبت ورتہ اورسی، نو دوائی مؤ
دھنہ یو۔ او ہنہ تہ راجع کیدو کی یو۔ پہ دایعہ خلقو د
خدائے سلامونہ اور بحتونہ دی۔ او ہم دوی ہدایت
موندو کی دی۔ او اللہ عزوجل فرمائی کہ تاسو د
خدائے ددین مدد کوئی۔ نو اللہ پاک بہ ستا سو مدد کوئی۔
او تاسو بہ ثابت قدم کوئی۔

دوئم حالت دا دے چہ تہ دا اللہ تعالیٰ دلوئے دپارے
دھنہ نہ پہ دما او زائے سورہ سوال کوئی۔ حکمہ چہ دھنہ
حکم دے چہ سوال دھنہ نہ کوئی۔ اللہ پاک فرمائی :-
خیل رب نہ خوارا۔ او انصاف ہم دفعہ دے۔ حکمہ چہ
ہنہ تاسو خمان تہ سوال او راجع کولو دپارے ہلی۔ ددعا او
سوال اللہ پاک ستا آرام باعث کرکولے دی۔ نو پہ دے
دواپو حالتو نو فکر او کرے۔ اود دے نہ بھرہمہ ووجہ۔ حکمہ
چہ دخدائے دقرب حاصلو لو دپارے بل حالت نشتہ۔
پہ ہر حالت کین دا اللہ پاک دایعہ ذکر او عبادت کوہ
چہ ہنہ کین دغیر اللہ تصور قدرے ہم شامل نہ وی۔
حدیث قدسی دے :- تہ دخیل پروردگار عبادت پہ دایعہ
یکسوئی سورہ کوہ، چہ گویا تہ اللہ پاک وینے۔ او کہ تہ دجد
او محویت دا درجہ نہ لے۔ نو کم تہ کم دایقین حوضو ہا

ساتہ چہ اللہ پاک تادینے : نوذعبادت پہ آد اویکین ہیچ
نقص نہ راولہ۔
دائے تقالی دوحدانیت طلبکار شہ۔ اودشوک نہ پھیر
شہ۔ پہ ہیچ حالت کین د اللہ پاک پہ بدظن کیرہہ مہ۔ ہر
حالت کین د ہفہ وقادار اوسہ۔ یوانے اللہ پاک تہ یکسوئی
نہ صرف دعبادت د قبولیت باعث وی۔ بلکہ دے سرہ برکتونہ
اویکوکین فورہ ہم اضافہ کیری۔ خومرہ چہ ممکن امتونہ
تباہ شوی دی، ہفہ د توحید اواخلاص د فقدان پہ وجہ
تباہ شوی دی۔
اللہ پاک د ابراہم علیہ السلام د قولو نہ لوئے صفت
دا بیان کرے دے۔ چہ ہفہ بہ کامل یکسوئی سرہ د اللہ
پاک عبادت کولو۔ اوکاشا تو کین بہے ہیچ غیر ہفہ سرہ نہ
شریک کولو۔ اللہ پاک فرمائی : مونہ تا سوتہ دین ابراہم
عطا کھے دے۔ او ستاسو دے روحانی پلار ستاسو نوم
سامان اپنہ دے : نو پہ مونہ واجب دی چہ توحید
اواخلاص کین د ہفہ پیروی اختیار کړو۔ او خپل عبادت
دشوک تہ پاک کړو۔
مقالہ (۳۵) پرهیزکاری د دین بنیاد دے
پرهیزکاری پہ خان لازمی کړے۔ لکھ چہ د سامان د
ظاہر و باطن سلامتی پہ دے کین دے، چہ د دے پہ دے
پہ صراط مستقیم روان شہ لکھ چہ ہم پرهیزکاری د

دین اصل بنیاد دے۔ حدیث کین راخی : سامان لہ یوانے
د حرامو خیزونو اوحرامو افعالو نہ دے کول نہ دی پکار۔ بلکہ
شرعی طور سرہ د حرام اشیاء اوافعالو د ذرا شو اواسیا ہونہ ہم
ور نہ پرهیز پکار دے۔ لکھ چہ د گناہ اسبابونہ تڑسے کیدل یا ہفہ
سرہ تعلق سائل یقیناً انسان پہ گناہ کین اچوی۔ حضرت عمر
فرمائیے دی۔ چہ مونہ بہ نقتہ حصہ حلال خیزونہ پہ دے شہ۔
پریستودل چہ چرتہ حرام پکین نہ وی۔ اوحضرت ابو بکر صدیق
رضی اللہ عنہ فرمائی : چہ مونہ بہ د صباح خیزونو آویا دروازہ
پہ دے خیال ترک کولے چہ چرتہ گناہ کین گیر نہ شو۔ دا عرضہ
ہعزوی د حرامود پچ کید لو د پارہ کول۔
اللہ پاک فرمائی : د خپل عاقبت د پارہ د تیکو د خیرہ راغونہ
کړی۔ او بہرین ذریعہ پرهیزکاری دے۔ اللہ جل جلالہ
فرمائی : د اللہ پہ نزد تا سوتلو کین زیات د عزت قابل ہفہ
دے چہ زیات پرهیز کار دے۔ نو عینکو بزرگاؤ بہ ہند خیرہ
استمال کین نہ راوستل، چہ ہفہ بہ مشکوک وو۔ اود حرام او
د ناجائز خیزونو د اسبابونہ بہے ہم مکمل پرهیز کولو۔
حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی : بنہ پورہ شی،
چہ دہر بادشاہ د پارہ پر و شوی۔ اود اللہ تعالی ورسو ہفہ
حرام خیزونہ دی۔ نو کوم سرے چہ دے نہ کیرا پورہ کړی
د ہفہ د پارہ عین ممکنہ دے چہ پہ دیکین را کینوونو نو د
شریعت د حفاظت بہترینہ طریقہ داد دے چہ پرهیزکاری د

توح ۱۵۲ الغیب
لارے اختیار کړی اود گناہ د اسبابونہ پرهیز اوکړی۔
کوم سرے چہ د امرالغیب احترام کوی۔ او پرهیزکاری
اختیار وی، نو د اللہ پاک مدد د ہفہ شامل حال وی۔ اوهفہ
د مصیبتونو اوتکلیفونو نہ محفوظ وی۔ اللہ پاک فرمائی :
"کوم خلق چہ جومونہ نزدیکت اوجومونہ پہ کلام د پرهیزانو
کوشش کوی، نو مونہ خپلہ صراط مستقیم تہ د هغوی
رہنما ئی کولو اوشریعت د هغوی د پارہ اسانوو۔
ہر مسلمان لہ پکار دی، چہ د نفس د تابعداری نہ پرهیز
اوکړی۔ او پہ راز راست د تلو کوشش کوی۔ د فاسق اوفاجر
خلقو نہ گناہ کش شی۔ اوهفہ خلقو سرہ صحبت اختیار کړی،
چہ د اللہ پاک فرمانبردار پی۔ زہ تا نہ دا پند و رکوم چہ دخپلو
تبرو گناہونو اولغزشونو نہ توبہ کړو۔ او عینکین د پارہ راست
بازی اختیار کړو۔ د اللہ پاک تہ د تیکو توفیق طلب کړو چہ
د نفس د اتباع اودشوک د آفتونو نہ محفوظ شہ۔ اوسلامتی
بیاموے۔
مقالہ (۳۶) دین پہ دنیا مقدم کړی
د دین کار پہ دنیا مقدم کړی اود نیاوی امور د کین حکام
الغیب مہ ہیر وے۔ دین اصل مال (رأس المال) او گنہ او
دنیا فرع اود رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم د اسوۂ حسنہ
پہ تعبیل کین کوتاھی مہ کړو۔ تا نہ د نفس امارہ د مغلوب
کولو اود دین مطابق ہفہ تہ د تہذیب اود ادب بنو د لو حکم

توح ۱۵۵ الغیب
درکے شوع دے۔ خود دے برعکس تاد نفس غلامی اختیار
کړی او پھخان د ظلم اوکړے۔ پہ دے وجہ تہ د صراط مستقیم نہ
واویدے۔ اود نفس د پیروی پہ وجہ پہ عقبی کین د دلیل
اورسا خلقو نہ شوع۔
کہ تہ د عقیل پہ لار تیلے نو دنیا او عقیل د وار و کین بہ د
عزت او ابرو خاوند وے۔ اود پرور د کار خوشودی لہ د
حاصلہ کړے وے۔ نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی :
" اللہ تعالی دنیا د آخرت پہ نیت وړکوی، خوا آخرت صرف
د دنیا پہ متابعت نہ وړکوی۔ اود بالکل واضحہ دے چہ
د آخرت نیت د شریعت کامل اطاعت دے۔ نیت د عبادت
روح دے۔ اود اصمالد جزا فیصلہ پہ دے کیری نوکے
تا د آخرت د طلب پہ نیت د اللہ تعالی اطاعت کولے نو د
خدائے تعالی د خاصانو نہ بہ وے۔ اوهرکله چہ تہ د
خدائے تعالی د خاصانو نہ وے، نو دکاشا تو قول اشیاء بہ
ستا تابعدار وے۔ اوکے تہ د نیوی امور و کین د مصرف کیدے
پہ وجہ د آخرت نہ اعراض اوکړے نو پروردگار بہ د خانہ
ناراضہ کړے۔
دنیا د خدائے تابعدار دے۔ د هفہ نافرمانہ خواری
اود هفہ د فرمانبردار عزت کوی۔ حضور صلی اللہ علیہ
وسلم فرمائیے دی : " دنیا او آخرت پہ مثل د دوو بونو (دو
خاوند د دوو بونو) دی۔ کہ یوہ خوشحالہ کړے، نو دویہ

بہ درجہ ناراضہ شی۔ تو کوم سرسہ چہ د اللہ تعالیٰ کامل اطا عطا
احتیاری۔ قول کائنات د ہنہ عزت کوی۔ اوخوک چہ ہنہ
نا فرمائی کوی، قول کائنات د ہنہ نہ بیزارہ شی۔ اللہ پاک
فرمائی "تاسو کین بعضی داسے دی، چہ بعضی ددنیہ پرتار
دی او بعضی داسے دی، چہ آخرت عواری۔ او بل
خانے ارشاد دے۔ "خلق کین حکمت افراست داسے
خاوندان ہم شتہ، چہ وائی۔ اے پروردگاریہ! مونزلہ
دنیا کین ہم سعادت را کرے۔ او آخرت کین ہم سعادت
او دوزخ داورنہم اوسائے۔ نو اوس تہ او ایویچہ تہ
دسے کین دکرے دے نہ کیدل عواریے۔

بعضی دنیہ کین عوکیدل او خیل عاقبت نہ غافل کیدل
دا ایمان او اسلام نہ بالکل خلاف دی۔ هرکله چہ تہ آخرت
کین حاضر کرے شے۔ نو دحشر میدان کین بہ دورہ دے
وی۔ پودوزخیان او بل جنتیان۔ دجنتیانویہ قولی کین د
دا خلیلد سعادت بہ تہ ہلہ حاصل کرے چہ د نفس طلعت
پریردے، د خدا تہ تعالیٰ طاعت اختیار کرے۔ او د خدائی
احکامویہ احترام کین دنسانی خواہشاتونہ لاس پہ سر
شے۔ دانہ پاک دید ارچہ د قولونہ لوستے نعمت دے، او د
جنت ہر قسم عیش دانہ پاک تابعداریند یا نو د پارویا
دے۔ نو د عقین دیتونو سعادتونو حاصلولو دیا خیل نفس
تہ د شفقت پہ نظر او گوریہ۔ او د نفس امارہ پہ خائے نفس

مطمئنہ خیال اوساتہ۔
د نفس مطمئنہ د حاصلولو اہم ترینہ ذریعہ دادہ، چہ
د شیطان مزاجہ خلق او خرابو دوستا نونہ کنارہ کش شے
او ذکر اللہ کین مشغول شے۔ دلخویاتو او عیشیاتو نہ
پرهیز اوکریے۔ او د کتاب اللہ او سنت رسول اللہ پیروی
اختیار کرے۔ د صراط مستقیم موند لو د پارہ د کتاب اللہ
پہ آیتونو د مسلسل غور، فکر او تدبیر ضرورت دے۔ نو یہ
کتاب او سنت خان پوہ کرئی، او پہ ہنہ عمل اوکے۔ بعض
منظرو۔ جدال او قبیل وقال کین مہ کینویزہ۔ جگہ چہ تہ
سورہ عقل گمراہ شی۔ او د عمل لار دانسان نہ خطاشی۔

اللہ پاک فرمائی: "کوم احکام چہ خودیز رسول تاسوتہ
بیانوی، پہ ہنہ عمل اوکریے۔ او د خٹ نہ موچہ منگ کوی۔ ہنہ
ترک کرئی۔ او د اللہ نہ دیرہ وکریے۔ چہ عاقبت موبہ شے
نود مسلمان د پارہ د توحید او سنت پیروی لازمہ دے۔ دا
بدعت دے۔ چہ د خانہ خبریے جو پے کپے شی۔ او دین
تہ منسوب کرے شی۔ او د ہنہ پیروی د اسلام پیروی
اوکریے شی۔ اللہ پاک فرمائی: خلقو رہبانیت (ترک دنیا)
د خیل لاسہ یو طریق عمل جو کرے۔ او پہ خانے لازم
اوکریولو، حالانکہ رہبانیت او د دنیا حلال خیزوتہ
پرینودل۔ مونزہ پہ ہنوی نہ دی فرض کری۔ او نہ مود
ہنہ حکم ورکریے دے۔ د غہ وجہ دے چہ دوی ددے

خلاف فطرت طریق عمل پیروی اونہ کرے شوہ۔ پہ دے
سبب ہر ہنہ عقیدہ یا عمل چہ د ہنہ آسمانی کتابونو او
شریعت کین خٹ سند نہ وی، بدعت دے او د ہنہ پیروی
عین گمراہی دے۔

د بدعت شد سخت دے۔ اوسنتا د حضور صلی اللہ علیہ
وسلم د حیات طیبہ ہنہ دستور العمل دے، چہ اللہ پاک داسو
حسنہ پہ نوم یاد کرے دے۔ حق سبحان فرمائی: "خوک چہ
د اللہ درضا طلبکار وی او پہ ورج د محشر د خلاصی اریہ
وی، نو د ہنہ د پارہ د رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم طریق
عمل یو مثالی سیرت دے؛ بل خائے ارشاد دے: "خوک
نبی پہ خیل خواہش ہیج نہ وائی۔ خٹ چہ وائی ہنہ خودیز
د طرفہ وی وی۔ نو د ہنہ پیروی کوی، او اللہ پاک فرمائی:
"اے پیغمبر! دوی تہ او دایہ۔ کہ تاسو د اللہ دوستی خواہی
نوخا پیروی اوکری، چہ خدا تہ مودوست شی۔ او د
خدا تہ دوستی د حضور صلی اللہ علیہ وسلم د قول اوقبل
تابعداری دے۔

پیغمبر صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی: "کسب کول حیا
ظاہری عادت دے او توکل حیا باطنی حالت دے، نو
اے د آخرت طلبکار۔ کہ ستا ایمان کمزورے وی۔ نو
ستائظیفہ کسب کول دی، چہ دا د حضور صلی اللہ وسلم
سنت دی، او کہ ستا ایمان محکم وی۔ نو ستا وظیفہ توکل دے۔

اللہ پاک فرمائی: "خوک چہ پہ اللہ تعالیٰ توکل کوی نو ہنہ
ورلہ کافی دے: او حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے
دی: "کہ چا دا ہے کار اوکریو چہ د ہنہ پہ حقلہ شریعت
کین حکم موجود نہ وی۔ نو ہنہ مردود دے۔ نو ہر حالت
کین د قرآن او سنت تابع کیدل پکاریے۔ د محمد صلی اللہ
علیہ وسلم نہ پس ترقیامت خودیز د پارہ بل پیغمبر نہ شے۔
چہ د ہنہ اتباع اوکریو۔ او د قرآن نہ علاوہ خودیز د پارہ
بل آسمانی کتاب نشتہ، چہ د ہنہ پہ احکام عمل اوکریو
نوزہ پہ تولوسلمانانو تاکید کوم چہ ہنوی صرف د کتاب
اللہ اوسنت رسول اللہ اتباع اوکری۔ چہ تباہ او پر باد
نشی۔ ددے دواہونہ خلاف ورزی کول د شیطان پہ پیغمبر
کین راتل دی۔ نو د عقیدے او عمل د ہر آفت نہ سلامت
پاتے کیدل د قرآن اوسنت اتباع سورہ وابستہ وی۔ او
دا اتباع یودا ہے مقدس نعمت دے۔ چہ ددے پہ ذریعہ
بندہ ولایت، ابد الیت او دشوئیت او چت عقلمانو تہ
رسی۔

مقالہ (۳۷) د حسد صدقہ
اے مسلمان! کہ تہ پہ اللہ، د ہنہ پہ رسول او پہ
کتاب اللہ ایمان لرے او بیاہم بل مسلمان وروسی
حسد کویے۔ نو دا دیرہ د افسوس خبرہ دے او حیا د باند
دا یقین راخی چہ ستا ایمان بالکل ضعیف او توکل وکوزر

دے۔ تہ ذیل مسلمان خوشحالی سے برداشت کرے۔ دھنہ
بنتہ لباس، بنتہ خوراک اور اہل و عیال نہ لٹے کہے۔ اور دھنہ
تک طرف پر وجہ داخل خیال کرے، چہ دھنہ بول نعمتوںہ
و دھنہ نہ لڑے کرے شی، کوم چہ دھنہ خلقتی اور
رازق ہنہ لہ ورکری دی۔ داد لے شوہ چہ تہ د
خدائے پہ خدائی کیں دھنہ پہ تقسیم رزق کیں اور
دھنہ پہ اختیار کیں دخل ورکول خواہے اور اصیحا
کفر دے۔

یاد ساتہ چہ دہنہ تعالیٰ اختیارات ستا اختیارات
کبے ستی۔ اور دھنہ تصرفات ستا تصرفات کبے ستی۔
اللہ تعالیٰ چہ چا تہ غنہ نعمتوںہ ورکول عواری نو تہ دخیل
حسد پہ جذبہ کیں دھنہ مقابلے تہ را اوئے اور اوئے
چہ کوم نعمتوںہ اللہ پاک بل تہ ورکری دی، ہنہ پرے تہ
بند کرے۔ نو داخل گندہ دشمنیت ایز دی سرہ مقابلہ تہ
دہ! کہ دہ، او ایقینا دہ۔ نو تہ پہ دے پوہ شہ چہ پہ دے
کیں ستا پارہ خیر نشنہ۔

حسد یو دے لعتی خیز دے چہ ستا ایمان و کور
دخیل موئی درجم نہ و غور کوی۔ اور اللہ پاک و مخالف
کوی۔ قرآن حکیم کیں چہ د حضرت یوسف علیہ السلام
اور ہنہ د روبرو کومہ قصہ ذکر دہ دھنہ پہ مقصد اور
معنی لہ غور اور کوی۔ چہ دیوسف علیہ السلام روبرو

باوجود سازشونہ ہنہ دھنہ اوچے مرتبے اوے حسابہ
نعمتوںہ نہ ہر دم نہ کرے شو، کوم چہ دھنہ پہ مقدر
کیں وک۔ اویا خومرہ ہنوی پہ خپلو کوی وستومانہ شو۔
اور ہرکھ چہ مصر کیں یوسف علیہ السلام تہ پیش شو۔
نودائے اوسنہ ۳۔ خونور و پہ خدائے قسم وی، چہ تالہ
بیشکہ اللہ پاک پہ مونہ فضیلت در کرے دے۔ اور مونہ دخیل
ظلم زیاتی معافی عوار و۔

حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیوی دی: ۲۔ حسد د
مسلمانانہ نیکی دے سیری، لکہ اور چہ لرگی ۳۔ اوحیث
قدسی دے، چہ اللہ پاک فرمائی: حاسدانہ حما او حما د
نعمتوںہ دشمنانہ دی ۴۔ حاسدانہ اللہ دشمنانہ پہ دشمنان
دی۔ چہ اللہ پاک دخیل مشیت ماتحت چہ خپلو بند یا نو
تہ غنہ خیز اور خومرہ ورکول عواری، نو دوی تہ مخالفت
کوی۔ اور اللہ پاک فرمائی: ۳۔ پہ دنیاوی ژوند کیں مونہ د
خپلو بند یا نو رزق خپلہ تقسیم کرے دے۔ نو بیا غول
دا جرات کرے شی، چہ د اللہ تعالیٰ د فیصلہ شوی تقسیم
خلاف خبرہ اور کوی اور دھنہ مقابلہ تہ اور دیری۔

یاد ساتہ چہ بل سرہ حسد کول پہ خپل ذات نظر کول
دی۔ اور اد بدین قسم حماقت اور ناروا بخل دے۔ اللہ پاک
فرمائی: ۳۔ مونہ خوبیہ خپلو بند یا نو ظلم نہ کوی۔ ہنوی د
خپلو بد عمل اور حسد پہ وجہ خپلہ پہ خپل ذات ظلم کوی۔

بل خائے ارشاد باری تعالیٰ دے ۳۔ حما احکام اور فیصلے بنتہ
بد لیبی، اور نہ زہ ذریہ بر یہ خپلو بند یا نو ظلم کوم۔ نو ستا
سلامت د پارہ بہترہ دادہ، چہ یوسلمان و روبرو خوشحالی
اور اوسوہ حالی کیں اوئے، نو ہنوی کلہ ہنہ سرہ حسد مہ کوی۔
بلکہ دھنہ پہ کامیائی اور ترقی خوشحالہ شہ۔ دے طرز صلہ
بہ اللہ تعالیٰ ستا درخشاںی اور دخیل قسما قسم نعمتوںہ پر تہ
در بان دے اور کوی۔ اللہ پاک و مونہ اور تا سو د حسد نہ پہ ایمان
کری۔ اور دخیلو نعمتوںہ و شکر توحیق و راکری۔ آمین۔

تہ خپل ذات سرچ ہم حسد مہ کوی۔ خپل ذات سرچ
حسد کول دا ک۔ چہ ستا رزق پہ خپل فضل اور کور
تا تہ کوم نعمتوںہ در کبے دی۔ دھنہ پہ استعمال کیں تہ د
بخل نہ کار مہ اخلہ۔ لکہ دا چہ پہ خپل خان اور اہل و عیال
د خوب الک خبناک، چاہے اور ہائش پہ حقلہ تنگدستی
راوے۔ دا سے کول خپل ذات سرہ خرگند حسد اور ظلم
کول دی۔ اور اللہ تعالیٰ د نعمتوںہ نا قدری۔

د نعمتوںہ شکر دا دے چہ دھنہ دہتولو پہ خائے ہنہ
ظاہر کرے اور پہ ارت مہا تے استعمال کرے۔ اللہ پاک
خپل رسول برحق تہ فرمائی: ۳۔ دخیل پروردگار د نعمتوںہ
اظہار اور کوی اور خلقو محبتیں تے بیان کرے ۴۔ اللہ تعالیٰ
و مونہ لہ د شکر نعمت عملی توحیق راکری۔
آمین

مقالہ (۳۸) دصدق اور اخلاص اجر
کوم سرچ چہ د دین برحق خدمت اور تبلیغ اور اشاعت
پہ صدق اور اخلاص سرہ اور کوی نو د اللہ اجر دھنہ د پارہ
کافی دے۔ اور ہنہ دا چہ دنیا اومتبلی پہ دوارہ جہان کوی
بہ باعزتہ اور با آبروی۔ اللہ پاک فرمائی: ۳۔ تاسو د اللہ
مدد کوئی، ہنہ بہ ستا سو مدد کوی ۲۔ او پہ سرراط مستقیم
بہ موثبات قدم کری، نو زہ تاسو تہ دا تلقین کوم اچہ
د اللہ دکلام تبلیغ اور اشاعت کوی۔ ہنہ سرہ غول مہ
شر کوئی اور تسلیم اور رضا خپل شعارجور کوی۔

کوم مسلمان چہ د اللہ دکلام اور دہی ۴۔ سنت د تبلیغ
اور اشاعت د پارہ خپل ژوند وقف کری نو دھنہ اجر اور
ثواب د فی سبیل اللہ جہاد کونکو نہ ہم زیات وی اور اللہ
تعالیٰ مدد اور نصرت ہمیشہ دھنہ شاملی حال وی۔

مقالہ (۳۹) رد نعمت کفران نعمت کے
د حکم الہی نہ بذریعہ نفس پہ خواہش د یو خیز
قبول گمراہی دے۔ دے د خواہش نفس خلاف رضائے
مولیٰ پہ خاطر د یو خیز قبول اور دھنہ پہ تحویل کیں تکلیف
برداشت کول د اشیا و اولیا و اسوۃ حسنہ دے اور دے
مخلصین بہ دوی پہ دلہ کیں پوس تہ کولے شی۔
یاد ساتہ ۱۔ چہ ہرکھ اللہ تعالیٰ یہ تاد نعمتوںہ پرورینہ
کوی اور تہ ہنہ نہ قبولے۔ یاد ہنہ نہ روگردانی کرے نو

داسرا سرکفران نعمت دے۔ اودائے پاک درنق او عطا تو بے قدری دے۔ نو دایے تعالیٰ درنق اودھنہ د نعمتو پے خوشحالی سوع استقبال کوے۔ اودھنہ پے خوشحالی قبولے۔ حکمہ چہ دے سوع محکب دپارہم درنق کب زبانی اوبرکت رانی۔

مقالہ (۳۰) ولایت د شریعت مکملہ پیروی دے
ترخوچہ تہ و نفس امارہ نہ ازاد نہتے۔ اود شریعت مکملہ پیروی اختیار نہ کرے، نو اولیاء اللہ پے نہ کہیں د داخلید و کوشش مہ کوے۔ د شریعت پیروی د مطلب دے چہ ستا قول اقوال، افعال د اللہ تعالیٰ د امر و نہی مطابق شی۔ یعنی ستا اوریدل، لیدل، تلل، اود کیدل، وینیدل الغرض قول اعمال دینائے اللہ ماتحت شی۔ اود اهرخہ دیوبن او ملت د حد متد پارے وی۔

ستا جسمانی خیز ونہ ستا پارے دیور، دکار نہ دجہل او لیسے والی باعث وی ترخوچہ تہ اصلاح باطن او ترکیب روح سوع خالص روح جو پنے تے اود جسمانی گودونونہ ویزارے تے نو قریب خداوندی بہ حاصل نہ کرے شی۔ وکے ہرکلمہ چہ تے ریشیت او مجاہدے سوع خالصی روح شی۔ او ہر لیسے ذکر الہی کب مصروف شی۔ نو پے تا بہ اسرار الہی راخرگند کرے شی۔ اود کائنات حکمتونہ پے تا تے بے نقاب شی د اذ فانی الذات مرتبہ دے۔

کلمہ چہ تے دعائے برہانی نہ بے تعلقہ شی۔ اوشیاء د دیدار اوجلوئے خداوندی د پارے حجاب اوکٹھے، خٹکے چہ حضرت ابراہیم علیہ السلام د لوحید د حقیقت نہ پس اوفرعائیل بے شکہ د اقول بتان د شکہ پے وجہ خدا شناسی دی۔ اویو خدائے خبارہما اودوست دے۔ دغہ شار۔ چہ تے ہم خیل خواہشات فسانی اومخوقات د معصیت بتان اوکٹھے اودھنوی د فرمانبرداری نہ لاس پے سرشے، نوزلمہ پے تہ تا علوم لدقی اوسرار الہی کشف شروع شی تے بہ درازدارونہ تے اودولایت دجہا بتا قوت اوصلاحت بہ تانہ عطا کرے شی۔ دغہ وخت بہ تے محسوسہ کرے، چہ تا یومعنوی، روحانی اوباطنی ثرند بیاموند۔ ستا قول وجود بہ د قدرت الہیہ مظهر جو پشی۔ بیا بہ تہ دھنے پے رابطہ آورے، گورے، گورے، اوخبرے، دھنہ نہ بہ آرام اواطمینان بیا موے۔ د امر و نہی پیروی بہ کوے۔ د حدود شرعی حفاظت بہ کوے۔ اوغیر اللہ بہ موجود نہ وینے۔

دولایت درجہ بیاموند لود پارے، اتباع نفس، فسق و فجور اولغویا تو نہ پرہیز اوکڑے۔ او پے اخلاص د شریعت پیروی اختیار کرے۔ خیاد ساتھ۔ چہ دکوم حقیقت یا طریقت شروع تائید اوندے کرے۔ ہنہ جائز اوندے کوی ہنہ جائز اوندے گنہ۔ ہنہ صریحا کفر دے۔

مقالہ (۳۱) آزمائش نہ پس د اللہ پاک پیروی تے
زہ تا سوتہ د اللہ اود بندہ د تعلق تو متعلق یومثال بیانم۔ یو بادشاہ شاہ دے چہ ہنہ پے خیل رعایا کب یوسرے اہل اوبینی، اود دنیا د حکومت ورتہ حوالہ کرے۔ پے خلعت او اعزاز تے سرفراز کرے۔ او خیل معتدے جو پ کرے۔ بیا دغہ سرے د خیل منصب د رعایت نہ یوے مودہ پورے خیل فرانس پمبہ شان سوع ادا کرے اوبادشاہ تہ د خیل پے امتدائی ہیژ موقع پے کوتو نہ وکوی۔ دینار خلق ہم ددک د شہ انتظام پے وجہ ددک نہ خوشحال وی۔ اوشا با بے پرے وائی۔ اوبادشاہ ہم ددک پے طاعت او صلاحیت مطمئن دے۔

خہ مودہ پس دغہ سرے پے عیش و عشرت کب پیروی د خیل عہدے پے عروس کب د خیلو فرانسونہ بالکل بے پروا شی چہ بادشاہ تہ ددک د حالات پتہ اوکئی۔ نو ہنہ پرے قہرجن شی اود عہدے نہ تے مات کرے۔ بیا ویری د ہنہ جرمونو محاسب راواخلی کوم چہ ددک د خیل حکومت پے دورات کب بادشاہ د امر و نہی خلاف کرے وی۔ د تحقیقات نہ پس دے بند یوان کرے شی۔ دے سوع، د ددک عور او نکب زائل شی۔ اودے پے خیلو تقصیرونو او کوتاھو پنیہا نہ اوتوبہ کار شی۔ ددک د اپنیہا یوانکسار چہ د بادشاہ مشاہدہ کب رانی۔ نو خیل زور متعصب

دوبارے وکرے۔ اود پورے تہ زیات احسان ویرے راواخلی د حکومت او قیادت ددک تہ دائمی وکرے شی۔ اواپس تے ترے بیا نہ اخلی۔

دغہ مثال د اللہ اود بندہ د تعلق ہم دے۔ اللہ تعالیٰ چہ پورے بند خیل مقرب جو پ کرے، نو پے ہنہ دخیلو بے حسابہ نعمتونو پیرنارونے کوی۔ داسے پیرنارونے چہ نہ یونے سترکے لیدرے وی۔ اوندے یوغوب اوریدے وی۔ لکہ باطنی نعمتونو کب دزکے اواسمانونو عجایب، دکائنات اسرار، کشف روحانی، ددعا قبیلید، تقوی، مجہوبیت قلب کب دکلمات حکمت ترول او ذکر و خیرہ۔ دغہ شان ظاہری نعمتونو پرے ہم تمام کرے۔ لکہ صحت اوتوانائی بنہ خوراک خبناک، حلالو خیزونو کب فراخی، سیکہ بی بی اوسبہ اولاد۔

پہ دے باطنی اوظاہری نعمتونو تر دیرہ وختہ دے بنا د وی۔ حتی چہ دومرے دے کب مشغول شی خہ غفلت کب کینیوی۔ خیل معبود ہیر کرے، اود نفس امارہ تا بعد از راواخلی۔ فسق و فجور کب پیروی چہ اللہ پاک د دکار کیمیت اوبینی نو د اصلاح د پارے تے پے مصیبتونو کب راگیر کرے اوسختو اوریشاو کب تے اختہ کرے۔ بیا دے پے خیلو حال تو سوچ او فکر راواخلی۔ اود خیلو باطنی اوظاہری تغیرات نہ محسوسہ کرے چہ داہرخہ ددک بمعصیت

او غفلت پہ وجہ وی نمودے د اللہ تعالیٰ پہ حضور کینے توبہ کا رشی۔ اور صراط مستقیم تہ رجوع اوکری۔ اور عیناً خپل زورہ ستور العمل اختیار کری۔

د نفس امارہ دا تابع نہ چہ دے بیزارہ شی۔ او خپل پرورس دکار تہ راجع شی۔ نو د اللہ تعالیٰ د طرفہ دکہ تہ ہشارتو (خوشخبری) اور دے شی او تیر نعمتونہ ورتہ دو بارہ با انرا طہ فر کرے شی پہ دکہ د اللہ تعالیٰ د باطنی او ظاہری برکات و دروازے پرا نیستے شی۔ خلق خدا اور سب محبت او تعاون را واخلی۔ ہر حالے دکہ تعریف او توصیف کیری۔ او بادشاہان نے مسخر شی۔

دغہ شان اللہ تعالیٰ خپل باطنی او ظاہری نعمتونہ پہ دکہ تمام کری۔ اللہ پاک فرمائی: "ہیڑ انسان تہ دانہ دکہ معلومہ چہ دکہ د تکب اعمالو پہ بد لہ کین دکہ دکہ د پارہ د زریہ دکہ خوب دید و کوم کوم نعمتونہ پتا اپنودے شوے دی۔"

مقالہ (۴۲) د نفس انسانی دوہ حالتونہ

د نفس انسانی دوہ حالتونہ دی۔ یوراحت او میل مصیبت۔ اور ا حقیقت دے چہ انسان پہ دے دو اپرو حالتون کین آزمائے۔ ترکو مہجدہ چہ دے د خپل پروردگار مطیع او فرمانبردار رہے۔ اللہ پاک فرمائی: "انسان چہ راحت کین شی نو نافرمانی را واخلی او چہ مصیبت کین

شی، نو شکوہ او شکایت کوی: واضحہ دے چہ داد نفس انسانی کمزوری دے۔ چہ دراحت پہ حالت کین د تقویٰ او شکر نہ کار نہ اخلی، او مصیبت پہ حالت کین صبراً تحمل او توکل نہ اختیاروی۔ اور اللہ پاک خلاف ہدگونی شروع کری۔

د نفس کارگستاخی او بے ادبی دے۔ اور مخلوقا تو اللہ پاک سرہ شریک جو پول دی۔ بلہ دا چہ نفس ہنکلہ د اللہ پہ ورکری شوی رزاق مطمئن او شکر گزارہ کیری نہ۔ او ہمیشہ د خواہشاتو دکیلے انسان پہ پریشانی کین ساتی بیا چہ نفس د مصیبتونو نہ خلاصے بیاموی، نو غرورہ تکبر او عیش کین کینوی۔ اور خپل پرورس دکار د اطاعت نہ روگردانی را واخلی نو بیا پہ مصیبتونو کین را گری کرے شی د پارہ دے چہ دہہ خیری او وینجے شی او د شرک اوشق نہ منع شی۔

بیا کہ نفس غفلت او مصیبت پیرید دی۔ او پہ سہ لاری۔ او اطاعت او شکرگزاری را واخلی نو ا حالی پیرے د خپل نعمتونو د لاشی پیرورے شی شروع کری او ہر حالت کین دھنہ معاون او مددگار وی۔ نو کوسرے چہ دنیا را آخر کین دسلامتی خواستگار وی۔ ہنہ لہ پکار دی چہ صبر او تحمل اختیار کری او د ریشائے الہی نہ غم نہ اری۔ او خپل حاجات ہمیشہ دھنہ تہ طلب کوی۔ شے چہ اللہ تعالیٰ

ورکوی۔ پہ ہن شکر او باسی۔ اور ہنہ نہ د ہر حقہ امید ساقی۔

تا د اللہ تعالیٰ دا ارشاد نہ دے اورید لے چہ ہر کلمہ اللہ تعالیٰ دیو خیز پہ وجود کین د راستوارادہ اوکری۔ نو ورتہ اووائی کن (دے)، نو ہنہ فوراً شی (یعنی وجود کین رشی)۔ اور اللہ پاک فرمائی: "مومنانو لہ خصوص پہ اللہ پاک تکلیف پکار دے: د اللہ پاک قول افعال نہ او حکمت او مصالحت نہ دک وی۔ خوہنہ خپل حکمت او مصالحت بندیانو نہ پتا ساتے دے۔ بندہ لہ پکار دی چہ رضا او تسلیم اختیار کری۔ اور اللہ حکم سوا اتفاق اوکری او خپل گفتار او حرکتو سکنا تو کین د اللہ تعالیٰ خلاف د شکوے او شکایت نہ منع شی۔"

حدیث شریف دے۔ ابن عباس رضی اللہ عنہ فرمائی: چہ زہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم پیسے سوروم۔ نو حسو علیہ اللہ علیہ وسلم ماتہ ارشاد او فرمای: "اے ہنگہ ادا اللہ د حقوق و حفاظت کوہ، اللہ بہ ستا اوستا د حقوق و حفاظت کوی۔ اللہ حاضر او ناظر او گنہ: نو ہنہ نہ تہ د خپل و پرائے موجود بیا موے۔ او چہ تہ سوال کوے۔ او مدد خواہے، نو د اللہ نہ خواہے: اللہ چہ د بندیانو پہ قسمت کین شے نیکلے دی ہنہ دازل نہ مقدر شوے دی او ہنچو لے لے لے بدگو چات۔ چہ غے نا کد لایا نقصان رسید وکے دے، ہنہ بہ

ور تہ وراسی۔

کہ تہ پہ اللہ توکل اوکری۔ او حکم یقین پیرے اوستے نو د پر خیر بہ بیا موے۔ او کہ یقین او توکل برقرار اوستے نو کوم خیر نہ چہ تہ بدگنہ، ہم ہنہ بہ ستا د پارہ تکلیف باعث شی۔ پہ ہن صبر او تحمل کول ستا د پارہ د پر غور ویز وی۔ یاد ساتے چہ د صابرانو د پارہ د اللہ تعالیٰ مدد یقینی دے حکمہ چہ د مصیبت نہ پیر۔ راحت دے۔

مؤمن لہ پکار دی، چہ خپل قلب او دماغ صفا کری، او د نفس د وسوسونہ خان پیر کری۔ د مؤمن د پارہ عاقبت ہم دے کین دے، چہ ددغے حدیث پہ معنوبہ غور اوکری۔ بو تل عمری پیرے عمل اوکری، چہ د دنیا او عقبی د تولو اکتونو نہ سلامت شی۔ او حقیقی اطمینان قلب بیا موے۔ اور اللہ پاک پہ رحمت پہ دوارہ چھانہ بناد شی۔

مقالہ (۴۳) د مخلوق نہ سوال کول

د مخلوق نہ صرف ہنہ خلق سوال کوی۔ چہ د ہنوی یقین او ایمان ضعیف وی۔ صبر او توکل پکین نہ وی، او د توحید الہی معرفت نہ لری۔ د دے برعکس د غیر اللہ حکم د سوال کوانہ فقط ہنہ خلق محفوظ پاتے کیدے چہ د حق تعالیٰ د توحید معرفت لری، محکم یقین او ایمان لری د ہنوی طریقہ توکل علی اللہ وی۔ یہ ذکر او فکر ہمیشگی کوی د حقیقت او صداقت بصیرت لری۔ اور اقتضائے ایمانی

فتوح ۱۴۲ الغیب

پہ درجہ دے خیرہ نہ شوم اوجیا ورٹی چہ دخی وقیم
 اللہ پاک یہ موجودگی کنی مخلوق تو کنی دجا نہ سوال اوکری
مقالہ (۳۳) بعضے دعا گانے وے نہ قبلین
 دمؤمن ہرہ دعا لازمی طور سے نہ قبلین اوکوسہ
 دعا چہ قبولہ نہ شی۔ نزدھے پہ نہ قبلین دکن د خدا کے
 حکمت اور پرے پتے فائدے پرے وی۔ انسان عالم الغیب
 صرف اللہ تعالیٰ دے۔ اوھنہ نہ پوھیری۔ چہ دھنہ د
 بندہ فلاح او بھود پہ غہ خیز کنی دے۔ کہہ دیو آیت مفہوم
 دے۔ جن مکہ دے، چہ دیو خیز خان دپارہ غوبنل موین
 بندہ گنوی، لیکن حقیقتاً ہنہ خنوی د پارہ مضروی او اللہ
 تعالیٰ نے بی غوبنیتو موین نہ عطا کری۔ بعضے وقت دعاء
 نہ قبلین دوسبب دا ہم وی چہ بندہ غافل شی۔ او خوف
 ورجا (ویہ او امید) چہ دا ایمان د لوازمات نہ دی، دھنہ نہ
 ذائل شی۔ معرفت او حقیقت پہ ہرجال کنی امید او ویہ
 لازم او ملزم خیز ورنہ دی۔ او دے مثال لکہ دمری د
 دوو پرو بغیر نشی اوتے، دھنہ شان دیو مؤمن حال ہم
 د خوف اور جا بغیر ناقص او نامکمل وی۔ دمومن حال
 او مقام دادے چہ ہنہ غیر اللہ تہ رجوع اونہ کری۔ نو د
 ہرے دعا پہ قبولیت اموار کول ہم د غیر اللہ حیثیت نری
 او دمؤمن د توحید عقیدے سے سرے بنائی۔
 دہرہ دعا نہ قبلین د دوا واضعہ سبب نہ دی۔ یوخی

فتوح ۱۴۳ الغیب

دا چہ مؤمن کنی تکبر او شرور را نشی۔ اوھنہ د اللہ پہ اکبر
 او احترام کنی غافل او گستاخ نشی۔ او دوئم سبب نے دا
 دے چہ محض د خواہش او عادت پہ بلور سوال کول زم
 جوہر کری۔ حکمہ چہ دا ہم د شرک خفی یوصورت دے۔
 او شرک خفی د شرک جلی نہ پہ دوئمہ درجہ خراب خیز
 دے۔ د اللہ تعالیٰ نہ چہ سوال خالصہ دا شیاع شریعت
 او تعمیل امر د پارہ وی۔ نوھنہ سوال دمؤمن د پارہ زیات
 د قرب اورضا کے الھی باعث وی۔ او دغیے نور سوال نہ چہ
 د نفس د خواہشات نہ میراوی نو دھے قبولیت یقینی وی۔
 دمؤمن د بعضے دعا گانہ نہ قبلین د چہ موین کوسہ
 اسباب بیان کرل دھے نہ دا مطلب ہرگز نہ دے چہ
 بندہ د خیل حاجات خدا کے تہ نہ پیش کوی۔ او دھنہ
 نہ د سوال کول کنی کوتاہی کوی۔ حکمہ چہ مؤمن د خدا کے نہ
 سوال اونہ کری۔ نو دجانہ بہ نے کوی۔ اللہ پاک فرمائی: **حُما**
 نہ سوال کوی، چہ حاجات موتر سرہ کریم۔ او بل خاکے ارشاً
 دے۔ اے پیغمبر! چہ حُما بند یاں حُما متعلق ستانہ تیرس
 اوکری نور تہ او واپہ۔ چہ نہ ڈوئی تہ دیر قریب یم۔ کوم
 وخت چہ حُما مانہ سوال اوکری، نو زوئے سوال قبولم۔ نو
 بند یاں نہ لہ پکار دی چہ ہنوی حُما اطاعت اختیار کری او
 پہ ما حکم ایمان اوساتی چہ پہ د پارہ جہانہ خلاصہ
 بیاموی۔

فتوح ۱۴۴ الغیب

مقالہ (۳۵) اصحاب عسرا و اصحاب یسر
 د خلق دودہ دے دی، یو اصحاب یسر او یو اصحاب یسر
 اصحاب عسرا ہنہ خلق دی۔ چہ مصیبتون او پریشانون کنی
 اختہ وی۔ او اصحاب یسر ہنہ خلق دی چہ راحت او
 آرام ژوند تیر وی۔ خود ایا مسائل پکاری۔ چہ ددے
 د لوحالات د باطنی اسباب او خارجی تاثرات نہ خالی نہ کری
 کوم خلق چہ پہ راحت اورام کنی دی۔ نو دا ہم دھوئی
 د پارہ یوہ ابتلا دہ۔ چہ آید نعمت او آسودگی پہ حالت
 کنی ہنوی ذکر او شکر اختیار وی یا سرکشی راخی۔
 ہرکلمہ چہ دوئی د ذکر او اطاعت پہ خاکے غفلت او
 فسق او فجور کنی کنبیوی۔ نو اللہ تعالیٰ دوئی پہ قسم قسم
 مصیبتون کنی واچوی۔ او دنا شکر ہی وجہ کے پہ عذاب
 کنی اختہ کری۔ کہ یو اسودہ حال سرے پہ دے پوھید
 چہ اللہ تعالیٰ **عَالَمٌ لِّمَا یُرِیدُ** دے، یعنی چہ خہ خوارگی
 ہنہ کوی۔ نو نعمت پہ موجودگی کنی بہ نے غفلت او
 معصیت نہ اختیار وے۔ بلکہ ذکر، طاعت او شکر کنی
 بہ مشغول وے۔
 کہ دیو دنیا دار سرگی غفلت او معصیت پہ دے وجہ
 وی چہ ہنہ د حقیقت ہیر کرے دے۔ چہ دے دنیا د
 آدم نہ تزدے دمہ پورے ہیچا سرہ وفا نہ دہ کرے او د
 ہنوی یوسری حالات پہ یو کیفیت برقرار نشی پاتے کیے۔

فتوح ۱۴۵ الغیب

او د ہر سرے پہ ژوند کنی تغیرات راخی، او کہہ د تغیرات او
 سنزل نہ دچا ہستی محفوظہ دے۔ او محفوظہ پاتے کیدے
 شی، نوھنہ فقط د اللہ تعالیٰ ہستی دے۔ مخلوقات د حالات د
 تغیر نہ قطعاً چر کیدے شی۔ نو دے سرے د دولت پہ نشہ
 کنی ابدی حقیقت ہیر کرے دے۔ او غفلت او معصیت کنی
 کنی اختہ دے۔ نو دا ہم سے سرے د اللہ د قہر او غضب نہ
 وے چر شی۔ دا د اللہ پاک قانون قدرت دے، چہ ہنہ پہ
 خیلو بند یاں د سختی نہ پس راحت راوی۔ او نعمت پہ
 شکر پہ نعمت کنی اضافہ کوی۔ وے راحت او آرام بیلوئی
 د پارہ سختی تیرول ضروری وی۔
 د صبر او شکر جزا ہمیشہ د رزق فراخی او سکون قلب
 دی۔ او اللہ تعالیٰ د خیل امر و نہوں د تعمیل کونکی معاون او
 مددگار دے۔ کہ د مصلحت وخت پہ بنا یو سرے پہ
 مصیبتون کنی اختہ کری، نو بیا نے پہ نعمتون او بخششون
 ہم بنا کری۔ جنور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی:
 "د اللہ پاک نعمت دیو وحشی خاںور پہ شان دے، پہ ثنا
 او شکر سرے کے قید کرے" نو دعوت او نعمت شکر پہ دا
 دہ چہ ددے پہ وجہ سرے متکبر او خلق د پارہ مضر
 نشی۔ اسراف اونہ کری۔ د خدا ائی حد وود نہ تجاوز نہ
 کوی۔ فسق او فجور او حرامون کنی کنبیوی۔ دا اللہ د
 طرفہ چہ کوم حقوق العباد مقرر دی۔ ہنہ پہ خلوص

ادا کری۔ زکوٰۃ پہ مکمل دیا نسا اری سوا اوکا بی غریبانو
 او مسکینانو تہ صدقہ او خیرات ورکری۔ حاجت مندو او
 مصیبت زدہ خلق سوا ہمدردی او کری۔ او مدظلوم مدد
 او کری۔ او خیل اعضاء د حرامونہ پچ اوساتی۔ دا اول اعمال
 د نعمت د شکر او زیاقی باعث دی۔ پہ دے عمل کوکے پہ۔
 پہ جنت کین دانیانو، صدیقانو او اولیاء اللہ مکرمے وی۔
 او دنیا کین بہ ہم دعزت او ابرو خاوند وی۔

د دے برعکس کہ بندہ د نعمت نا شکر وی او کری۔ او د
 دولت مند کی پہ وجہ پہ عقلمت او مصیبت کین کینوی وی۔
 نو دھنہ دیارہ پہ دوا پہ جہانہ ذلت اور سوائی دہ۔ خیر
 د دے پہ دے حقیقت پوہیدل پکار دی چہ د انسان پہ
 ژوند کین آفات او بلیات یوازے د عظمت او مصیبت او
 د نعمت د ناشکر کی پہ وجہ نہ وی۔ بیکہ د دے نور اسباب
 ہم وی۔ مثلاً د مصیبتونو او تکلیفونو یوسبب د دے چہ دا
 د انسان د خپلو گناہونو او اہمالو نتیجہ وی او دے پہ چہ
 د انسان تھدیپ او مغفرت مقصود وی۔ لکنہ چہ اللہ پاک
 غوازی چہ دا دے سپرے دکراہی او نافرمانی نہ بیزارے شی
 او پہ صراط مستقیم روان شی۔

د آقا تو بلتا تو دوئم سبب د دے چہ داد اللہ تعالیٰ
 پہ مقرب او برگزیدہ بندیانو یو آزمائش وی۔ او اللہ تعالیٰ
 د دے پہ ذریعہ د دوی د ایمان، یتیم، صبر او توکل امتحان

اخلاقی اویا د دے آزمائش پہ وجہ دھنوی ایمان او توکل
 زیات محکم کری۔ او دنیا او عقبی کین دے درجے او جتنے
 کریک او سختو مصیبتونو پہ وجہ ورلہ لوئے اجر و پاداش
 د دے قسم برگزیدہ بندیان انبیاء کرام، صدیقین
 او اولیاء اللہ دی۔ دوی د حال او مقام ناوندان وی۔ د
 دوی یتیم، ایمان او توکل د عامو مسلمانانو نہ پہ درجو
 او جت او محکم وی۔ او پہ دوی مصیبتونو کین ہم د
 حقیقت او معرفت دروازے پرا نستے وی۔ د ابتلا پہ چہ
 اللہ تعالیٰ پہ دوی د توحید اسرار واضحہ کرے وی۔
 او دوی د شرک جلی او خفی پاک ساتی۔ دیارہ د دے چہ
 د دوی باطن د انوار قدسیہ نہ معصورہ کری، او دوی
 مقربان بارگاہ کری۔ اویا لے پہ دیارہ جہانہ د آدم پہ اولاد
 سربلند کری۔

د مؤمن د گناہونو نہ د پاک کو ملامت د دے چہ
 ہنہ لہ پہ ژوند کین صبر جمیل ورکری۔ او د لغویانو تہ
 پہ ذکر او فکر کین مصروف شی۔ د مصیبتونو پہ وجہ
 پریشانی نہ شی۔ او نہ د مخلوقانو تکبیر د خپلو مصیبتونو
 او پریشانی ذکر کری۔ بیکہ راستباز اوسی۔ او خیل حاجا
 د خیل پرورے دگار پہ حضور کین پیش کوی او دھنہ نہ
 مدد غوازی۔

د دے نہ علاوہ کومہ ابتلاء چہ درجات او مقاماتو

د او جت وائی دیارہ دے، نو دھنہ ملامت د دے چہ نفس
 مشیت اللہی سوا موافقت داوخلی۔ او ذکر اللہی سوا
 سکون بیاموی۔ د غیبا تہ توجہ او کوشی۔ اوفنا فی
 الذات شی۔ د ابتلا د احالت د انبیاء علیہم السلام او
 برگزیدہ اولیاء دیارہ خاص دے۔ او دغہ خلق د دے
 تقاضا پورے کولے شی۔ چہ تائید اللہی لے خصوصیت سوا
 شامل حال وی۔ ہر سربے د دے ابتلا جو کہ کیدے
 نہ شی۔

حاصل د کلام د دے، چہ اصحاب عسرو د آفتونو او
 مصیبتونو پہ وجہ د خیل پرورے دگار نہ کولے اوشکایت نہ
 کوی، بیکہ پہ پورے یتیم د پہ ہنہ توکل ساتی او اصحاب
 یسرو د دولت پہ نشہ کین سرکشی او نافرمانی نہ کوی۔
 بیکہ ذکر، طاعت، شکر اوشنا کین د مشغول اوسی۔

مقالہ (۲۶) یوحنا پیش قدسی

حدیث قدسی دے۔ چہ اللہ پاک فرمائی: "کوم سکر
 چہ خما د ذکر پہ وجہ د مخلوقانو نہ سوال او نہ کرو۔ نو ذہ
 بہ ہنہ تہ د سوال کو تکرہ ہم زیات خیر ورکرم" د دے
 وجہ دا دے، چہ ہر کولہ اللہ پاک یو مؤمن خیل محبوب کھول
 او غوازی، نو پہ ہنہ د مختلفو مصیبتونو د آزمائش نہ پس
 روحانی پرورے کوی، مثلاً ہر کولہ چہ پر بندہ پہ مصیبتونو
 او آفتونو کین لگاری شی، نو د خیل کمزوری پہ وجہ د خیل حقیقی

مشکل کشا او قاضی الحاجات پہ کما لے ہنہ مخلوقانو تہ
 رجوع کوی۔ او مختلف انداز کین د مخلوق تکبیر سوال کوی
 خود مدد دا طریقہ د توحید خلاف دے۔ پہ دے د بندہ پریشانی
 ختم نہ شی۔ آخر ہنہ د مخلوقانو تہ بیزاری شی۔ د خیل خالق
 پہ تکبیر پہ سجدہ شی دھنہ پہ ذکر اوتنا کین جو شی۔
 او خیل حاجات ترے غوازی۔ پہ دے حالت کین دے د
 غیر اللہ تصور قدرے ہم نہ کوی۔

د توحید د حقیقت دیاموند لو تہ پس اللہ پاک د دے
 حافظ، ناصر، معاون او مددگار شی، اللہ پاک فرمائی:
 "اے اللہ نبی! دوی تہ او وایا چہ خما مولا او والی اللہ
 دے، چہ قرآن لے نازل کرے دے۔ او د بولوسالخانو مل
 دے۔ پہ دے وخت کین د بندہ ذریعہ سترگے ہم پہ دے
 حدیث قدسی او غریبی دا چہ: "کوم سکر خما د ذکر
 پہ وجہ د مخلوقانو نہ سوال او نہ کرو۔ نو ذہ بہ ہنہ د
 سوال کو تکرہ ہم زیات خیر ورکرم" دا ہنہ توحید کل
 او مھویت فی الذات دے، چہ دا اولیاء او اولاد الوحاصہ دے۔
 دل نہ بندہ تہ ہنہ قوت ورکری شی، چہ پہ اذن اللہی د
 دے پہ حکم کن۔ عجائب پہ ظہور کین راخی، دے تہ
 اشراج صدر حامل وی او پہ دے دوا پر جھانوکین لے
 ذکر خیر کیری۔

اللہ پاک ارشاد دے: "اے نبی آدمہ! اے اللہ ہم خما

فتوح ۱۸۰ الغیب

ند علاوہ بل ہیچوںک معبود نشته۔ زکا چہ خہ خیرتہ اووم
 چہ موجود شه، نوزنه فوژا موجود شی۔ خما پہ وحدانیت
 کین فناشه چہ بیا تہ ہم کوم خیرتہ اوولے چہ موجود
 شه، نوزنه به خما پہ اذن فوژا موجود شی۔

مقاله (۲۸) د سلوک ابتداء او انتہاء
 یو بودا سہری پہ خوب کین خما نہ تپوس اوکٹہ۔ چہ
 ہنہ کوم خیر دے چہ د ہنہ پہ ذریعہ بندہ دانہ پاک
 قرب بیامومی۔ نو ما جواب ورکے چہ د قرب الہی بودا
 ابتداء وہ اولہ انتہاء۔ ددے ابتداء تقوی او پریہیزکاری
 دہ۔ او انتہائے تسلیم، رضا او توکل دے۔

مقاله (۲۸) د فرضو، سنتو او نفلو درجے
 مومن لہ پکاری دی چہ د فرضو، سنتو او نفلو خیلے
 خیلے درجے او پڑنی۔ او درجہ پہ درجہ د ہنہ تعمیل او کری
 ہنہ عبادت کین دایے نہ دی کول پکاری چہ د فرضو نہ
 محکین سنت او دستونہ محکین نفل اختیار کری۔ ہر
 مسلمان د دوقولنہ محکین فراموش ادا کوی، چہ د ہنہ نہ
 فارغ شی۔ نو سنت د ادا کوی، او بیا وپسے د نفل کوی۔
 ترخو چہ یوسپے د فراموشی نہ بنے شان فارغ نہ وی
 نو سنتون کین مشغولیدلے جہالت دے۔ او دستونہ
 محکین نفل کمرہی دہ، نو کوم عبادت چہ دے قاعدے
 خلاف وی ہنہ پہ درکارا خداوندی کین قبول

فتوح ۱۸۱ الغیب

نہ دے۔

د ہنہ سہری مثال چہ د فرضونہ محکین سنت کوی،
 او دستونہ محکین نفل کوی دایے دے لکہ یو بادشاہ
 چہ خیل یو ماتحت پہ خیل حضور کین طلب کری۔ او
 ہنہ سہری د بادشاہ پہ دربار کین د حاضرین و پہ خلے
 د چاویں پر پہ خدمت کین لگیا شی۔ حضور صلی اللہ علیہ
 وسلم فرمائیے دی کوم سہری چہ فرض پریردی او نفلو کین
 مشغول شی، نو د ہنہ مثال لکہ د ہنہ حملدارے پنچے دے
 چہ کوم وحت د ہنہ دکنون شی نوزنه حمل اوغور کوی۔
 نو دہ ہنہ نہ حملدارا پاتے شو۔ او نہ صاحب اولادہ۔
 دہ رنگ اللہ پاک د چانفلونہ نہ قبولی۔ ترخو چہ
 فراموش ادا نہ کری۔ او دستونہ گزار مثال د سوداگر دے،
 چہ ترخو ہنہ رأس المال نہ لری۔ نو کپتہ نشی کولے ہم
 دہ کیفیت د ہنہ سہری دے چہ فرض او سنت پریردی
 او نفلو کین مشغول شی۔ حالانکہ د فرضو او سنتو پہ
 موجود کوی کین نفل ہی اہمیت نہ لری ککے چہ دایو
 اختیاری عمل دے او بندہ ددے پہ ادا کولو مامور نہ
 دے۔

دہ شان روژہ قیاس کری یعنی فرض روژے
 پرینودل او نفل روژے نیول ضلالت دے۔ او دہ
 رنگ زکوٰۃ چہ فرض دے ہنہ نہ ادا کول او نفل صوژہ

فتوح ۱۸۲ الغیب

صدقہ او خیرات کول جہل دے چہ پہ درکارا دانہ تعالیٰ
 منظور نہ دے۔

مومن لہ پکاری چہ د فراموشی او اہمیت ہیر نہ
 کری۔ د شرعی عمل ما تو نہ پریہیز او کوی۔ او اللہ پاک سوا
 پہ مخلوقا تو کین ہیچوںک شریک نہ کوی۔ او نہ د خلق د
 خوشحالو د پارا د امر الہی خلاف ورزی او کوی، حضور
 صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی: **لَا طَاعَةَ لِمَخْلُوقٍ فِي
 مَعْرِفَةِ الْخَالِقِ** یعنی پہ مخلوقا تو کین دھیچا دے تاجدا
 جائز نہ دے، چہ دانہ تعالیٰ نافرمانی دے۔

مقاله (۲۹) د خوب او حرام خورداگ صدقات
 کوم سہری چہ خوب لہ پہ بیداری او اکاھی ترجیح و درکار
 ہنہ پہ دوارا جہانہ پہ خسارہ کین دے ککے چہ خوب
 د مرگ استانی دے، او خوب چہ د منا ہے اندازے نہ
 زیات شی، نو بیا د عقلت علامت دے۔ او د مومن ذکر الہی
 او نیک عملی تہ نہ پریردی۔ ددے علاوہ د خوب کثرت
 زبیر سخت او تاریک کوی۔ او فطری او روحانی ژوند
 ترے زائل کوی او لغویا تو تہ میلان پیدا کوی۔ پہ ککے
 وجہ خوب پریردہ۔ د خوب اثر قدرے ہم اللہ تعالیٰ
 سوا خہ تعلق نہ لری ککے چہ ہنہ د تلو سفلی نقالہ
 نہ پاک دے۔ د غہ رنگ پرینتو ہم خوب حرام دے
 ککے چہ ہنوی تہ د اللہ پاک قربت حاصل دے او دہ

فتوح ۱۸۳ الغیب

شان جنتیان بہ ہم د خوب نہ ہے تعلقہ وی۔ نو د یو
 مومن دیار د ضرورت نہ زیات خوب د زبیر د معنی
 او د عقلت او معصیت باعث دے۔

ددے برعکس بیداری د ذکر او عبادت د مخلوق
 خدا د خدمت او دنیا او عقبی د خلاصی باعث دے، نو کوی
 سہری چہ د منا ہے اندازے نہ زیات خوب محض د خوار
 نفس پہ خاطر کوی، نو د ہنہ بہ دایے بنو بنو نیکو او کارنامو
 نہ کرتے او خیرے۔ چہ د ہنہ کوی بہ ہیچوںک پورا نہ کپہ
 شی۔ دہ وجہ دہا چہ تلو انبیاء، صدیقین او اولیاء اللہ
 پچیل ژوند کین خوب کم کرے دے۔ او وین زیات پاتے
 شوی۔ او د بیداری پہ وجہ دے د ذکر او عبادت تبلیغ دین
 او د مخلوق خدا د خدمت پہ برکت دایے او چہ د سچا مومن
 دی چہ پہ خوب کین ہیچوںک نشی بیا موندے۔

کوم سہری چہ بیدار وی، او ذکر الہی کین مشغول کوی
 نو د ہنہ قلب ہم ہمیشہ بیدار او نور نہ وک وی۔ پہ
 دہ وجہ پہ صحیح معنوں کین بیدار او سیدلو پارا د حرامو
 نہ ہم خان ساتل پکاری۔ ککے چہ حرام قلب او دماغ
 دوارا تاریک کوی۔ او زبیر چہ تاریک او رنگ آلود شی۔ نو
 د عبادت قبولیت ہم مشتبہ شی۔ نو زبیر د ژوند او معرفت
 او فکر پارا حلال زرق دیر لازی دے۔ حرام سرتر پایہ
 شردے۔ او حلال سراسر خیر دے۔ دہ پہ دینچہ پہ

مؤمن ذات اوصفات الہی اسرار و اسرار کو کبریٰ۔
بیاد امر الہی نہ بظہر پہ حلال رزق کہیں ہم اسرار
کول دیکھو پہ حائے معصیت اختیارول دی۔ حکمہ چہ دے
سرخ غفلت پیدا کریں اوزیات خوب راوی او دحلل
رزق خورک ہم پہ اعتدال سرہ پکار دے چہ ہوش صورت
کین معصیت ترے جوہ نشی۔ اللہ پاک فرمائی: اے
مؤمنان! اِحلال رزق خوری خبی خوراسراف
مہ کریں:

**مقالہ (۱۰) د قریب الہی حصول اود
ہے آداب**

اللہ پاک سرہ ستا نعلق اومعاملہ پہ دود صورتونو
کین کیدے شی۔ یوحوداچہ تہ اللہ تعالیٰ تہ قریب
اوندے اے اودویہ داچہ تہ اللہ تعالیٰ نہ غافل
لرے اے، نو پہ تا دافروض لازمیری، چہ تہ ہنہ تہ د
نزدیکت مخلصانہ کوشش راواخلے۔ اود ہے اسلمہ تحقیق
اوپرہ چہ نادخل خالق اوپرہ دکار نہ لرے ساق۔
نود غفلت اوسستی نہ کارمہ اخلہ۔ اوللہ تعالیٰ تہ نزدیکت
د پارہ دا خلاص اوجہ نیت کار واخلہ۔

د قریب: الہی یوہ ذریعہ دادہ، چہ تہ دلس ایتارہ
دیروی نہ لاس پہ سرشہ۔ اوجہ مات اوشہوات پریردے
دونہہ ذریعہ دادہ چہ د اللہ تعالیٰ پہ حضور کین پہ

خپلو تیرو گناہونو پینہاندے۔ ذریعہ پہ صدق توہ کار
اود امر الہی پیروی اختیار کپے۔ ذکر الہی اوتسابع
شریعت سرہ سرہ د اہل اللہ صحبت ہم د قریب الہی د
حصول دیارہ دیر مفید دے، چہ ریاضت، مجاہدہ او
تذکیہ نفس سرہ تانہ قریب خداوندی حاصل شی نو بیچہ
تہ دکوم خیز ارض و کرے، ہنہ بہ تانہ درکولے شی او
روحانیت کین بہ حکمت کریں او کرامت عظمیٰ حاصل
کپے۔ او تہ بہ د ہض واصل باللہ خلقونہ۔ چہ پہ
ہنوی ہر وخت د اللہ پاک د نعمتونو اوجمشنونو
بارات وی۔

پہ خپل ہیچ حالت مغرورہ کپدہ مہ۔ اود خدمت خلق
کین دھیچ قسم کوتاہی مہ کوہ کین ستا پہ اعمال کین
بہ د ظلم اوجہل شہہ پیداشی۔ اللہ پاک فرمائی: "مؤمن
خپل امانت یعنی دستور شریعت آسمانونو، زمکو او
غروونو تہ ویراندے کہ، خوهنوی ددے بوجہ اوجہ
نہ عذر لوکہ او ترے او پریدل، لیکن انسان دا امانت
سے خود اوجت کہ، بیشک چہ انسان د خپلو فراموشی تہ
پرسہ کولو پہ صورت کین ظالم اوجاہل دے۔ نو پیکار
دی چہ کوم خواہشات نفسانی تہ درمانے الہی دیارہ
پریردے، ہفت تہ دوبارہ مائل ہفت۔ دھن نہ خپل قلب
اودماغ محفوظ اوسات۔ فناقی اللہ شہ۔ اود امر الہی کامل

اطاعت اختیار کپے۔
د اللہ تعالیٰ نہ بغیر خہ چہ کائنا تو کین دی، دھن تہ
بے پرواشہ، اود خپلو مطالبات کین بغیر اللہ نہ بل چاتہ
رجوع مہ کوہ۔ د دنیا مسمیتونہ د اللہ د جانب نہ یو اکھی
اوتیرہ او عبرت ترے واخلہ، حکمہ چہ دے نہ ستا پسمہ
لازکول مقصود دی۔ بندہ کین چہ دا خلاص او رجوع
الی اللہ جن پر موجود وی نوہ حالت کین اللہ پاک دھن
معاونت اومد دکاروی۔ اللہ پاک فرمائی: "تاسوما یاد کریں،
زہ بہ تاسو یاد کریم۔ او خما شکر پہ حائے راویں ناشکری
مہ کریں:"

مقالہ (۱۱) غیر اللہ نہ دویزارین و ثواب

کوم سرہ چہ خپل ہستی د ذکر اوعبادت دیارہ
وقف کریں، اود مخلوقاتو نہ عبادوی، او فناقی اللہ شی۔
نوفہ تہ پہ د نور مؤمنانونہ دوچند ثواب وکرولے
شی۔ یوحوالصنا د رضائے الہی دیارہ د دنیا د شرک
کولو پہ وجہ، او بل خپل حات د ذکر اوعبادت دیارہ
وقف کریں۔ پہ ہنہ د خدا لے تعالیٰ نعمتونہ او پریردے
وسے ہم زیاتے شی او ہنہ دا بدلہ او اولیاء اللہ پہ
د کین داخل شی۔

بیا چہ دغہ عارف باللہ د خدا لے پہ نعمتونو اود
امر الہی پہ جاری کولو کین مشغول شی او پہ ہنہ کین

ترے خہ غفلت، معصیت یا شرک اونشی۔ نو پہ دحسب
ہم ہنہ تہ دونہ ثواب وکرولے شی حکمہ چہ یوحہنہ
پہ دے نعمتونو شکر اوباسی۔ او بل پرہ ضرور اوتکر
اونہ کریں۔ او بلہ داچہ ذریعہ پہ مینہ امر الہی پہ خلے
داویں۔ دلتہ کین داسوال پیدا کریں، چہ ہرکلمہ
عارف دنیا اودھے اسباب ترک کریں، او فناقی اللہ شی۔
او پہ دے بنا پہ ابدال او اورنگ دیدہ اولیاء اللہ کین شمار
شی، نو بیا پہ دنیاوی مال و متاع کین د ہفتہ لے مشغول
شی حالانکہ داخیز دھنہ دمزاج اومذہب خلاف دے۔
نود دے جواب دادے چہ **إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ** (امحال
پہ نیتونو مبنی دی) پہ دے وجہ دھنہ پہ دنیاوی
نعمتونو کین مشغول د امر الہی ماتحت اود شکر نعمت
پہ وجہ دی۔ اللہ پاک فرمائی: "کہ تاسو خما پہ نعمتونو
شکر اوباسی، نو زہ بہ د زیاتو نعمتونو پریردے درسا لے
اکرم: بل حائے ارشاد دے: "اے پیغمبر اکرم! نعمتونہ
چہ د اللہ پاک د طرف نہ تانہ حاصل دی، دھن اظہار
او کہ او شکر پرے اوباسہ۔"

دا واضعہ حقیقت دے چہ د اللہ پاک عطا کپے شوی
نعمتونہ سرہ پہ غفلت او معصیت کین وانہ چوی، نو
دھنہ پہ روحانی اوباطنی عظمت ہیچ اش نہ بخور پیری۔
او اللہ تعالیٰ محض د خپل فضل اکرم پہ وجہ ہنہ تہ

اجرا و ثواب درکوی۔ او پہ خپل لطف اور کرم احسان د
ہفتہ پرورش کوی۔ حکمہ چہ ہفتہ درضا او امرالہی پہ
خاطر د خپل نفس پیروی پریشیہ دے۔ او خپل خان سہ
ذکر او فکر تہ وقف کرے دے۔

دوہ مثال د پیش رودونکی بھی دے۔ چہ نفس د تقاضا
نہ خبر نہ دے۔ اور خدا نے یہ فضل د مور پلار پر ذریعہ
د رزق پہ نعمت مطمئن دے۔ هرکله چہ دے الله پاك
د نفس د آفتو زونہ آزا دکوی۔ نود خلقو زبونہ دے نہ مائل
کری او هغوی ورسو محبت او شفقت راواخلي۔ بیا هر
سرے دے سره احسان او مروت کوی۔ اور الله درضا مند
پر وجه قول مخلوقات دوہ نہ رضامند وی او ددہ خدمت
او مدد کوی۔

هر هغه سرتک نہ بہ دویره اجرا و ثواب ورکولے شی
چہ د غیر الله نہ یو خواشی او ذکر او فکر کین مشغول شی۔
دلایه سرے بہ دواپه جهانہ هر وخت خداے تعالیٰ تہ
قریب وی۔ ددہ به هر قسم تکلیف لیرے وی۔ اور کائنات
قول خیزونہ په خدمت کین غارہ بسته لکیا وی حکمہ
چہ الله تعالیٰ په هر حالت کین دده معاون او مددگار
دے۔

په دے وجه - مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ الْكُوفِ سِرِّه
چہ د الله شی، نوالله دهغه شی)۔ او الله پاك فرمائی:

۱۰ اے نبی! دوی تہ او وایہ، الله خبا مددگار دے، چہ
په مانے خپل مقدس کلام نازل کپه دے۔ او هغه، هغه
خلق خوشبوی چہ صلحان وی۔

مقاله (۵۲) داو لیا، الله دا پتلا عسب
الله پاك خپل بعضے برکزیده بندیان په دے سبب
په مصیبتونو کین اچوی، چہ هغوی د مخلوق نه بیزار
شی۔ او الله پاك تہ متوجه شی او دهغه نہ دعا کولے
او غوازی حکمہ چہ الله تعالیٰ دعا کائے او دهغه منہ
حاجتونہ غوښتل خوشبوی دپاره ددے چہ خپل فضل
اور کرم پرے اوکری۔

هرکله چہ برکزیده اولیاء د الله پاك په حضور کین
حاجات غوازی، نود الله پاك جود او کرم ورته داجابت او
قبولیت دپاره هرکله وائی خوکه بعض وخت دعا قبولیت
کین غه تاخیر راشی۔ نود اذیر خاص مصلحت په بناوی او
دمؤمنانو دپاره د پریشانی خیز نه دے۔ نو پکار دی چہ د
مصیبتونو په دوران کین ذکر الہی جاری اوساتلے شی، او
د امر ونهی پوره پا بندی او کپه شی۔ او خپل حاجات
او ضرورت بات د الله پاك نه با قاعده غوښتلے شی۔

الله پاك فرمائی: "اَدْعُوْنِيْ اَسْتَجِبْ لَكُمْ" (مانه سوال
کوی، زه به موسوال قبولم) بنده له پکار دی چہ د مصیبت
په وخت کین عجز او زاری هرگز پرے نږدی، حکمہ چہ

الله پاك فرمائی: "د یو بل مالونه اوجانده ادونه په باطله
ذرافو مه غصب کوی: نود ایدینیا دی اصول دے چہ دد
پیش نظر د هرے ممکنه بددیانتی تردید پکار دے۔ د الله
پاك د رضاطلبکار دی چہ په ذکر و عبادت کین مکمل
اخلاص اختیار کوی او اخلاص یوازے دانه دے چہ
په عبادتو کین صرف دریا کاری نه پر هیز او کپه شی
بلکه د اخلاص یواهمه تقاضا داهم دے، چہ هیز یو
عبادت، خواه فرض وی یا نقل، دهغه په ادا کولو کین د
الله تعالیٰ نه د اجرا و ثواب یا معاوضه خه خواهش
اونه ساتی، بلکه دعبادت مقصد صرف رضا او اطاعت
الهی اولری۔

کوموا لیا، الله اوصو قیائے کرامو چہ د توحید حقیقت
او ماهیت بیاموندے دے۔ هغوی هر هغه عبادت شرک
گنری چہ په هغه کین د الله تعالیٰ تہ د اجرا و معاوضه
وی۔ نو ذکر او عبادت او د احکام الہی پیروی کین د اجرو
ثواب نیت نه بیانی گنی بیاداد توحید نه منل دی۔
قول عبادت د الله پاك د جانب نه دی، که هغه موثر
په خائے دایرو، او د الله د احکامو تعمیل اوکری۔ نوداهم
سراسر دهغه تائید او نصرت دے۔ د احکام الہی د
تعمیل دپاره چہ د کوم قوت او همت ضرورت دے، هغه
خوهم د الله پاك عطا کرده دے، نود عبادتو د اجرا و ثواب

بعضه اوقات الله د مصیبتونو په ذریعہ مؤمن دعاته
سازوی، چہ غفلت او معصیت ترے لیرے کوی، او خپل
مقرب لے جوړ کوی۔

مقاله (۵۳) د الله پاك درضا طلب
د الله پاك درضا طلب کوی، او دهغه د خوشنودی د
پاره د نفس اماره د خواهشاتو د اشیام نه کناره کش نشی، خو که
چہ په رضائے الہی کین فنا شو، نو حقیقی بقائے بیا موند
خپل خواهشات او ارادے د رضائے الہی تابع کپه، بلکه
چہ دنیا کین هم دغه یولوے نعمت دے او هم د ادقرب
الهی د تولونه پریمی لے اوبهترین ذریعہ دے۔

خو که د الله په رضائے کین فنا شو او خپل خواهشات
لے دهغه د امر د امر په تعبیل کین پریشودل، نود دنیا او
عقبی هر قسم عذاب په هغه حرام شو۔ او خو که چہ د
الله درضا طلبکار وی، نود هغه دپاره داهم لازمہ دے
چہ الله تعالیٰ د خپل مشیت ماتحت کوم نعمتونه اورزق
هغه تہ عطا کوی، نو په هغه د شکر گزار شی، او دنوش
خلقو حقوق د هرگز نه غصب کوی، او نه دسپه نطم زینتی
په هغوی د نعمتونو او درزق د بندولو کوشش کوی، کوچه
د هغوی په مقدر کین وی، بلکه چہ د حقوق العباد منسب
کول په مشیت الہی کین د خل کول دی، او صریحا شرک دے
چہ د الله تعالیٰ په نزد ناقابل عفو دے،

طلب کو بوند بہترہ دادہ، چہ دوسے پہ جائے بندہ زیات ثنا و شکر ادا کری۔ چہ د اللہ د جانب نہ پرے نعمتو نہ لازیات شی اود نیا او عقیب کین ددہ د پارہ د برکتو نو باعث شی۔

کہ تہ د رضائے الہی طلبگارے۔ اود اللہ تعالیٰ مغضوب او معنوب نہ جو پرے۔ نو د خلقو حقوق پہ ہیچ وجہ مہ غصب کوہ۔ حکمہ چہ کوم خلق د اللہ پاک پہ ویرا کرے شوی رزق شکر گزار شی۔ اود نور حقوق پہ ظلم زیاتی غصب کوئی، نرہنہ پہ دوارہ جہانہ پہ خسارہ کین دے۔ او خوک چہ غاصبان وی دھنوی تہے نیکی بر بادے دی حکمہ چہ د ابد ترین خلق دی۔ اود کلام اللہ مطابق ظالمان او جاہلان دی چہ د عقل او بصیرت نہ بالکل خالی دی۔

کہ دوی د اللہ تعالیٰ پہ عطا شوو نعمتونو رضامندوے، دھنہ شکرے ادا کوے اود مخلوق خدا حقوقے پہ ناجائزہ نہ غصب کوے، نو یقینا دے آیت: لَنْ يَنْفَعَكُمْ كَذَبٌ كَتَبْتُمْ (کہ تاسو شکر اوباسی نوڑہ بہ زیات نعمتونو درکرم) مطابق بہ دھنوی رزق زیاتید لے اودھنوی مرادونہ بہ پورے کیدل۔

اللہ پاک د موثر اوتاسو دھنہ خلقونہ کری، چہ ذکر او اطاعت کین د اللہ پاک درضا طلبگار دی اود اللہ

تعالیٰ د نعمتونو شکر گزار دی۔ اوحسب شریعت د خپل حال د حفاظت د پارہ د اللہ تعالیٰ د تائید اونصرت خوشکار دی۔ آمین۔

مقالہ (۵۴) د تقویٰ شرح او وضاحت

کوم سرے چہ عقیب کین فلاح د بہبود عواری ہنہ لہ پکاری چہ د نفس اود دنیوی اسباب پرستش پریدی اود دفعہ شان کوم سرے چہ د اللہ پاک رضا عواری، ہنہ پکار دی، چہ د خپلویکو اعمالو د جزا تصور پریدی۔ حکمہ چہ دا سے کول د توحید خلاف دی۔ او پہ اخلاص خراب اثر عورجی۔

ترخو چہ دیوسری پہ زہد کین دشہواتو اود دنیاوی لذاتو ہوس موجود وی۔ نو ہنہ خپل عاقبت خاست کوے نشی۔ اوترخو چہ یوسرے د عاقبت د جنت او ماہیہا خواہشمند وی۔ نو ہنہ خالصتاً د دیدار اورضائے الہی طلبگار تہے۔ یہ دے بنا د اے سری د زہد اوتقویٰ د حیثیت او ماہیت نہ ناخبرہ دے۔ اودھنہ د تقاضونہ نابلدہ۔ دوسے وجہ دادہ، چہ دنیاوی اشیاء ہر حالت کین خواہش نفس اوهوس سرہ متعلق دی۔ انفس شرک تہ میلان کوئیکہ دے۔ نو مؤمن لہ پکاری چہ خپل رضیت، عیوب اس اوحیث فقط ذات خداوندی تہ دقت کری اود نفس د دا سے ترغیباتو نہ پرہیز او کری چہ انسان غفلت او شرک تہ

بی۔

دھنہ رنگ د نفس د ترغیباتو اولذات سفلی نہ کنارہ کشی د سری زہد اوتقویٰ تکیل تہ رسی۔ او ہنہ بہ درک او خدا کین د عزت اوقبولیت درجہ بیا موی۔ نو ہرکلمہ چہ یوسرے پر تقویٰ کین پختہ شی۔ نو بیا حقیقی معنوی ہنہ تہ اطمینان قلب حاصل شی۔ ہول مصیبتونہ لے رف شی اود اللہ تعالیٰ د چہ حسابہ نعمتونو پیریزوے پیسہ شروع شی۔

حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی: " دنیا کین پہ زہد د مؤمن قلب سکون اوطمینان بیا موی، او جسم پیسہ راحت نو دایو واضعہ حقیقت دے، چہ ترخو یو سری پہ زہد د غیر اللہ غلبہ وی، ہنہ حقیقی خوشحالی او اطمینان قلب نشی بیا موندے۔ دفعہ شان د نفس انسانی عجاب ہم ترہف پیرتکیدے نشی، ترخو چہ ہنہ مکملہ طریقتہ دنیاوی علائقہ پرے نردی۔

مؤمن لہ پکاری، چہ زہد فی الدنیا د تکیل نہ پس زہد فی الاخرت اختیار کری۔ اودھنہ تفصیل دفعہ دے کئی ظاہرہ دہ چہ دھنہ عبادت خالصتاً درضائے الہی د پارہ نہ دے۔ بلکہ د حور و غلمان خواہش اوند کری، نو ہرکلمہ چہ مؤمن زہد فی الاخرت اختیار کری۔ نو اللہ تعالیٰ پھنہ د خپلو پیششونو اونعمتونو د اے پیریزوے راواخلی، لکہ چہ پہ خپلو انبیاء، اولیاء اوعارفانوے کوی۔ او خپل

محبوب اومقرب لے جوہر کری۔

د زہد فی الدنیا اوزہد فی الاخرت پہ برکت بندہ ظاہری اوباطنی لحاظ سرہ ترقی کوی۔ اودنیا اوعقب کین پہ دا سے نعمتونو نیاد شی، چہ د ارشاد نبوی مطابق ہنہ نعمتونہ نہ ہوسے سترگہ لید لے وی، نہ یو خوب اوبین لے وی اونہ دیو انسان پہ زہد لے ہم وگمان راخے وی۔ اودغہ دا سے خدائی نعمتونہ دی چہ انسانی عقل پرے د پوہیدلو نہ عاجز دے۔ اوتشریح اواظہار لے بہ عبارت کین ناممکن۔

مقالہ (۵۵) دولایت تکمیل

زہد تاسوتہ دلذات نفسانی د ترک کولو مختلط پورٹی بناشم۔ اود اہم درتہ واضعہ کوم، چہ دھواوہوس اوفس اتارہ د پیر وی نہ پرہیز کولو سرہ دولایت تکیل شنگہ کیری۔ نو د نفس دلاجو اویا بندونہ د خلاصی د پارہ پہ شروع کین انسان خیلہ دانتہا فی جدوجہد اوقوت اولدی تہ کاراخی۔ دخواہشات نفسانی تہ ددہ مزاج د تکلیب نہ واقف اوعادی دے۔ نو دعادت د پیکٹی د پارہ ددہ د پارہ مجاہدہ دیرہ ضروری دہ۔ خود دہ نیت او مقصد مبارک دے۔ یہ دے وجہ اللہ تعالیٰ د پخپل خاست تائید اوتوفیق ددہ نصرت اومدد کوی۔

اللہ پاک فرمائی: "وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهَبَنَّ مِنْهُمْ"

فتح ۱۹۷ الغیب

سُبْحَانَ (کرم خلق چه کمونند در نما جوئی د پاره جده جهد کوی. نومونر هخوی ته د سمولارو هدايت کوی. درهنای بیی اودنفس اتماره دخلاصی نه علاوه الله تعالی کے د خپلو بعضه اولیاء او برگزیده بندیان وصیبت هم نصیب کړی. چه دهغه په ذریعہ په ذریعہ مؤثره طریقہ دده روحانی او باطنی تزکیه کیری.

بیاداسه مومن بنده دخپل نفس نه فانی شی. او ذات الهی کینی باقی. هغه د ټولو حرام او مشتبہ څیزو نه د ژوند ضرور یا تو کینی پرهیز کوی او صرف حلال او مباح څیزونه اختیاروی. چه دهغه په وجه دهغه د ذکر او عبادت په قبولیت کینی هیڅ شبه پاته نشی. دغه شان د شهوات نفسانی نه پرهیز کول د عمر ماتونه پچکیدل د الله تعالی رحلال او جائز څیزونو استعمالول او ذکر او عبادت کینی د مشغولیدو په برکت هغه د ولایت مقام ته اورسی. اود اهل همت او عزیمت اولیاء الله او خواصو په زمره کینی داخل شی. دلته دے په باطن کینی د الله د جانبته دا آواز اورسی: چه هرکله تادرنه الله تعالی د پاره فضائی اود نیایوی خواهشات پرینودل، نودعقبن متعلق هم خپل خواهشات پرین د. او د اخلاص او توحید د تکمیل د پاره د ټول کانساتو او خپلو خواهشاتو نه د چه اوکړه. او هغه سره د هر قسم د شرکت او بدعت د تصور او میلان

فتح ۱۹۶ الغیب

نه کناره کش شه. اوفتانی التوحید شه. بیاخاموشی اودب سره ځبونید د قرب اوصدق مقام کینی داخل شه چه هغه به ستا د پاره د انبی خوشحالی او اطینان وی. او هېڅ قسم غم او تشویش به نه وی. نوته دخپل خالق او پروردگار د رضا او خوشنودی د پاره د ټولو مخلوقاتو اولذات نفسانی نه روگردانی اختیار کړه.

یومعلمی او موحد سړی ته چه دادرجه حاصله شی. یو پهنه د الله تعالی د طرفه د علوم او معارف کشف اود فضل وکرم انوار شروع شی. د غیبانه هغه ته خلعت الهی اغوستل شی. بیا هغه ته د اتلین کول شی، چه د الله تعالی د دسه خاص نعمتونو او عطیایو هر وخت شکر په ځایه راوړه. ځکه چه د دسه د نافرمانی کول د دسه د عطا کوونکی سپکاوی دے. دغه وخت د ذکر او شکر په وجه په بنده د الله تعالی درضا، فضل وکرم او قربا خاص پیوسته وی.

بیاد الله تعالی د نعمتونو او عطیایو د قبولولوم مختلف حالتونه وی. یو خود چه بنده بعض خپل خواهش سره هغه قبول کړی اودا مکروه اونا جائز وی. اود دوئم صورت دا دے، چه هغه د شریعت د حکم ماتحت قبول کړی. او دامباح او حلال وی. د دسه نه د پاسه صورت دا دے چه غیبی اشارسه او باطنی حکم سرته قبول کړی. بیاد دے

فتح ۱۹۸ الغیب

هم اوچته درجه داد چه د الله تعالی ټول نعمتونو یوعطیایا دخپل خواهش او ارادته مطابق نه بلکه د مشیت الهی موافق قبول کړی. داد مرید د مراد موندلو. د ابد الیتا د حاصلولو اود فعل خداوندی کامل متابعت دے، چه د ولایت استناد د.

کرم سره چه د ابد الیتا دے درجه ته اورسی، نو دے دارشاد الهی مستحق او کړی. اے نبی! دوی ته اووایر چه ځما حافظ او معاون الله تعالی دے. چه چپل مقدس کلام لے په مانازل کړی دے. او د ټولو صالحانو مل دے. په دسه بنامتنی اوصالح هغه سرته دے، چه د الله پاک د امر او نهی مکمل اطاعت کوی. اود عمر ماتو او مشتبها تونه پرهیز کوی. الله تعالی خپله د داسه سړی مدد، حفاظت او پرورش کوی. داسه سره د قبض اویسقطت کیفتات او د حالاتو نشیب اوفزایته څه اهمیت نه ورکوی او د مشیت الهی ماتحت هر وخت خوشحاله او مطمین اوجا اوافعال الهی سره موافقت کوی.

دا هغه بلندترین مقام دے، چه دلته دا ولایه او ابد الو باطنی احوال انتها ته رسی. او ولایت په تکمیل بیامومی. اودلته په بنده هر وخت دانوارو اوسرکاتو نزول وی.

فتح ۱۹۹ الغیب

مقاله (۵۶) د باقی بالله مطلب

هرکله چه یومومن بنده د مخلوقاتو او خواهشات نفسانی نه، خواه هغه دنیاوی وی یا اخروی، په تعلقه شی او د الله پاک په ذات واحد کینی جوړ شی. اود ضمیر الله تصورات دخپل قلب اودماغ نه بهر کړی. نو هغه یقیناً فانی بغیر الله او باقی بالله شی. او هم داد توحید انتها دے. دایسته د الله پاک محبوب او مقرب وی. اود مخلوقاتو په زیرو کینی هم دهغه د پاره محبت او عزت وی. دے د الله ذکر او حمد له په ټولو څیزونو ترجیح ورکوی اود هغه په فضل او کرم صاحب نعمت اود دولت شی. د الله پاک د جانبته هغه ته خوشخبری ورکول شی، چه ځمونر نعمتونه اوجششونږ به تل په تا فراوان وی. اود نرق به د فراخه.

دے حالت کینی بنده د الله تعالی کامل اطاعت گزار وی. دده اراده اوتدبیر د الله پاک په مرضی وی. اوله چه د الله رضای، په هغه د دکه رضای، دے د الله نه سوا غیر الله نه وجودی وی. اونه فعلاً بیاد الله پاک په خپل قدرت کامله خپل ظاهری اوباطنی نعمتونه په بنده داسه فراوانه کړی، چه دهغه وهم وگان کینی هم نه راځی. ځکه چه د دکه ذاتی اراده د خدا دے په اراده کینی فنانی اود توحید برکات په شروع شی.

اوس دے بذات خود د الله پاک اراده، بلکه دهغه

دھنہ مراد جوہر شی۔ حکمہ چہ د ارادے او خواہش دودے
ذات سرخہ خٹہ تعلق پاتے نہ شو۔ بلکہ دے سراسر ذات
خداوندی سرخہ منسوب کرے شو۔ د اللہ تعالیٰ ارادہ سر
خبر دے۔ او ہفت کیں شرلہ ہیجہ دخل نشتہ۔ ہنہ ہر
لصہ دارتقا نشان لری۔ او د بندہ ظاہری او باطنی احوال
بتدریج ارتقا بیاموی۔
نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم تہ ہم د معنوی اور
عروج د درجہ حکمہ عطا شوے و، چہ دوی د ذاتی ارادے
او خواہش نہ پاک کرے شوے و۔ او خانے دھرا لحاظ
نہ د مشیت الہی تابع کرے و۔ دوی یوازے د اللہ پاک
محبوب او مقرب نہ و بلکہ د مراد درجہ کے ہم یا موندے
و، چہ فانی اللہ کید و سرخہ حاصل پیری۔
واضحہ دہ چہ د حضور صلی اللہ علیہ وسلم افعال پہ
حقیقت کیں د اللہ پاک افعال و او کو مو صاحبو چہ بہ د
حضور صلی اللہ علیہ وسلم پہ لاس بیعت کرلو۔ ہنہ د
د اللہ پاک پہ لاس بیعت کرلو و۔ د حضور صلی اللہ علیہ وسلم
ارشادات د تقدیرات الہی ظہور و۔ اکر کہ کفار و او
منافقین تہ د داعیج خبرے بنکاریدے۔
د دین د حقیقت او حکمت طلبکار لہ یاد سا تل پکارے
چہ دیو ولی دیارہ روحانی او باطنی عواملو انتہا دیو نبی د
روحانی او باطنی عواملو ابتداء د۔ او د ولایت او ابد الیت

د انتہائی درجے نہ پس د نبوت تہ سوا بلہ درجہ نشتہ۔
نو کوم چہ د خیل باطن تزکیہ کول خواری۔ او نفس امارہ
د شرنہ د خلاصی خواہش مند وی۔ ہنہ لہ پکار دی چہ
د دا سے خلق صحبت اختیار کری۔ چہ فانی بغیر اللہ ک
حکمہ چہ د حیات ابدی رہن ہم دغہ دے۔
مقالہ (۵۷) اولیاء اللہ اوقیض و بسط
اولیاء اللہ خیلو باطنی احوال کیں کلہ قبض کیں وی،
کلہ بسط کیں۔ د تصوف پہ اصطلاح کیں قبض ہفت باطنی
کیفیت تہ وائی چہ پہ قلب روحانی جناب او غفلت خواری
او دھنے پہ دوران کیں د کشف او مشاہدے د لذت نخل
وی۔ دا حالت باطنی او ذہنی لحاظ سرخہ انتہائی پریشانی
پہا کوی۔ خود دے کیفیت لازمی نتیجہ بسط و کشاد وی۔
چہ د قبض ضد دے، د دے وچے نہ اولیاء اللہ د قبض
درد انگیز تاثرات پہ خوشحالی برداشت کوی۔
د اثر او نتیجہ پہ لحاظ سرخہ د قبض کیفیت ہر حالت کیں
د روحانی ترقی سکون او اطمینان باعث وی۔ د دے وچے
نہ د دے نہ د مکلفے فائدے اہستلو تلقین شوے دے۔
او پہ دے بنا مشیت الہی سرخہ موافقت کول سراسر بسط
دے۔ نو د ولی اللہ دیارہ لازم دی چہ ہنہ د تقدیر پہ
امور کیں ہیجہ قسم جگرہ نہ کوی۔ او د قبض او بسط
دوران کیں د حالاتو تغیراتو سرخہ موافقت او کوی حکمہ چہ

د واقعاتو احوالاتو قول حکمتو نہ صرف اللہ تعالیٰ پیری
چہ عالم الغیب دے او د افعالو اقتدیراتو خٹہ اشتہا
نشتہ۔
پہ دے ضمن کیں دا خبرہ ہم یاد سا تل پکار دی چہ
یومون بند و خومرہ دلالت نفسانی نہ دوزا کومب،
ہومرہ پہ د قبض د حالت نہ خلاصہ بیاموی۔ او د بسط
حالت پہ حاصلوی۔ حکمہ چہ د بسط کیفیت سراسر نفس
اتارہ د لاجب نہ پہ خلاصی مقصودے۔ ہر کل چہ د یو
ولی اللہ باطن د نفس د خیا شو تو نہ با لکل پاک شی۔ او ہفت
کیں د خیل خالق او پرور د کار نہ سوا خہ باقی پاتے نشی۔
نو د بسط کیفیت پرے مکمل طور سرخہ ظاہر شی۔ او کلمات
تہ ظاہر پیری۔ نو د خواہشات نفسانی نہ خلاصہ موندی
د بسط علامت دے۔ چہ د بسط د حصول بہترینہ ذریعہ
دے۔ دا ہنہ مقام دے۔ چہ اللہ تعالیٰ بغیر د بند د سوال
نہ خیلہ دھنہ حاجت روائی او مشکل کشائی کوی۔
ہر کل چہ یو ولی اللہ د نفس اتارہ د پیروی نہ کئی
خاور سرخہ خلاصہ بیاموی۔ او پہ ہر لحاظ رناتے الہی
کیں فنا شی۔ نو ہنہ بذا اب خود مشیت خداوندی جوہر
شی مجاہد او غراب تہ سرخہ غرگند پیری۔ او دھنہ احکام پر
کائناتو کیں جاری کیری۔ دا ہنہ مقام دے۔ چہ د حدیث
قدسی مطابق اللہ پاک ددہ نور شی، چہ چہے اوریدہ کرا

او ددو سرگتے شی، چہ پے لیدہ کوی۔ او ددو ڈبہ شی
چہ پے وکیل کوی۔ اللہ پاک تہ خیل ولی د پیر نہ دے و
او ددو د اللہ پاک شان کریم نہ دے، چہ ہنہ خیل ولی پہ
گمراہی کیں اچوی۔ بلکہ اللہ پاک د ہنہ د ظاہرا و باطن
حفاظت کوی۔ او د ہنہ د سلامتی دیا راکہ ہنہ تہ د حدو
شرعیہ د حفاظت او متابعت توفیق عطا کوی او د تولد
لوہ خبرہ دا چہ د اس الہی اطاعت اونہی نہ پریز دھنہ
دا حوالو د سلامتی ضامن وی۔ او پہ ہنہ د بسط و کشاد او
قرب خداوندی پیر نہ وی۔
اللہ پاک فرمائی: « دہ رنگ موندی یوسف علیہ السلام
پہ خیل حفاظت او مدد د بدراہہ کید و نہ محفوظ کٹے۔ بیشک
ہنہ جھونر د مخلص بند یا تو نہ و۔ بل خانے ارشاد دے
۱۰ اے ابلیس! خما پہ مخلص او برگزیدہ بند یا تو بہ نہ ہرگز
غلبہ بیانہ مے۔ حکمہ چہ ہنوی خما توحید خیل قلب او
روح کیں خانے کرے دے: او اللہ پاک حضور صلی اللہ
علیہ وسلم تہ خطاب فرمائی: « خما مخلص بند یا نہ
ہیچکل شیطان گمراہ نہ کرے شی۔ حکمہ چہ زہ خیلہ د
ہنوی حفاظت کوم۔ (اللہ پاک د موندو ہم د مخلص بند یا نہ
نہ کیری او د شیطان د گمراہی نہ موندی پہ حفاظت کیں کوی۔
آمین)
ہر کل چہ دیو ولی اللہ خدا کے تعالیٰ خیلہ محافظ او

مددگار رہی۔ نبی شیطان پہ ہفہ خہ اترکے شی۔ اوپہ
ہر ماتو کیں ہفہ خرنک غورخید لے شی۔ اللہ و موئز تلو
مؤمنانو لہ دامر دمیل او دھنی نہ دپہیز کولو توفیتی
راکری۔ او دھنی خلتور و حانی صحبت مور نصیب کری، چہ
د قبض دپیشان کن نکلیونونہ لے خلاصہ بیامونہ
دے، اوپہ بسط و کشاد بنا د شوے دی، نو ذکر او
عبادت انتہا، تزکیہ نفس، سکون قلب او بسط چلورانی
لذات دی۔

مقاله (۵۸) توحید او فنلے نفس

خپلے ظاہری او باطنی سترکے دغیر اللہ نہ وارہ، او
صرف د باری تعالیٰ پہ ہستی لے نیجے کری۔ مخلوقا تو نہ
مہ گورے۔ بلکہ خالق او پروردگار تہ او گورے۔ کہ مخلوقات
مشاہدہ کول غورے، نو ستاد نظر منتہا و د مخلوقا تو
خالق او صانع وی دپارے ددے چہ دہفہ د عظمت او
صنعت عرفان حاصل کریے۔ او دہفہ پہ توحید پورا
دے۔

زہ پہ تا دا تاکید کوم چہ ددے کا ثبات جھوتو
د طرفونو تہ ہم مہ گورے۔ بلکہ دھظ غیر فانی او ابدی
ذات مشاہدہ او کری چہ دزمان و مکان او دجہات د
قید و بند نہ بالکل آزاد او بالا تر دے ترخو چہ ستانور
صرف پہ مخلوقا تو بیخ دی نوپہ تا د اللہ تعالیٰ د ذات و

صفات د اسرار و کشف نشی کیدے۔ د توحید دجہت پہ
خاطر د فورہ تہ او جھوتو نہ روگردانہ شہ۔ نو دہفہ وخت
بہ ستاد زہ پہ سترکہ د اللہ پاک د لوئے فضل جہت پرا
شی۔ او تہ بہ ازلی او ابدی حقائق د نور ایمانی پہ رسنا
کین خرنکند او ویجے۔

بیاد توحید نوریہ ستا د باطن نہ ستا پہ ظاہر ہم
اشارند از شی۔ او ستانہ بہ کرامات ظاہریہی۔ خویہ اللہ
یوخل د نظر بنخولونہ پس کہہ بیا پہ غیر اللہ او مخلوقا تو
نظر بنخوے تو تہ بہ د شرک مرتکب لے۔ ستا د زہ پہ
سترکہ بہ پردہ راشی، چہ دھظ پہ نتیجہ کین بہ تہ د
قبض پہ کیفیت کین اختہ لے۔ او د اسزابہ د دھظ شرک
او غیر اللہ کین دھو کید و پہ وجہ وی۔

بیاجہ تہ اللہ تعالیٰ پہ ذات او صفات کین یکتا
او کنرے۔ او دخیل توجہ مرکز ہفہ او گرخوے۔ دہفہ پہ
فضل و کرم نظر او سائے۔ خپل نول امیدونہ او توقعات
ہفہ سرہ وابستہ کریے۔ او خپل خان دغیر اللہ نہ بیگانہ
کریے۔ نو اللہ تعالیٰ بہ د خان تہ نور ہم قریب کری۔ او تا
تہ بہ مقام صدق کین خانہ د رکری۔ پہ خپلو تماؤسم
نعمتونو بہ د بنا د کری۔ ہر مشکل کین بہ ستا مدد او اعانت
کوی۔ او ہیشہ بہ ستا حافظ او ناصر وی۔

نو د اللہ پاک ذات دخپلے توجہ د مرکز کولو نہ پس تہ

فانی بغیر اللہ او باقی باللہ شہ، او دہفہ د مؤمن د پاک لرونہ
مقصود دے۔

مقاله (۵۹) صبر او شکر

انسان تہ پہ ژوند کین دودہ مختلف قسمہ حالتونہ
پیشیہی۔ یا خود دے مصیبتونو کین اختہ وی یا راحت کین
ژوند تیروی۔ او د کیفیات د زمانے د حالاتو د تغیرا تو
پہ سبب وی۔ پہ دے وجہ ہر مؤمن تہ کلام اللہ او احاطہ
نبوی کین تاکید شوے دے۔ چہ د مصیبتونو پہ دوران
کین صبر او توکل خپل دستور جو رکری او پہ اللہ پاک خپلہ
تکیہ او ساقی۔ او ہفہ تہ دخپلے مشکل کشایی زاری کوی۔ او
پہ صبر اورضا ترے مدد او غواری۔ دہفہ خلاف شکوہ
شکایت نہ کوی او نہ د مخلوقا تو تہ خائے پہ خائے خپل
حاجات پیش کوی۔

کہ راحت وی، نو د اے حالت کین اللہ پاک تاتہ
حکما فرمائی چہ - ہر وخت خما شکر پہ خائے راویہ۔ او
خما ناشکری مہ کوہ - د نعمت شکر صرف تر ژہ ہر مدد
نہ دی ساتل پکار، بلکہ د نعمت شکر پہ زہ او اعضاؤ
ہم ادا کول پکار دی۔ د زہ شکر د اے چہ دغیر اللہ تسوا
ہم اونہ کوی او پہ ذات الہی کین جو شی۔ او پہ خپلہ
خاموشہ ژہ ہر وخت د حد و شکر کلمات وظیفہ کری۔
بیا داعضاؤ شکر د اے، چہ دنتھیا تونہ لے پچر او ساقی۔

او د اللہ تعالیٰ د احکامو تعجیل پیرے او کری۔
تولے ذریعہ او وسیلے د اللہ پاک پیدا کردہ دی۔ او ہفہ
خالق کل دے۔ ددے وجہ نہ دہفہ حقیقی شکر پہ خائے
راورل پکاری۔ لکہ چہ خوک تعذر راوریکی تہ نظر نہ کوی،
بلکہ د تحفہ دوستونکی یعنی مالک خیال ساقی۔ او دہفہ شکر پہ
ادا کوی۔ نو کوم سہمی چہ ظاہر سبب تہ او کتل۔ او حقیقی سبب
الاسباب او قاضی الحاجات تہ لے توجہ اونہ کری، نو دہفہ
علم او معرفت ناقص دے۔ او د ایمان حقیقت تہ لے رسائی
نشستہ۔ د قلبی شکر ہم دا تقاضی دے، چہ حرکات سکنت،
ظاہر او باطن، منافع اولنات خورہ خیزونہ چہ انسان تہ
حاصل دی، ہفہ قول د اللہ پاک د جانب تہ او کزی۔ او پہ
ہفہ شکر او باسی۔

اللہ پاک فرمائی: ہر ہفہ خیز چہ تاسوسہ دے، د
اللہ پاک عطا کردہ دے۔ اوحق سبحانہ فرمائی: اللہ پاک
تاسوتہ خپل ظاہری او باطنی نعمتونہ مکمل طور سہرہ درکل،
د پارچ ددے، چہ پہ ہفہ شکر او باسی: اوحق تعالیٰ فرمائی
کہ تاسو د اللہ پاک نعمتونہ شمیرل او غواری، نو پورہ بہ
لے نہ کہے شی۔ نو بیا دہفہ ناشکری ولے کوئی۔ نو پہ
مؤمن واجب دی، چہ پہ ژہ د شکر ادا کولو نہ علاوہ پہ
اعضاؤ ہم دخدا لے تعالیٰ شکر ادا کری۔ او داعضاؤ شکر
دادے، چہ پہ ہفہ د خالق اطاعت او کری۔ او پہ ہفہ د

مخلوق تازو دایے اطاعت اونہ کری۔ چہ دھنے نہ دخالوق
نافرمانی ظاہر پیری۔ حکمہ چہ کوم خیر کین د الله نافرمان
وی، ہنہ جائز نہ دے موصل خیر د الله پاک اطاعت
اوددے نہ عداوہ نورقول خیروند د تابع حیثیت لری۔ کہ
مؤمن ددے خلاف کوی۔ نو دصراط مستقیم بہ خاکے
بہ گمراہی کین کینبوی۔

الله پاک فرمائی: «خوگ چہ د الله پاک نازل شوی
آیتونو او احکام مو مطابق حکم اونہ کری، نو ہنہ خلق کافر
دی۔ بل خاکے ارشاد دے: «خوگ چہ د الله تعالی نازل
شوی آیتونو سزا حکم اونہ کری، ہنہ فاسق، ظالم او
گمراہ خلق دی۔ نو ہر مسلمان لہ پکاری۔ کہ مصیبت
وی۔ اوکے راحت، ہنہ لہ دینی آداب ہیرون نہ دی پکار۔
کہ مصیبت وی، نو پہ صبر او توکل د قائم اوسی۔ اوکے
راحت اونعمت وی، نو فسق او مصیبت نہ د جان پیر
کری۔ او پہ ژبہ او اعضا د دخداکے تعالی شکر پہ خاکے
راوری۔ مصیبت کین د دخلقو مخکین د شکایت اظہار
نہ کوی او پہ صبر اورضا د مشیت الہی سرہ موافقت
اوکری۔ دھنہ پہ فضل و کرم و کاملہ تکبہ ساقی۔ او ہنہ
تہ د دخپہ حاجت روائی خواست کوی۔ الله تعالی پہ دے
طریقہ دخپو انبیا و اولیا و اوکیز یدہ نہ مصیبت نہ
لری کوی۔ او دھنوی مشکل کشائی کوی۔ حکمہ چہ شپہ

پسے ورج او خزان پسے بہار رانی۔
د قانون قدرت ماتحت دہر خیز د پارہ ضد او انتہا
وی۔ دہنہ رنگ دستخی نہ پس آسانی اود مصیبت نہ پس
راحت لازمی وی۔ خو پہ شرط ددے چہ د الله پاک بہ
ذات واحد کامل توکل او پختہ عقیدہ لری۔ یوحنا پیش
کین رانی چہ صبر کامل ایمان دے۔ او توکل د صبر
روح دے۔ او الله پاک فرمائی: «الله پاک د صابرا نو
ملک دے۔»

د احقیقت ہیرون نہ دی پکار، چہ انبیا لے کرامو
او اولیا لے عظاموتہ لوکے لری د صبر او توکل پہ
برکت حاصلے شوی۔ اود شکر پہ وجہ پہ زیانعت
بناد شوی۔

نو تہ ہم اخلاص او صداقت سرہ دھنوی اتباع او کوی
چہ صراط مستقیم د نصیب شی۔

مقالہ (۶۰) د کتاب الله و سنت رسول الله
اتباع

دیو مؤمن خیل طبعی مادات پوینودل اود شریعت
اتباع (پیروی) کول د سلوک ابتداء دے۔ دے پس مقدمات
الہی سرہ موافقت کول د سلوک او چنہ درجہ دے۔ او بیا
د شریعت او حدود د الله متابعت سرہ د بشریت تقاضا
پہ حلالہ او جائزہ طریقہ پورہ کول د انسانیت د صفاتو

انتہادہ او دسیرت او کردار تکمیل۔ حضور صلی الله علیہ
وسلم د بشریت د حلالو او جائزو و تقاضو پورہ کولو باوجود
د احکام الہی اتباع کین د امت د پارہ دیوے کا لے نوئے
حیثیت لری۔ دا سے کاملہ نمونہ (اسوہ حسنہ) چہ دھنہ تعالی
الله پاک فرمائی: «کوم خلق چہ د الله درضا طیبکاری۔ او
پہ ورج د قیامت ایمان لری، نو دھنوی د پارہ خموند د
نبی و روند یو بہترین مثال دے۔»

نو دسیرت د تکمیل د پارہ چہ د بشری تقاضو مشلا
خوراک، خنیاک، لباس، حرکات و سکنات او نکاح پہ
حتل نہ خہ کوے ہنہ دستن رسول الله د اتباع بہ نیت
کوہ۔ الله پاک فرمائی: «خموند پیغمبر چہ پہ کومو خیرونو
تاسو تہ د عمل کولو تلقین کوی، ہنہ کوی او د خہ نہ موچہ
منع کوی نہ ہنہ نہ منع شی۔ او حق سبحانہ فرمائی: «اسے
نبی! دوی تہ او واید، کہ تاسو الله پاک سرہ محبت کوی
نوخا تیری کوی۔ شما پہ پیروی بہ حق تعالی تاسو سرہ
محبت کوی۔»

یاد سائہ، چہ د سنت پہ پیروی کین بہ ستا پہ باطن
کین د الله پاک د توحید او معرفت نور او خلیری۔ اونہ
بہ د خلقی خدا د پارہ د عمل او تقوی یوہ نمونہ شی، ظاہر
او باطن کین بہ ستا قول احوال د شریعت ترجمانی کوی،
او خلقی بہ ستا د مصیبت آرزو و منی وی۔ بیا بہ ستا دسیرت

او باطنی امور تعلق براو راست الله پاک سرہ لری۔ اود
کشف، حکمت او معرفت مرکز بہ شی، چہ تہ دے درجہ تہ
اور سے نوئے بہ د حدود شرعی نگہبان لے۔ او افعال الہی
سرہ بہ تاتہ موافقت حاصل وی او تاتہ بہ د اتباع سنت۔
نبی و توفیق عطا کرے شی۔

الله پاک فرمائی: «موند خیل کلام نازل کہ، او ہم موخہ
دے د حفاظت ضامن یو۔ نو الله پاک بہ د گنا ہونو نہ
ستا حفاظت کوی۔ اود احکام الہی احترام کوی۔ نو د الله
پاک تائید او نصرت بہ ہمیشہ ستا سوشامل حال دی خو
د طریقہ پہ سیر او سلوک کین تالہ د بشریت د دنیاوی
او ظاہری تقاضو نہ نفرت نہ دے پکار۔ حکمہ چہ د اتقا
انسان سرہ تریے دی۔ اود دے نہ گویز کول رہبانیت۔
ان کول دی، چہ ہنہ پہ اسلام کین حرام دے۔»

د جسمانی او بشری تقاضو نہ کہ خوگ پاک دی، نو ہنہ
ملاکے دی۔ نہ چہ انسان۔ نو پہ دے سوچ کول پکار دے،
چہ د بشریت تقاضی د شریعت ماتحت وی حکمہ چہ داد
دعا او سوال پہ صورت کین بندہ بارگاہ الہی تہ لازمیات
نزدے کوی۔ او الله پاک سرہ د مؤمن تعلق نہ مضبوط
ولے کہ د بشریت تقاضی د سرہ نہ زائے شی، نو ہنہ بہ
فرشتو کین داخل شی۔ او دنیا نظام بہ درہم برہم شی۔
نو د انسان جائزے تقاضے پہ باطنی امور د ک۔ ہرگز

ظہر رسالے نہ دی۔ اور اللہ پاک دھکت ماتحت و بشریت
تقاضے پہ تاسو کیں پہ دے موجود دی۔ چہد اللہ پاک و نوری
نہ پہ بندہ طریقہ فائدے و اخلاقی اور دنیا کیں دحق تعالیٰ پہ
نعمتونو بنا دے۔

د حضور صلی اللہ علیہ وسلم ارشاد دے « ستامود
دنیا نہ خوشبوی او غمخما زمرہ تہ زیاتے تزدے دی۔ اور
دنیا آرام او اطمینان پہ مانخہ کیں دے۔ نوہی علیہ السلام
تہ د سیرالی اللہ او احکام الہی اتباع سز سز د بشریت
خوشحالی ہم دس کرے۔ شوے۔ اور دے دیوی نعمتونو قبول
کیں ہوی؟ اللہ پاک د حکم مطابق د شکر اظہار او فرمایہ
نوشانیہ اللہ او اولیاء اللہ روحانی نعمتونو سرہ سرہ پہ پشری
نعمتونو ہم بناد وی۔ حکم چہ ہوی دانمتونہ پہ جائزہ طریقہ
استمالوی۔ او ہم پہ دے سیرت انسانی تکمیل بیاموی۔ چہ
د کتاب اللہ او سنت رسول اللہ پیروی او کرے شو۔

مقالہ (۶۱) د اشیاؤ پہ استعمال کیں دمؤمن
احتیاط

د اللہ پاک د امر او نہی ماتحت مؤمن د اشیاؤ پہ قبول
او استعالو لو کیں احتیاط کوی۔ چہ دا ہے نہ چرتہ یو آدم
او مشکوک ہے استعمال کوی۔ د حضور صلی اللہ علیہ وسلم
ارشاد دے: « مؤمن د اشیاؤ پہ قبولو کیں احتیاط کوئے
وی۔ او منافق لے ہے احتیاط اخستوئے وی۔ اور دینی

کرم صلی اللہ علیہ وسلم ارشاد دے: « کوم ہے چہ تاسو پہ
شک کیں غورخوی، ہنہ پروردی۔ او چہ کوم کیں شک
نہ وی، ہنہ اختیار کریں۔ نو مومن د شریعت پہ اتباع
کیں د استعمال قبولو کیں د توقف او تحقیق نہ
کارا خلی۔ اور لغوی خلاف ہیچ چیز نہ خوبوی۔ ترخو
چہ امر باطن دھے د جواز او قبولیت حکم ورنہ کری۔

کہ مؤمن د ولایت او ابد الیت پہ حالت کیں وی۔ نو
مشیت الہی بر او راست ہنہ تہ دھر خیز د قبولو یارہ کولو
حکم و رکوی۔ اور ابد الیت حالت د فنا لے محض حالت
دے۔ چہ ہنہ صرف د اللہ پاک مشیت دھر خہ د پارہ
حکم و رکوی۔ کہ مشیت الہی بو مومن د بو خیز د قبولو نہ
منع نہ کری، نو واسے خلی۔ او کہ منع لے کری، نو ترک
لے کری۔ اور کیفیت د رومی حالت ضد دے۔ حکم چہ
ہنہ حالت کیں توقف غالب وو۔ او چہ ارادے لے ہم پکین
دخل وو۔ لیکن دے حالت کیں سراسر امر الہی غالب دے۔
او مومن پہ دے حالت کیں د قبولو کنا ہونو نہ محفوظ وی۔
نکہ چہ اللہ پاک فرمائی: « مؤمنو یوسف علیہ السلام دھر
قسم گناہ نہ محفوظو کہ حکم چہ ہنہ د مخلص بندگانو نہ
وو۔»

مؤمن د حرام او مشکوک چیزونو نہ منع کرے شوے
دے۔ او صراط مستقیم ددہ پارہ آسان کرے شوے دے،

دے د اللہ رضا او دھنہ احکاموسرہ موافقت کوی۔ او پہ
ہر حالت کیں د اللہ تعالیٰ رضا جوئی او خوشنودی ددہ
منتھائے مقصود وی۔ ددے نہ اوچت بل حالت نشہ۔ او
دا ولایت انتھادہ۔

د حالت دھنہ اولیاء اللہ او اصحاب کرامو وی، چہ
دانبیائے کرامو پہ نقش و قدم روان وی۔ او دھنوں لے
سنت او طریقت کاملہ اتباع کوی۔ اللہ پاک د پہ موندو
تاسو ہم دے پاکو یزناکانو د پیروی پیرنہ ورنہ او کریں۔
آمین۔

مقالہ (۶۲) محبت او محبوب حقیقی

تہ د ژوند د مشکلات او مصیبتونو پہ وخت کیں ہیشہ
د اللہ پاک خلاف کلہ او شکایت کوے۔ او دھنہ پہ ربوبیت
پہ قسم قسم تورنگوے۔ حالانکہ ہنہ پہ خیلو بند یا نو ذرا
برہم ظلم زیاتے نہ کوی۔ کوم مصیبتونہ او مشکلات چہ
بندہ تہ پینپیڑی، ہنہ ددہ د خیلو مشرکانہ عقائد و بدو
اعمالو۔ او شریعت د حد و دو د ماتولو پہ وجہ وی۔ تہ
پہ دے نہ پوہیے، چہ اللہ تعالیٰ وحدہ لا شریک دے۔
عبادت کیں د شرک نہ کولو سرہ سرہ ہنہ دا ہم غواری،
چہ کوم عشق او محبت دھنہ د پارہ خاص دے۔ ہنہ دغیر
سرہ اوئے کرے شی۔

اللہ پاک فرمائی: « مشرکینو خیل دیوتاگان خیل حاجت

روا جو کرے دی، او ہنوں سرہ دا ہے ژور محبت ساقی،
چہ ہنہ صرف اللہ تعالیٰ سرہ پکار دے۔ نو کوم محبت،
رغبت او د فدائیت جذبہ چہ د محبوب حقیقی د پارہ خاص
دہ او ہنہ دغیر اللہ او دنیوی مخلوق د پارہ وقف کرے شوں
نزدہ نہ ساد مصیبتونو لوئے سبب دے۔ نوکلہ او شکایت
تالہ د خیل مشرکانہ طرز عمل نہ پکار دے، نہ چہ د اللہ
تعالیٰ نہ۔

مصیبتونہ تانہ پہ دے پینپیڑی، چہ تہ د خیلو عقائد
او اعمالو اصلاح او کرے۔ او د مشرکانہ طرز روش نہ منع
شے۔ اللہ پاک غواری چہ تہ خیل قلب، دماغ ظاہر او باطن
خالص دھنہ د ذات د پارہ وقف کرے۔ او غیر اللہ د خیل
محبت او رغبت مرکز اونہ کرگوے۔

د خدا لے د رضاد پارہ د نفس انارہ او مخلوقاتو پیروی
پریردہ، چہ تہ دا ہے او کرے، نو اللہ تعالیٰ بدو پہ خیلو
نعمتونو او بخششونو بناد کری۔ خلق بہ ستا پہ تشریف
شروع شی۔ او اللہ پاک بدو دوار و جہانو پہ خوشحالو سرفراز
کری۔ نو تہ خیل محبت د مخلوقاتو پہ خائے خیل محبوب
حقیقی سرہ اوساتہ۔ حکم دا محبت جاودانی (ہمیشہ) دے
او ہنہ ہستی بل رغبت او توجہ او کرے۔ چہ ساطرف تہ لے
توجہ دے۔ او دھنچا ہوسنی اختیار کرے، چہ تاسرہ دوستی
کوی۔ او ہنچہ چا سرہ ہم کلام شہ، چہ نابلی۔ او دھنچہ

چالاس کین خپل لاس ورکړه چه تا دکمراه کید ونه چرکوی او پصرط مستقیم ورسوی.

خپل زبړه او دماغ هغه مقدسه هستی طرف ته کړه ، چه ستا باطن د شرک اوفسق نږیک کوی. ستانفس او ستا جاهل اوسانق دوستان هغه شیطان دی چه تا دسے لاریس نه بد راه کوی. نو ته به ترکومه د مخلوقاتو په ټکی توری تیروولگے. او دنفس په اتباع کین به ترکومه د محبوب حقین نه لریس اوسے. خپل خالق او معبود ته نزدے شه اویرسانه چه الله پاک هم اول دے. هم اخر دے. هم ظاهر دے، هم باطن دے. د ټولو مخلوقاتو مشکل گشا اورازق صرف هغه دے. ټول احسان بخشش اوسخا دهنه درجانب نه ده. او د زبړو اوطیبان دهنه په محبت اودهنه په ذکر اوفکر کین دے.

الله پاک فرمائی: مشرکان خپلو دیوتاگانو سره داسے محبت کوی، چه هغه صرف الله سره کول پکار دی. خو کوم خلق چه په سچا ایمانداردی. هغوی خوصرف دالله تعالی سره کلک محبت ساتی. اوحق سبحانہ فرمائی: دایماندارو زبړونو دسے په ذکر الهی آرام بیاموی. اویا دلری چه د زبړو اوطیبان، سکون اوتوانائی دالله په ذکر حاصلیری.

مقاله (۲۱۳) د معرفت یوکه نکتته

ما خوب اوبید، چه زه چاته وایم " اے انسان! اے

په ظاهركین دالله دهنه مخلوق هغه سره شریک کونکیه، اواسے مشیت الهی کین خپله ارادے له دخل ورکونکیه، اواسے په باطن کین خپل نفس اماره خپل پروس دکار سره برابروکونکیه. پ زبړ کین توحید اواخلاص پیدا کړه. چه داسے اودیدل، نو یوسرے چه ماسره موجود وو، وکے وویل: "دا کوم کلام دے، اوددے مقصد خه دے؟" نو ما جواب ورکړه. چه دا د توحید او شرک میخو کین فرق کول دی. او د معرفت یوکه نکتته ده.

مقاله (۲۱۳) د الهی مرگ اود الهی ژوند خه خیز دے؟

یوکه ویرج ماته یوکه باریکه سئل پینے شوه. اوفنس م ددے پریشانی نه خلاصے غوښته. غیبی طورخا نه دریافت اوشو چه "ته دے وخت د خپل سکون اوطیبان دپاره خه غواړے؟" نو ما ورسا ته اویویل چه زه داسے شریک غواړم، چه هغه کین ژوند نشته. او داسے ژوند غواړم چه هغه مرگ نه لری.

بیامانه ټپوس اوشو، "هغه کوم مرگ دے چه هغه کین ژوند نشته، او هغه کوم ژوند دے چه هغه مرگ نه لری؟" ما جواب ورکړه. هغه مرگ هغه کین ژوند نشته، هغه کما د خپلو هم جنسو مخلوقاتو نه به تعلقه کیدل دی، چه د هغه مطلب فنا تالله کیدل، دغیر الله نه خپل

آسید ونه قطع کول او دباری تعالی هستی سره تے تړل دی.

خا مرگ د نفس اماره خواهشات دی چه زه دالله تعالی درضا اودهنه داراوتابع شم. اویا داسے ژوند چه هغه کس مرگ نشته، هغه خا د خپل دالم ژوندی اولذواله پروس دکار د فعل اومشیت سره ژوندے پالته کیدل ری. په داشان چه کما وجود دهنه وجود سره ژوندے او قائم شی. اوحما ارادے دهنه دارادے تابع شی. چه ذاتی طور سره نه کما هغه وجود پالته شی اونه م خه اراده دا هغه ژوند دے چه مرگ له دے کین دخل نشته. اوزه دداسے ژوند خواستکاریم.

خما دا یخین دے چه کما دغه خواهش د ژوند د ټولو خواهشونو نه زیات قیمتی اوعوریز دے.

مقاله (۲۱۵) الله پاک ته د ظلم نسبت کول کفر دے

ته بعضے اوقات د ناموافق حالاتو نه تنگدھے، نو د الله تعالی نه د خفگان اظهار کوی. اواوای، چه الله پاک خما سوال نه قبلیوی. اومصیبتونه رانه نه دفع کوی. نو زه نا. دا ټپویس کوم، چه ته دالله تعالی دریمان لاندے آزاد ے. وکه غلام؟ که ته دا اووای چه زه آزادیم. نو کافر شوے، خکه چه دا د شریعت نه انکار دے. اوکه دا

دا اووای چه غلام یم. اوهم دامؤمن بندله له وویل پکار دی. نویا تانه دا تقاضا کیدے شی چه ایمان اوتوکل سره په الله تعالی کامله تکیه اوسا ته. اوبوله پیس هغه ته د حاجت روابی خواست کوی.

الله پاک فرمائی: "خما په درگاه کین خپل حاجات اوضروریات پیش کوی. زه به ستا دعا گانے قبولم نو تا له ندی پکار، چه هروخت دالله تعالی په فضل وکریم او مدد کین شک شپ کوی اومه داکو چه د مصیبت اوظلم په وخت کین ظلم اوزیاتوی دالله پاک مقدس ذات ته منسوب کړے. کله چه داسے اوشی، چه دنده د حاجاتو پوسرا کولو کین تاخبر راشی، نو دے کین دالله تعالی خه مصلحت وی. تاله نه دی پکار، چه ے قراره شه اوبه الله پاک الزام اونگوسے. خکه چه دے عقیدے سره الله پاک ته د ظلم نسبت راخی، اوداسرکما کفر دے حالانکه هغه په خپلو بندیانو همیشه مهربانه دے. او ذرک بر ظلم زیاتے هم پرے نه کوی.

د تیر دنیا شوی قومونو په حقله الله پاک فرمائی: مونږ په هغوی ظلم نه کوو. بلکه هغوی پخپله دشرک او کفر په وجه په خپلوخانو نو ظلم اوزیاتے کول. اوهغوی ته چه کوم عذاب ورکړے شو، دا د هغوی دخپلو بندانو نتیجه وه." نو تاسو دالله تعالی دناراضه کیدو اودهنه

۱۱۰ الغیب

خلاف شکایت کو لو نہ پریھیز اوکری۔ او دھنہ پہ اھالو
 هرگز اعتراض مہ کوئی۔ دھنہ پہ نعمت شکر او باسی او
 دھنہ رضا سہ موافقت اختیار کری۔ او دھنہ خواہشات
 نفسانی بیروی پرین دگی۔ چہ دھنہ دھنہ دھنہ او غضب
 باعث وی۔ بلکہ صدق او خلوص سہ دھنہ پاک پہ حضور
 کن حواس کوئی۔ او پہ صبر دھنہ دھنہ دھنہ و کرم امید او
 اوسو۔

پہ ہر حالت کن دھنہ دھنہ دھنہ دھنہ دھنہ دھنہ
 حکم چہ نفس ستا او دھنہ دشمن دے۔ نو دھنہ اوزیاتی
 اللہ پاک تہ دھنہ دھنہ دھنہ دھنہ دھنہ دھنہ دھنہ
 دا خیل نفس تہ منسوب کرے او بیاد خیلو بہ اعتدالو پہ
 اصلاح کن کوشش دا واغلہ، نو تقوی اختیار کرے۔ او دھنہ
 تعالیٰ د امر فرمانبردارشہ۔ د شریعت د حدود و احترام او کرے
 توکل علی اللہ ہنہ کلمہ مہ پریردہ او نفس تہ د اللہ پاک دا
 ارشاد دیدا کرے چہ اللہ تعالیٰ ہونے تاسولہ عذاب برکے
 کہ تاسولہ ہنہ بقین اوسانی، او دھنہ شکر پہ جائے راویا
 اللہ پاک فرمائی: ”کوم عذاب چہ پہ بندیاں راوی، دھنہ
 وجہ دھنہ خیلہ بد عملی وی۔ بیشک چہ اللہ تعالیٰ پہ
 خیلو بندیاں نو زہر زیاتی نہ کوئی۔ نو دھنہ پاک درسامندی
 دیارہ دخیل نفس مخالف شہ او دھنہ راوی رغیبا نو نہ کرے
 او کرے۔ حکم چہ د اللہ تعالیٰ پہ دشمنان کن دشیطان تہ

فتوح ۲۲۱ الغیب

پس نفس د انسان لوئے دشمن دے چہ ہنہ بنی آدم د
 صراط مستقیم تہ بد راہہ کوئی۔

اللہ پاک پہ خیلو آسمانی کتابوں کن بقولوا نبیا کے کرامو
 تہ ارشاد فرمائے دے چہ ہنہ خیل امتونہ د نفس اتارے
 د اتباع تہ منع کری۔ حکم چہ د اللہ پاک خفی او کما حقہ
 بد توین محک دے۔ اللہ پاک و موین او تاسو دھنہ اوشیظا
 دقتو نہ پہ امان کری۔ آمین۔

مقالہ (۲۲) اللہ پاک نہ د دعا غیبتو تالکین
 دا سے ہنہ کلمہ مہ واپہ، چہ زہ پہ د اللہ پاک نہ سوال نہ
 کوم، حکم کہ سوال کول عیب ناک دی، نو مخلوقا تو نہ چہ
 دخالق او پروردگار تہ۔ د اللہ تعالیٰ تہ د خیلو تلوچا چو تلو
 سوال کوہ۔ او پرلہ سے سوال کول دیندہ دیارہ د سعادت او
 نیک بھنی باعث دے۔ او د توحید او ایمان او اھو ثبوت
 دے۔ نو دخیل ہر ضرورت دیارہ د اللہ تعالیٰ پہ حضور
 کن سوال کوہ، حکم چہ د دنیا او عقبی سعادت پہ دے
 کن دے۔

کہ ستا غیبتے شوعے خیز د اللہ تعالیٰ پہ علم کن
 ستا دیارہ فائدہ مند وی۔ او د راحت او ترقی باعث وی
 نو ہنہ بہ ضرورت تہ رہی او کہ پہ ہنہ کن د علم الہی
 مطابق ستا دیارہ نقصان وی نو ہنہ تہ تات حاصل شہ
 بہر حال تالہ نہ دی پکار چہ د فضل الہی خلاف شکایت

فتوح ۲۲۲ الغیب

حرف پہ ژبہ راوی دے۔ نو دخیل ہر حاجت دیارہ د اللہ پاک
 پہ حمنوس کن پہ دے سوال کوہ چہ اللہ پاک د سوال
 کو لو حکم کرے دے۔ او بندہ تہ دے پرلہ سے دعا کولوتالکین
 فرمائے دے۔ حق سبحانہ فرمائی: ”خما پہ بارگاہ کن دسا
 کوئی زہ بہ ستا دعا قبولم و او اللہ پاک فرمائی: ”د اللہ تم
 نہ دھنہ فضل غوارگی۔ بل جائے ارشاد دے ”زہ خیلو
 بندیاں تہ پیر قریب یم۔ کہ چہ خوک سوال کرے ما یادیوی
 نو زہ دھنہ دعا قبولم۔“

حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی: ”پہ اللہ پاک
 دعا د قبولید یقین لری۔ او سوال ترے کوئی۔“ او د اھم
 مہ واپہ چہ زہ د اللہ پاک تہ سوال کوم، خو ہنہ قبولی
 نہ۔ نو بیابہ ترے سوال نہ کوم۔ حکم چہ د سے وئیل
 کفر دے۔ د بندہ بعضے وقت دعا نہ قبولید و وجہ ہم
 ما بیان کرے دے۔ چہ یا خود بندہ دیارہ ہنہ حرام کرے
 یا پکیش دھنہ دیارہ خہ ضرر پریت وی۔ حقیقت حال
 صرف عالم الغیب اللہ تعالیٰ پیڑنی۔ د دے وچہ نہ کفر
 او انکار کلمات پہ ژبہ راوی نہ دی پکار۔ کہ ستا بعضے
 سوالونہ سمدستی قبول نشہ نو دنیا او عقبی دواوی کن
 پہ دھنہ لوئے اجر بیاموے۔

پہ عامو او رو کن بہ ستا دیارہ آسانی پیدا کرے
 شہ کہ تہ قرض دارے۔ نو قرض خواہ بہ درنہ پہ سختی

فتوح ۲۲۳ الغیب

سہر د مطالعہ نہ منع کرے شہ۔ او ستا دیارہ بہ دھر
 قسم رعایت پیدا کرے شہ۔ حکم چہ رحیم، کرم، غنی او
 مغنی د اللہ پاک صفاتی نومونہ دی۔ نو دخیل فضل او کرم۔
 نہ ہنہ خوک نا امیدہ کوئی نہ۔ او یاد ستا بل بگاردی چہ د
 درگاہ الہی نہ بندہ تہ سوال کولوا اجر ضروری رہی۔ او
 کہ بعضے اوقات د فائدہ دنیا کن ورنہ کہے شہ۔ نو
 دے بدلہ بہ آخرت کن ضرور و رکولے شہ۔

حدیث شریف دے، چہ، د قیامت پہ ورخ پہ مومن
 پہ خیل عملنا مہ کن دا سے نیکی اووی، چہ ہنہ بہ دنیا
 کن نہ کرے وی او نہ بہ لے پیڑنی۔ دھنہ تہ بہ تپوس
 اوشی، چہ تہ دانیکی پیڑنے؟ نو مومن بہ اوای چہ
 نہ۔ د ایکی خما دیارہ دکوم جائے نہ راویہ شوی
 دی۔ بیابہ ہنہ تہ او نبودے شہ۔ چہ د ایکی ستا دھنہ
 سوالونہ او دعا کوانو جزا دے۔ چہ تادینا کن غیبتے دے۔
 او د خہ مصلحت پہ بنا قبولے شوعے نہ وے۔“

دومرغہ لویہ جزا بہ مومن تہ پہ دے وجہ ورکیدے
 شہ، چہ ہنہ د اللہ تعالیٰ تہ د سوال کولوا کامل یقین لری۔
 او دخیل ہر حاجت مرکزے صرف ذات الہی کن
 او دا د سیرت انسانی ہنہ اوچت صفات دی، چہ
 د دے پہ وجہ بہ ہنہ تہ نہ صرف پہ دنیا کن بلکہ
 عقبی کن ہم اجر عظیم ورکیدے شہ۔

مقالہ (۶۷) د نفس مجاہدہ

قرآن اوحید پیشا کین د نفس د مجاہدے دیرتاکید راغیلے دے۔ کہ تہ د نفس خلاف جہاد اوکریے او مغلوبے ے ہم کریے۔ نو اللہ تعالیٰ به به بوجھے ذریعہ نفس له دوباره به تاغلبه او او اقتدار ورکری۔ د پاره ددے چه ریاضت او مجاہدے ته ستا مخ شے او خپل نفس سره په جنگ شے چه متاعزم او ایمان د پریمی نه زیات قوی شی۔ او مخکین د پاره د شیطان د پاره ستا په گمراه کولو کین شے گنجائش پاتے نشی۔

حضور صلی الله علیه وسلم فرمایلی دی: چه مونی ددوکی جہاد نه لوسته جہاد ته راغلو۔ مگوا د نفس خلاف جہاد ته لوسته جہاد او فرمایه۔ او د توره جہاد ے د دے په مقابلہ کین وړوکه او گټور شے۔ نو د لوسته جہاد نه مراد د نفس مجاہدہ، عبادت او ریاضت دے۔
الله پاک حضور صلی الله علیه وسلم ته فرمائی: ۱۰۰ پیغمبره! د خپل پرور د کار عبادت تراخوری دمه کوه ترچه کین د عبادت د همیشگی حکم دے۔ او ددے عبادت بهترین صورت د نفس مجاہدہ دے۔ حکم چه نفس لذتونه کین آخته شی، نو د عبادتونه غفلت اختیار کری۔ که خولک دا اعتراض اوکری او وائی۔ چه د حضور صلی الله علیه وسلم پاک نفس څنگه د عبادتونه غفلت اختیاروله شی۔

چه هغوی ته د نفس د مجاہدے د تاکید کولو ضرورت پینن شو۔ حکم چه صل خوځه چه د حضور صلی الله علیه وسلم هیر ارشاد هم د منشائی الھی خلاف نه وو۔ که چه الله پاک فرمائی: ۱۰ ځمونی نبی د خپل خواهنش نه هیر نه وائی۔ بلکه دهغه هره خبره وحی وی چه هغه ته لیر له شوه وی۔ نو ددے اعتراض جواب دادے چه د لوسته خطاب د شریعت د تعلیم و تدربین پوره طریقہ دے۔ کهنی خطاب حقیقت کین دومره د حضور صلی الله علیه وسلم ذات ته نه دے۔ ځومره چه د ائت افراد ته دے۔

حضور صلی الله علیه وسلم ترچه کوم احکام صادر شوی دی۔ د هغه حقیقی مدعا امت مخاطب کول او د امور شرعیه تاکید کول دی۔ کهنی حقیقت دادے، چه الله پاک نبی اکرم صلی الله علیه وسلم ته په نفس او خواهنش مکه غلبه ورکری وے۔ او د است افراد هر ریخت د نفس د مجاہدہ حاجت مند دی۔ حضور صلی الله علیه وسلم ته د نفس مجاہدہ ضرورت نه وو۔ نو مؤمن چه د نفس مجاہدہ راواخلی۔ او د شریعت په اتباع کین نفس مغلوب کری۔ نو الله تعالیٰ هغه د دواړو جهاونو په بنو نعمتو بناد کری۔ او په جنت کین اوچته ورچه ورسکری۔
الله پاک فرمائی: ۱۰ کوم سره چه د حشر په ورځ د خپل پرور د کار د پینن ته او وریده۔ او نفس ے د خلاف شریعت

خرا هشا تو د پیروی نه محفوظ که۔ نو دهغه ټکانو نه یقیناً جنت دے۔ نو هر که چه د مؤمن د قدری ځائے جنت دے چه هلته به دخدا ے په دیدار بناد شی۔ نو بیا هغه غیرت ته د رجوع کولو او دنیا ته د میلان کولو نه به پړا دے۔ او څنگه چه د نیا کین د احکام الھی په پیروی کین هغه د نفس اماره دخوا هشا تو نه پر هیز کوی۔ دغه رنگ به الله تعالیٰ پجنت کین د هغه د تقویٰ په خاطر جزا ورکول کین هم هغه په تمام تم او په حساب نسبتو نوموړ کری۔

د دے برعکس کافران او مشرکان چه دنیا کین فسق و فجور کین آخته وی۔ نو د نفس د اتباع په وجه به هغوی د دوزخ په سخت عذاب کین کیر وی۔ الله پاک فرمائی: ۱۰ مسلمانان! تا سوز هغه اور نه ځان بچ کری۔ کوم چه د کافرو د پاره تیار شوه دے۔ او همیشه به په هغه کین سوزی۔ نو د حشر په ورځ به د کافرو او فاسق فاجر مخلوقو د پاره قسم قسم عذابونه وی، حکم چه دوی دنیا کین د احکام الھی د اتباع نه ډډه کوی۔ او د نفس دخوا هشا تو په پیوسترو پیروی کوی۔ نو ځکه الله پاک فرمائی: ۱۰ لے نبی! تا هغه خلق اور نه لیدو، چه هغوی خپل نفس خپل معبود جوړ کری وړ۔
الله پاک به مجاہدہ کونکو مؤمنانو ته جنت کین هر وخت لوسته لوسته او تازه تازه نعمتونه ورسکوی۔ او د خاطر

او عزت به د دوی په دے وجه کولے شی، چه دنیا کین دوی د نفس خلاف جہاد کولو۔ او هغه ے د احکام الھی تابع کولے وړ۔ او ددے ارشاد نبوی چه د دنیا د آخرت پټ دے رهم دغه معنی دی۔

مقالہ (۶۸) الله پاک هره ورځ په یو نوی شان کین دے

دیر عالمان او مطالب قرآن کین فکر کونکی ددے آیت: ۱۰ لَیْسَ یُذَمُّ مَنُ هُوَ فِی شَیْءٍ مِّنْهُ (هره ورځ هغه په یو نوی شان کین دے) په حقیقی معنی پوره نه دی۔ ددے اصل مفهوم دادے، چه ټول مخلوقات خواه هغه هر څو سره تعلق لکه په هر حالت کین فانی او زوال موندونکی دے۔ او یومارضی او هنگامی ژوند لری، لیکن د مخلوقات برعکس دخالق کائنات د اشان دے، چه هغه حق و قیوم دے۔ د اشی او ابدی دے۔ او نه صرف ذات سره، بلکه خپلوصفا توستر هم همیشه باقی او پائنده دے۔ د هغه حیات قوت او اختیار هره ورځ په ترقی دے لیکن زوال او تنزل ور له هرگز نشته دغه رنگ د الله پاک احکام او ارادے ورځ په ورځ په قوت او اشکین زیات شے کوی، لیکن ضعف (کمزورک) ور له هر څو کله نشته۔
هر که چه الله تعالیٰ د بند د دعا قبولی او د هغه غوښتنه خپرونه هغه ته عطا کوی۔ نو هغه سره د الله تعالیٰ ارادے

ما تپیری نہ۔ اور نہ دھنڈ دھنڈ خدایہ ورنہ کی کہی۔
مخلوق تو دپارے چہ کوم مقدرات دازل نہ مقصدی نودعلم
الہی مطابق پہ خپل وخت ہنہ حاجات اورادونہ پورے
کہی۔ بہرحال ددعا کو نکو ضروریات پورے کیدل ہم د
احکام الہی ماتحت وی۔ او پہ دے ہم پوہیدل پکاری
چہ عقیل کیں جنت دا خلیل ہم دعلم اوکرم الہی ماتحت
دی۔

حدیث شریف دے تچہ بی بی عائشہ رضی اللہ عنہا د
نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم نہ تپوس اوکے چہ جنت
کیں بہ خلق بعض دخپلو تیکو اعمال وچہ داخپری اوکے
نہ؟ نو حضور صلی اللہ علیہ وسلم ورتہ او فرمائیل چہ نہ۔
بلکہ د اللہ پاک بہ رحمت او بخشش بہ جنت کیں داخپری
نو حضرت عائشہ ۳ تریے تپوس اوکرو چہ یارسول اللہ!
تاسو بہ ہم نہ؟ نو حضور صلی اللہ علیہ وسلم ورتہ
او فرمائیل چہ ہو زہ بہ ہم نہ، مگر خدا نے پر رحمت
دغہ وخت حضور صلی اللہ علیہ وسلم خپل لاس مبارک پہ
خپل سر نہ بیکہ او داد دے دپارے چہ اللہ پاک خپلو حکام
اورادو کیں د مخلوقات تا ج نہ دے۔ ہنہ چہ خدایہ
ہنہ کوئی۔ دھنہ نہ خپلو تپوس کوکے نشتہ۔ او دیکھو
نہ بہ احکام الہی تپوس کو لے شی۔
د عرش نہ داخلہ تر تخت العزیز پورے ہوں مخلوقات

دھنہ پیدا کردہ دی۔ او پہ خوبہ او نا خوبہ ہر حالت کیں
دھنڈ فرمائیل دی۔ اللہ پاک ذمائی۔ د اللہ نہ سوا دکائنات
خوگ خالق او مختار شہتہ؟ (یعنی نشتہ) اوحق سبحان فرمائی
د اللہ نہ سوا خوگ معبود او مسجود شہتہ؟ او اللہ نہ وکیل
فرمائی۔ تہ د اللہ برابر او ہنام خوگ پیرے؟
اللہ پاک فرمائی: ۱۰۱ ہے پیغمبر! تہ او اب چہ اے مالک
الملک تہ چہ خوگ غواہے، ہنڈ تہ ملک او سلطنت عطا
کوس، او دچا نہ چہ غواہے، سلطنت اخڈ۔ تہ چہ چا تخراب
عزت ورتے۔ او خوگ چہ غواہے ذلیل کوے۔ عزت
اوسرورازی صرف ستا پہ لاس کیں دہ۔ تہ بیشکہ پہ
ہر خیز حاکم او مختارے۔ تہ چہ چا تخرابے عہد
رضی عطا کوے۔ پہ مخلوق تو حقیقی او مستقل حکومت
صرف تانہ حاصل دے۔

**مقالہ (۶۹) د اللہ پاک نہ دکو موخیز نو
غوبتل پکاری؟**

کہ تہ د اللہ پاک پہ حضور کیں سوال کوے۔ نو دخپلو
تپوس کنا ہونو دپارے د مغفرت او دراتلونکی وخت کنا ہونو
نہ دچہ کیدو سوال کوے۔ او دھنہ نہ دطاعت او عبادت د
ہیشکے، د امر و نہی د تعمیل، پہ مشیت خداوندی د
رضامندی، پہ مصیبتوں د سہم کولو، د خللو نعمتون او د
رضی دزیاتی، پہ نعمتون د شکر، د ایمان د سلامتی سکا د

مرتب او پہ وسخ د قیامت د انبیاء، صدیقینو، شہداء
صالحینو او اولیاء اللہ پہ ولہ کیں د پاسیدو دعا غواہے۔
لکہ چہ دا یولوسے سعادت دے۔ خپل قول معاملات سزا
اللہ نقلی تہ او سپارے۔ او خپلہ ہنہ کیں ہیچ قسم دخل
مہ کوے۔

د حضرت عمر رضی اللہ عنہ متعلق روایت دے۔ چہ
ہوئی فرمائیلے دی: ماتہ پہ دے خبرے پروانستہ، چہ
پہ ماصا پہ کوم حالت کیں راخی۔ آیا داسے حالت بہ وی؟
چہ زہ بہ نے نہ گنہم، یاد اسے حالت بہ وی، چہ
زہ بہ نے خونیم لکہ چہ زہ نہ پوہیریم، چہ د علم الہی
ماتحت خما دپارے بہتری پہ کوم حالت بہ وی، چہ زہ بہ
نے خونیم۔ لکہ چہ زہ نہ پوہیریم، چہ د علم الہی ماتحت
خما دپارے بہتری پہ کوم حالت کیں دے۔ نو ما خپل
موجودہ او راتلونکی معاملات اللہ پاک تہ او سپارے، چہ
ہنہ بہترین دوست او بہترین حافظ او ناصر دے۔
دا الفاظ حضرت عمر ۳ د اللہ پاک پہ تدبیر رضامندی
او دھنہ پہ حکم د کامل اطمینان پہ بناء ارشاد او فرمائیل:
دنبلیانود ناقص او محدود علم او پہ معمول واقعاتود
پیشاند کیدو۔ پہ باعث اللہ پاک تنبیہ فرمائی: مسلمانانو
جہاد پہ تاسو فرض شونے دے۔ حالانکہ ہنہ تاسو نہ
آرام طلبی پہ وجہ نہ نہ پکاری۔ عین ممکنہ دے، چہ

کوم خیز تاسو بنہ نہ کترئی، ہنہ کیں ستاسود سپارے
بے خبری وی۔ نو دخیر او شر حقیقت عالم الغیب اللہ
پاک پیرے۔ تاسو نہ پیرے۔ نو تہ دھنہ وخت د تسلیم
او رضا طریقہ اختیار کرے ترخو چہ د نفس امارہ دلاخونہ
ازاد نہ شے۔ اورضائے الہی سرے موافقت اختیار نہ کرے
بیا بہ ستا ذاتی خواہشات او ارادے بھوشی۔ او دبتول
کائنات نہ بہ ستا تعلق قطع شی۔ او صرف پوخدا اے سرے
بہ باقی پلے شی۔ او ہم د، د توحید مقام دے۔ چمستا
زرے د اللہ پاک پہ محبت معمورہ شی۔ او د اللہ طلب او وکیل
ستا نصب العین شی۔

دے حالت کیں بہ پروس دکار تا پہ دنیاوی نعمتون
بناد کری۔ او تہ بہ دھنہ شکر گزار شے۔ او دھنہ شہتہ
سورے موافقت پہ وجہ بہ دھنہ د عطا کرے شوی رضی
عملا احترام کوے۔ بیا کہ دیوی ژوند کیں پہ تاخہ تنگ
حالی راخی۔ نو تہ بہ دخپل پروس دکار نہ ناراض نہ نے۔
او پہ ہنڈ بہ د رضی نہ ورتکولو الزام نہ لکوسے۔ لکہ چہ
د یومؤمن او مؤحد پہ حیثیت بہ تہ دخپل خواہش او
ارادے نہ کنارے کش نے۔ او خپل معاملات بہ د اللہ پاک
تہ سپارے وی او د: وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ. تاسو
بہ ہنڈ نہ غواہی مگر ہنڈ چہ اللہ پاک غواہی ماتحت
ستا دعا او سوال صرف د امر الہی اطاعت کول وی۔

مقالہ (۷) پہ خیلونیکو غور نہ دے پکار
 ستا پہ خیلونیکو غور کول او دھف خیل نفس متہ
 نسبت کول او پہ خلق خدا کین پہ خیلہ راستبازی فن کول
 ظاہر شرک او کمرایہ ۷۵۔ حالانکہ داخر کندہ حقیقت
 دے چہ پہ صراط مستقیم تلل او دیکئی توفیق موندل د
 اللہ پاک پہ تائید او فضل او کم مخصوصی۔ دے دے عین
 کہ یو سہے د کفر او شرک او قسما تم کنا ہونہ پچ کپری
 بزغہ ہم سراسر د اللہ پاک د تائید او امداد پہ وجہ وی۔
 نو بیاتہ د اللہ تعالیٰ د تائید او مدد پہ اقرار کول کین ولے د
 بخل نہ کارا اخل۔ او نیکی کول او دبدئی نہ پچ کیدل ولے
 خیل نفس تہ منسوب کولے۔ حالانکہ لو لے جلیل القدر انبیاء
 او اولیاء اللہ بہ ہم ہمیشہ داوئیل چہ : لا کؤل و لا کؤل
 الا یا اللہ العلی العظیم۔ یعنی د اللہ تعالیٰ دا حکا مو د تعیل
 او د منہیا تو نہ پچ کیدو توفیق صرف د اللہ پاک پہ تائید
 او نصرت دے۔
 نو تالہ پکار دی، چہ نیکی، تقویٰ اور استبازی د
 اللہ پاک د جانبانہ او گتہ۔ او بدی او کناہ خیل نفس
 اتارہ تہ منسوب کرے۔ حکمہ چہ کنا ہونو چرہ ہمد غہ
 دہ۔ د حضور صلی اللہ علیہ وسلم ارشاد دے : « نیک عمل
 کوئی او نیک عملی توفیق د اللہ پاک نہ غوا پئی۔ کنا ہونو
 نہ پچ اوسی۔ او کنا ہونو نہ پچ کیدو د پارہ نفس اتارہ

مغلوب کرے۔ د خیل پرور د کار نزدیکت طلب کپری۔ او د
 اللہ پاک فرمان بردار اور راست باز چرہ شی۔
 نو کم سہے چہ پہ مشیتا اللہ کین دکوم دستوری
 عمل دیارہ پیدا شوے دے، ہم ہفہ عمل دھنہ دیارہ آسان
 کرے شوے دے۔ او ہفہ د ہفہ پہ پیروی مامور دے۔
مقالہ (۸) د پیر او مرید راترو نیاز
 طریقت او حقیقت کین ستا دوہ حالتونہ ممکن کیدے
 شی۔ یا بہ تہ مرید کے یا صاحب مراد۔ کہ تہ مرید کے
 نو یا خو پہ تا یو دروند بار او دشمنیتا دیرہ لویہ ذمہ واری
 پر تہ دہ۔ حکمہ چہ تہ لا اوس صد اقت او حقیقت دلارے
 طالب او محتاج کے۔ او طالب لہ دیر محتاج، مشقت، ریاست
 او مجاہدہ کول وی۔ حتیٰ چہ ہفہ خیل مقصود او مطالب
 تہ اورسی۔
 د طریقت پہ لا کین تالہ مناسب نہ دی چہ پہ مصیبت
 او مشکلات تو داویلا شروع کرے۔ او د اللہ پاک خلاف شکایت
 او فریاد راواخلے۔ تہ بہ دصبر او تحمل نہ کارا خیلے او استقلال
 سرہ بہ پہ صراط مستقیم قائم اوسے۔ تہ دے چہ مصیبتونہ
 تانہ رفع کرے شی۔ او خیل مقصود تہ اورسے۔ نو د طریقت
 پہ لا کین مصیبتونہ او مشکلات پہ حقیقت کین ستا
 باطن تزکیہ روحانی درجا تو بلندی او دخلتو دا احتیاج نہ
 خلاصی دے۔

او کہ تہ صاحب مراد کے۔ او پہ تا اقات وارد کپری
 نو دھف اما تو خلاف ہم پہ اللہ تعالیٰ تہمت مہ نکوی
 او شکایت مہ کرے حکمہ چہ اللہ پاک پہ ما مراد اولیاء اللہ کلہ پہ دے
 وجہ ہم مصیبتونہ نازلوی چہ دھنوی دیجہ او چہ کپری
 اوروحانی قوت کے زیات کپری۔ نو د صاحب مراد کیدو پہ
 صورت کین ہم ستا د مصیبتونہ د اللہ تعالیٰ دا منشاوی،
 چہ ہفہ ستا درجہ اولیاء او اہل اوسو یو کپری۔ او تا خیل
 خان تہ نور ہم قریب کپری۔
 آیا تہ دا خوبوے، چہ تا دا اولیاء اللہ او اہل الو نہ
 بے تعلق کپری، او د فاسق او غافل خلقو پہ دلہ کین د
 شامل کپری۔ کہ تہ دا چنو درجونہ غفلت ہم او کپے، نو
 اللہ تعالیٰ ہرگز دانہ خوبنوی، چہ تہ دھنہ نہ محروم
 کپری، اللہ پاک فرمائی : « ستاسو پہ بہترنگ او فلاح و بہبود
 اللہ تعالیٰ نہ پوہیری۔ او تاسونہ پوہیری »۔
 بیا کہ تہ دا اووا تہ چہ ابتلاء خود طالب او مرید د
 پارہ پکاروی، چہ د طریقت د لاومبتدی وی، نہ چہ د
 صاحب مراد دیارہ چہ صاحب مقصود دے۔ نو د دے
 جواب دادے۔ چہ د صاحب مراد ابتلاء خہ کلہ نہ دے
 بلکہ نادرا وقت شے دے۔ دے کین دھیا اختلاف نشت
 چہ د قتلونہ زیاتہ ابتلاء پہ برگزیدہ انبیاء را اخل دہ د ابراہیم
 علیہ السلام واقعات او گورگی۔ بیا د حضور صلی اللہ علیہ وسلم

پہ مصیبتونہ نظر او کپری چہ دھنوی ابتلا خومرکا
 بختہ وے۔
 حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی : « خومرچہ
 زہ د اللہ پاک پہ دین کین ویرولے شوے ہم۔ دومرچہ ہجورک
 نہ دے ویرولے شوے۔ او خومرچہ چہ ماد اللہ پاک پہ اطاعت
 او امر کین د کفار نہ تکلیف بیا موندے دے، دومرچہ ہیا
 نہ دے بیا موندے۔ بیشکہ دین پہ خدمت کین مسلسل
 دیرش ویجے او شے پہ ماد ایسے تیرے شوے دی چہ دھف
 دوران کین ما تہ دومرچہ طعام را کپے شوے دے چہ د
 بدل رہن پہ ترخ کین بہ پستیدے شو۔ او دہہ حالت کما د
 نورو منکرہ ہم وو۔
 دینی اکرم صلی اللہ علیہ وسلم ارشاد دے : « د انبیاء
 پہ دلہ زیات مصیبتونہ او ازما نشونہ نازلیری۔ بیا د غصہ
 پہ درجہ پہ نورو بندگان خدا ابتلاء را اخی : او رسول اللہ
 صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی : « زہ ستاسو تولونہ زیات
 د اللہ پاک پتیرندونکے ہم او دھنہ ویریدونکے » دے
 نہ معلومہ شوہ چہ حضور صلی اللہ علیہ وسلم د صاحب
 مراد کیدو باوجود پہ ابتلاء کین اچولے شوے وو۔ او دا
 ابتلاء او د اللہ پاک نہ دیرہ، د حضور صلی اللہ علیہ وسلم
 د وجود او چتو لو او د قرب خداوندی پہ فرض وے۔ حکمہ چہ
 دنیا د آخرت پچے دے۔ او د انبیاء او اولیاء اللہ کار پہ

ابتلاء صبر کول، مشیت الہی سرچ موافقت کولی اود تسلیم اور متا ادر اختیارول وی۔ بیا تے تے مصیبت لرے کرے شی، پر دیدا الہی بنا د کرے شی۔ اوعقبی کیں پہ درجات عالیہ سرخرا ز کرے شی۔

نودا صغہ شوہ، چہ دُنیا کیں دھر صاحب مراد د پارہ ابتلاء لازمی نہ دہ۔ اونہ داغہ کلّیہ گر کیدے شی۔ بکد اللہ پاک د خیل حکمت بالغہ ما تحت چاسوہ چہ عواری، دا معاملہ کوی۔

مقاله (۷۲) بازارونہ اود خداے د بندیاؤ قسمونہ

دخدائے پہ مخلوق کیں دینی، روحانی او باطنی لحاظ سرہ د بنیاد مو مختلف درجے وی۔ نو خلق چہ کم عمل کوی، ہنہ دخیل روحانی او باطنی کیفیت او صلاحیت مطابق کوی، او پہ ہر عمل کیں د ہنوی نیت، خواہش او نقطہ نظر جدا جدا وی، چہ د ہنہ پہ بنا ہنوی تہ اجر و ثواب یا عذاب و رکولے شی۔

کوم خلق چہ بازارونہ تہ شی، د ہنوی ارادے او تمسرات جدا جدا وی، پہ دے لحاظ سرہ د ہنوی خو قسمونہ دی۔ دے کیں یو قسم ہنہ دی، چہ ہرکد بازار کیں داخل شی۔ او لذت او شہوت کیں اختہ کونکی خیزونہ اویں، نو پہ ہنہ کیں ورکبیوئی اود دغے اشیاؤ دکشش او جاذبیت پہ وجہ

پہ ہنہ کیں محوشی۔ نودا خلق دے خیزونہ سرہ د ہنہ ذریعہ اوتری، چہ جائز او ناجائز نہ گوری۔ خود ہنہ پہ حاصل کول کیں مصروف شی۔ اوفت کیں پر یوئی۔ دوسے لذت تاناکو اوشہوت تاناکو خیزونہ نظارہ د ہنوی دپارہ گمراہ کن اود دین اوعبادت نہ ددوی لرے کونکی وی۔ نودغہ شان د نفس امارہ پہ پیرد کیں داللہ تعالیٰ داطاعت نہ لرے شی۔ مگر دچہ اللہ پاک د تہ پہ خیل فضل و کرم د نفس دشرونہ اود لذتونہ د پھیز توشیق ورکری۔ اوسلامت پاتے شی۔

بازارت تلو کونکی دویم قسم خلق ہنہ دی چہ ہنوی د لذت او شہوت خیزونہ اویں، نو ہنہ دغفلت او گمراہی موجب کنری۔ دا عقل د عقل او شعور خاوندان دی۔ اودین پلہ رجوع کونکی دی۔ د شریعت اتباع صبر او تحمل سرہ کوی۔ داخل دجا دینو پہ شان دی چہ پہ نفس اوشہوت تو غلبہ حاصل کول کیں داللہ پاک مدد لے شامل حال وی۔ اونس سرہ ددوی دا جہاد د نورو نیکو نہ دزیات ثواب باعث وی۔ حنور صلی اللہ علیہ وسلم فرما کیلے دی: ہرکد چہ یومون پہ بعضے لذتونہ د نفس پہ شہوتونہ اختیار بیاموی اود خداے دویرے نہسے پریردی، نو ہنہ تہ بہ د ہنہ بیکی پہ بدلہ کیں اوتیا چند زیات ثواب ورکولے شی۔

دریم قسم خلق ہنہ دی۔ چہ د لذت او شہوت خیزونہ فوراً حاصل کوی۔ اود ہنوی سرہ واصل شی۔ دا خلق حجاب

دپارہ دغفلت او گمراہی سامان خیلہ پیداکوی۔ اوشلوم قسم ہنہ خلق دی، چہ بازار تہ شی۔ نو خیل خوا اوشہوت، صرف داللہ پاک جائز او حلالو خیزونہ پویہ محمد سانی۔ او چہ کوم خیزونہ حاصل کوی نو پہ جائزہ طریقہ د ہنہ استعمال کوی۔ اود اللہ پاک دصفتونہ ہر دم شکر پہ خائے راوی۔ دا خلق برکت او خلاصی موندونکی دی۔

بازارت تلو کونکی پیغم قسم دخدائے بندیاں دا سے کد، چہ د لذت او شہوت خیزونہ نہ گوری، اونہ ورتہ توجہ کوی۔ ددوی ددے نہ بالکل بے خبرہ وی اود ماسوا اللہ نہ بغیر بل ہیچ نہ ویں۔ دوی غیر اللہ نہ ویں اونہ لے اوری۔ اونہ لے موجود کنری۔ ہنوی خیلہ پوئلہ توجہ ہر دخت خیل خداے تہ گر کولے وی۔ پہ دے وجہ ہنوی دکنہے پیرے نہم دہنہ تنہا بی لطف اخی چہ د ذکر او فکر نہ معمول وی۔ چہ تہ دوی بازار کیں بیاموسے اوتوس تہ اوکریے چہ۔ بازار کیں تاسوخہ اولیدل، نو ہنوی پہ درتہ اوائی چہ دیو ایدی ذات نہ موسوا ہیچ اونہ لیدل او دہقوی داوینا بالکل درستہ دہ۔ حکمہ چہ ہنوی شہ لیدلے وی ہنہ لے دسویہ سترگونہ بکد۔ ذریعہ پہ سترگو لیدلی وی۔ خواہش او ارتنوسہ لے نہ وی لیدلی، محض صورت کیں لے لیدلی وی، معنی کیں لے نہ وی لیدلی ظاہری لے لیدلی وی، باطنی لے نہ وی لیدلی۔ اوبیا چہ

خومرہ اوغہ لے لیدلے دی۔ پہ ہنہ کیں لے ہم خیل خلق اوصاح لیدلے وی۔ دوی د مخلوق تو یہ یو ابرح کیں داللہ تعالیٰ دجمال مشاہدہ کوی۔ او پہ بل ابرح کیں دہقہ دجلال۔

بازارت تلو کونکی دخدائے برگزیدہ بندیاں شہیم قسم ہنہ دی۔ چہ ہرکد ہنوی عوام پہ گفتار او کردار او پہ گمراہی کیں اویں۔ نوددوی زہر دہنوی دپارہ دہنری رحم اوشفتت نہ دکنشی اود ہنوی نہ دغفلت کولویا پہ ہنوی دلعت اوسلامت پہ خائے بازار کیں دداخلیدونہ دوتوپورے داللہ تعالیٰ پہ حضور کیں دہنوی دپارہ دشفا عت اومغرت دھا کوی۔ او اللہ پاک تہ زاری کوی، چہ اے پرور دکارہ دے خلقتونہ ہدایت اوکریے اویہمہ لارے روان کریے۔ چہ ستا دنا فرمائی اود شریعت د خلاف وریشی نہ میر شی۔

نوداللہ پاک دا سے مجلس بندیاں دینارونہ اواباد و محافظ دی۔ او ہم دغہ خلق دی چہ دا ولیاؤ اللہ، ابدانو، زاہدانو، متقیانو، او پہ زمکہ دخدائے دانایانو، خلصاؤ، خوش اخلاقو، شیرین زبانو، ہادی اوسعدی مرشد اور ہنا پہ نومونہ بیٹے شی۔ دا سے خلق کسیرا عظم اونا در الوجود دی۔ اوتنہا بی اوتنہ کیں ددوی ددھا اوسعبت برکات دیرخوش نصیبہ خلقتونہ حاصل وی۔

پہ دہائی دے دے اللہ پاک رحمتوں ہی اور نوح اسانی ہے
ہدایت اور سعادت دپارے دے اللہ تعالیٰ دہائی سلامت اوصاف
قوت لری۔ اللہ پاک د مونیہ ہم دہا سے خلقو فیض نہ فیض
نیاب کری۔ آمین۔

**مقالہ (۷۳) اولیاء اللہ پہ کومہ طریقہ فاسقانو
تہ ہدایت کوی؟**

بعض اوقات اللہ پاک خیل یوولی اور بکرید بندہ
د بعض فاسق اور فاسقو پہ ظاہری اور باطنی عیبونو آگاہ
کری۔ اور دے آگاہی مقصد دوی، چہ دا بزرگ دے گورہ
او بد کردارہ خلقو تہ د شریعت د امور تبلیغ او کری او کلام
اللہ پہ رنیا کین د حق او باطل فرق ہونی تہ واضحہ کری۔
ولے دعوولی اللہ د تبلیغ د آرا او ماتحت د یو مشرک او فاسق
سوی د خلقو محکمین سپکاوے نہ کوی۔

اللہ پاک فرمائی: "تہ دخیل پروردگار نیغے لارے تہ
خلق پہ حکمت عملی، محبت، نرمی او شیرین کلامی بلکہ او
کہ ہونی سرور محبت و مباحثہ کرے نو پہ خوش اخلاق سرور
کوہ۔ دپارے دے چہ ہونی صراط مستقیم تہ مائل شی۔ نو
د خدائے دغہ نیک بندہ چہ فاسقانو تہ ہدایت کوی، نو پہ
تنہائی کین او پہ مین۔ او محبت سرور لے ورتہ کوی۔ او پہ دے
معقولہ طریقہ ہونی تہ پہ توحید او شکر، اوستی او
بدنی کین فرق بنکارہ کوی، چہ د شریعت احکام او تعلیمات

نبوی ۴ ہونی پہ زبرد تو کین خائے اونیس، او ہونی د شرک
اوستی پہ تخریبی تاثراتو دا سے بنی پورہ شی چہ دامر اللہ اعلا
تہ دترہ پہ مینہ آمادہ شی۔

دغہ ولی اللہ دہائی تہ بنائی چہ ترخو تا سوہ د شرک اوستی نہ
دخیل باطن مکمل ترکیبہ اونہ کری نو ترھے بہ تا سوہ د اسلام
او ایمان یقین حاصل شی او د اسلام او ایمان دپارے د شریعت
اتباع لازمی دے۔ آیت شریف دے: "اللہ پاک شرک ہرگز
نہ معاف کوی۔ اور دے نہ علاوہ چہ کومہ گناہ معاف کول
او غوازی، ہفہ معاف کوی۔" بل خائے ارشاد دے: "لے
مسلمانو! دخیل عاقبت بنا آستہ کولو دپارے خان سرور د
تقوی تو بنہ واخلی، حکمہ چہ د آخرت د سفر دپارے ہمتیہ
تو بنہ تقوی رو۔"

د خلق خدا دا سے مشفق او ہمدرد بزرگ چہ د فاسقانو
او مشرکانو پہ عیبونو آگاہ شی، نو د ہونی سپکاوے نہ کوی
بلکہ خوش اخلاق او شیرین کلامی سرور ہونی صراط مستقیم
تہ مائل کوی۔ دغہ بزرگ د چا عیب او بد گوئی ہم نہ کوی
حکمہ چہ دا سے کول دیوولی اللہ د پاکیزہ سیرت او بنکلی عمل
نہ دپارے لے خیرہ دے۔ چہ ہفہ د خلقو پیسے مٹی شا خیرے
او کری۔ او بد سے دے د ورپسے اووائی، یا د ہونی پتا
عیبونو د نور و خلقو تہ پہ د آگہ بیان کری۔ ہفہ خود خدا
نور و خلقو د غیبت او بد عادت نہ منع کوی۔ نو پہ خیلہ بہ

بیا حکمہ غیبت او کری۔ کہ تنہائی کین وی یا مجلس کین
ہفہ د مشرک او فاسق خلقو پہ طرز عمل و پتہ نہ بردی،
بلکہ پہ آسنہ طریقہ ورتہ ہدایت کوی۔

د دغہ ولی اللہ تبلیغ چہ د گمراہانو پہ ظاہری اور باطنی
عیبونو آگاہ کرے شوے دے، سرور اللہ پاک دا ذات
ماتحت وی۔ اور غہ تبلیغ پہ دا سے خوش اخلاق او شیرین
زبانی سرور وی، چہ اکثر مشرک او فاسق خلق د شرک اوستی
نہ بیزار شی، او د توحید او تقوی لار اختیار کری۔
قرآن پاک وائی: "د اللہ پاک چہ چا تہ رضا او شی، نو
صراط مستقیم پالے رہنائی کوی۔" رزمونہ د اللہ پاک
نہ خواست دے، چہ مونہ ہم پہ صراط مستقیم روان
کری۔ آمین)

مقالہ (۷۴) کائنا تو کین د توحید آثار

اللہ پاک فرمائی: "خما پہ زمکہ کین د یقین او ایمان
راورونکو دپارے د پرے تجنیہ دی۔ او دا تجنیہ ستا سو پہ
خیلو خانو تو کین ہم موجود دی۔ تا سو لے نہ وینی؟"
دے حقیقت کین ہیجے شک نشتنہ چہ د اللہ تعالیٰ پہ ذات
صفات او وحدانیت یقین او ایمان راورونکو دپارے زمکہ
دھفہ د صنعت د عجا ئباتو نہ د کہ دے۔ نو ہر صاحب عقل
لہ پکار دی چہ ہفہ د عرفان او ایمان حاصلو دپارے
غورا و مشاہدہ دخیل ذات نہ شروع کری۔ او دخیل

وجود ظاہری اور باطنی ترکیب تہ دغورا و فکر پہ نظر او کوی
او ہرکے چہ د کتو نفس عرفان او علم ابدان کین بصیرت
حاصل شی نو بیا د د نور و کائنا تو او د اشیا و پہ حکمت
غورا و تدبیر کوی۔

پہ مخلوقو دغورا و فکر کولو نہ بہ پہ دے د خلق عظمت
او کبریائی واضحہ کیری۔ او چہ مصنوعا تو تہ لے او کوری
نود کہ تہ بہ د صانع ذات اوصاف او اندازہ نیکیری، او غہ
شان د توحید او معرفت حقائق دگ تہ د قلب پہ سترگو
خرگند پیری۔ حکمہ چہ دا پورہ کلیہ قاعدہ دے۔ چہ صنعت
دخیل صانع دکمال فن ترجمانی کوی۔ او فعل دخیل فاعل
پہ قدرت او صلاحیت دلالت کوی۔

قرآن پاک کین وائی: "اللہ پاک د زمکہ او آسمانو نو
پول خیزو تہ ستا سو دپارے مسفر کری دی۔ رحضرت ابن
عباس دے آیت تفسیر دا سے فرمائیے دے چہ: "د
کائنا تو ہر خیز د اسمائے الہی نہ یو اسم دے۔ او د ہر
خیز نوم د اللہ پاک دغہ نہ خہ اسم علامت دے۔ حتی
چہ اے انسان! تہ خیلہ ہم بذات خود ہیجے نہ لے،
مگر دھفہ د اسم، صفت او فعل یو عکس لے۔ دھفہ
قدرت سرور پتا او دھفہ حکمت سرور خرگند لے۔ اللہ
تعالیٰ کائنا تو کین خیل صفات ظاہر کرے دی او خیل
ذات لے پتا کرے دے۔ سرور دے چہ ذات عصمت

کین او صفت کے فعل کین ظاہر کر کے دے۔ او خپل علم کے ارادے سرے، اور ارادے کے حرکت اور اتنا اور سرے بنکار کر کے دے۔ اور اللہ پاک خپل امور غیب کین باطن او خپل قدرت او حکمت کین ظاہر دے۔ سرے دے دے چہ د کاشا تو بول اشیا و ہنہ د صنعت او قدرت ترجمہ کوئی! خوب وجود دے ہیڑے د ہنہ پہ مثل نشہ۔ ہنہ مالیم الغیب، سبب او بصیر، د زمان و مکان د حد و دورہ بالانز او ہمیشہ ژوندے او باقی دے۔

دے کین شک نشہ۔ چہ د حضرت ابن عباس اذقہ کلام د اسرار معرفت نہ معبور دے۔ او د ہنہ نکات او بعض ہم دولے ہیڑے نہ خرگند پیری، چہ ہنہ ژوندے اور پیا قلب لری۔ او حکمت او معرفت کین د حضرت ابن عباس دا درجہ پہ دے پنا و، چہ حضور صلی اللہ علیہ وسلم د ہنوی پہ حق کین دادعا فرمایک وہ، چہ یا اللہ! دگہ تہ دین کین حکمت او پوہہ ور کر کے۔ او دا آیتونود معنوعلم لدنی کے نصیب کر کے۔ اللہ پاک پوہونہ ہم د کتاب اللہ پہ اسرار و پوہید و برکات کیر دی۔ او پورخ د محشر دے موزن د ہنوی دہلے تہ کیری۔ آمین

مقالہ (۷۵) د تصوف بنا پہ او خصلتون دے
ر؛ تا تہ دا وصیت کوم، چہ د اللہ پاک نہ ویرا او کرے دہنہ فرما نورد اری او د ظاہر شریعت یا بندی کو خپلہ

سینہ د شرک اوفسق د رنگ نہ پاکہ کرے۔ د خپل تہ یچ اوسہ، او سخا اختیار کرے۔ د خلق حقوق پہ ہیڑو چہ مہ عصب کوہ۔ خوش اخلاقی اختیار کرے۔ او خپل تندگی پرانستے اور ونر سائے۔ د خرچ کو لو جائز او مباح خیرت خرچ کوہ۔ د خدا کے مخلوق تہ ضرر مہ رسوہ۔ پہ فقر او بخلت کین چہ کوم مصیبتونہ در پین شی، نو پدھے صبر کوہ۔ او یقین او خلوص سرے د اللہ پاک نہ مدد غوا کرے۔ د او بیاء اللہ او مشائخو عزت کوہ، مسلمان رور سرے بنہ سلوک سائے، او یہ دیانت دارئی ویرا چلیوہ۔ د مشرانو آدب کوہ۔ او کشرانو تہ د نیکو کارونو نصیحت کوہ۔ دغم کچلو او خوارانو حاجت روائی کوہ۔ د خوراک خبناک خیر و نہ مان سرے مہ ذخیرہ کوہ۔ دے سرے خلق خدا تہ تکلیف رسی۔ کوم خلق چہ فاسقان دی او د او بیاء اللہ عزت نہ کوی۔ د ہنوی مصعب ترک کرے۔ او دینی او دنیاوی امور و کین د بندگان خدا مدد کوہ۔ د فقر حقیقت د ادا ہے تہ د خپلو ہم جنسوتیا اونگہ کرے، او خپل ضرورت صرف د اللہ پاک پہ حضور کین پیش کرے۔ او غنادادہ چہ د ارشاد نبوی ص؛ تا تہ عنای نفس حاصل شی او تہ مخلوقا توتہ د رجوع کو لو پد خائے یوزب خپل قاضی الحاجات او گنرے۔ او یاد سائے چہ تصوف محض پہ قیل و قال او بحث مباحثونہ حاصل پیری۔

بلکہ دلذونو او شہوتونو پرینور او ذکر اللہ سرے پہ وابستہ کیدو یا موندے شی اوقیر سرے د صحبت او محبت اختیار و لو اصول دادی چہ ہنہ سرے د محبت نہ علمی مسائل مہ چیمو، حکمہ چہ ابتدا کین دے سرے نفرت پیدا کیری۔ بلکہ شی او محبت سرے د ہنہ پوہونہ د ذکر او معرفت خیرے کوہ، ولے چہ دے خیر و نوسرے ہنہ طبعاً بلد دے۔

یاد سائے چہ د تصوف بنا پہ دے او خصلتون دے۔ خوک چہ د اخصلتونہ نہ لری، ہنہ صوفی نہ دے۔

- (۱) د حضرت ابراہیم علیہ السلام پہ شان سخا۔
- (۲) د حضرت اسحاق علیہ السلام پہ شان رضا پہ قضا۔
- (۳) د حضرت ایوب علیہ السلام پہ شان صبر۔
- (۴) د حضرت زکریا علیہ السلام پہ شان مناجات۔
- (۵) د حضرت یحییٰ علیہ السلام پہ شان ذکر او وجد۔
- (۶) د حضرت موسیٰ علیہ السلام پہ شان ساد و جامہ۔
- (۷) د حضرت عیسیٰ علیہ السلام پہ شان سیر فی الارض۔
- (۸) د حضرت محمد رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم پہ شان فقر او توکل۔

پہ دے قولوا نبیا و علیہم السلام د د خدا کے تعالیٰ

رحمتونہ وی، او خچونو سلامونہ۔ د تصوف د بنیادی اصولو خپلو د پارہ ددھے اتہ خصلتونو پیری بے کہ ضروری دے۔

مقالہ (۷۶) مسلمان تہ یوخو وصیتونہ
زہ تا تہ د پو خچونو وصیت کوم، او پدھے پہ اخلاقی سرے عمل او کرے او ہنہ دا چہ امیرانو سرے پو خائے کیرے۔ د ہنوی سرے د خود دارئی نہ کارا خلد۔ او چہ فقیرانو سرے پو خائے کیرے د ہنوی سرے تواضع او عاجزی اختیار ویرا پہ عمل کین خلوص بین اکول پہ تا لازم دی او خلوص دادے چہ پہ تولو ذکر و نورو او عبادتو کین صرف اللہ تعالیٰ تہ توجہ لری۔ او مخلوق د خپلے توجہ مرکز مدگوشوہ د خپلو مسلمانانو سرورونو حقوق پہ کچی توری مہ وہہ۔ او د فقیرانو صحبت، آدب او احترام، او کرے او سخا و زور اختیار کرے۔

د نفس امارہ د تابع دارئی نہ پریزا و کرے، چہ پہ معنوی ژوند مویشے۔ او خپل اخلاق بنہ سائے۔ حکمہ چہ دچا اخلاق بنہ وی۔ ہنہ اللہ پاک تہ زیات نر دے وی۔ او خپل باطن ماسوی اللہ تہ د مائل کیدو نہ پو کرے، حکمہ چہ ہم د رحید او افضل الاعمال دے کوم خلق چہ شرک اوفسق کین اختہ وی۔ ہنوں تہ د حق تبلیغ کوہ۔ حکمہ چہ تبلیغ پہ ہر مسلمان فرس دے۔

ترشحوجہ درتہ کیدے شی، دربتنی فقیرا ولی اللہ خدمت کو، دکان نہ پہ کمزوری حملہ مہ کوہ، حکمہ چہ دا نامردی دہ۔ او دکان نہ پہ باندے ہم حملہ مہ کوہ حکمہ دا بد تہذیبی او بد خلقی دہ۔

ہمیشہ پہ ہر حال کیں د اللہ تعالیٰ ذکر کوہ، یہ دے چہ ذکر د بولو نیکو او سعادت تو جو جہ دہ۔ د اللہ پاک پہ عہد و پیمان پہ عیسیٰ طور احترام کوہ۔ حکمہ چہ راخیز مسلمان دہر قسم ضرر نہ محفوظ ساتی۔ پہ دے عقیدہ پوخ ایمان سانہ چہ ستا د بولو حرکے تو او سکنا تو او کفتار۔ او کردار بہ د اللہ پہ حضور کیں تہو سہ بیہی، نو گناہوں نہ ویزا رہ شہ، او پہ نیک کار و نیکیں مشغول شہ۔ خپل اعشاء د حرام او ممنوع خیزونہ نہ بچ کرے او د اللہ پاک د برحق نبی اطاعت پہ خان لازم کرے۔ حکمہ چہ دروگ اطاعت د صراط مستقیم سامن دے، او اللہ پاک چہ ٹوک د ملک او حکومت واکر رکھے وی۔ دہنہ فرما نبرداری کوہ۔ او دہنہ حقوق ادا کوہ۔ او د خداے پہ نہ مکہ کیں دامن نہ یس فساد مہ پیدا کوہ۔ پہ مسلمانا تو دیکیں گمان کوہ۔ او ہنوی سرے د نیک نیقی سلوک کوہ۔

خپلہ شہہ د غیبت، تہمت او بد گوئی نہ اوستا، پہ خپل زبہ کیں ہنچر یو مسلمان رو د تہدب خواہی، کیند او عداوت مہ ساتھ۔ او پہ خپلو الفاظو یا حرکاتو دہنچر یو

مسلمان زبہ مہ ازاروہ۔ حلالہ زبہ کتہ۔ او دا ہسل و عیال خدمت کوہ حکمہ چہ دا ہم عبادت دے۔ د شریعت کوہے مسئلے چہ درتہ نہ وی معلومے۔ ہنہ دعائے دین نہ پوینتہ۔ او محض پہ قیاس پیسہ مہ خہ۔ اللہ پاک سرے باطنی ربط او تعلق ساتھ۔ او مخلوقا تو سرے د خدا فی تعلقا پہ خیال پوخاے کیرے۔

ہر سحر د خپل خان او مال د جاندا د صدقہ و زکوہ د غریبا نو او مسکینا نو مدد کوہ۔ او د خپل ذکر او عبادت پہ او قاتو کیں د خپلو مرجوہ لو ا حقیقینا او بقول مؤمنان تو مسلمانا نوہ پارے د مغفرت دما خواہے۔ او ہر سحر امانیا د خپلو مرد او ژوند و دیار دا دما ہم خواہے۔ اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِحَيَاتِنَا وَ مَيِّتِنَا وَ شَاهِدِنَا وَ غَايِبِنَا وَ صَغِيرِنَا وَ كَبِيرِنَا وَ ذَكَرِنَا وَ اُنْشَاكَ اَللّٰهُمَّ مِنْ اَخْبِيَّتِنَا مَسَا فَ اَحْسِبْ عَلَي الْاِسْلَامِ وَ مَنْ تَوَكَّلْتَهُ مَيِّتًا فَتَوَكَّلْ عَلَي الْاِيْمَانِ ط او د تلاوت قرآن او درود شریف پہ طویل دہنوی دیارے د خداے نہ بخشنہ خواہے۔

او ہر سحر مانہام دا دما اوہ کلمہ لولہ (۱) اَللّٰهُمَّ جَنِّبْنَا مِنَ النَّارِ (۲) اَعُوْذُ بِاللّٰهِ السَّمِيْعِ الْعَلِيْمِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيْمِ (۳) هُوَ اللّٰهُ الَّذِي لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَ الشَّاهِدِ هُوَ الرَّحْمٰنُ الرَّحِيْمُ هُوَ اللّٰهُ الَّذِي لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقَدْسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُعْتَمِدُ الْعَزِيْزُ الْبِتَّارُ الْاَسْتَبْرَارُ

سُبْحَانَ اللّٰهِ عَمَّا يُشْرِكُوْنَ هُوَ اللّٰهُ الْغَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّدُ لَهُ اَلْاَسْمَاءُ الْحُسْنٰى ط بَسْمِ اللّٰهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَ اَلْاَرْضِ هُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ (سورہ حشر)

اللہ پاک د مونہر بولو لہ ذکر او عبادت توفیق را کوی او اللہ پاک د مونہر نہ راضی شی، مونہر ترے راضی یو۔ آمین۔

مقالہ (۷۷) خالق او مخلوق سرے خنکہ روش پکار دے؟

د اللہ پاک پہ ذکر او عبادت کیں داسے او کتہ شہ چہ مخلوق ہدو موجود نہ ویسے۔ او مخلوق سرے داسے روش اختیار کرے، چہ ستا نفس ہدو وی نہ۔ چہ تہ د مخلوق نہ سے تعلقہ شہ۔ او اللہ تعالیٰ سرے کامل ربط پیدا کرے۔ نو تہ بہ حقیقی معنوں دہنہ قرب حاصل کرے۔ او چہ تہ بغیر د نفس د پیروی نہ مخلوق سرے شہ۔ نو تہ بہ عدل کرے او پہ حق او صداقت بہ قائم شہ۔ او دا روش بہ تا دہر قسم نقصان او تباہی نہ محفوظ ساتی۔ او چہ تہ خلوت اختیار کرے۔ نو د ذکر او فکر پہ برکت، پہ خپل حقیقی دوست د باطن پہ ستر کو او دینے او دہنہ تجلیات پہ مشاہد کرے د غلتہ بہ پہ تاد نفس امارہ غلبہ نہ وی۔ او دہنہ پہ خائے بہ د اللہ پاک عشق تانہ حاصل وی دہنہ وخت بہ ستا جہل بہ علم او ستا لرے والے پہ قرب بدل شی۔ او دہنہ وخت

بہ ستا خاموشی وجد او سرور وی۔ ستا گفتار بہ ذکر وی اوستا مستی بہ د اللہ تعالیٰ محبت وی۔

یاد راستہ چہ د عبودیت پہ مقام کیں محبت حق لازمی خیز دے۔ او دل نہ چہ د چا توجہ گدوہ و دہ دہ۔ نو ہنہ پہ شرک کیں اختہ دے۔ کہ تاخالق اختیار کرے وی، نو د مخلوق دا سے متابعت مہ کوہ۔ چہ رضائے الہی خلاف وی۔ کوم سری چہ د عشق الہی مزہ او خنکہ۔ نو ہنہ خپل اللہ او پیژند لو۔ چہ دا ارشاد یوسرگوارویہ نو د حضرت پیرانو پیر صاحب نہ شے تپوس او کہ چہ بہ کوم سری صغیرا غالبہ وی، نو ہنہ د خوب والی خوستا خنکہ اختلے شی؟ نو حضرت محبوب سبحانی عبد القادر جیلانی ؒ ورتہ او فرمایاں چہ ہنہ د ترحیل و سہ ریاضت او مجاہدہ کوی۔ او پہ تکلف او قصد د نفس د خواہشا تو نہ پریز کوی۔ بیا بہ دہنہ ذوق درست شی، او ہنہ تہ بہ ذات او صفات خداوندی عرفان حاصل شی۔

اسے موضعاً یاد راستہ۔ چہ واردات قلبی او عقل و شعور کیں تضاد او تضاد دے۔ (یعنی خپلو کیں شے سرے رنگی او دا تضاد او تضاد ہنہ وخت رفیع شی۔ چہ مؤمن د معرفت پہ مقام کیں د توحید الہی پہ نشہ کیں سرشار شی۔ بیا د ہنہ قلب د ماغ شی۔ او د ماغ قلب۔ او

دغه شان بیا دواړو کتب کامل یکا کت او هم اهنکی پیدا شئ
 اے مؤمنه! مخلوق دخپل طبیعت نه سر او نا بود کول
 دا سے دی، نکه د انسانی طبیعت دملا لگو په طبیعت کتب
 بدلیدل. او چه تہ دملا لگو دخصلتونو نه هم بالاتر
 شے. نوبیا ستا د - اَلْکُتُبُ بَرِّکَکُمْ قَالُوا بَلٰی (زه تسلو
 رب نه یم خه؟ نواړوا خونو او وئیل چه بیشکه ے) په
 عهد کتب فنا کیدل د ائمی بقا بیا موندل دی. دغه وخت په
 ستا گفتار، اوستا ټول حرکات سکانات اذن اهنکی سره
 وی. که تہ دغه اوچت مقام خواهان ے. نو په تادا
 خبره لازمی ده چه د نفیس اماره نه کناره کش شے. او د
 الله پاک د امر ونهی فرمانبردار شے. بیا به تا نه دیوونک
 دمعرفت علم لکائی حاصل شی. نه به دهرخیز نه فانی
 شے. او حق تعالی سره به باقی شے.

هرکله چه ستا هستی حق تعالی سره باقی شی. نوستا
 هرڅه به دهنه درضا او خوشنودی د پاره وی (نه چه د
 خپله رضا او خوشنودی د پاره). که تہ د زهد، تقوی او
 معرفت، معنوی او باطنی فرق معلومول غواپه نو پوه ش.
 چه د زهد عمل دا سے دے لکه یوساعت او د تقوی
 عمل دلسه دے لکه دوه ساعته، او د حق تعالی معرفت
 دا سے دے، نکه یو د ائمی او ابدي عمل. (الله پاک ومو
 دخپل معرفت په ابدي عمل بنیاد کړی. آمین.

مقاله (۷۷) د اهل مجاهدت کس خصلتونو
 د نفس د مجاهدت کوونکو او عبادت کوونکو اهل طریقت
 خلقوس بیکه خصلتونو وی. چه په هغه هیئت هجرتی عمل
 کونکی وی. هرکله چه هغوی د الله د حکم او دست نبوی
 په اتباع کتب په دے خصلتو لقا لم پاته شی، نو دمعرفت
 او روحانیت اوچت درجه بیا موی.

روجه خصلت دا دے. چه بندک قسمدا یا سهوا چه
 دروغه یا په ربتیا هرگز قسم نه خوری. او خان په قسم
 نه عادتوی. خواجه هغه قسم د الله په نوم وی. د هغه دکلام
 پاک په نوم، د نبی اکرم صلی الله علیه وسلم په نوم یا
 دیل چا په نوم. حکم چه خوک په قسم خوړلو عادت شی
 نو د هغه په نزد قسم هیڅ عظمت یا اهیبت پاته
 نشی. او هغه دانسته یا نادانسته د هغه خلاف ورزی
 کوی. د دے نه علاوه دخدا ے تعالی په قهر او غضب
 کتب هم راشی. خو که چه انسان خان د قسم نه خوړلو
 عادت کړی. او د سخت ضرورت په وخت کتب هم
 قسم اوننه خوری، نو الله تعالی په هغه خپل انوار
 او برکات نازل کړی چه په هغه دهنه په ظاهری
 او باطنی نعمتونو کتب اصفافه کیری او دهنه درجات
 پسه اوچتیری. په خلق کتب ے تعریف او توصیف
 (صفت) شروع شی. او خلق ے خان د پاره یو بیکه

نمونه گنړی. او بیروی ے کوی. او خوک ے چه ویی. د
 هغه نه مضروب او هیبت زده کیری.

دویم خصلت دا دے چه بندک ارادت یا بوقه تعالی
 کتب هم د دروغ وئیلو نه پرهیز او کړی. په دے چه
 دروغ انسان بیریدونک کوی. او د هغه قلب او دماغ رنگ
 آلود کوی. او د دے سره خلق خدا کتب دهنه آثر او امتیاز
 وړک شی. د دے نه علاوه کوم سر په چه دخلقو مخکین
 دروغ وائی، هغه په الله پاک هم د دروغ وئیلو نه گریز
 نه کوی. د دے برعکس که دے خپله ژبه په ربتیا وینا
 عادت کړی. نو الله پاک به د ے ته شرح صدر عطا کړی.
 او د هغه سینه به د علوم و معارف اسلامیه د سپاره
 پرازی، هرکله چه دے د نورو نه دروغ اوری نو پخپله
 ژبه او عمل به هغوی ته درشتیا وئیلو تبلیغ کوی. او د
 دروغونو د دروغو د عادت رفع کولو د پاره به دعا کوی
 غرض دا چه دروغ دکمزور ے عقید دے او د فاسق او فاجر
 خلقو روش دے. او ربتیا او حق کوی د ایماندارو اولیاد
 صلوات او صدیقینو دستور عمل دے.

دریم خصلت دا دے، چه هرکله بندک چا سره عهدو
 پیمان او کړی. نو دخپله وعد ے هرگز خلاف ورزی نه
 کوی. په قرآن او حدیث کتب د وعد ے د پابندی ډیر
 تاکید راغله دے. او دا د ایمان یو لومے علامت گنلے

شی. الله پاک فرمائی ے: اے مسلمانانو! تاسو دخپلو عهدو
 تعهیل کوی. حکم چه تاسو نه به ستا سود و عهدو باز پرس
 کیری. او حضور صلی الله علیه وسلم فرمائی دی: کوم
 سر په چه دخپله وعد ے پابندی نه کوی، هغه کتب هې.
 ایمان نشته. نو یاد ساته چه چا سره د وعد ے کولو او د
 هغه د ماتولو نه دا خبره زیاته بهتره ده، چه هې و عهد
 و، سره اوننه کړی. د دلسه وعد ے کولو نه، چه د هغه
 تعهیل اوننه شی، یا د تعهیل نیت پکب نه وی، د هغه نه
 کول مبارک او خلاصی باعث دی. په دے چه د وعد ے
 خلاف ورزی هم د دروغو یو بدترین قسم دے. او د
 قوت ارادی او د حسن سلوک او خوش معاملگی برپادی
 دلا او خلق خدا کتب بد عهدی کونک سر په هڅکلر عزت
 نشی موندی. او کوم سر په چه صداقت او دمه دارئ
 سره دخپل عهد و پیمان پابندی کوی. هغه هیڅه او هر
 خا ے دخلقو په نظر کتب وړخ په وړخ زیات عزت او اعتماد
 حاصلوی. الله پاک هم دے محبوب ساتی. او دنیا او عقلی
 کتب هم دے ترقی او کامرانی حاصلوی.

څلورم خصلت دا دے. چه انسان په چا بنی آدم یا خه
 خیز لعنت اوننه کړی. حکم چه د لعنت کولو حق صرف الله
 پاک ته حاصل دے او د هغه د عالم الغیب کید و په لحاظ سره
 هغه ښه پوهیږی، چه کوم سر په یا خیز د لعنت کولو قاب

دے، اود معنوب او معضوب کین، مستحق دے، نولعت
نہ کول، او مخلوق خدا تہ ضرر نہ رسول دا ولیاء اللہ، ابرہ
اوسد یقینوسف دے، اوپہ دے وجہ ددوی داساع کوکو
ہم یہ دنیا اومعنی کین اوچتے درجے دی، اوانتہ تعالیٰ د
ہغوی ایمان محافظ وی، نومن لہ پکاری چہ خائے پہ
خائے لعنت کولو سورہ اللہ پاک علم اوفعل کین دخل
ور نہ کریں، اوپہ نور خلق و لعنت پہ خائے دخل
سیرت او عمل اصلاح اوکری.

پنجم خصلت دادے چہ مسلمان دیارہ دین دعا
کولونہ پریہیز اوکری، کہہ پہ دے دیوجانب نہ خے زیات
اوظلم شوے وی، نودھے دیارہ دین دعا پہ خائے
دھداپت دعا اوکری، اود صبر او تحمل نہ وکار داخل
دا خصلت د سوری درجے پورے کوئی، اوھرکھ چہ بندہ
پہ دے صفت خائستہ شی، نوهفہ کین دسیرت پختگی
پیدا شی، اوپہ مخلوق کین دھفہ دیارہ دمحبت اومقبولیت
جد بات پیدا شی، اود مؤمنانو پہ زہونو کین عزت اومحترم
بیامومی، کلام اللہ کین دین دعا جوازہم موجود دے، او
انبیاء چہ کلمہ بعض قومونہ یا افراد یقینی طور سورہ دین
دعا مستحق بیاموندی دی، نودھغوی دیارہ دے پختلانو
موقعو بد دعا گائے کرے دی، خوکلہ چہ یوسپے بد دعا
ہم کوئی، نوکونہ دبین مطابق روچے ہنہ لہ دھرا لحاظ

اوهرحیثت نہ دایقین او اطمینان و رکول پکاری اچہ
دین د عیبی دیارہ یوسرے واقعی مستحق دے اوکے نہ،
شیرم خصلت دادے، چہ پہ مؤمنانو او اہل قبلہ
کین د پہ ہیچ یوسری پہ یقین او وثوق سورہ دکافر،
مشرك یا منافق حکم نہ لکوی، تیغچہ بیخ او واضع ثبوت
بیانہ مومی، پہ چا دکفر حکم کول دیر یونازک اود ذمہ داری
فعل دے، اوبیبر سوچ او فکر اوتحقیق نہ دایسے کول نہ وی
پکار، ددے برخلاف پہ چا دکفر حکم نہ کول پہ علم الہی
کین دخل و رکول نہ پچ کیدل دی، او سنت نبوی اتباع
دے، د مؤمن دیارہ بنہ طریقہ دادے، چہ احتیاط اوکری،
دا خصلت اللہ پاک رحمت اورضا مندی تہ دیر قریب
دے، پہ بل مسلمان دکفر د فتویٰ کولو پہ خائے و سر
دخل ایمان حفاظت اوکری چہ دخدا لے تعالیٰ د
غضب نہ پہ امن شی.

اوم خصلت دادے چہ انسان دیکناہ اومعصیت
کین دحرامو اوناجائزہ خیزو و دکتانوںہ یا ہفے تہ دین
کیدونہ پریہیز اوکری اوخپل اعشاء داللہ پاک دمنوع
کرے شوی خیز و نونہ پچ اوساق، دا احکام الہی احترام
دے، چہ دھفہ دیارہ اللہ پاک خیل بند تہ پہ دنیا او
عقبی کین عزت اوسرفرازی عطا کوئی،
اسم خصلت دادے، چہ مخلوقا تو کین پہ ہیچا دے

خواہ ہنہ مشروری، یا کشر، خپل ناجائزہ بوج نہ اچوی،
اوپہ ہنہ د ظلم زیاتی نہ کوئی، دا خصلت ددین اورو دکور
اوعابد او مخلوق عزت دے، اود دے پہ تعبیل سورہ ہنہ
پہ مؤثرہ طریقہ دامر بالمعروف اونیہ عن المنکر قوت
بیامومی، ہرکلمہ چہ د مؤمن دا روش وی چہ ہنہ د
خپل حاجات اود ضرور، یا نود پارہ اللہ پاک نہ علاوہ نور
مخلوقات تہ توجہ نہ کوئی اونہ دھغوی پہ صدقا تو نظر
غور کوئی، نوانتہ پاک ہنہ د توکل اواستغنا پے مٹلہ
صفا نو بنا د کریں، دا خصلت دتوحید اواخلاص داچہ
درجے بیاموندی د پارہ دتولونہ اہم اوفائدہ مند صفت
دے.

نہم خصلت دادے، چہ مسلمان دحرص اوھوس پہ
دام کین کیر نہ شی، اللہ پاک پہ ورکریے شوی نعمتونو
شکر اوباسی او مخلوقات د خپلو حاجاتو مرجع اونہ
گر کوئی، دا د توکل روح دے، اود اعتماد علی اللہ اصول
اوداد ہفے برکزییہ بندکان حق تعالیٰ او اولیاء اللہ د
علاماتو نہ دے، چہ ہغوی مخلوقا تو سورہ ربط قطع کہہ او
اللہ پاک سورہ لے خپل روحانی اومعنوی تعلق محکم کہہ،
اودنیا اوعقبی کین ورتہ سعادت اواخلاصی حاصل شو،
لسم خصلت دادے، چہ تواضع اختیار کریں، اوچیز
او انکساری خپل شعار جوہ کریں، تواضع سورہ مسلمان

درجہ پورے تکیہ دی، اود خالق او مخلوق پہ نزد ہنہ د
عزت او وقار خاوند شی، دھنہ پہ دعا اوسنا جا تو کین
دا آثر پیدا شی، چہ ہنہ د دنیا او آخرت دکوم خیز ارادہ
اوکری، اللہ تعالیٰ ہنہ پورے کوئی، دا خصلت دتولعبادتو
اصل دے، اود ایمان او اخلاق قول نیچکے صفتونہ ددے
نہ پیدا کیری، دے خصلت سورہ مؤمن دھفہ اولیاء اللہ
سیرت بیامومی، چہ راحت یا تکلیف او خوشحالی یا غم
ہرحالت کین د اللہ تعالیٰ نہ راضی وی، اوہم دا خصلت
پہ حقیقت کین کمال فتویٰ دے، اود تواضع تشریف دا
دے چہ انسان ہیچو کسب اودانی اونہ کتری، اوچا
سورہ چہ پوچائے شی، نوداے و اوکتری، چہ ممکنہ
دے، علم الہی کین داسرے درجہ اوصفا تو کین خاناہ
زیات وی، نوکہ ہنہ ددے نہ ورکوتے ہم وی، نوپو
د شی، چہ ہنہ بہ اللہ پاک دومرہ نافرمانی نہ وک
کری، خومرہ چہ ما کرے دے، اوپہ دے وجہ ہنہ خمانہ
بہتر دے، اوکہ ہنہ ددے نہ لوئے وی، نوداے و اوکری
چہ ہنہ خمانہ تکبیر عبادت شروع کرے دے، اوخما
نہ زیاتے نیکی لے کرے دی، پہ دے وجہ ہنہ خمانہ
بانڈ دے، اوکہ ہنہ عالم وی نوپور د شی، چہ ہنہ
تہ ہنہ نعمت اوفضیلت ورکریے شوے دے، چہ ہنہ
تہ خمار سائی نشتہ، ہنہ خوہنہ خے زدہ کیری اومعلوم

کری دی، چہ خُدا دطاقت نہ پھر دی۔ بد دا چہ ہفتہ
 عام پہ کالی پناشتہ دے، اوردھے پہ وجہ دخیلے عقیدے
 او عمل دا صلاح فائدہ ترے ہم اخیلے۔ نو دھتہ فضیلت
 او برتری پہ ما ثابتہ دے۔ اوکھ ہفتہ جاہل وی، نو داے
 د اوداں چہ ہفتہ ہرغورہ د اللہ پاک نافرمانی کرے
 دے، ہفتہ کے دے علم ہی پہ وجہ کرے دے پہ دے جنت
 پہ مادہ ہفتہ برتری ظاہرہ دے۔ اوکھ کافر وی، نو داے
 د اوداں، چہ زک نہ پوہیریم۔ کیدے شی چہ ہفتہ
 مسلمان شی او اللہ تعالیٰ دخیل فضل اونسرت
 پہ وجہ ہفتہ نہ حق لارے اونبائی۔ او بیاد ہفتہ خاتمہ
 پہ اسلام او ایمان اوشی، نو مالہ دھتہ سپکاوے نہ
 دے پکاس۔
 نو تواضع د دیرو بشکلو صفو نوجریہ دے۔ او پہ دے
 انسانی طبیعت کین دکتور فہرے خائے خلق خدا سہ
 د ہمدردی، محبت او شفقت جدبات پیدا کیری۔ دے
 نہ علاوہ چہ سہے متواضع شی، نو اللہ پاک کے دتس د
 آقا نو محفوظ ساتی۔ او د خلقت پہ زبرون کین دھتہ د
 پارہ عزت پیدا کیری۔ او پہ خیلو مقبول او محبوب بنکوانو
 کین کے شمار کیری۔
 حدیث شریف دے ! تواضع دعبادت مغز دے
 د متقانا او راست باز، د خلقتو بہ دے کیری۔ بل ہفتہ

د دے نہ افضل نہ دے پہ برکت دمؤمن ژبہ دتو یا تو
 او زبہ آزارو نکو خیرونہ محفوظ وی۔ او ہفتہ پہ ظاہرہ او
 باطن کین یکساں وی۔ ہفتہ نہ خیلہ دچاہیت کوی نہ
 د بل چاہ نہ دچاہیت اور بدل خواہی، حکمہ چہ قرآن او
 حدیث کین دغیبت دیرمذمت رابطے دے۔
 اللہ پاک د موبن او تاسوقول د تواضع پہ بشکل صفت
 بنا د کیری۔ آمین۔
**مقالہ (۷۹) د حضرت پیرانویہ مرض الموت
 او وصیت**
 پہ مرض الموت کین شیخ عبد الوہاب صاحب دخیل
 پلا د حضرت پیرانویہ رحمتہ اللہ علیہ پہ خدمت کین مرض
 اوکھ چہ ماتہ داے وصیت او فرمایا، چہ زکہ پرے تاسو
 نہ پس عمل کوم۔ نو حضرت اور تہ ارشاد او فرمایا: ”پہ
 تا لازم دی، چہ ہمیشہ د اللہ تعالیٰ نہ ویرہ کوے۔ او
 دھتہ پہ مخلوقا تو کین دھیچا نہ خوف اونہ کرے۔ د
 اللہ پاک نہ سوا بل ہیچا سہرہ خیل امیدونہ او حاجات
 مہ وابستہ کوے۔ خیل قول کارونہ اللہ تعالیٰ تہ او سپارہ۔
 او اللہ پاک نہ سوا پہ ہیچا تکیہ مہ کوے کہ چہ دانہ
 دے۔ او د اللہ پاک دذات او صفاتو متعلق پہ کلکہ توجہ
 اختیار کرے، چہ دباری تعالیٰ پہ توحید دتولو
 اجما دے۔“

ہرکھ چہ دمؤمن زک اللہ تعالیٰ سہ خیل تعلق
 درست او مضبوط کیری، نو عقیدے او عمل ہیچا یونہ
 صفت دھتہ نہ خارج نہ وی۔ حضرت پیرانویہ صاحب
 او فرمایا: ” زکہ بوداے مغزیم چہ ہفتہ پوست نہ لگا
 یائے خیل اولاد تہ خطاب او فرمایا: ” تاسو خدا دخوانہ
 پہ دے شی۔ حکمہ چہ پہ ظاہرہ زک تاسو سہرہ ہم۔ او پہ
 باطن کین بل چا سہرہ۔ ستاسو نہ علاوہ نو خلق ہم
 شتہ، چہ مالہ رابطے دی۔ ہفتوی لہ خائے ورکری۔ او د
 ہفتوی ادب او کیری۔ دھتوی دپارہ داخالے وسیع
 کرگی۔ دے خائے کین د خدائے تعالیٰ د رحمتو نوزول
 کیری۔ حضرت محبوب سبحانی ” بہ پہ دے حالت کین
 اکثر د ” وَعَلَيْكُمْ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ ” او
 ” اللہ پاک د خنونی او ستا سو مغفرت نمیب کیری۔“
 ارشاد او فرمایلو۔
 دے دوران کین بہ بعض اوقات دوگی فرمایلو
 ” زکہ د اللہ پاک نہ ماریوا مخلوقا تو کین دھیچا نہ نہ ویرہ
 حتی چہ د ملک الموت نہ ہم ویرہ نشتہ۔ اے ملک
 الموت ! زکہ ستا دخالق او پرورس دکار نہ ویریم، تانہ
 ہرگز ویریم۔“ داے او فرمایلو اورچ مبارک کے دا
 بدن نہ پیرواز او کرلو۔ پہ دوگی د د خدائے تعالیٰ جنتو
 وی او سلامونہ۔“

د حضرت پیرانویہ صاحب د دھا مو حضرت عبد
 الرزاق ” او حضرت موسیٰ صاحب ” خیل دواہرہ لاسونہ
 د مصالحتی (چوہ تازہ) پہ طور او چنول او خورول۔ او
 بہ کے دا ارشاد او فرمایلو: ” وعلیہم السلام ورحمۃ اللہ
 وبرکاتہ۔“ توبہ کوئی۔ او خیل صفا کین داخل شی۔ زکہ
 اوس تاسو بلہ راکم۔ دے نہ پس پہ دوئی ” د مراد
 کیفیت خورشو۔ او ذکر الہی کین اصل باللہ شو۔ رضی
 اللہ عنہم ورضوانہ۔ ” اِنَّا لِلّٰہِ وَاِنَّا اِلَیْہِ رَاجِعُونَ ہ
مقالہ (۸۰) د حضرت محبوب سبحانی بقیہ کلام
 د باطنی تا اثرات او کشف او مشاہدے پہ لحاظ خا
 او ستاسو او دنور مخلوق پہ میخ کین دزکے او آسمان
 فرق دے۔ نو تاسو ما پہ بل سہی او بل پہ مامہ قیاس
 کوئی۔ یا ترے د دوئی خائے عبد الرزاق صاحب د مرض
 کیفیت او پونستہ۔ نو ہفتہ تے او فرمایلو۔ ” لمانہ دھتوک
 درے تپوس نہ کوئی۔ حکمہ چہ زکہ د اللہ پاک د علم مطابق
 دیو حال نہ بل تہ منتقل کیریم۔ دے وخت کین ہیچا برائتا
 یا فرشتہ خا پہ مرض نہ پوہیری۔ د اللہ حکم سہرہ د اللہ
 علم نہ ساقط کیری۔ حکم بدلیری۔ لیکن دھتہ علم
 نہ بدلیری۔ حکم منسوخ کیدے شی، مگر دھتہ علم
 منسوخ کیدے نشی۔
 اللہ پاک چہ کوم خیز خواہی، ہفتہ فنا کوی۔ او چہ

قصیدہ بردہ

مُصَنَّف د قصیدہ بردے د مصنف نوم شیخ شرف الدین ابو عبد اللہ محمد بن سعید بوسیری دے۔ شیخ شرف الدین صاحب پہ بوسیری وچ دشوال ششمہ ہجری (مطابق ۱۱۱۳ھ) د ملک یمن پہ بوسیر نوے علاقہ کنیں پیدا شوے وو۔ دو د ژوند حالات ویرنہ دی معلوم، خود مرگہ کنے معلومہ ده چه دے دخیل وختہ یو ہونیا خوش نویں، متبر عالم اویولوے بزماک وو۔ دو د وفات متعلق ہم مختلف روایات دی۔ خود مقریری او ابن شاکر د تحقیق مطابق دے پہ ششمہ ہجری (مطابق ۱۱۹۱ھ) کنیں وفات شوے دے (پہ حوالہ دانسائیکو پیدیا ان اسلام جلد اول ص ۱۱۸) او پہ مصر کنیں امام شافعی صاحب مزار سورہ نزدے دفن شوے دے۔ دو د برے قصیدے لیکے دی۔ خوب ہفے کنیں چه کوم شہرت قصیدہ بردے تہ حاصل دے۔ دیے قصیدے نہ دے نصیب شوے۔

وجه تسمیہ د قصیدہ بردے اصل نوم **اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ** یا **اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ** دے۔ یہ دیکیں قول دوہ شپتہ دیاسہ یوسل شعرونہ دی دے تہ قصیدہ بردہ جگہ وائی، چه کوم وختہ دے ناظم یعنی لے قصیدہ ہفے اشعار تہ وائی چه یو شاعر دخیل ممدوح پہ صلتہ اومدح کنیں بیان کرے وی۔

کوم خیر عواری، ہفہ قائم ساتی، ہفہ سرہ لوج محفوظ دے دہفہ دکار نو دہفہ نہخوک تپوس نشی کرے۔ او دہند یا نو نہ بہ دہفوی دہملو نو تپوس کرے شی۔ اوصفا الہی پہ بارے کنیں چه کوم خبر ونہ موز تہ یہ کلام الہی کنیں رارسید لی دی۔ ہفہ ہم ہفہ شان پہ دنیا کنیں ظہور دیا موی۔

حضرت کوئے عبد الجبار صاحب ددوی نہ تپوس اوگہ، چه سناسو بدن مبارک کنیں کوم اندام دے وخت درد محسوسوی۔ نو حضرت ورتہ او فرمائیل عمّا قول اعضا دے وخت درد مند دی۔ لیکن الحمد للہ خمازہ درد مند نہ دے۔ دہفہ تعلق اللہ تعالیٰ سرہ بالکل درست دے۔ پہ مرین الموت کنیں بہ حضرت فرمائیل۔ د اللہ پاک نہ سوا بل ہیغولک معبود نشتہ۔ ہفہ پاک برقا و زندہ وخت د مرگہ اوفنا نہ بے خوفہ دے۔ او پہ خیل قدرت کاملہ پہ تہ لوکا ساتو حاکم او غالب دے۔ تہول مخلوقات کے پہ مرگہ مغلوب کری دی۔ د اللہ پاک نہ سوا بل ہیغولک معبود نشتہ۔ او محمد صلی اللہ علیہ وسلم دہفہ رسول دے۔ زہ ہفہ کلمہ توحید و خدا کے تعالیٰ نہ مدد عوارم۔

حضرت کوئی موسیٰ صاحب فرمائی چه دو قات کید و پہ وخت حضرت دے دے خله او فرما بیل: **اللہ اللہ اللہ اللہ** اور وچ صدارت کے اد اذ انہ کہ۔

د اہفہ خطبات او مقالات دی، چه حضرت محبوب سبحانی بہ دہفہ اد پہ جامع مسجد کنیں خپلو عقیدت مند و اورید ونگو او خپلو مرید انو تہ ارشاد فرمائیلو۔ **اللہ پاک و موز قول د حضرت د ذات پابرات** او دے خطبا کہ یہ برکت پہ باطنی اور جانی اسرار و معمورہ کری او فلاح دارین مو د نصیب کری۔ او پہ ایمان او اسلام مو د ثابت قدم اوساتی۔ او پہ دے مقالاتو د عمل کولو او دے د تبلیغ او اشاعت توفیق د را کری۔ **آمین بجزمت سید المرسلین صلی اللہ علیہ وسلم و علی جمیع الانبیاء و الأولیاء** یا **أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ ط**

کتاب فتوح الغیب ختم شو۔
الحمد لله

شیخ شرف الدین صاحب کوزن (فالج) او وہ - نوے پر
 تھے تنگ شو. ارادہ ہے وکلہ - چہ وقت صیدۃ بہ یہ صلح
 د حضرت محمد رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم کیں اولیگی
 اور ہفتہ بہ وسیلہ بہ دیورس دکار نہ صحت او غواری - ہر کہہ
 چہ قصیدہ ہے تیاری کرے، نویت ہے او کہ، چہ محمد مصطفیٰ
 صلی اللہ علیہ وسلم بہ زیارت مشرف شی - او قصیدہ ہلتہ
 اور سوی - ناگہانہ د شیے کے حضور صلی اللہ علیہ وسلم بہ خوب
 کیں اولیدلو - خپل حال ہے ورتہ عرض کہہ - نو نبی اکرم صلی
 اللہ علیہ وسلم پرے لاس مبارک رانیکل - او بخادیر کے پرے د
 پاس خورکہ - او ورتہ ہے او فرمایا، چہ خک پاسہ چور پور
 چہ صحن مید ارشود نو حکم چور او تندرست وو - قصیدہ
 نہ قصیدہ بردہ خکہ وائی چہ مرض بہ حالت کیں بہہ
 شیخ صاحب، حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم د شفا
 خاد رخور کرے وو - دوسے وجہ نہ دا قصیدہ بہ قصیدہ بردہ
 مشہورہ شوہ وائی چہ صبا سحر شیخ شرف الدین د کورنہ
 اورت نو بہ دروازہ کیں ورتہ یوقیر ولان فو - ہفتہ ورتہ
 عرض او کہ چہ کہہ قصیدہ تا سو د رسول اللہ صلی اللہ علیہ
 وسلم بہ صفت کیں چورہ کرے دہ - ہفتہ ماتہ عنایت کریں
 بہ دے وجہ بہ خلق کیں د دے قصیدے نوم خورشو چہ
 دمکک الظاہر وزیر بہاء الدین نہ دا خیرہ اوریدہ نو
 ہفتہ دا قصیدہ بہ سرو زرا اولیکہ - دادب دیارہ ورتہ

سرتورس سر اوریدہ - دا کے واوریدہ - او قول عمر کے دے
 د برکات عظیمہ نہ فیض حاصلوو - یہ تولد اسلامی دنیا
 کیں دا قصیدہ دیورہ مقبولہ دہ - ددے ویرے شے لیکے
 شوے دی - او مختار شاعرانو پرے شعرونہ ویشی دی - ددے
 نہ د تبرک حاصلوو دیارہ بہ شمارہ قیسے مشہورہ دی -
 د قصیدہ بردہ نہ شعر بہ مصرکین بہ مصطفیٰ الباقی
 صطیح کیں بہ دے شعر کیں چاپ شوے دہ - او دا سلامہ کالج
 پینور (پینور یونیورسٹی) بہ علوم شرقیہ لائبریری کیں بو
 خود غہ چاپ شوے شیخ د کتابک لاندے نہ ہم موجود
 دی - پینتو آکیر کیں چہ د ناہ شیخ او کتا یونیورسٹی د
 قصیدہ بردے خوقامی او شیخ شیخ دلتہ ہم موجود دی -
 د قصیدہ بردے د فضیلت
فضیلت او خصوصیت او خصوصیت بہ خقل کتابونو
 دیرشہ راوی - بلکہ مشائخو دھر یو شعر جدا جدا تاثیر
 بنو دے دے تکہ د مثال بہ طور چہ عاملان د قصیدہ
 بردے دا شعر ہے
 هُوَ الْوَجِيهُ الَّذِي تَرَى شِعَاعَهُ
 لِكُلِّ هَدَلٍ مِنَ الْاَهْوَالِ مُنْتَجِمٌ
 د ہر مراد دیارہ آکیر کیں خود دے ویرے نہ چہ د
 ہر یو شعر تفصیل لہ د ہر کالے پکار دے مونہ د اختصار
 نہ کار اخلو -

قصیدہ بردہ
 بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
 اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي اَخْتَارَ مِنْ عَدَمٍ
 ۱- دَمْرًا الْمَسْلُومَةَ عَلَى الْخَيْرِ فِي الْقَدَمِ
 اَنْ يَكْتُمَكَ جِسْرًا يَنْسِلُكَ
 ۲- مَرْجَحًا دَمًّا جَزِيًّا مِنْ مَقْلَبٍ يَدَمُ
 اَمْ هَدَيْتَ الرَّيُّوْنَ بَلْمَاءٍ كَالْمَلَسَةِ
 ۳- دَاوَمَسَ الرَّيُّوْنَ فِي الْكَلْبَاءِ مِنْ اِنْتَمِ
 فَمَا لِيْ بِكَ اِنْ كُنْتَ اَلْمَعْنَا هَمَّاسًا
 ۴- وَ مَا لِيْ بِكَ اِنْ كُنْتَ اسْتَقْبَلْتَهُمْ
 اَيَسُّبُّ الْقَسْبَ اَنْ اَلْحُبُّ مُسْتَكْبِمٌ
 ۵- مَا بَيْنَ مُسْتَحِمٍ مَشْمًا وَمُسْطَرِّمٍ
 لَوْ لَا اَلْهَوَايَ لَمْ يَكُنْ دَمًّا عَلَى طَلِيٍّ
 ۶- وَلَا اَوْقَدْتَ لِيْ كَرِيْمًا يَنْبِيْءَ وَ الْعَسَمِ
 فَكَيْفَ تُنْكِرُ حُبًّا بَيْنَكَ مَا سَهَمْتِ
 ۷- بِهَ عَيْنِكَ عَدُوْلَ الدَّمْعِ وَ السَّقَمِ
 وَ اَنْتِ كَالْوَجْدِ حَكِيْمِيْ عَسِيْرِيْ وَ حَسَنِيٍّ
 ۸- وَ تَقَالِبِ الْبِقَارِ عَلَى مَدَائِكِ وَ الْعَسَمِ
 لَعَسَ سَلَى طَيْفٍ مِنْ اَهْوَايَ فَاَرْقَنِيْ
 ۹- وَ اَلْحُبُّ يَغْتَرُّ مِنَ الْاَسَدِ اِنْ يَأْتَا لَسَمِ

۱- چہ نام د یو کالے دہ دیکہ او معنی بہ سبب کیں -
 ۲- چہ نام د یو کالے دہ دیکہ او معنی بہ سبب کیں -
 ۳- چہ نام د یو کالے دہ دیکہ او معنی بہ سبب کیں -
 ۴- چہ نام د یو کالے دہ دیکہ او معنی بہ سبب کیں -
 ۵- چہ نام د یو کالے دہ دیکہ او معنی بہ سبب کیں -
 ۶- چہ نام د یو کالے دہ دیکہ او معنی بہ سبب کیں -
 ۷- چہ نام د یو کالے دہ دیکہ او معنی بہ سبب کیں -
 ۸- چہ نام د یو کالے دہ دیکہ او معنی بہ سبب کیں -
 ۹- چہ نام د یو کالے دہ دیکہ او معنی بہ سبب کیں -

مظلوم پینتو ترجمہ
 (لہ عبدالقادر خان خٹک)
 ۱- تَنَا دَ اللّٰهِ يَاكُ چہ بے پدا کرو لہ عدم
 بیا درو بہ بیغمہ چہ دے مختار د کل قدر
 ۲- نَہَ پوہیزم زبہ دریا د کرہ بیا یاران د کسہ
 چہ مردم لہ دوو سترگو او بیضی ورسو دم
 ۳- باد دیار د کوشے خاور بہ خوش شیم درلوع راوی
 باپ غرہ دیا ولہ لوریہ بریننا شولہ بہ تو رہم
 ۴- دا د سترگو حال د خک د شچہ او بیضہ نہ او چیری
 بل د صبر ہوش لہ دلہ دروس و لہ دم پر ہر
 ۵- د آگاہ لہ زبہ او پاسہ چہ بہ راز د بیضہ پنا کرے
 یو دسہ او بیضہ دی روا ہے بل د زبہ دسہ مضطر
 ۶- نہ بہ تا دیار د خنبو بہ لیدہ ڈرا خریاد کرے
 نہ بہ خوب لہ تاند تل بہ یاد دیان بود عسلہ
 ۷- ہیچ انکار د بیضہ مہ کرے دویہ گواہان د پناہ
 ۸- د داریہ ستاپرچ گواہ دی بوہ او بیضہ نسل نسیم
 اوس بہ تا بان دسہ اثبات د خپل میں د بیضہ اوشہ
 ۹- چ و زبہ لکھ زبہ کل دسہ تن و اوج شہ بہ پریشم
 ہم دیار د سترگو خیال م پر و خوب لہ دوا د سترگو
 د تمام جہان لذت لہ سوئی وری د عشق اکم

لہ علم - معنی نیزہ - ع - نسیم - ناروغشیا - بیماری

۱۰ يَا لَيْلِي فِي الْهَوَى الْمُدْرِيَةِ مَعْدِيَّة
 ۱۱ مِيْنِي اِيْتِيكَ وَكَذَلِكَ اَنْصَفْتُ لَمْ تَلْمِ
 ۱۲ عَذَابُكَ خَالِي لَا سِرِّي بِمُسْتَحْتَبِي
 ۱۳ عَنِ الْوَسَاةِ وَكَذَلِكَ اِيْتِي مَسْحَمِ
 ۱۴ مَحْمَدِيْنِي الْبَصِيْحَ لَكِنِّي لَسْتُ اَسْمَعُهُ
 ۱۵ اِنَّ الْمَجِيْبَ عَنِ الْمُدَاَلِ فِي سَمْعِهِ
 ۱۶ اِنِّي السَّهْمُتُ نَسِيْمِي الْقَيْبِ فِي عَدَاوِي
 ۱۷ وَالشَّيْبُ اَبْدُ فِي تَضْعِ عَيْنِ التَّهْمِ
 ۱۸ قَارِي اَتَارِي بِالْشُّوْرِ مَا تَعَطَّشُ
 ۱۹ مِنْ جَهْلِي مَا يَنْدَسِيْرِ الْقَيْبِ وَالْهَمِّ
 ۲۰ وَلَا اَعْدَاكَ مِنْ الْفِعْلِ الْجَبِيْلِ قَدْرِي
 ۲۱ صَبِيْبُ الْمَدِّ بِرَأْسِي مَسِيْرُ مَحْتَمِ
 ۲۲ لَوْ كُنْتُ اَعْلَمُ اِنِّي مَا اَوْ قَسْرُ
 ۲۳ كُنْتُ سِيْرًا مَبْدَايِي مِنْهُ بِالْكُنْمِ
 ۲۴ مَعْنِي فِي سِيْرِ جَمَاعٍ مِنْ عَوَايِيهَا
 ۲۵ كَمَا يُوَدُّ جَمَاعُ الْغَيْبِ بِاللَّحْمِ
 ۲۶ فَلَا تَدْرِي بِالْمَعَانِي كَسْرُ شَهْوِيهَا
 ۲۷ اِنَّ الْتَلْقَا مَيِّقُوِي شَهْوَةَ التَّهْمِ
 ۲۸ وَالنَّفْسُ كَالْقَلْبِ اِنْ تَهْلِيهِ نَيْبُ مَعْنِي
 ۲۹ حَيْبُ الْفَرَاغِ اِنْ كَذِبِي تَنْقَطِعُ

۱۰-۱۱-۱۲-۱۳-۱۴-۱۵-۱۶-۱۷-۱۸-۱۹-۲۰-۲۱-۲۲-۲۳-۲۴-۲۵-۲۶-۲۷-۲۸-۲۹
 له غم - کونہا کے - شہ قزم - شعری - کمزوری - کلمہ - وائے - قیرہ
 جہل سے - یعنی - بدلے - کلمہ - جہل - بدلے - جہل سے - کلمہ -

عاشق شوے چہ منہ کے گم کرے پہ عاشقان
 ۱ ملامت مہمست کی وینہ ہرچہ وہاں نہ گم
 ۲ محبت بہ زہ تر کومہ دیا رہی لوم ساتھ
 ۳ پہ نعرہ نعرہ دیا عوام دیرہ نہ گم لہ عالم
 ۴ نصیحت دنا صاحب کو کلمہ نہا پہ غور و اور سر
 ۵ چہ عاشق پہ عاشق کین لہ نامہ صوری اصم
 ۶ ما تہمت پہ عاشق کین دیرہ پہ نامہ و کوی
 ۷ کدھر شو پہ بند و نیلو پیمان نہ دی مہم
 ۸ اشارہ نفس دے چہ ماتہ امر تل کہ مہ بدی
 ۹ زہا ددہ کہ وہ دین کار کرم ویرہ نہ گم لہ ہم
 ۱۰ دحرمت لائق استازہ مہ پکوری را مہلہ شو
 ۱۱ ما لے ہیتر اکرام اونہ کوی لکہ کہ اہل کرم
 ۱۲ کلام زہہ کچہ دہیو وینو حق پہ پکالی نہ گم
 ۱۳ ما بہ تل پہ ویرہ نور لہ لہ خیلہ عمر سم
 ۱۴ خیا نفس یو سو کین اس دے ترک کلام پر پالی
 ۱۵ یو شہسوار ہے پیدا شوے چہ لے ساز کوی
 ۱۶ پہ احسان غلام خیلہ نفس یوہمہ بد غلام دے
 ۱۷ پہ احسان سیرہ لا زہی دعیمان پہ لور کلام
 ۱۸ نفس پہ مثل دھلک دے دہیو و عدوت اعلیٰ
 ۱۹ درضاع عدوت لے و رک شہ چہ لہی شہ منظم

۱-۲-۳-۴-۵-۶-۷-۸-۹-۱۰-۱۱-۱۲-۱۳-۱۴-۱۵-۱۶-۱۷-۱۸-۱۹
 لہ جدا - بیل - پر پکریے

۲۰ قَاضِيَتْ هَوَاهَا وَمَا ذُوْرُ اَنْتَ تُوْلِيْتِي
 ۲۱ اِنَّ الْهَوَى مَا تُوْلِي يُمَسُو اَدَيْسِمِ
 ۲۲ وَرَاعِيهَا وَهِيَ فِي الْاَعْمَالِ سَائِيْتِي
 ۲۳ وَاَنْ هِيَ اسْتَحْبَتِ الْمَسْرُوعِي وَدَلَيْسِمِ
 ۲۴ كَمْ حَسْبَتْ لَدَا يَلْمُو قَابِيْلَتِي
 ۲۵ مِنْ حَيْثُ كَمْ يَبْدُرُ اَنْ التَّمَّ فِي الدَّيْسِمِ
 ۲۶ وَاحْسِنِ الدَّ سَائِيْسَ مِنْ جُوْجٍ وَمِنْ تَبِيْعِ
 ۲۷ قُرْبِ تَحْمَسَةِ شَرِّ وَتَبِنِ السَّخْمِ
 ۲۸ وَاسْتَفْرِجِ السَّمْعَ مِنْ عَيْنِي وَدَائِمَتِي
 ۲۹ مِنْ الْمُحَارِبِ وَالسَّرْمُ حَيْبَةَ الْهَدْمِ
 ۳۰ وَخَالِيْبِ النَّفْسِ وَالشَّيْطَانِ وَاعْيِيهَا
 ۳۱ وَاِنْ هُمَا مَحْمَلَاكُ الْبَصِيْحِ قَا تَهْمِ
 ۳۲ وَكَذَلِكَ تَطِيْعُ مِنْهُمَا حَصْمًا وَلا حَكْمًا
 ۳۳ قَا تَنْتَ تَعْرِفُ كَيْبَةَ الْغَضْمِ وَالْحَكْمِ
 ۳۴ اسْتَعِيْزُ بِاللّٰهِ مِنْ قَوْلِي يَدُوْسِي
 ۳۵ لَعَدُوْ سَيْبِيْ يَمُ تَسْلَدُ لِيْزِي عُمِي
 ۳۶ اَمْرُكَ الْغَيْبُ لَكِنِّي مَا اَسْمَعُكَ بِه
 ۳۷ وَ مَا شَقَقْتُكَ كَمَا قُوِي لَكِ اسْتَعْمِ
 ۳۸ وَ لا تَزِدْهُ قَبْلَ الْمُوْتِ تَابِيْلَتِي
 ۳۹ وَ لَمْ اَصِلْ يَوْمِي قُرْبِي وَ لَسْتُ اَصْمِ

۲۰-۲۱-۲۲-۲۳-۲۴-۲۵-۲۶-۲۷-۲۸-۲۹-۳۰-۳۱-۳۲-۳۳-۳۴-۳۵-۳۶-۳۷-۳۸-۳۹
 ملے ہضم - پہ - یعنی - شہوہا کے - چہ - یعنی - اولاد نہ کر دے

آرزوہمہ و رکوعہ دہا لہ چہ غالب دریا کدہ نشی
 ۱ صورت بھرنے خراب کہ چہ ڈشہ پانڈ حکم
 ۲ تدا نفس اریہ معور کہ دستا پہ رضا دروسی
 ۳ کہ لہ مرادہ ستا خلاف کہ نور پہ عدال کاسم
 ۴ نفس مہلک لذت بیگتہ وینکارا پہ سبہ صورت کہ
 ۵ لکہ و دگلوک غلام پہ لہ دین طعام کین سم
 ۶ لا پہ لورہ کین مکرونہ تر مورہالی ددہ ویرہ
 ۷ ترے خذ کوی کہ ہر شوے ریاست کین پہ ملامت
 ۸ دغہ ستر کہ چہ و کہ دی دو پیر و گنا ہونو
 ۹ نوزیوہ و رکھنے اویسہ کوی لازم پہ شان ندم
 ۱۰ نفس شیطان خالی دشمن دہیہ و نیل لے غلام کوی
 ۱۱ لہ جنتہ ہم دوی دوا پور داویستلے دے آدم
 ۱۲ اطاعت لے ہرگز مہ کوی غلیبان کلا خیلیری
 ۱۳ ترا اید لے ورا تگہ ورتہ کمرہ دوارہ مار لورم
 ۱۴ ہر سبہ لچہ لے کردارہ دگفتار تہیہ غواری
 ۱۵ ذفر نہ امید واری کا پہ معنی لہ دی عقم
 ۱۶ نصیحت بہ کجا پہ مشکل پہ تابا ندے اشرا
 ۱۷ چہ زہ نہ یہہ سم شوے تاتہ وائم اسقم
 ۱۸ ما تر مرگہ لادغلو ہیتر طاعت توینہ اونہ کوی
 ۱۹ ہے لہ فرض کو کہ حق دے ادائہ شول ہفتہ دم

۱-۲-۳-۴-۵-۶-۷-۸-۹-۱۰-۱۱-۱۲-۱۳-۱۴-۱۵-۱۶-۱۷-۱۸-۱۹
 لہ غم - دشمن - لہ سم - زہر

ظَلَمْتُ سَكَّةَ مِنْ أَخِي الْقَلْبَاءِ إِلَى
 ۳۰ أَنْ اشْتَكَيْتُ قَدَّمَ مَاءُ الْقَمَرِ مِنْ دَرَمٍ
 ۳۱ وَشَدَّ مِنْ سَعْبِ أَحْسَادِهِ وَطَلَبِي
 ۳۲ نَحْتِ الْجَارِيَةِ كَشْحًا مَرُوفَ الْأَكْمِ
 ۳۳ ذَرَاوَدَتْهُ الْجِبَالُ الشَّمَّ مِنْ ذَهَبٍ
 ۳۴ عَنْ نَفْسِهِ فَأَرَاهَا أَنْبَسًا سَكَمَ
 ۳۵ وَآكِدًا مُرْدَةً فِيهَا مَسْمُورَةٌ
 ۳۶ لَأَنَّ الْمَسْرُورَةَ لَوْ تَدَعُو عَلَى الْوَسْمِ
 ۳۷ وَكَيْفَ تَدَعُو لِي الدُّنْيَا مَسْمُورَةٌ مِنْ
 ۳۸ لَوْلَا لَمْ تَخْرُجِ الدُّنْيَا مِنَ الْمَدَامِ
 ۳۹ مُحَمَّدٌ سَيِّدُ الْكَوْكَبِينَ وَالسَّعْدَيْنِ
 ۴۰ وَالْعُرَيْنَيْنِ مِنْ مَسُوبٍ وَمِنْ عَمَمٍ
 ۴۱ نَسِيْنَا الْأَمْرَ السَّاحِي فَكَلَّا أَحَدٌ
 ۴۲ أَسْبَرَ فِي قَوْلٍ لَمْ يَشْفَ وَلَا تَمَمِ
 ۴۳ هُوَ الْعَيْبِيُّ الَّذِي كُرِّجِلَ شَقَاعَتُهُ
 ۴۴ لِسَكَلٍ هَذَلٍ مِنَ الْأَهْوَالِ مُقْتَدِمِ
 ۴۵ دَمَائِي اللَّهُ فَا لِمُسْتَعْبِدُونَ بِمِ
 ۴۶ مُسْتَعْبِدُونَ بِحَبْلِ حَيْرٍ مُتَّصِمِ
 ۴۷ فَاتَى السَّيِّئِينَ فَا خَلَقِي فِي لَيْلِي
 ۴۸ وَتَرَيْدَا الْكَوْبَ فِي عِلْمِي وَلَا كَوْبِ

۴۹ یہ ہے معصوم تجاوری کی کوئی۔ یعنی نبی علیہ السلام ہائیکے ضرورت تو تجاوری نہ ہو کرے۔

لہ ما پاتے شوست دھنہ چاہیہ پہلعت کین
 ۳۰ یہ ڈیر ڈیر ولایہ اوشو دنا زکوینو ورم
 ۳۱ خان کے موہنہ کہہ ہیگلہ داویشوپہ ڈوچی
 ۳۲ تل بہ دہ ڈیرے لوبے تول کانری پہ شکم
 ۳۳ لوئے لوئے غونہ ورشوہج نظرے پے ونہ کرو
 ۳۴ نرا ودہ نہ بنکاری لوہیشہ تر خاورو کم
 ۳۵ دحضرت زریہ بہ مفیوط وؤکہ بہ ویر ضرورت
 ۳۶ ہیجہ یوضرومات لے لا تعدو علی العصم
 ۳۷ پہ دنیا کے خٹ حاجت دے چہ زینا او افلاکونہ
 ۳۸ کہ دے نہ وے ، پیدا شوے بہ شوک نہ لوک لعدم
 ۳۹ محمد رسول اللہ چہ دے ہوئے بادشاہ دے
 ۴۰ دسویو دپیرویو دسویو دسویو دسویو
 ۴۱ حوین ہسے رنگ نیما دے امرکونہ نہی کرکے
 ۴۲ چہ ریشینے تردہ نہ وؤخولک یہ لا اویہ نعم
 ۴۳ بیگانہ بہ ہم لہ دہ نہ دتغییب امیدواری کرکے
 ۴۴ نشتہ غم ددہ دخیلو چہ کاوار لہ هول وغم
 ۴۵ ددہ دین حیل التین کے غم اندوہ دہنہ نہ کا
 ۴۶ چہ دا حیل لے نیوے پہ لاسونف دے حکم
 ۴۷ پہ صورت او پہ سیرت کین بہترین کے دنیا تو
 ۴۸ ہم کریم وؤ ترہمہ وؤ لہ وارو وؤ اعلم

وَكَلَّمَهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ مُلْتَمِسًا
 ۳۰ عَدْلًا مِنَ الْجَعْرِ أَوْرَشَقًا مِنَ اللَّيْمِ
 ۳۱ وَدَاؤِعُونَ لَدَيْهِ عِنْدَ حَرِّهِمْ
 ۳۲ مِنْ لَعْنَةِ الْعُلَمَاءِ أَدْوِينَ شَلْقَةَ الْحَكَمِ
 ۳۳ فَهُوَ الَّذِي نَدَّ مَعْنَاهُ وَصَوَّرَتْهُ
 ۳۴ لَعْنُ امْلُطَلَاءِ حَبِيبًا بَارِعًا الشَّمِّ
 ۳۵ مُتْرَكًا عَنْ شِرْكِيكَ فِي مَحَاسِنِهِ
 ۳۶ فَجَوَّهَرُ الْمُحْسِنِ فِيهِ عَيْرٌ مُنْقَسِمِ
 ۳۷ دَعَى مَا أَدْعَاهُ التَّمَارِي فِي تَيْبِهِمْ
 ۳۸ وَاحْكُمْ بِمَا شِئْتَ مَدْحًا فِيهِ وَاحْكُمْ
 ۳۹ فَالْتُمِبْ إِلَى ذَاتِهِ مَا شِئْتَ مِنْ شَرَفِ
 ۴۰ وَالْتُمِبْ إِلَى قَدْرِهِ مَا شِئْتَ مِنْ عِلْمِ
 ۴۱ فَارَكْ فَسَلِّ رَسُولِ اللَّهِ لَيْسَ لَهُ
 ۴۲ حُدٌّ فَيُعَوِّبُ عَشَّةَ نَاطِقٍ بِقَمِ
 ۴۳ لَوْ تَأَسَّبَتْ قَدْرُهُ إِنِّي أَنُوهَ عِلْمًا
 ۴۴ أَخِي انْمُهْ جِيْنِ بُدْعِي دَارِيْنَ الرَّيْمِ
 ۴۵ لَمْ يَمْتَحِنَا بِمَا نَعَى الْعَمُولِ بِمِ
 ۴۶ جِرْمًا عَكَيْتَا فَلَمْ تَرْتَبْ وَلَمْ نَكُنْ
 ۴۷ أَعْنَى الْوَرْدِ فَهَمَّ مَعْنَاهُ فَلَيْسَ يَرَى
 ۴۸ لِلضَّرْبِ وَالْبُعْدِ مِنْهُ عَيْرٌ مُنْفَجِمِ

ہمکی وارہ نبیان لے لہ علومو مستغید وؤ
 ۳۰ ددہ علم لکہ بحر وؤ تر بحرہ ہم اعظم
 ۳۱ کہہ ظہورے پہ ظاہر کین ترہ وارو آخرود
 ۳۲ خو پہ علم او حکمت کین ترہمہ ووستقدم
 ۳۳ ہم دے دے چہ کامل ووپہ معنی اوپہ ہوت کین
 ۳۴ بیائے خود پہ دوستی کرکے لہ اولاد د آد مر
 ۳۵ دحضرت خوبی واپہ پیر بل شریک ویرکے شور
 ۳۶ جوہر دحسن بناشت پہ دؤ کین وور غیر منقسم
 ۳۷ پہ ہر شان عہد ستاہ حد کے نشتہ دستا یین
 ۳۸ خوترساؤ غونداے مہ شہ خدا کے کوئے عویج
 ۳۹ پہ نسبت کرکے تہ ذات دیغیر تہ دشراف او برکتی
 ۴۰ ہم نسبت کے کرکے و قدرتہ ما شت من عینکم
 ۴۱ ودانا تہ لہ ادراک عاجزی عین ادراک دے
 ۴۲ ددہ فضل ہومرک نہ دے چہ ادائے کرکے یہ ہم
 ۴۳ کہہ انظار دمعجزاتو کے موافق دمرتو دے
 ۴۴ خو چہ واخصتے نامہ شی پرے ژ ونگ بیٹھارم
 ۴۵ پہ اندازہ پہ کے ہرجا تہ دعتل کرکے و تسخیر
 ۴۶ لوئے، ہلک کے فیض مویں لحدیثہ لاجوم
 ۴۷ حقیقت کے لہ خدا پہ نور ہیچا موند لے نہ دے
 ۴۸ دسہ کار کین نزد سے لرسہ سرہ دوار کرکے ہم

۴۹ لہ دم - داستا ہوگیں - شہ یورگ عاجز ویر کمزورے

فتوح ۲۸۷ الغیب

۵۰ کہے نمرچہ دے لہ لہ نہ و رکوبہ خیرکندیا
 ۵۱ کہے نردے ورتے تہ گوریہ پہ دہہ سزگوشی تورم
 پہ دنیا کین وہیجا کہ دودہ قدر بنکارنہ شو
 ۵۲ دقیامت پہ ورچ بہ وینہ احتشام دہمتشم
 کہے او بہ واریہ سیاہی شی ایسے واریہ قلمونہ
 ۵۳ ترقیامتہ سے صفت کین کائے ہستی پر قلم
 منور شول ہمہ واریہ انبیاء دودہ لہ نور
 ۵۴ ہر نبی د نور قطرہ وہ دودہ نور کہے قلم
 دے پہ مثل دہیں ہرور، نور پہ مثل دہیں سوز
 ۵۵ چہ خیل نورے را بنکارہ کہ دوزخ شید نور شورم
 خلق او خلق وود نہیں پہ خلافت کین افضل
 ۵۶ کہے خلق چہ سے بناستہ ووپہ خلقت وولز اکرم
 کہے کل پہ لطافت وون کہے بدرینہ صوت
 ۵۷ کہے سیند پہ سخاوت کہے دہر ثابت قدم
 انبیاء کہے فریضے دی، یاخہ نورچہ موجود است
 ۵۸ خویو دے پکین بادشاہ دے نور ہمد و ہمتشم
 دے گوہر دے سینظیرہ د رحمت د سمندر
 ۵۹ پہ زرا کو نکالو پیروست ووسند کین دقدم
 چہ پہ خلود د روضے دوقل جہان گورہ خوشبو دے
 کہ انکار پہ داوینا کہے دارو او کربہ دخیل شم

فتوح ۲۸۸ الغیب

۶۰ آبارت مؤیدہ عن طیب عنصیرہ
 ۶۱ یا طیب مبتدأ مسئمہ و محکم
 ۶۲ یومر قنرس دینہ الفریس انکسہ
 ۶۳ قد اشد ذفا محلول البؤس والتقم
 ۶۴ و نابت ایوان کسلی و هو مستدع
 ۶۵ کسلی آضنا ب کسلی غیر ملتئم
 ۶۶ و البتار عامدۃ الالناس من استی
 ۶۷ علیک و التہم ساجی العین من سکام
 ۶۸ و ساء ساوۃ ان غاضف بجزوتھا
 ۶۹ و رۃ و اردھا بالفیظ جین قلمی
 ۷۰ کات بالثار ما بالماہ منی کلل
 ۷۱ حرمنا و بالماہ ما بالثار جین حرم
 ۷۲ و اللہ کسلی و الالثار سا طعمہ
 ۷۳ و الحق بکلمہ من معنی و من کلم
 ۷۴ عموا و صغوا قرا علات البثار کلم
 ۷۵ تسع و بارقۃ الالثار کلم لکم
 ۷۶ من نجد ما اخبیر الالثار کلم کلم
 ۷۷ یا و دینہم المعوج لکم یکم
 ۷۸ و بعد ما عابنوا فی الافق من شم
 ۷۹ منعمۃ و فو ما فی الالثار من صم

۱۔ ہمتشم - ۲۔ حائے داحتشام - ۳۔ انشہا - ۴۔ احتشام - ۵۔ اهل فارس
 ۶۔ خوشامای - ۷۔ عنہ -

فتوح ۲۸۹ الغیب

۶۰ خرگندہ دیا کہ اصلہ وو حکمونزہ بیغیر
 ۶۱ ہم پاک پہ اہتہ ا کین ہم ووریاک پہ ہمتشم
 ۶۲ چہ فرس د قنرس سے دیقین پہ میدان رائے
 ۶۳ حکمہ رائے پہ فارسود نغم پہ حائے نغم
 ۶۴ چہ پہ فتح د جہان سے یوقدم پہ بک کبیر
 ۶۵ ہلتہ کسرفہ دم شہ کسری پہ قصروض
 ۶۶ ہم سے اورد زرا کالوشولومرد ویرہ عمہ
 ۶۷ ہم سے ہسے دا ندوہہ دچینونہ لار شوزیم
 ۶۸ پغم دوب دساوہ خلق شوچہ سیند شوہے وچ
 ۶۹ تشکان پہ بیوتہ راغلہ وچ شوہی زراہ پغم
 ۷۰ گویا اورتہ پاک اللہ کربہ د او بوعطا صفت
 ۷۱ پہ دا شان سے کربہ او بو تہ ہم عطا اور ضرر
 ۷۲ کہ وحوش وو کظیور وو کہ بیان وو کہ دیوان
 ۷۳ ہمہ واریہ خوش وقتی کربہ مبشر شو پہ مقصد
 ۷۴ کور کر وو کافران د بشارت سنہ پہ پروا
 ۷۵ اند ارد بوق وودوی تہ پہ نظر کین مععدم
 ۷۶ کا ہنا نو بجو میا نو خیل خیل قوم تہ کربہ بیان
 ۷۷ چہ حق دین پہ جہان را غلو باطل دین شو منعم
 ۷۸ ہم پہ ہفتہ شہر شوہ کربہ نزلہ پہ بختنا نو کین
 ۷۹ غم پہ نور و خاوس ویرہ پراتہ وو دارہ صم

۱۔ شم - ۲۔ بیوست
 ۳۔ د سوز و لو طافت

فتوح ۲۹۰ الغیب

۴۰ حَتَّىٰ عَدَا عَنْ كَلْبِي الْوَحْيَ مُنْهَرًا
 ۴۱ مِنَ السَّاطِئِينَ بَلْمُؤَا إِثْرَ مُنْهَرًا
 ۴۲ كَأَنَّهُمْ هَرَبًا أَبْطَالُ آبِرْهِي
 ۴۳ أَوْ سَكْرًا بِالْمَعْلَىٰ مِنْ رَا حَتْبَرٍ رُحِي
 ۴۴ كَيْدًا أَيْ بَعْدَ تَسْبِيحٍ بِسَطَبِهِمَا
 ۴۵ ذَيْدًا الْمُسْتَجِرَ أَحْسَاؤُ مَلْتَقَمِ
 ۴۶ جَاءَتْ لِدَعْوَتِهِ الْأَشْجَارُ سَالِحَةً
 ۴۷ تَمْشِي إِيَّاهُ عَلَىٰ سَاقِي بِلَا قَدَمِ
 ۴۸ عَاثِمًا سَقَلَتْ سَطْلًا لِسَاكِنَتْ
 ۴۹ قُرُوعَهَا مِنْ بَدَائِعِ الْمُخَلِّ فِي اللَّقْمِ
 ۵۰ سَأَلَ الْعَمَامَةَ أَيْ سَاءَ سَائِرًا
 ۵۱ لِقِيهِ حَذَّ وَطَيْسٍ بِالْهَجْرِ حَمِي
 ۵۲ أَقْسَمْتُ بِالْقَمَرِ الْمُتَّقِي إِيَّكَ لَمْ
 ۵۳ مِنْ قَلْبِهِ نَشَبَةٌ مَبْرُورًا الْقَسَمِ
 ۵۴ وَمَا حَوَىٰ الْعَارُ مِنْ خَيْرٍ وَمِنْ كَرَمِ
 ۵۵ وَكُلُّ كَلْبِيٍّ مِنَ الْكُفْرَانِ عَمِي
 ۵۶ قَالِئِدِي فِي الْفَارِ وَالْمَتْدِي لَمْ يَرِي
 ۵۷ وَهُوَ يَقُولُ لَدُنَّ مَا بِالْعَارِ مِنْ آيَمِ
 ۵۸ ظَلَمُوا الْمُحَامَ وَظَلَمُوا الْعُنُكِيوتَ عَلَىٰ
 ۵۹ حَيْرِ الْبَرِيَّةِ لَمْ تَنْسَجْ لَمْ تَحْمِ

۱۰۰ مسیح : حضرت یونس علیہ السلام کے مینا دار

فتوح ۲۹۱ الغیب

۴۰ لا یخو بہ شیطانا نو تجسس دفرینو کرے
 ۴۱ شول ددہ پہ راتلو جانہ لہ اسمانہ منہزم
 ۴۲ ہسے تبتیدہ بہ دوی د ابطال دا برہ پشان
 ۴۳ یا لکہ مکی لیکرچہ شول پہ مولیٰ ذہن بدل
 ۴۴ دا ارقول دکا نروچہ ہریو تسبیح کو بیان دے
 ۴۵ مانند داستول د مسیو دکب لہ قم
 ۴۶ ہنہ اونے چہ پرے حکم حبیب اوکریو بدللو
 ۴۷ راتلے بہ لہ عینے پہ پندو سبلا قدر
 ۴۸ لکہ اونو بہ سجدا کرے لہ بنا خونہ لے بختے
 ۴۹ ہسے بنا کریدہ بہ لکہ نہ بنا غلے چہ لہ قم
 ۵۰ ہمیشہ لے سائبان وہ سپینہ ورچو سرد پاسہ
 ۵۱ کلہ بل نبی پر دارنگ عزت حرمت و محترم
 ۵۲ لکہ شق لے دقروو ہسے شق لے دیکر
 ۵۳ ور لے کرے ودے تہ جانہ کون و پاس حکم دکم
 ۵۴ ہم سوگندم پر ہنہ چہ یو خیر وو بل کریم
 ۵۵ جوندون لے وو پے غار کین و کفار انا شویو
 ۵۶ ہم ددہ لہ برکتہ د صدیق من د صدقاتہ
 ۵۷ کافران پدوی باندا شولو پرے باغ شورام
 ۵۸ جال کینو کہ عکبوت چہ دا اوہن بیوت یاد بری
 ۵۹ داد دوی اوکافرانو تر میخہ حد شو مستحکم

۱۰۰ لہ قم - مینا دار

فتوح ۲۹۲ الغیب

۸۰ وَقَايَةَ اللَّهِ أَغْنَتْ مَنِ مَضَاعَتِهِ
 ۸۱ مِنَ الدُّرُوعِ وَعَنْ عَالٍ مِنَ الْأَطْمِ
 ۸۲ مَا سَأَلِي الدَّهْرُ قِيمًا وَاسْتَجِرْتُ بِهِ
 ۸۳ إِلَّا وَبَلَّتْ جَوَارًا مِنْهُ لَمْ يُعْمِ
 ۸۴ وَلَا الْكَيْسُ عِنْدَ الدَّارِئِينَ مِنْ كِبَرِ
 ۸۵ إِلَّا اسْتَلْتُ السَّادَىٰ مِنْ خَيْرِ مُنْظَمِ
 ۸۶ لَا تَكْفُرُ الْوَحْيَ مِنْهُ وَوَيْلٌ إِيَّكَ لَمْ
 ۸۷ قَلْبًا إِذَا تَأَمَّتِ الْعَيْنَاتُ لَمْ يَنْسَمِ
 ۸۸ وَذَاكَ جِئْتُ بِلُذُغٍ مِنْهُ مُسَوِّتِهِ
 ۸۹ فَلَيْسَ يُسْتَكْرَىٰ فِيهَا جَالٌ مَحْتَلِمِ
 ۹۰ تَبَارَكَ اللَّهُ مَا وَجَّهَ بِمُكْتَسَبِ
 ۹۱ وَكَذَلِكَ عَلَىٰ غَيْبِ بِمُسْتَكْمِ
 ۹۲ كَمْ أَبْرَأْتُ وَصَبًا بِاللَّيْلِ رَاكِبِ
 ۹۳ وَ أَظَلَقْتُ أَرْبَا مِنْ رَيْثَةِ النَّسَمِ
 ۹۴ وَ أَحْيَيْتُ السَّنَةَ الشُّهُبَاءَ دَعْوَتُهُ
 ۹۵ حَقًّا حَكَّتْ طَرَفِي فِي الْأَعْمُرِ الدَّهْمِ
 ۹۶ بِعَارِضِ جَاءَ أَوْ خَلَّتِ السَّلَاحُ بِهَا
 ۹۷ سَيِّمًا مِنَ السِّيمِ أَوْ سَيِّدًا مِنَ التَّرِيمِ
 ۹۸ وَ حَرَفِي وَ وَضَعِي آيَاتٍ لَمْ تَطْهَرَتْ
 ۹۹ فَلَوْ دَكَرَ الْقُرَىٰ لَيْلًا عَلَىٰ عِلْمِ

۱۰۰ لہ لمیم - د اور کیدو کہ - بیدار

فتوح ۲۹۳ الغیب

۸۰ کہ ہر غروب آفت وی چہ اللہ لے ساندو عشی
 ۸۱ ہیج اندوہ ورتہ نہ رسیبری کہ پے غرہ وی کہ پیم
 ۸۲ ہرستم چہ زلمے وو پے ما کی لے او ما تبتید کرین
 ۸۳ آمان بہ وو ما موندے لہ کل رتخہ لہ کل ضم
 ۸۴ کلہ بہ مجرم دروی سائل ددہ لہ درہ
 ۸۵ چہ کل جود او سغا ددہ پہ ذات وہ ستم
 ۸۶ خوب لے لکہ وحی سرا صدق و صواب وو
 ۸۷ کہ سترگہ پے خوب کرے نو قلب لے لم یسم
 ۸۸ دا خوب دوی دے دنیوت دمرتے نہ
 ۸۹ اون دے ہنہ خوب لکہ چہ وی د محتام
 ۹۰ کل گفتار کردار لے موافق لہ وحی وو
 ۹۱ نہ پہ سحر نہ پہ شعر کہانت و متہم
 ۹۲ خرگک بہ عاقل ورتہ نسبت د جنوں او کہ
 ۹۳ چہ پہ مس لے دلا سونو رفیدل اہل لم
 ۹۴ اوج کال د پاک نبی پہ دما ترکرہ رب کریم
 ۹۵ ہم شولو پر رحمت ددہ تازہ جوار ضم
 ۹۶ ہم ددہ پہ دما قحط مبدل پہ فراخ شہ
 ۹۷ ہم ورینچہ وریدے بہ لکہ سیل وی دعوم
 ۹۸ ما پریرودہ چہ صفت د پاک نبی بیان کریم لہ
 ۹۹ مانند داورچہ بل وی د شیپے پہ لوئے عالم

۱۰۰ لہ لمیم - لہ عدم - سریند

صوح ۲۹۱

۹۰ كَالْعَدُوِّ يَزِيدُ دَاوُدَ مُسْتَنَادًا وَهُوَ مُسْتَكْتَبٌ
 ۹۱ وَكَيْفَ يَنْقُصُ قُدْرًا حَتَّىٰ مَسْكُوكِهِمْ
 ۹۲ فَمَا كَيْفًا قَوْلَ اِمْرَالِ الْمَدِينِ اِلَى
 ۹۳ مَا هِيَ مِنْ حَرَمِ الْاَخْلَاقِ وَالسَّيِّئِ
 ۹۴ اِيَارِكُ حَتَّىٰ مَرَّتِ الرَّحْمٰنُ مَحْمَدًا كَذٰ
 ۹۵ قَدِيْمَةً صِغَةً الْمَوْصُوْفِ بِاَلْقَدَمِ
 ۹۶ لَمْ تُفَرِّقْ بِرَمَابٍ وَهِيَ تَحْمِلُ نَا
 ۹۷ عَيْنَ الْمَعَادِ وَعَيْنَ عَسَاوٍ وَعَيْنَ اِرْمِ
 ۹۸ ذَا مَتِّ لَدَىٰ نَا فَمَا تَشْتَكِي كُلَّ مُعْجَزَةٍ
 ۹۹ مِنَ السَّمِيْتِ اِذْ جَاءَتْ وَكَمْ تَكْتُمِ
 ۱۰۰ مُخْتَلِمًا كَمَا تَكْتُمِيْنَ مِنْ شَكَبَةٍ
 ۱۰۱ لِذِي شِقَاقٍ وَكَذٰ كَبِيْعِيْنَ مِنْ حَكَمِ
 ۱۰۲ مَا حُوْرِيَتْ قَطُّ اِلَّا عَادَ مِنْ حَرْبِ
 ۱۰۳ اَعْدَى الْاَعَادِي اِيْهَا مَلِيْقِيْنَ السَّلْمِ
 ۱۰۴ وَذٰكَ بَدَعْتُمَا دَعُوْا مَعَارِضَهَا
 ۱۰۵ رَدَّ الْعَبُوْرِيْنَ بِيَدِ الْجَبَابِيْهِ عَنِ الْحَرَمِ
 ۱۰۶ لَهَا مَعَارِبُ كَمَوْجِ الْبَحْرِ فِيْ مَدِي
 ۱۰۷ وَتَوَقَّ جَوْهَرِيْ فِي الْحُسْبِيِّ وَالرَّيْمِ
 ۱۰۸ فَمَا تَكْتُمِيْ وَكَذٰ تَحْمَلِيْ عَجَابًا مِّنْهَا
 ۱۰۹ وَكَذٰ تَسَامُ عَلٰى الْاِكْتَارِ بِاَلْسَانِ

منظوم چه در به تارده هنری جمال کرد
 ۹۰ کم هیچ نه وی له قدره که هم وی نیستظم
 ۹۱ دارم توان نشسته چه بیان وصف تو زور یونگرم
 ۹۲ دیرت دی اخلاق له حد تزیقات بنش کم
 ۹۳ مکتوب چه دی آیات دال ددص حدوت لری
 ۹۴ مدلول لری قدیم چه صفت دے ذوالقدم
 ۹۵ اقتران کے هرگز نشسته په ماشی، حال، استقبال
 ۹۶ او خبر، آوی موند تہ له قیامت هم له عاده ارم
 ۹۷ دنور انبیاء په معجزو سباند لے بالاشو
 ۹۸ لری اصحاب ذقرآن دادے چه پخاکے په کلام
 ۹۹ آیاتونہ کے حکم دی شک تہیہ و محالنتہ کر لہ لہ
 ۱۰۰ طالب ند دے دے امر چه شوک قاضی که یا حکم
 ۱۰۱ چا چه په هر یو کین لائے دفصاحت کس لے
 ۱۰۲ پیسه بدوت قرآن تہ په تسلیم اوپه مسلم
 ۱۰۳ قرآن په فصاحت خیل هے رد که دتو دعالغو
 ۱۰۴ که غیرتی سپه جانی له خپل حدر
 ۱۰۵ دا قرآن لعلیم در باب ذواوہ ذک دملغلو
 ۱۰۶ ولے یو پوخواص بوپه چه گد بری به دالم
 ۱۰۷ لذت دهر کلام په تکرار دروغے قرآن
 ۱۰۸ لاتازہ تازه چه لے لولے دے به سآمر
 ۱۰۹ لے سام - ملاشیا

صوح ۲۹۹

۱۰۰ قَدَرْتُ بِمَا عَيْنِي قَارِعَهَا فَعَلْتُ لَهَا
 ۱۰۱ لَقْدَ تَلَوَّرْتُ بِحَيْلِ اللَّهِ فَاغْتَصِمُ
 ۱۰۲ اِنْ تَنَامَا خَيْفَةً مِنْ حَرِّ نَارِ لَطْفِي
 ۱۰۳ اَطْلَقْتُ حَرَّ لَطْفِي مِنْ وَرْدٍ وَهَذَا الشَّيْءُ
 ۱۰۴ كَانَتْهَا الْخَوْضُ مِنْ تَبِيْعِي الْوَجُوْدُ بِهِ
 ۱۰۵ مِنَ الْعَمَاقِ وَكَذٰ جَاؤُهُ كَالْحَمَمِ
 ۱۰۶ وَالصَّوَابِ وَكَالْبِيْزَانِ مَعْدُوْلَةٍ
 ۱۰۷ فَالْقِسْطُ مِنْ عَسِيْرٍ هَا فِي النَّاسِ كَمْ يَقِيْمُ
 ۱۰۸ لَا تَجِيْنُ بِحُسُوْدٍ رَاحٍ يَشْكُرُ مَا
 ۱۰۹ تَجْمَعُ هَلْدًا وَهُوَ عَيْنُ الْعَاقِبِ اَلْفَتْمِ
 ۱۱۰ قَدْ تَشْكُرُ الْعَيْنُ مَوَدَّ السَّمِيْهِ مِنْ رِيْدِ
 ۱۱۱ وَيَتَكَبَّرُ الْعَمُّ طَعْمَ السَّمَاءِ مِنْ سَقَمِ
 ۱۱۲ يَا حَارًا مَنْ يَتَمَّ الْعَاقُوْرَتِ سَاحَتْ
 ۱۱۳ سَعِيْبًا وَفَوَقَ مَتَوَلِّبِ اَلذِي يُشْقِي الرَّيْمِ
 ۱۱۴ وَمَنْ هُوَ اَلذِيْبَةُ اَلْكُيُوْبِيْ لِمُعْتَبِرِ
 ۱۱۵ وَمَنْ هُوَ الْبَيْعَةُ الْعَظْمٰى لِمُعْتَبِرِ
 ۱۱۶ سَدَرْتِ مِنْ حَرَمِ لَيْسَلًا اِلَى حَرَمِ
 ۱۱۷ كَمَا سَرَى السُّبُوْدُ فِي دَاجٍ مِنْ الْكَلَمِ
 ۱۱۸ وَبِئْسَ سَرَقِي اِلَى اَنْ نَلِكُ مَتَوَلِّبَةَ
 ۱۱۹ مِنْ غَايَةِ قُوَسِيْنِ لَمْ تَكُنْ لَكَ وَكَلْمُ حَرَمِ

صوح ۲۹۴ الغیب

۱۰۰ په لوستل کین دواوہ سترگے نوروصافی موی
 ۱۰۱ هم کے زپے دسکندر تر آئینے صفا دجام ترجم
 ۱۰۲ تحقیق داوہ له ویرے تلاوت که نه کرپه دیر
 ۱۰۳ دا اور به یز په تاشی لکه یز چه وی دیم
 ۱۰۴ نور د معصیت په تلاوت دره سپینیری
 ۱۰۵ سپینه وی حوس کو تر بخونه تور لکه حوس
 ۱۰۶ هم صراط المستقیم دے هم میزان عدالت
 ۱۰۷ که دے ثابست قدم تے نور نشسته هلته غم
 ۱۰۸ هیچ تعجب مه کرپه په انکار دمنکرانو
 ۱۰۹ حاسد که جهالت که نه دے دے لوفهم
 ۱۱۰ دغر له روینایی وی دلچین سترگے منکرے
 ۱۱۱ کله لذت موی داو بو اهل سقم
 ۱۱۲ اے په وجود کین خلاصه د موجودات کے
 ۱۱۳ دبرایت و رجوع دکل مخلوق دة که پو بیان ذکا که آدم
 ۱۱۴ اے بترین دکل چه دلیل دے معتبر
 ۱۱۵ هم بهترین دکل چه نعمت دے دمقتنم
 ۱۱۶ لارے لکه میاشت دغوار لے له میکه نه
 ۱۱۷ میاشت و درجبه په تاریخ تپه داووه وشم
 ۱۱۸ ورے په خور دبرینا دے مسجد اقصی تہ
 ۱۱۹ درست کے متور کپو په نور غولے دحرم
 ۱۲۰ لے حم - تورسکار

ص ۲۹۸ الغیب

۱۱۰ وَقَدْ مَنَّكَ جَبِيحُ الْاَسْبَاغِ بِهَا
 ۱۱۱ وَالرَّسُلُ تَقِي بِمَعْدُومٍ عَلَى حَذَمِ
 ۱۱۲ وَ اَنْتَ تَحْتَرِقُ السَّجْعَ التَّيْبَانَفِ بِهِمْ
 ۱۱۳ فِي مَوْكِبٍ كُنْتَ فِيهِ صَاحِبَ الْعَاكِمِ
 ۱۱۴ حَقًّا اِذَا لَوْ سَدَّ عَلَيَّ مَا قَا لِيُسْتَنْقِ
 ۱۱۵ مِنَ الْاَسْوَا وَلَا سَوَقِي لِمُسْتَكْبِحِ
 ۱۱۶ حَكَمْتِ كُلَّ مَقَامٍ بِالْاِصْطِفَاءِ اِذْ
 ۱۱۷ نُوذِيتَ بِالْكَرْفِ بِمِثْلِ الْمَعْرِ وَالْعَلَمِ
 ۱۱۸ كَيْفَا لَعُوذُكَ بِوَهْلِ اَنْتَ مُسْتَجَبِ
 ۱۱۹ عَنِ الْمُبْرَبِ وَ سِرِّ اَيْتِ مَكْتَبِ
 ۱۲۰ لِحَارَتِ كُلِّ حَقَّارٍ عَسِيْرٍ مُشْتَرِكِ
 ۱۲۱ وَ حُجْرَتِ كُلِّ مَقَامٍ عَسِيْرٍ مُرْدَحِمِ
 ۱۲۲ وَ حَلِّ مَقْدَارِ مَا وُكِّلْتِ مِنْ رُكْبِ
 ۱۲۳ وَ عَدَا اِذْ ذَاكَ مَا اَوْلِيْتِ مِثْلَ نَعْمِ
 ۱۲۴ بُشْرَى نَنَا مَقْضَرِ الْاِسْلَامِ اِنْ لَنَا
 ۱۲۵ مِنَ الْاِنْبَايَةِ وَ كُنَّا كَبِيْرٍ مَنَهْلَامِ
 ۱۲۶ لَمَّا دَعَى اللهُ دَاعِيَةً كَالْمَاعِيَةِ
 ۱۲۷ يَا كَرِيْمَ السُّوْبُلِ كُنَّا اَكْرَمَ الْاَنْبِيَا
 ۱۲۸ رَاغَتْ قُلُوْبُ الْقِيْدَى اَبْنَاءُ بَقِيَّتِي
 ۱۲۹ كَسْبَانِي اَجْفَلَتْ حُفْلَةً مِنَ الْعَمِي

۰ - ۰ - ۰ یا ساختو کی

ص ۲۹۹ الغیب

۱۱۰ واپہ انبیاء اقتدا دریغے اوکسر له
 ۱۱۱ تہ ددوئی امام شوے مؤذن روح اعظم
 ۱۱۲ تیر ترسانونو شوے ہے مقام تہ لاری
 ۱۱۳ چہ براق له اند بیضہ ورا تگا نہ بری نوقدا
 ۱۱۴ واپہ فریستہ پہ استقبال درلہ راعلے
 ۱۱۵ ستا ملاقات وارو کپو ترہرشدہ معتم
 ۱۱۶ واپہ مقامونہ و ترخیل مقامہ پست کپل
 ۱۱۷ موسی فو کہ عیسی و وکہ خلیل کہ نوح آدم
 ۱۱۸ تا پہ شبہ حاصل کپہ ہرچہ نورے صلیو
 ۱۱۹ پائے له تانہ شوہمہ واپہ کل رازونہ مکتہ
 ۱۲۰ ہرچہ تاسوال لوکپہ ہمہ واپہ کے قبول کپہ
 ۱۲۱ خدا کے تاروتہ لا سوال کپن نوصہ ہمعہ
 ۱۲۲ پائے نعمت نہ شولوچہ تانہ کے درنہ کپو
 ۱۲۳ پہ ہمہ و کے تہ منعم کپے چغہ وودخ انعم
 ۱۲۴ بشارت تہ بہ امتیاز دربول شکر و کا ندر
 ۱۲۵ چہ دے اکر الرسول دے لارے اکرہ الامم
 ۱۲۶ چہ افضل درمسلانوںے راولپرہ و موہرہ ستہ
 ۱۲۷ بیشکہ موہرہ کے ہم کپو بہتر دوسرا اسم
 ۱۲۸ پہ تنہائے وجہان تہ دہمت تورہ ترملد کپہ
 ۱۲۹ د حسین کاہر پہ یو سر حضرت کپہ درہم برہم

ص ۳۰۰ الغیب

۱۲۰ مَا ذَا لِي بَلَّغَهُمْ فِي كَلِّ مُعْرَكٍ
 ۱۲۱ حَقِّ حُدُودِ الْاَقْسَا لِحَاغِلٍ وَمَنْعٍ
 ۱۲۲ وَ دَا اَلْمِرَارِ فَمَا ذَا يَبْسُطُونَ بِهِ
 ۱۲۳ اَشْعَاءَ شَانَتْ مَعَ الْوَقْبَانِ وَالرَّكْمِ
 ۱۲۴ تَمْنِي الْاَسْبَاغِ وَلَا يَكْدُرُونَ عَدَا كَهَا
 ۱۲۵ مَا لَمْ تَكُنْ مِنَ الْبَايِ الْاَشْهُرِ الْمُرْمِ
 ۱۲۶ كَا مَنَا السَّيْفُ مَتَيْتَ حَلَّ سَاخَتْهُمْ
 ۱۲۷ بِكَلِّ قَسْرَمِ الْاَلْعَدَى قَدِيمِ
 ۱۲۸ يَجْرُ بَحْرُ حَبِيْشٍ فَوْقَ سَاحِلِيَةِ
 ۱۲۹ سَرَّ هِي بِمَوْجٍ مِنَ الْاَبْطَالِ مَلْتَبِيْمِ
 ۱۳۰ مِنَ كَلِّ مُنْكَدِبٍ بِشَوِّ مُنْتَسِبِ
 ۱۳۱ يَسْلُو بِمَشَايِلِ بِلْكَكْرِ مَسْطَلِمِ
 ۱۳۲ حَقًّا عَدَتْ مِثْلَ الْاِسْلَامِ وَ هِي بِهِمْ
 ۱۳۳ مِنَ اَبْعَدِ عَزْبِيَّتِهَا مَوْمُوْلَةَ الرَّجْمِ
 ۱۳۴ مَكْفُوْلَةَ اَبْدَانِيَّتِهِمْ حَيْثُ اَبِ
 ۱۳۵ وَ حَيْثُ بَشَلِ فِكْمِ كَيْفِمْ وَ كَسْرِكُمْ
 ۱۳۶ هُمْ اَلْبِغَالُ فَسَلْ عَنْهُمْ مُمَادِ مِنْهُمْ
 ۱۳۷ مَا اِذَا رَأَى مِنْهُمْ فِي كُلِّ مُضْطَبِمِ
 ۱۳۸ وَ سَلْ حَبِيْبَنَا وَ سَلْ بَدْرًا وَ سَلْ اَحْذَا
 ۱۳۹ فَسُؤْلُ حَقِيْبٍ لَهُمْ اَذْهِي مِنَ الْوَحْمِ

۰ - ۰ - ۰ تہ کتہ کورہا چہ غویہ پرے تکرہ (قہ) شی

ص ۳۰۱ الغیب

۱۲۰ پہ یوازے بہ اصحابو کافران ہمہ دیکہ کپہ
 ۱۲۱ لکہ کپہ بوتی بوتی قصاب چہ خوبہ پیوم
 ۱۲۲ غازیان بہ ہمہ واپہ بہ الجوسرہ مارہ شو
 ۱۲۳ ہم عقاب بہ کے پہ غویو پہ ہدیوئے وحم
 ۱۲۴ تیرے بہ پرے شپے شوے ہیو خیرہ شہارہ ورو
 ۱۲۵ ترھے چہ ہرا کے پہ دوئی اشہر الحرم
 ۱۲۶ گو یا دین د پاک ہی اوویہ یا رانومیلہ شوے
 ۱۲۷ چہ غویہ دکا فرغویتے پرے ووخوش وخرم
 ۱۲۸ د حضرت لیکر سیلاب و کافران لکہ خسر
 ۱۲۹ پہ چوہرے ہر لور تہ غور حول ہرم ہرم
 ۱۳۰ دین کے تر مشرقہ تر مغربہ جہان او نیو
 ۱۳۱ کہ حق و وکہ باطل و و نور و صونہ شو مدغم
 ۱۳۲ خیل بہ کے ہغہ و وجہ خپلوی کے وہ لخدایہ
 ۱۳۳ بلال حبشی سر و ابو لہب کے ذورجم
 ۱۳۴ ضامن کپو لو دوئی خدا کے پہ سائنہ دویں ہسے
 ۱۳۵ لکہ پلا ر اوخینن چہ دخیل عیال سائنہ کا حکم
 ۱۳۶ دوئی و لکہ غرون پس پشتنے د حال اوکولہ کدارو
 ۱۳۷ خد کے اولیدہ لہ دوئی دلا سپہر چنگا و مصفا
 ۱۳۸ پہ زرگونو کافران وریاند سے راغلل د حسین
 ۱۳۹ تنہائے پہ یوحائے کپہ ہمکی درہم برہم

۰ - ۰ - ۰ سہ مضطرب میدان جنگ

فتوح ۳۰۲ الغیب

۱۳۰ اَلْمُعْتَدِي السَّبِيحِ حُمُرُ بَدَا مَا وَتَرَدَتْ
 ۱۳۱ مِنَ الْوَيْدَى كُلَّ مُسَوِّدٍ مِنَ السَّحَابِ
 وَالْكَاتِبِينَ بِسُحُورِ الْحَطِّ مَا تَرَكْتَ
 ۱۳۲ اِذْ لَمْ يَكُنْ حَرْفٌ جَنِمَ غَيْرَ مُنْجِمِ
 شَأْنِي السَّلَاحَ لَهُمْ سِيْمًا لَمْ يُعْجَمِ
 ۱۳۳ وَالْوَدُّ يُنْتَابُ بِالْبَيْتِ مِنَ السَّمِ
 تُهْدِي إِلَيْكَ رِيَّاحُ التَّمْرِ نَشْرَهُمْ
 ۱۳۴ فَحَسِبَ الرَّهْرَى فِي الْأَكْبَامِ كُنْ كَيْسِ
 كَأَنَّهُمْ فِي طُهُورِ الْخَيْلِ كُنْتُ رَبًّا
 ۱۳۵ مِنْ شِدَّةِ الْحُزْمِ لَا مِنْ شِدَّةِ الْحُزْمِ
 كَارَتْ قَلْبُ الْوَيْدَى مِنْ بَابِ فَرْقًا
 ۱۳۶ فَمَا كَفَرْتُ بِبَيْنِ السَّبِيحِ وَالسَّحَابِ
 وَمَنْ تَكُنْ بِرَسُولِ اللَّهِ تُصْرَعُهُ
 ۱۳۷ إِنْ تَلَقَّه الْأَهْلُ فِي الْجَا مَعًا حَجْمِ
 وَلَنْ تَرَى بَيْنَ قَلْبِ غَيْرِ مُتَّعِدِ
 ۱۳۸ بِهِ وَلَا مِنْ عَدُوِّ حَسْبُو مُتَّقِمِ
 أَحَلَّ أَمْنَهُ فِي حِزْبِي مَلَسِي
 ۱۳۹ كَأَنَّ لَيْلِي حَلَّ مَعَ الْأَشْبَالِ فِي أَجْمِ
 كَمْ جَدُّ لَيْلِي كَمَا كَثُرَ اللَّهُ فِي جَدِّ
 فِيهِ وَكَمْ حَمَتَمَ الْبُرْهَانَ مِنْ حَجْمِ

۱۔ نقطہ - دلت مراد زخم بہار۔

فتوح ۳۰۳ الغیب

۱۳۰ پر جنگ کہیں بہئے توروا لعطش بقریہ و
 ۱۳۱ کہ ہر جو یہ بے نوش کرے د غلیم کردن دم
 اصحابو یہ بہ جنگ کہیں دستجو بہ قلمون
 ۱۳۲ دکفار وکل جسمونہ کسول حرفونہ منعجم
 یہ وینو بہئے تل دغلبانومیدان سورشہ
 ۱۳۳ تا بہ وے چہ لا لا اوشول دکلونو شوموسم
 خوشبوئی ددوئے دیادہ دضررت چہ تانترسی
 ۱۳۴ گویا چہ شکوفہ وہ بہ غضہ کہیں پت بہشم
 بنکاریدہ بہ بہ آسویہ سے مشبوط لکہ چہ ونہ
 ۱۳۵ وی ولا رگہ دغیرہ دیاسہ شہ مضبوط او حکم
 زہر وند دکفارو الوت سے شان لہ خوف
 ۱۳۶ فرقے نے نہ شو کولے چہ سے دے یا بہم
 ہنو چہ لہ نہ خدا لے وی درسون پاری موندک
 ۱۳۷ مزہ سے کہ سے شہ پیش ترے بہ او سنتی ہنہ دم
 دوستان بہ دنی ہنکھلہ نہ وی سے مددہ
 ۱۳۸ دشمن بہ کے ہم تل تر تلہ وی مقهور او مقم
 داخل کے خیل امت کہہ بہ حصار کہیں دخیل
 ۱۳۹ مانند د امزری چہ لہ پوسر داخل شہ سے اجم
 دیر بہ زمکہ پرستی وی قرآن چہ مکران دو
 دیرخلہ غالب شود ابرہان بہ ہنہ چاہہ وخصم
 شامہ - جاہہ - شکل - غار۔

فتوح ۳۰۴ الغیب

۱۳۰ كَمَا لَكَ بِالْعُلَمِ فِي الْأَنْفِ مُعْجَزَةٌ
 ۱۳۱ فِي الْفِيهِ حَلِيَّةٌ وَالْقَادِيَةُ فِي السُّبْحِ
 حَذْمٌ مَشْفُوعٌ يَكْفِي أَسْتَجِيلُ سِ
 ۱۳۲ دُؤُوبٌ عُمُو مَعْنَى فِي الشُّعْرِ وَالْحَدِّمْ
 إِذْ قَلَّدَ الْإِلَّ مَا تَحْتَلِي عَوَاقِبُ
 ۱۳۳ تَأْكُلِي بَيْهَاتًا هَذْمٌ مِنْ السَّحَابِ
 أَلْطَحْتُ عَنِّي السَّبِيحَ فِي الْمَالِئِينَ وَمَا
 ۱۳۴ حَسَلْتُ إِلَّا عَلَى الْأَنْبَاءِ وَالسَّكْرِ
 قَبَا حَسَارَةٌ كَفَيْتُ فِي بَحَارَتِهَا
 ۱۳۵ لَمْ تَنْشُرِ السَّبِيحَ بِاللَّيْلِ لَمْ تَكُنْ
 وَمَنْ يَبِيعُ اجْتِلًا مِثْلَهُ يَسْأَلُهُ
 ۱۳۶ بَيْنَ لَهُ النَّبِيِّ فِي بَيْعِ وَفِي سَلْمِ
 إِنْ أَيْتَ دُنْيَا فَمَا عَهْدِي بِمُسْتَقْبَلِ
 ۱۳۷ مِنَ السَّبِيحِ وَلَا حَسْبِي بِمُسْتَقْبَلِ
 كَانَتْ لِي ذِمَّةٌ مِثْلَهُ بِكَيْفِيَّةِ
 ۱۳۸ مَحْتَدًا وَهُوَ أَذْفَى الْعَلِيِّ بِالْيَمِّ
 إِنْ لَمْ تَكُنْ فِي مَعَادِي الْجَدِّ ابْدَعِي
 ۱۳۹ فَضْلًا وَإِلَّا فَعَلْ يَا ذَلَّةَ السَّعْدِ
 حَاشَا أَنْ يُحْزِمَ السَّاحِبَ مَكَارِمَهُ
 ۱۴۰ أَوْ حَرِّجِ الْجَارِ مِثْلَهُ عَنِ مَحْتَدِمْ

۱۔ بیستم، بیتم وکے - غیر منصرم - نشلید وکے

فتوح ۳۰۵ الغیب

۱۳۰ لوی معجزہ دہ دواعلم ددہ بہ زمانہ دجاہلیت کہیں
 ۱۳۱ اوہم سے آدب ددہ گورہ پھالت کہیں دیتم
 خدمت کے کوم بہ عمل دے د پارہ چہ رہما فتن
 ۱۳۲ گناہوں چہ کم کرے وی بہ شعرو بہ خدم
 دوی کرہ خما بہ غارہ دعقلی دلائے خوف
 ۱۳۳ گویا چہ یوغار دے ہم مذبح تہ روان شوم
 تابع شوم دخواہش بہ خلیتوب او بہ پیری کہیں
 ۱۳۴ حاصل م کئے نہ کرے گناہ او دندم
 دیرہ کم بخت خما د نفس دہ چہ وہ بہتیار
 ۱۳۵ دین کے یہ دنیا اونہ کہتہ اونہ نے تے کرہ و رسم
 چاہے کہ دین خیل بیع یہ دا فانی دُنیا
 ۱۳۶ نہ بہ ورینکارہ شی زبان د بیع او سلم
 گناہوںہ کم دیرلہ لاسہ شوے وکھمد م حکم
 ۱۳۷ یہ ایمان داور لوپہ پیغمبر چہ رسی دغیر منصرم
 بل عہد م دادے چہ بہ نامہ ددہ نامزدیم
 ۱۳۸ بہتر تر بقول وخلق دے ہم اونی دے بہ ذمم
 کہ حضرت م لاس پہ قیامت اونہ نبی ایضاً
 ۱۳۹ پس وایہ تہ چہ دیر شوے سخت لغزش کہ دقتم
 پاک دے لگیا تہ چہ امید وار بہ ترے ہم دم شی
 یا جار کے بیوتہ لار شی لہ دہ غیر محترم
 ۱۔ غیر منصرم - نشلید وکے۔

فتوح ۲۰۶ الغیب

۱۵۰ وَ مِمَّنْ أَلَمَّتْ أَفْكَارُهُ مَسَدًا مَجْحُومًا
وَجَدَتْهُ يَحْكُمِي خَيْرٌ مُلْتَمِزًا
۱۵۱ وَلَنْ يَقُولَ الْغَيْبُ مِنْهُ يَدَا تَرِيثِ
إِلَّا الْغَيْبُ يَنْبِثُ الْأَذْهَارَ فِي الْأَذْكَمِ
۱۵۲ وَكُلُّ أُرْدَى ذَهْرَةَ الدُّنْيَا الَّتِي أَفْطَلَتْ
يَدَا أَدْهَبِيهَا أَفْطَلَتْ عَلَى هَرَمِ
يَا أَكْرَمَ الْخَلْقِ مَا لِي مِنْ أَلْوَدِّ بِهِ
۱۵۳ سَوَالِكُ عِنْدَ كَلْوَلِ الْغَادِثِ الْعَمِيمِ
وَلَنْ يَضْبِقَ رَسُولُ اللَّهِ جَاهُكَ وَإِذَا
۱۵۴ إِذَا الْكَرِيمُ تَحَلَّى بِاسْمِ مَنْتَقِمِ
قَارَتِ مِنْ جُودِكَ الدُّنْيَا وَسَكَرَتْهَا
۱۵۵ وَمِنْ عُلُوِّ مَلِكِ عَالَمِ اللُّوْجِ وَالْفَلَمِ
يَا نَفْسِي لَا تَقْطِئِي مِنْ ذِكْرِ عَظَمَتِ
۱۵۶ إِنَّ الْكِبَارِيَّ فِي الْعُفْرَانِ كَاللَّسَمِ
لَعَلَّ رَحْمَةَ رَبِّي حِينٌ يُغْنِيهَا
۱۵۷ تَأْتِي عَلَى حَسْبِ الْعِشْيَانِ فِي الْفَيْمِ
يَا رَبِّ وَاجْعَلْ رَجَائِي غَيْرَ مُتَعَكِّسِ
۱۵۸ لَدَيْكَ وَاجْعَلْ حِسَابِي غَيْرَ مُتَعَدِّمِ
وَالطَّلَفُ بِعَيْدِكَ فِي الدَّارِ يُرِيدَانِ لَهُ
۱۵۹ صَبْرًا مَعَى تَدْعُهُ الْأَهْوَالُ يَسْتَهْرِمِ
سلك العم - وارثہ کتنا ہوندا۔

فتوح ۳۰۷ الغیب

۱۵۰ خود فکر خپل لازم کہہ پہ مدح و پاک نبیؐ
خلاصی م دے موند لے لہ کل درد لہ کل غم
ہسے مکثرہ چہ محتاج کے تردد ورشی غشی غشی
۱۵۱ بازان دسپری دیکھو نہ رضوانی پہ غرہ بہ سم
ماچہ ثنا ویلہ دینیؐ نور مراد م نہ و
۱۵۲ خود اچہ در رسولؐ د برکتہ شہہ خلاص کل اکم
یا رسولؐ اللہ متوجہ تمام بحال شد کہ تلمیذ ہونے
۱۵۳ پہ بندم نفس شیطان بیانی پہ لور د جہنم
ہنہ و رخ چہ پاک اللہ بہ قہر کاندی بغیر
۱۵۴ شفاعت م چرے اوشی ہیڑ بہ جاہ نشی ستاکم
دنیا او غیبی دوا رہ ستالہ معہ پیدا شوی
۱۵۵ یو خاک کے ستا د خوا دے علم اللوح والقلم
ہیڑ اندوہ و نہ کہ مرتکب دکب اسرو
۱۵۶ کبیرہ کے دامت بہ مثال لکہ لسم
قسمت چہ حق کریم کہہ درحمت پہ کوم زمان
۱۵۷ شائد چہ بتول دگنا ہونو ف القسم
ویر امید لرمہ ربہ لا تقنصلوا و بی تادی
۱۵۸ آسان رات حساب کرہ چہ وی امید غیر متخرم
رحم او کرہ اے مالکہ پہ بندہ پہ دوا رہ کونہ
۱۵۹ دیر نا توان دے ہم بے صبرہ نطق تیری درد اورالم
لہ غیر متخرم رہتہ کرہ شوی۔

فتوح ۳۰۸ الغیب

۱۶۰ وَأَذِّنْ لِغَيْبِ صَلَوةٍ مِنْكَ دَارِ سَمَاءَ
عَلَى السَّجْدِ يُمْتَمِلُ وَ مُتَّجِمِ
۱۶۰ امر او کرہ اے خاوندہ دکرم پورچو بانہ
چہ پنبیؐ و تل دیبری شبہ اورچ اودم بہ دمر
۱۶۱ وَالْأُلُ وَالسَّحَابِ شَمُّ الشَّارِبِينَ لَهُمْ
أَهْلُ السَّعْيِ وَالسَّعْيِ وَالْمُجْلَمِ وَالْكَلِمِ
ہم رحمت کہ تیری پہ پوروا نو محسبانو
۱۶۱ بیاد کل اهل تقی چہ لری حام ہم کرم
مَا رَحَّتْ عَسَدٌ بَابِ الْبَابِ رَجَّ صَبَا
۱۶۲ وَالرَّبِّ الْعَيْسِ حَادِي الْعَيْسِ يَا لَكُمْ
خو شنودی خانیکے د سحر نرم بادونہ
۱۶۲ خوچہ ساروانان خوشحالی او بنی پہ نعم

قصيدة سردا ختم شوی

اللہ پاک و دا قصیدہ پہ دنیا کیں خوبتر رحمت
او پہ آخرت کیں د شفاعت سبب او گر خوبی۔
آمین
فقیر محمد عباس قادری۔

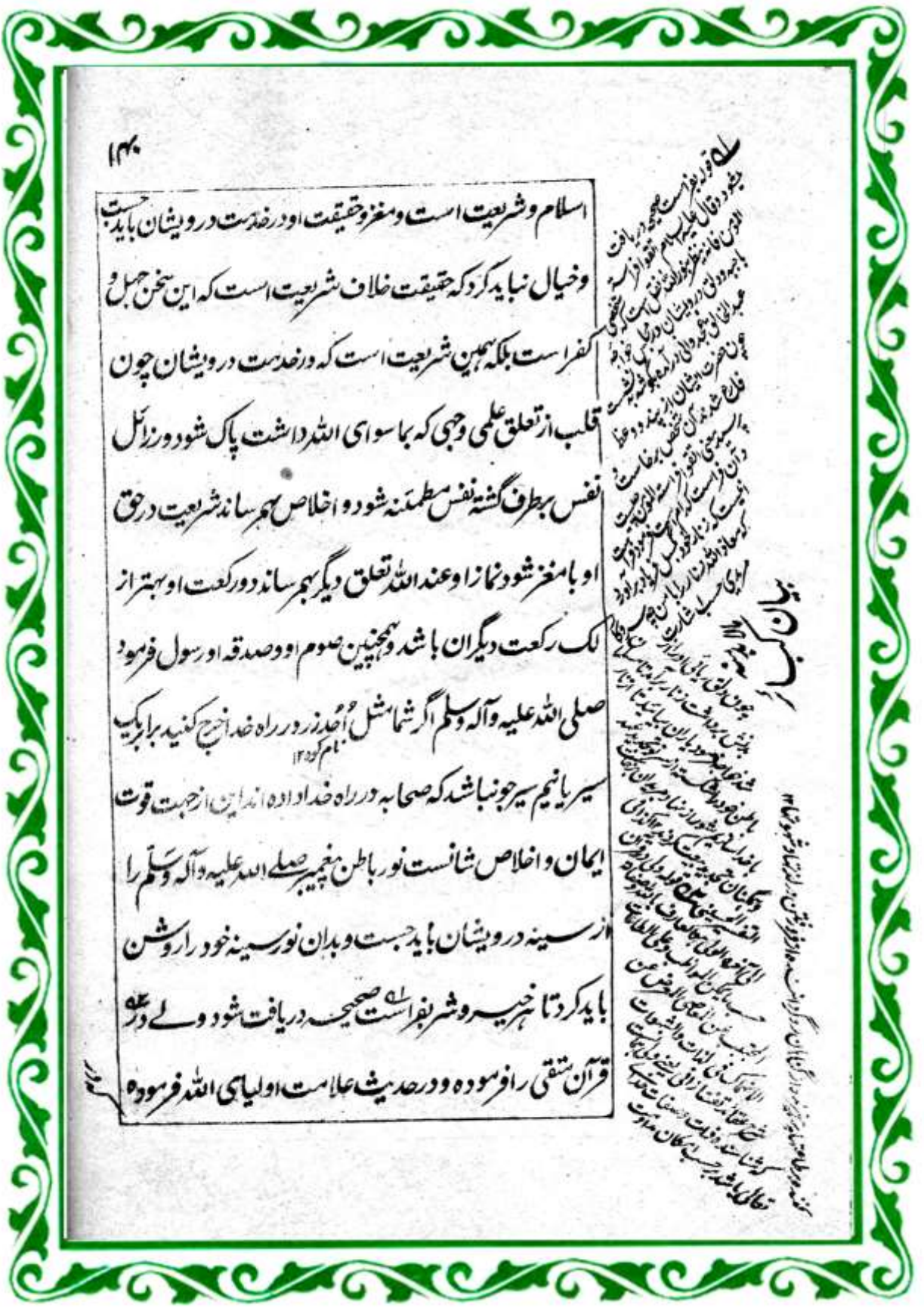

اسلام و شریعت است و مغز و حقیقت او در خدمت درویشان باید
 و خیال نباید کرد که حقیقت خلاف شریعت است که این سخن جعل
 کفر است بلکه همین شریعت است که در خدمت درویشان چون
 قلب از تعلق علمی و حقی که با سوای الله داشت پاک شود و زائل
 نفس بر طرف گشته نفس مطمئنه شود و اخلاص بهم رساند شریعت در حق
 او با مغز شود نماز او عند الله تعلق دیگر بهم رساند دو رکعت او بهتر از
 یک رکعت دیگران باشد همچنین صوم او و صدقه او رسول فرمود
 صلی الله علیه و آله و سلم اگر شما مثل احد زرد در راه خدا حج کنید برابر یک
 سیر یا نیم سیر چون باشد که صحابه در راه خدا داده اند این از جهت قوت
 ایمان و اخلاص شایسته نور باطن مغز صلی الله علیه و آله و سلم را
 از سینه درویشان باید جست و بدان نور سینه خود را روشن
 باید کرد تا هر چه و شریف است صحیح دریافت شود و لعل
 قرآن متقی را فرموده و در حدیث علامت اولیای الله فرموده

سینه درویشان
 چون باطن را باطنی از نور
 باشد که در راه خدا
 سیر یا نیم سیر
 چون باشد که صحابه
 در راه خدا داده اند
 این از جهت قوت
 ایمان و اخلاص
 شایسته نور باطن
 مغز صلی الله علیه و آله
 و سلم را از سینه
 درویشان باید جست
 و بدان نور سینه
 خود را روشن باید
 کرد تا هر چه و شریف
 است صحیح دریافت
 شود و لعل قرآن
 متقی را فرموده و در
 حدیث علامت اولیای
 الله فرموده

که در صحبت او خدا یاد آید یعنی محبت دنیا در صحبت او کم شود و محبت
 حق زیاد گردد و او را الله اعلم کسی که مستقی نباشد او اولی نه باشد **مشکو**
 ای بسا البیس آدم روی هست پس بهرستی نشاید او دست
 حضرت عزیز آن علی را مستثنی قدس سده می فرمایند **رباعی**

با هر که نشستی و نشد جمع دلالت	وز تو ز سید صحبت آب و گلت
ز نهار صحبتش گریزان پیشش	ورنه کند روح عزیزان کجالت

ترجمه باب کلمات الکفر از فتاوی بر مانی

در کتب و القضاات از فتاوی خلاصه آورده که در مسئله اگر چند وجه کفر
 باشد و یک وجه کفر نباشد فتوی کفر نباید در او فتوی گوید لیکن باید که خود
 از اندیشه یک وجه کفر احتر از نماید مسئله از شب چنین کافر شود نماز
 تقضیل علی رضی الله عنه بر آنرا که بدست مسئله از محال دستن یاید
 خدا کافر شود مسئله خدا را بدست و دست و پا در گرفتن کفر مسئله
 اگر کلمه کفر با اعتبار خود گوید و نداند که این کلمه کفر است اکثر علماء بر آنند

Handwritten marginal notes in Persian script, written vertically along the left side of the page. The text is dense and appears to be commentary or additional legal rulings related to the main text.

Handwritten marginal notes in Persian script, written horizontally at the bottom of the page. The text is dense and appears to be commentary or additional legal rulings related to the main text.

Handwritten marginal notes at the top of the page, including the date '1344' and various religious and philosophical statements.

اینست کسی از پیغمبر این کرد کافر شود مسئله اگر کسی گفت آدم علیه السلام
پا رچی یافت دیگری گفت پس ماهمه جولا بگایم کافر شود این دوم
مسئله اگر گوید آدم اگر گندیم نیخورد ما بد بخت نمی شیم کافر شود مسئله
مردی گفت رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم چنین می کرد دیگری
گفت که این بی ادبی است کافر شود مسئله اگر کسی گفته تا من
تراشیدن سنت است دیگری گفت اگر چه سنت باشد میکنم کافر
شود اگر گوید سنت چه کار آید کافر شود مسئله اگر کسی امر معروف
کرد دیگری گفت چه غوغا آوردی اگر این سخن برو چه رو گفت کافر شود
و در قضاوی سراجی گفته طالب دین اگر خدای جهان است
استانم کافر شود اگر گفت که اگر پیغمبر است کافر شود مسئله اگر
کس گوید که حکم خدا چنین است آن کس گفت که حکم خدا را من
چه دانم کافر شود مسئله اگر شبوی فتوی دید و گفت که این
چه بارنامه فتوی آوردی اگر شریعت را سبک دانی گفت

Handwritten marginal notes on the right side of the page, continuing the discussion on the text.

Handwritten marginal notes at the bottom of the page, including the date '1344' and various religious and philosophical statements.

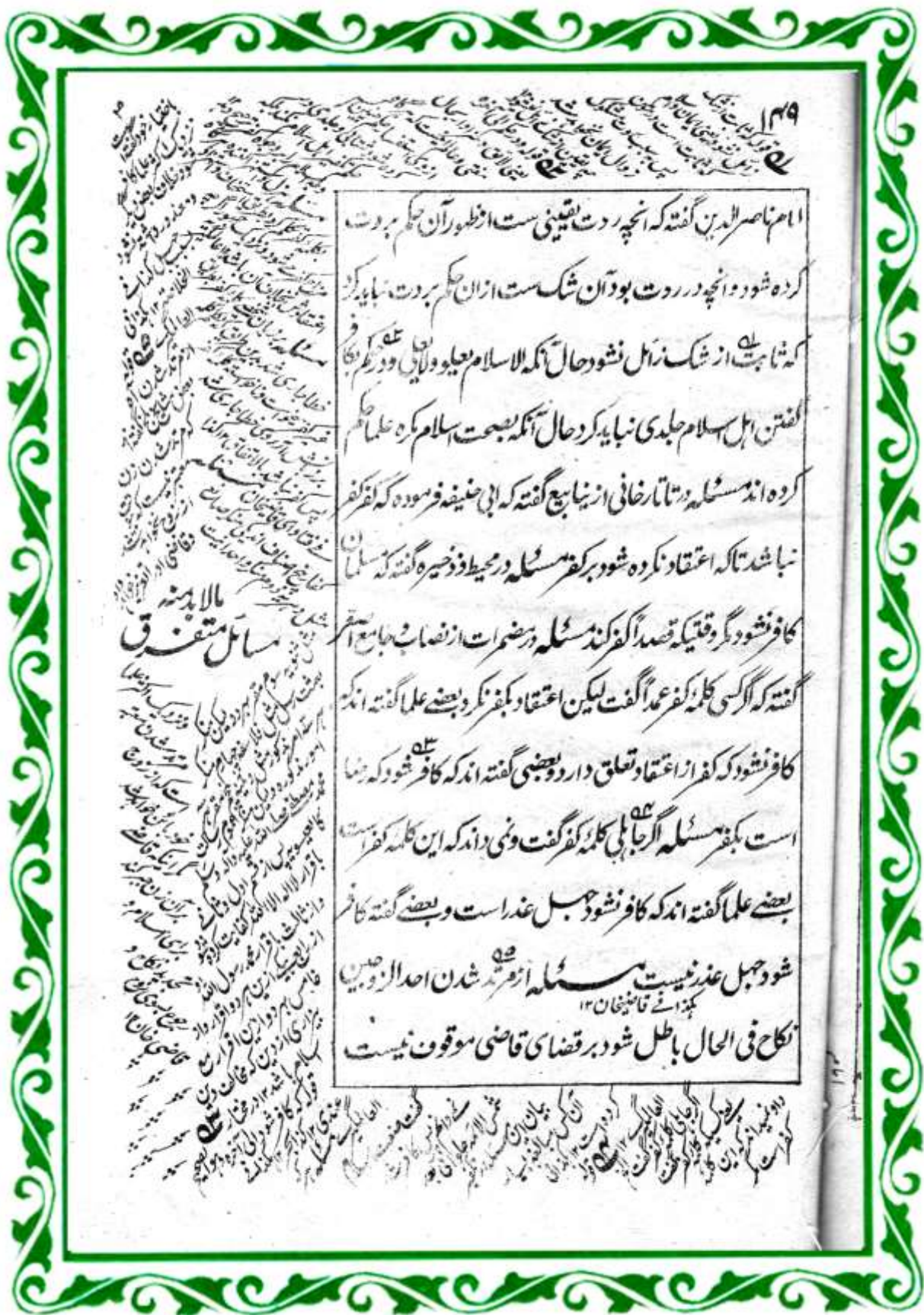

از من در بیخ مدار از الفاظ کفر است مسئله اگر کسی زنی را گفت که متبر
شود در صورت از شوهر خود جدا شوی گویند کافر شود مسئله رضا کفر
برای خود و برای غیر خود کفر است و صحیح آنست که اگر کفر قبیح دانسته
و دشمن خود را خواهد که کافر شود کیس ازین رضا کافر نشود مسئله اگر در مجلس
شهر خواری بر یکانی مرتفع مثل اعطیان بنشینند و سخن خندگی بگویند و آن محل
از آن بجنده همه کافر شود مسئله اگر آرزو کند و گوید کاشکی زنا یا قتل یا حق
حلال بودی کافر شود و اگر آرزو کند و گوید کاشکی خمر حلال بودی یا روزه
ماه رمضان فرض نبودی کافر نشود اگر کسی گوید که خدا میداند که من
این کار نکرده ام حال آنکه آن کار کرده است در صح قولین کافر شود
از امام حسرتی منقول است که اگر آن قسم بخورند اعتقاد می کنند که آن
کلام بد روغ گفتن کفر است در آن صورت کافر شود و اگر نه نشود و
فتوی حسام الدین برانست مسئله لماطی اوی گفته که از ایمان خارج کنند
مگر چیزی که او کار باشد بد آنچه ایمان آوردن بدان واجب است مسئله

اگر چنین از شوهر کافر شود
باید که از شوهر جدا شود
و اگر در مجلس شوهر خواری
بر یکانی مرتفع بنشینند
و سخن خندگی بگویند
و آن محل از آن بجنده
همه کافر شود مسئله اگر آرزو
کند و گوید کاشکی زنا یا قتل
یا حق حلال بودی کافر شود
و اگر آرزو کند و گوید کاشکی
خمر حلال بودی یا روزه ماه
رمضان فرض نبودی کافر نشود
اگر کسی گوید که خدا میداند
که من این کار نکرده ام حال
آنکه آن کار کرده است در صح
قولین کافر شود مسئله
اگر در مجلس شوهر خواری
بر یکانی مرتفع بنشینند
و سخن خندگی بگویند
و آن محل از آن بجنده
همه کافر شود مسئله
اگر آرزو کند و گوید کاشکی
زنا یا قتل یا حق حلال
بودی کافر شود و اگر آرزو
کند و گوید کاشکی خمر
حلال بودی یا روزه ماه
رمضان فرض نبودی کافر
نشود اگر کسی گوید که
خدا میداند که من این کار
نکرده ام حال آنکه آن کار
کرده است در صح قولین
کافر شود مسئله
اگر در مجلس شوهر خواری
بر یکانی مرتفع بنشینند
و سخن خندگی بگویند
و آن محل از آن بجنده
همه کافر شود مسئله
اگر آرزو کند و گوید کاشکی
زنا یا قتل یا حق حلال
بودی کافر شود و اگر آرزو
کند و گوید کاشکی خمر
حلال بودی یا روزه ماه
رمضان فرض نبودی کافر
نشود اگر کسی گوید که
خدا میداند که من این کار
نکرده ام حال آنکه آن کار
کرده است در صح قولین
کافر شود مسئله

ازین در بیخ مدار از الفاظ کفر است مسئله اگر کسی زنی را گفت که متبر
شود در صورت از شوهر خود جدا شوی گویند کافر شود مسئله رضا کفر
برای خود و برای غیر خود کفر است و صحیح آنست که اگر کفر قبیح دانسته
و دشمن خود را خواهد که کافر شود کیس ازین رضا کافر نشود مسئله اگر در مجلس
شهر خواری بر یکانی مرتفع مثل اعطیان بنشینند و سخن خندگی بگویند و آن محل
از آن بجنده همه کافر شود مسئله اگر آرزو کند و گوید کاشکی زنا یا قتل یا حق
حلال بودی کافر شود و اگر آرزو کند و گوید کاشکی خمر حلال بودی یا روزه
ماه رمضان فرض نبودی کافر نشود اگر کسی گوید که خدا میداند که من
این کار نکرده ام حال آنکه آن کار کرده است در صح قولین کافر شود
از امام حسرتی منقول است که اگر آن قسم بخورند اعتقاد می کنند که آن
کلام بد روغ گفتن کفر است در آن صورت کافر شود و اگر نه نشود و
فتوی حسام الدین برانست مسئله لماطی اوی گفته که از ایمان خارج کنند
مگر چیزی که او کار باشد بد آنچه ایمان آوردن بدان واجب است مسئله

امام ناصر الدین گفته که آنچه ردت یقینی است از ظهور آن حکم بردست
 کرده شود و آنچه در ردت بود آن شک است از آن حکم بردست نباید کرد
 که تا جایی از شک زایل نشود حال آنکه الاسلام علی و اولیای و در حکم بجا
 گفتن اهل اسلام جلدی نباید کرد حال آنکه بصحت اسلام بر علمای حکم
 کرده اند مسئله در تاتار خانی از نیابج گفته که ابی حنیفه فرموده که کفر کفر
 نباشد تا که اعتقاد نکرده شود بر کفر مسئله در محیط ذمیره گفته که مسلمان
 کافر نشود مگر وقتی که قصد کفر کند مسئله در ضمرات از فصاحت جامع آفر
 گفته که اگر کسی کلمه کفر عدا گفت لیکن اعتقاد بکفر نکرده و بعضی علماء گفته اند که
 کافر نشود که کفر از اعتقاد و تعلق دارد و بعضی گفته اند که کافر نشود که ضما
 است بکفر مسئله اگر جایی کلمه کفر گفت و نمی داند که این کلمه کفر است
 بعضی علماء گفته اند که کافر نشود چهل عدا است و بعضی گفته کافر
 شود چهل عدا نیست مسئله از فرید شدن احد الزوین
 نکاح فی الحال باطل شود بر قضای قاضی موقوف نیست

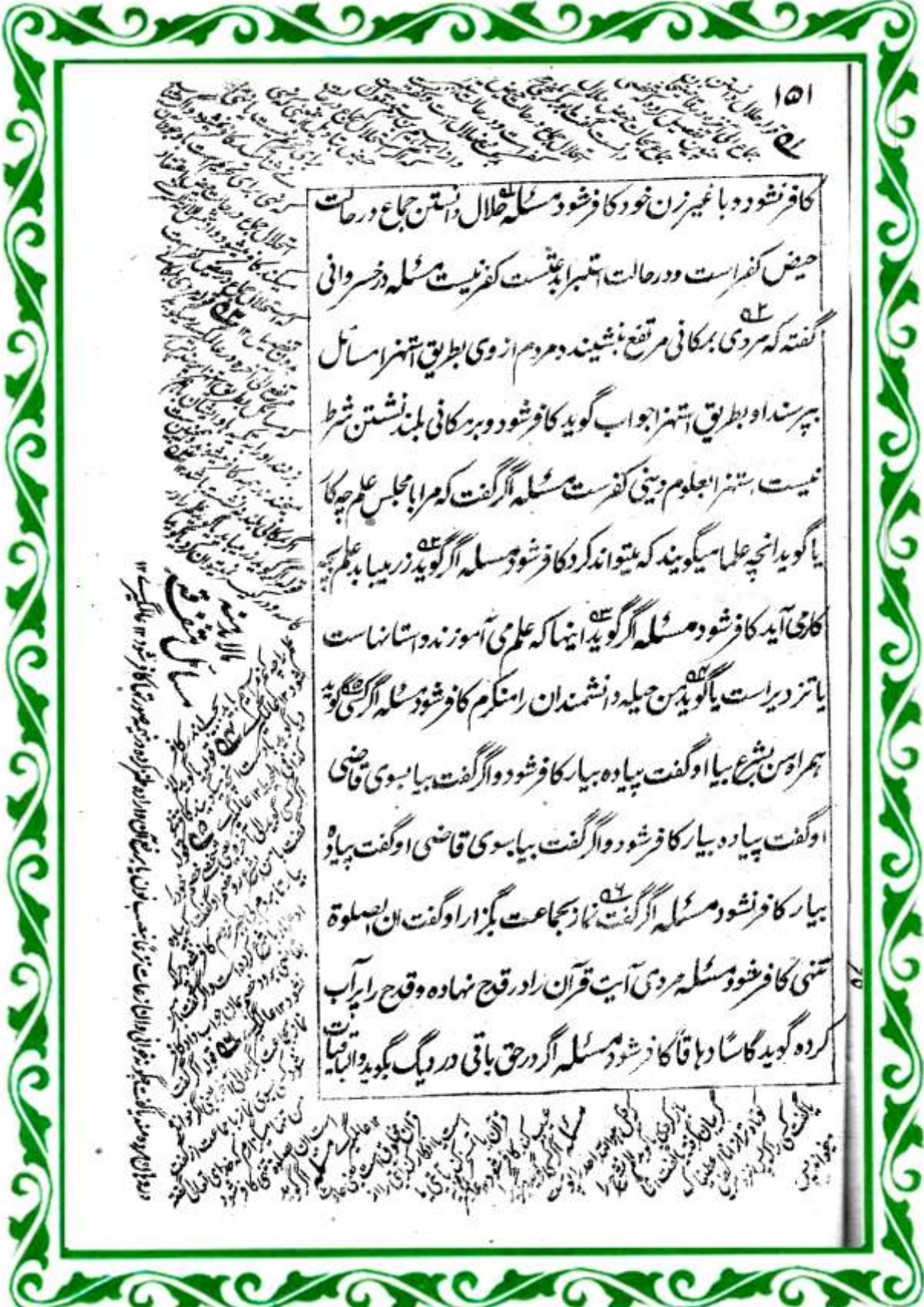
این مسئله در ردت یقینی است از ظهور آن حکم بردست
 کرده شود و آنچه در ردت بود آن شک است از آن حکم بردست
 نباید کرد که تا جایی از شک زایل نشود حال آنکه الاسلام
 علی و اولیای و در حکم بجا گفتن اهل اسلام جلدی
 نباید کرد حال آنکه بصحت اسلام بر علمای حکم کرده
 اند مسئله در تاتار خانی از نیابج گفته که ابی حنیفه
 فرموده که کفر کفر نباشد تا که اعتقاد نکرده شود
 بر کفر مسئله در محیط ذمیره گفته که مسلمان کافر
 نشود مگر وقتی که قصد کفر کند مسئله در ضمرات
 از فصاحت جامع آفر گفته که اگر کسی کلمه کفر عدا
 گفت لیکن اعتقاد بکفر نکرده و بعضی علماء گفته
 اند که کافر نشود که کفر از اعتقاد و تعلق دارد
 و بعضی گفته اند که کافر نشود که ضما است بکفر
 مسئله اگر جایی کلمه کفر گفت و نمی داند که این
 کلمه کفر است بعضی علماء گفته اند که کافر نشود
 چهل عدا است و بعضی گفته کافر شود چهل عدا
 نیست مسئله از فرید شدن احد الزوین نکاح فی الحال
 باطل شود بر قضای قاضی موقوف نیست

۱۴۹

کافر نشود و با غیر زن خود کافر شود مسئله طلال در متن جماع در حالت
 حیض کفر است و در حالت اتمبر اعتدال کفر نیست مسئله در خسروانی
 گفته که مردی بر کانی مرتفع بنشیند و مردم از وی بطریق آینه مسائل
 بپرسند او بطریق آینه جواب گوید کافر شود و بر کانی بلند نشستن شرط
 نیست آینه را معلوم دینی کفر است مسئله اگر گفت که مرا با مجلس علم چه کار
 یا گوید آنچه علمای سیویند که میتواند کرد کافر شود مسئله اگر گوید زربیا به علم چه
 کاری آید کافر شود مسئله اگر گوید اینها که علمی آموزند و استاناست
 یا تزدیر است یا گوید بن حلیه دانشمندان را منکر کافر شود مسئله اگر گفت
 همراه من شیخ بیا او گفت پیاده بیا کافر شود و اگر گفت بیابوسی قاضی
 او گفت پیاده بیا کافر شود و اگر گفت بیابوسی قاضی او گفت پیاده
 بیا کافر شود مسئله اگر گفت نماز جماعت بجز او گفت ان بصلوٰة
 استنی کافر شود مسئله مردی آیت قرآن را در قبح نهاده و قبح را بر آب
 کرده گوید کاسا با کافر شود مسئله اگر در حق باقی دردیگ گوید و ابی

در بیان هر دو مسئله کفر است و در حالت اتمبر اعتدال کفر نیست مسئله در خسروانی گفته که مردی بر کانی مرتفع بنشیند و مردم از وی بطریق آینه مسائل بپرسند او بطریق آینه جواب گوید کافر شود و بر کانی بلند نشستن شرط نیست آینه را معلوم دینی کفر است مسئله اگر گفت که مرا با مجلس علم چه کار یا گوید آنچه علمای سیویند که میتواند کرد کافر شود مسئله اگر گوید زربیا به علم چه کاری آید کافر شود مسئله اگر گوید اینها که علمی آموزند و استاناست یا تزدیر است یا گوید بن حلیه دانشمندان را منکر کافر شود مسئله اگر گفت همراه من شیخ بیا او گفت پیاده بیا کافر شود و اگر گفت بیابوسی قاضی او گفت پیاده بیا کافر شود مسئله اگر گفت نماز جماعت بجز او گفت ان بصلوٰة استنی کافر شود مسئله مردی آیت قرآن را در قبح نهاده و قبح را بر آب کرده گوید کاسا با کافر شود مسئله اگر در حق باقی دردیگ گوید و ابی

۵۰

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**